

אתתוקים

טונים ותוכן של הזרים אורהים

יתרו תטפ"ד

מצוקה לגליון מספר 521

מצוקה למגזין
'טועמיה'

פנים מאידות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מעל
15,000 קוראים

367korona@gmail.com

כשאתה מוצא חתיכת בשר בצולנט שקנית

סליחה, לא תשלם מורידים אותך פה!

מבט ראשון מה ראיתם?

את הקוד לרכב היא לא זוכרת אבל 16 ספרות של כרטיס האשראי זה כן.

בתכלס מזוגן זה הדבר היחיד שככל שיש לו פחות מעלות הוא שווה יותר.

דבר העורך

מספר שפעם אחת נכנס לחדרו של החתם סופר ז"ע, אחד מגדולי הסוחרים בעיר ובקש את עזרתו: "כפי הידוע לרב סוחר גדול אני, אולם כעת נקלעו עסקי לצרות, ומבקש אני ממעלת כבוד הרב שיברך אותי ובחכמתו הרבה שיתן לי עצה איך לצאת מן המצר". "אכן, ידוע לי מצבך הקשה" אמר הרב "אולם עוד יודע אני, שאחיק עני ואביון וצריך הוא עזרה בפרנסתו, ואילו אתה מתעלם מלהושיט לו עזרה". "יסלח לי כבוד הרב" מלמל העשיר במבוכה "אבל כרגע עסקי אינם מרשים לי לעזור אולם אם אצא מן המצר, בוודאי שאעזור לו". אמר לו החת"ס "בפרשת וארא אומר הקב"ה: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל" מה הפירוש המלה "וגם" וכי מי עוד שמע את נאקתם? אלא, בשעה שבני ישראל נאנקו ונאנחו תחת עול מצרים, שמע כל אחד מהם גם את אנחת אחיו, למרות השעבוד, השתדל כל אחד להקל מעל סבלו של רעהו בכל יכולתו, ובשכר שמיעה זו שמע גם הקב"ה את אנחתם והושיעם. אם כך, עזור גם אתה לאחרים למרות מצבך הלא טוב ובוודאי יושיעך ה' מכל צרותיך!

בידידות ובחיבה

ניר גולדמן

יש לי חבר שלא יודע מאיפה מגיעים מי מעיין. זה נובע מבורות.

במסעדה - מלצרית? תזמיני אמבולנס! הוא נחנק! - אני לא מלצרית, אני מארחת

דברים שאמא אמרה ולא קרה:
- אתה עוד תוציא למישהו עין עם זה
- אתה תשאר לישון בחדר שלך
כשהאורחים מחו"ל יבואו
- הפרצוף הזה יתקע לך לתמיד
- אל תעבור מעליו כי הוא לא יגדל

רציתי להתפלל בעבודה ולא אישרו לי, בסוף השגתי איזה סידור.

בתכלס מי שמשלם דו"ח הוא פורע חוק.

אין גיל מבוגר מדי בשביל לצעוק מספרים אקראיים לבן אדם בזמן שהוא מנסה לחשב משהו בראש

מכירים את זה שאתה בא להיכנס לקניון והמאבטח שואל יש נשק? היום הגעתי לקניון בלוד, המאבטח שאל יש לך הראל?

מה אתם הייתם עושים...?

חניית כחול לבן לקלנועיות בלבד

אעשה ליה

לד ילד בן 6 טייל בקניון עם אחותו בת ה 4, לפתע הילד שם-לב שאחותו מתעכבת מאחור. הוא עצר והסתכל אחורנית. אחותו עמדה מול חנות צעצועים והביטה בהתעניינות מרובה על משהו. הילד חזר אליה ושאל אותה: "את רוצה משהו?" הילדה הצביעה על הבובה. הילד תפס בידה כאח בוגר ואחראי, נכנס איתה לחנות ונתן לה את הבובה. אחותו שמחה מאוד... בעל החנות שהבחין במעשה התפעל מהתנהגותו הבוגרת של הילד... כעת הגיע הילד לדלפק ושאל את בעל החנות: "כמה עולה הבובה, אדוני?" הבעלים היה אדם נוח, שכבר צבר בחייו נסיונות שונים ומשונים. הוא שאל את הילד: "טוב, כמה אתה יכול לשלם?" הילד הוציא מכיסו צדפים שאסף בחוף והגיש אותם לבעל החנות. הלה לקח את הצדפים והחל לספור אותם כאילו היו מטבעות. אחר כך הביט בילד ששאל אותו בדאגה: "האם זה פחות מידי?" בעל החנות ענה: "לא, לא... זה יותר, אז אני אחזיר לך את השאר." המוכר לקח לעצמו 4 צדפים והחזיר לילד את השאר. הילד, בשמחה שמר את הצדפים בכיסו ויצא עם אחותו מהחנות. עוזרו של בעל החנות, שהיה עד למתרחש, היה מופתע. הוא שאל את הבעלים: "אדוני, אתה מכרת בובה כה יקרה ב 4 צדפים בלבד???" ענה הלה בחיך: "טוב, אלה רק צדפים, אבל עבור הילד, הצדפים הללו בעלי ערך. בגילו הוא אינו מבין את ערך הממון, אבל כשיגדל, הוא יבין גם יבין. וכאשר הוא יזכר בבובה שקנה לאחותו בצדפים במקום בכסף, הוא יזכור אותי ויחשוב שהעולם מלא באנשים טובים. זה יעזור לו לפתח גישה חיובית ולרצות להיות טוב!"

כל רגש שאתה מחזיר לעולם, יתפשט בו. תכיר בעובדה שאתה מקור עוצמתי של אנרגיה.

פרשת השבוע

אם 20 יהושע

יתרו

אני לא כל כך צדיק

לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא (שמות כז)

אבל סבא התמלא חיות. "אור החיים" על עשרת הדברות? אתה חייב להסביר לי במה מדובר!"
 מר גנז, איש העסקים המספח, חיך ואמר: "אני אמר את האור החיים, אבל בתנאי שסבא מבטיח שאת המגש הוא מחלק עד תום."

סבא חיך והסכים.
 "פשוט, אתם זוכרים שבאותו יום אמרתם על ידי שאני צדיק גדול?"
 סבא נזכר. "נכון, ראיתי את התפלה שלך, מממש לקנאי."

"זהו, חשבתם שאני צדיק, אבל אני ממש לא מתפלל כן כל יום. באותו יום הייתי מתוח מאד בגלל בעיה עסקית - אבל זה לא אומר שאין לי כסף!" חזר שוב מר גנז.

"והאור החיים מפרש על הצווי 'לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא' - כלומר, שלא תראה לעולם שאתה צדיק יותר מכפי שאתה באמת. אל תשא - אל תשים עלך את שם ה', כאלו הוא אלקיך - כלומר, כאלו אתה עובד אותו בכל לבך - כפאטר זה לשוא ולשקר. לכן נגשתי באותו יום לספר לך מדוע התפללתי כן. שלא תטעה לראות בי צדיק יותר מכפי שאני באמת..."

סוף סוף חיך סבא חיך רחב ואמתי. "עתה הכל מובן וממש שמחת אותי. גם בבשורות הטובות, גם במיני המגדנות, וגם בדברי האור החיים הקדוש - כל אחד לחוד, והכל ביחד..." ובשמחה הגישה לאורך לטעם מהתקרבת שעל המגש.

סבא לא דבר בענין, והסעודה נמשכה בדברי תורה ובזמירות כרגיל. כשהגיעו לקונח, שאלה אמא בהסקנות: "מה נעשה במגש?" היא חשה שסבא לא ישמח לפתח את המתנה הקרה.
 לפתע נשמעו דפיקות מעם הדלת, ומר גנז עמד בפתח.

"רק עכשו עליה בדעתי, שאולי לא תרצו לפתח את המתנה, מתוך מחשבה שאני בזבזן בשעה שאין לי מאומה. אבל ר' יהושע, מאיפה לקחתם את זה? מה פתאום חשבתם שאני עני וצריך לאסוף לי צדקה? אני יודע שיש לכם לב רחום, אבל יש אחרים שצריך לרחם עליהם... לי יש הרבה, ברוב ה' חלקו את הממתקים, ושיהיה לכם לבריאות."

סבא נדהם והחל מגמגם: "אבל אתה... אמרת לי שהעסקים בקריסה..."

"נו, מה זה קריסה בשבילי?" חיך מר גנז. "הלואי על כל עם ישראל להיות במצבי כשאני בקריסה. זה אומר שצריך להתפלל שהבעיות יסתדרו על הצד הטוב, אבל עדן יש מספיק, ברוב ה'. זה אומר שנהייתי עני, חלילה?"

קצת רוח לסבא, אבל הוא עדין לא נרגע.
 "אני לא מבין. אם ככה, בשביל מה פנית אלי? למה ספרת לי על מצבך? בדרך כלל כשאדם נגש לשיחה לא שגרתית כזו, זה משום שהוא זקוק לעזרה."

"אהה!" קרא מר גנז. "התנהגתי אכן בצורה מוזרה", הוא הבין פתאום כיצד נתפסו הדברים בעיני סבא. "אבל הסבה שלי הייתה אחרת לגמרי. זה פשוט... בגלל 'אור החיים' בעשרת הדברות..." הוא השתתק, כאלו התחרט על דבריו.

"הי, מאיפה זה?" הפנים ששבו מבית הכנסת, עמדו נדהמים מול שלחן השבת, שבמרכזו מגש ענק של פטיפורים יקרותיים.

"מר גנז הביא את זה לפני הדלקת הנרות", עדכנה דיני. "הוא אמר שיש לו ברוב ה' הכל מכלל, והוא רוצה לתת גם לנו."

"מוזר", סבר אבא. "יש לו הכל - זו לא סבה לתת מתנות סתם!"
 כלם הצטרפו לפליאה, רק סבא נראה עגום.

בתחלת השבוע נגש מר גנז אל סבא אחרי התפלה. לפי המבוכה שעל פניו, סבא נחש שהנושא הוא כספי. לצערו, כבר הכיר בחייו אנשים שהיו זקוקים לכסף, והתבישו לבקש.

סבא כועס בגלל מתנה ואיך התגלגלה כזו אי הבנה?

מר גנז אמר: "העסקים שלי בירידה לאחרונה. ירידה חדה..." וחיך במבוכה.

סבא אמר בחמימות: "ה' יעזר, שתראה הצלחה!" ועוד באותו ערב נגש לגבאי צדקה, וספר שמר גנז סובל ממצוקה כלכלית. זהו מצב עדין מאד, במיוחד לאדם כמוהו, שרגיל בחיי תפנוקים, והגבאים הבטיחו שירתמו לעזרה.

כל זאת עשה סבא בסודי סודות. והנה פעת, הוא מקבל בתמורה מתנה שערקה מאות שקלים... זה מכעיס בהחלט, כשאדם טורח לעזר לאחרים - והם אינם עוזרים לעצמם, ומבזבזים בלא מחשבה!

ואלה תולדות

הרב בן ציון פלמן

נפטר ביום י"ב שבט תשע"ה

היה רבה של קהלת 'נחלת משה' בבני ברק ודן בבית דינו של הרב נסים קרליץ זצ"ל. מחבר סדרת ספרי ההלכה 'שלמי תודה'.

גאון יהודית

גם באותו יום הלך בנצי אל הנער האגדתי.

באותם ימים של קום המדינה, למדו ילדי תל אביב החרדים בתלמוד תורה 'יסודי התורה', אך לא רבים היו הילדים שהמשיכו גם בגרותם לשקד על דלתי התורה. באותם ימים סוערים ארבו לבני הנער תנועות הנער החלוניות ומוסדות הצבא שפתו ומשכו, והצליחו לגרם לרבים רבים להלכד בכפם.

בדיק מהסבה הזו הוקם ארגון 'הנער האגדתי' על ידי צעירי אגדת ישראל, שפעילו היו אוספים את הילדים, משחקים אתם, משוחחים עמם, מספרים פרשת שבוע ומחזיקים אותם במסגרת שמורה בכל שעות אחר הצהרים. ר' משה שינפילד, האיש שמאמריו על ילדי טהרן ועל ילדי תימן עוררו סערה בקרב הצבור שומר המצוות - התמסר גם הוא לילדי החמד כדי לקרב את לבם לעבודת ה'.

באותו יום דבר ר' משה עם הילדים על גאון יהודית. הוא הסביר להם שיהודי צריך להיות גאה בכך שהוא יהודי. הוא גם נתן דגמאות איך כול ילד יהודי להיות גאה ביהדותו: "למשל, הציצית שלנו, זו שאנחנו נוטים להחביא בתוף המכנסים שראף אחד לא יראה. למה? מצוה כל כך חשובה! ממי אנחנו מתביישים?"

כן, באותה תקופה, כשכל כך הרבה יהודים בארץ לא היו לבושים בלבוש יהודי מסרתי, ילדים שומרי מצוות התביישו

להוציא את חוטי הציצית שהם כן לבשו אל מחוץ לבגדיהם. בנצי היה בן עשר, והיחיד שחזר הביתה והחליט שמעתה הוא כן יוציא את ציציותיו החוצה. דבריו של ר' משה הרשימו אותו ונכנסו אל לבו.

הוריו היקרים שמחו בהחלטתו. אמא כבסה לו את הציצית, ואבא החליף את החוטים הבלויים בחדשים כדי שמחר, כששחר חדש יעלה, יצאו החוטים הללו לאור בגאון. כך צעד בנצי לתלמוד תורה, וכך חזר, כשהחוטים הקדושים מחיכים מעל מכנסיו.

בדרך הסתכלו עליו ילדים ושאלו: "הי, ילד! מה הם החוטים האלו שירידים לך מהחלצה? ילד! תראה מה יש לך שם! נתקע לך משהו!"

אתם חושבים שזה היה נעים לו? ממש לא! גם ילדים חרדים הסתכלו בו בפליאה, ועיניהם עקבו אחר הלוכו. גם הם,

שבבתייהם הקפידו על קלה כבחמורה - תהו לעצמם מה ראה ילד זה להוציא את ציציותיו החוצה כדי שכלם יראו... כך הלך בנצי פלמן בכל בקר ובחישות, בגאון. וכך חזר, ילד אחד מול תל אביב כלה.

הלכה תקופה, בריאותו של בנצי נחלשה. הרופא קבע כי עליו לשהות במקום עם אוויר טוב כדי להבריא.

אבא ואמא החליטו שילדם החלוי יסע לצפת כדי לנוח בבית הבראה מיוחד במשך שבועים ימים. הוא אמנם יסע לשם עם אמא, אבל היא תשוב מיד, והוא ישאר שם לבדו.

"ומה עם הציצית?" שאל בנצי את אמא, "את יודעת כמה כוח צריך בשביל לעמוד מול כל המבטים והשאלות?"

"עדין קשה?" התפלגה אמא.

"כאן כבר כמעט התרגלתי", השיב הילד,

"אבל שם, מחדש, כל ההערות, כל השאלות.

רחוק מן הבית. כן, קשה."

"מצד שני, לוותר על נכס גדול כל כך שהשגת

בעמל כה רב, הבינה אמא. "אכן, זו שאלה."

גם אבא חשב שזוהי שאלה כבדת משקל.

ומה עושים כשיש שאלה?

למחרת יצא בנצי רכוב על אופניו מתל

אביב לבני ברק. לבדו, אל ביתו של החזן

איש. נקש בדלת. ספר. שאל.

החזן איש התבונן בילד ואמר לו: "בשלחן

ערוך כתובה כבר התשובה לשאלה שלך."

החזן איש נגש אל ארון הספרים והוציא

את השלחן ערוך, פתח וקרא: "ואל יבוש מפני בני אדם

המלעיגים עליו בעבודת ה'". לאחר מכן נטל את ידו של

הילד בידו האחת ואת הספר בידו השנייה והסתובב עמו

בחדר, כשהוא חוזר על הדברים שוב ושוב. ואז פנה אל בנצי

הנרגש ואמר לו: "אל תתבייש מפני המלעיגים עליך! תוציא

את הציצית, ואל תתביישו!"

באותו רגע הרגיש הילד כאלו התבגר בבת אחת. עזות

דקדשה מלאה אותו, והוא חש שיש לו כוח נפשי.

"מאותה שעה", ספר לימים הרב בן ציון פלמן זצ"ל, שזכה

לשמם כדין בבית דינו של הרב נסים קרליץ, וכרבה של

קהלת 'נחלת משה' בבני ברק, "מאותה שעה ולמשך כל חיי

לא התביישתי כלל, ולא היה אכפת לי מה יאמרו עלי. ועשיתי

רק מה שהבנתי שהוא רצון ה'!"

הרב בן ציון פלמן

סיפורים נפלאים לילדים

פרשת יתרו

"כָּבֵד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ" (כ, יב)

פעם אחת באמצע הלמוד שלמד 'היהודי הקדוש' עם תלמידיו שיעור בגמרא רש"י ותוספות, העמיק בענין אחד שהקשה לו, ובין הלומדים היה בחור מפלג שהיה יתום מאביו ר"ל, ומחמת שהפיר דרך 'היהודי הקדוש' ששוקה בעיונו איזה שעה בדבקות עצומה, הרהיב לילה לבית אמו לאכל, כי היתה לו חלישות הלב, ואחר אכלו בחפזון, קם במהירות לרוץ לבית מדרשו.

כאשר היה בדרך, קראה לו אמו שיריד עבודה מעלית הגג, חבילת שחת שהיתה צריכה.

נתישב בדעתו, אף כי אמנם אולי חזר 'היהודי הקדוש' ללמד עם התלמידים, אבל הלא עקר הלמוד הוא על מנת לשמר ולעשות (קדושין מ, ע"ב) וכעת כאשר באה לידו מצות כבוד אם האם לא יקימנה?

שש לעשות רצון אמו, ומיד חזר ובא אל בית מדרש רבנו הק'.

כאשר אף פתח את הדלת, הקיץ רבנו הקדוש מעיונו, ובראותו את הבחור הנכנס קם לפניו מלוא קומתו ונמלא שמחה.

שאלו הרבי, איזו מצוה עשה כעת אשר עברה נתלזה עמו האמורא הקדוש אביו, ובתוך כך, תרץ לו הקושיא שנתקשה בה זמן רב.

ספר לו הבחור את הנעשה עמו.

אמר לו 'היהודי הקדוש', שנשמת אביו מתעברת אצל מי שמקים מצות כבוד אם, והולכת עמו להיות לו חלק במצוה זו.

אביו היה יתום מקטנותו ואשר לכן נקרא שמו 'אביו' שהוא ראשי תבות א'שר ב'ך ל'רחם י'תום.

(תורת היהודי הקדוש)

"כָּבֵד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ" (כ, יב)

בשלחן ערוך נפסק, שאף שיש מצוה גדולה וחשובה של כבוד אב ואם, אבל אם יש הוצאות בעבור כבוד האב ואי צריכות ההוצאות להיות משל כסף האב ולא משל הבן ולא צריך לאסוף כסף בשביל לכבודו.

מספר שפעם בא אדם אל הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל ושאל שאלה שאביו גר בעיר רחוקה, ושלח לו אביו מכתב שיבוא לבקרו, אלא שכסף עבור הנסיעה הוא לא שלח, ועל כן הוא בא לשאל האם הוא צריך להוציא כסף או כיון שנפסק בהלכה שלא צריך להוציא הוצאות מרבות על כן לא יסע לבקר את אביו.

השיב לו הגאון, שאמנם להלכה נפסק שלא מחיב להוציא כסף והוצאות מרבות עבור כבוד אביו, אשר על כן מצוה הוא ללכת אליו "ברגל"...

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

לכוחות ללמד, ולכן אף היא אינה יכולה.

כאן פרץ הזקן בבכי והמשיך: הנה, אתה רואה? נתתי לילדי את החיים, השקעתי בהם הכל, הזרמתי כספים בלי סוף, שלחתי אותם ללמד, נתתי להם חוגים ומה לא – והם השאירו אותי ככה! הייתי מאוד מדכדך.

ואז נחשפתי לדין התורה בין ילדי הרב רביץ וראיתי מה זה הכוח של התורה.

באותו רגע החלטתי לחזור בתשובה...

(ברכת דוד)

"לא תחמד" (כ, יד)

שלושה זוגות תפלין השאיר אחריו בכתב ידו הקדוש בעל ה'אור פני משה', מתלמידי המגיד הגדול ממעזריטש.

השתוקק הרה"ק ר' מנדל מקוצק זי"ע לרכש מאלמנתו זוג תפלין אחד לעצמו, אף היא דרשה בעד כל זוג הון רב, שלושה שקלי זהב.

מסר הרה"ק מקוצק את כל חסכונוותיו לחסיד אחד ובקש להביא לו משם זוג התפלין.

חזר אותו חסיד והתפלין בידו, מסרם לרה"ק מקאצק, והוסיף פלאחר יד, בגלל התפלין האלו נכשלתו ב'לא תחמד', לא יכלתי להתאפק והנחתי אותם.

בהרף עין החזיר הרה"ק מקאצק את התפלין לידי של החסיד, באמרו, קח אותם, שוב אין לי צורך בהם, תפלין שהכשילו אדם ב'לא תחמד', ובשאלה שלא ברשות, אינם עבורי.

(ממענינות הנצח)

"כבוד את אביך ואת אמך למען יארכו ימיה" (כ, יב)

בצפון תל-אביב היה בית כנסת שבקשי מנה מנן מתפללים.

יום אחד החל להגיע למקום מבגר כבן שבעים.

הוא לא נראה דתי מבית, הוא נהג להתפלל ומיד לצאת.

רב בית הכנסת התפלא, מעולם לא ראה אדם שבגיל כה מבגר חוזר בתשובה.

לאחר כמה פעמים שהאיש הופיע, פנה אליו הרב, האם זקוק הוא לעשות אזכרה, אני פה הרב, תוכל להגיד לי.

לא. אני חוזר בתשובה.

הרב נדהם: מה קרה?

האם שמעת על הספור של הרב רביץ ז"ל? הרב נזכר במקרה שארע עם הרב רביץ שעשה קדוש השם.

הוא היה זקוק להשתלת כליה וכל ילדיו נלחמו ביניהם מי יתן את כליתו לאביו, לבסוף נגשו לדין תורה אצל הרב אלישיב זצ"ל, שפסק פי לבכור זכות הבכורה, ואכן הבכור תרם לאביו כליה.

הדבר התפרסם ועשה קדוש השם גדול.

כן, שמעתי, באמת קדוש שם שמים – הפטיר הרב.

אז תדע, כבוד הרב, שלי קרה אותו ספור בדיוק! הייתי זקוק להשתלת כליה והרופאים פנו אל ילדי.

בני אמר שהוא נוסע עוד מעט למסע בחו"ל והוא זקוק לכוחות ותרומת הכליה תחליש אותו.

פנו לבתי, והיא טענה שעוד מעט היא מתחילה סמסטר חדש באוניברסיטה והיא זקוקה

א גוט שבת

אור החינוך

פְּרֻשֵׁת יִתְרוֹ
כ"ד בְּשִׁבְט תשפ"ד
שַׁבַּת מְבָרְכִים חֹדֶשׁ אֲדָר א'
גיליון ת"מ

מאוצרו של מורנו ורבנו רבי אשר זיע"א

לאורו נלך

קִדְמָה תוֹרָה לְבְרִיאת העולם אלפים שנה, כְּדֵי להורות דרך לאדם לקיים התורה בשלמותה בזכירה ושְׁמִירָה. ועצה עמוקה היא זאת מלפניו... יתברך... שפחיי הבריאה יבוא עם עבודתו לְבַחֲנֵית זְכוּר וְשִׁמּוֹר בְּמַחֲשֵׁבָה אַחַת, כְּלוּמַר שְׂבַעַת שְׂהוּא עוֹבֵד אֶת עֲבוּדָתוֹ, הֵינּוּ זוֹכְרֵי אֶת עֲבוּדָתוֹ יְהִי גַם בְּשִׁמְרָה שְׁלֵא יִשְׁכַּח מִלְּהַשְׁמֵר מִדְּמִיּוֹן הַתַּעֲתוּעִים כְּאֵלוֹ יֵשׁ לוֹ חֶלֶק מֵעֲצָמוֹ בְּעֲבוּדָתוֹ, כְּאֵלוֹ הוּא הוּא בַּעַל הָעֲבוּדָה שְׂהוּא עוֹבֵד, אֵלָּא יִזְכֹּר אֶת מַהוּתוֹ שְׂהוּא אֵין, וְרַק חַיּוּת ה' יִתְבָּרַךְ הוּא הַמְחַיֶּהוּ וְהַמְקַיְּמוֹ בְּכָל נְשִׁימָה. (אמרי אשר)

אור הפרשה לקח טוב מפרשת השבוע

כְּדֵי להלחם בעם ישראל, אֲבָל מִרְבַּ פֶּחַד לֹא הָיָה מִסְגָּל לְהַבִּיעַ אֶת דַּעְתּוֹ הָאֲמִתִּית. הוּא בָּרַח אֶפּוֹא מִהַחֲלֻטָּה, וְהִתְנַסֵּס בְּתוֹךְ שְׁתִּיקוֹתוֹ.

אוֹלָם יִתְרוֹ לֹא שָׁתַק! הוּא לֹא פָּחַד לְהַבִּיעַ בְּפִי פְרָעָה אֶת הָאֲמִתּוֹ, לְמִרּוֹת שֶׁבְגָלָל זֶה נֶאֱלָץ לְבָרַח מִמִּצְרַיִם וְיִתְרוֹ עַל הַכְּבוֹד הַגָּדוֹל שֶׁזָּכָה לוֹ בְּזִכּוֹת הַיּוֹתוֹ יוֹעֲצוֹ הַקְּרוֹב שֶׁל פְּרָעָה. כִּי יִתְרוֹ לֹא הָיָה שְׁטִיף שֶׁחִפְשׂ חַיִּים קְלִים, הָיָה לוֹ עֲקֻרֹנוֹת וְהוּא חֲתַן אֶל הָאֲמִתּוֹ, וּבְשִׁבִיל הָאֲמִתּוֹ מוֹכִיחִים גַּם לְהַפְסִיד וְלִסְבֹּל.

וְכֵן הַמְשִׁיב יִתְרוֹ כָּל חַיּוֹ בְּחַפְזוֹ אַחֵר הָאֲמִתּוֹ, עֲזַב אֶת הַכֹּהֵנָה הַחֲשׂוּבָה שְׁלוֹ בְּמִדְיָן, וְיִתְרוֹ עַל הַכְּבוֹד הַגָּדוֹל, יָדַע שֶׁכָּלֵם יִשְׁנְאוּ אוֹתוֹ וְאֶפְיָלוֹ שְׂדוּכִים לְשַׁבַּע בְּנוֹתָיו הוּא לֹא יִמְצָא, אֲבָל אֶת הַכֹּל הוּא מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבִיל הָאֲמִתּוֹ. וְהִנֵּה סוּף־סוּף הוּא שׁוֹמֵעַ עַל הַנְּסִים הַגָּדוֹלִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לָעַם יִשְׂרָאֵל בְּיַצִּיאתוֹ מִמִּצְרַיִם, וְהוּא מְכִין כִּי כָּאֵן נִמְצְאוֹת הָאֲמִתּוֹ אוֹתָהּ הוּא מַחֲפֵשׂ כְּכֹר עֲשָׂרוֹת שָׁנִים.

"וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ!" יִתְרוֹ לֹא הָיָה בְּגֵדָר שׁוֹמֵעַ, גְּעָה־עֵרֵט! אֵלָּא הוּא שְׁמַע וְהִסְפִּיתוֹ, הַקְּשִׁיב וְהַפְּנִים, "עַר הָאֵט דְּעֵרְהֵעֵרֵט!"

כָּל הָעוֹלָם שְׁמַע עַל הַנְּסִים הַגָּדוֹלִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לָעַם יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם וּבִיצִיאתָם מִמִּצְרַיִם. אֲבָל אֵיךְ אֶחָד לֹא בָּא וְהַבִּיעַ אֶת רְצוֹנוֹ לְהַצְטַרֵךְ בְּאֲמִתּוֹ לָעַם יִשְׂרָאֵל מִתּוֹךְ אֲמוּנָה פְּנִימִית, רַק יִתְרוֹ הִגִּיעַ.

וְיִתְרוֹ מִנְּהָ, הֵרִי חו"ל אוֹמְרִים "רְאֵתָה שֶׁפָּחָה עַל הַיָּם מִה שְׁלֵא רָאָה יִחְזָקָא בְּן בְּנִי", וְלִכְאוּרָה הֵינּוּ מִצְפִּים לְרֵאוֹת מֵאוֹת אֲלֵפֵי נְבִיאִים שֶׁקָּמוּ בְּעַם יִשְׂרָאֵל כְּתוּצָאָה מֵאוֹתָם מְרֵאוֹת נְבוּאָה שֶׁזָּכּוּ לְרֵאוֹת בְּשַׁעַת קְרִיעַת יָם סוּף. אִזּוֹ הֵיכָן הֵם?

אֵלָּא שֶׁדְּבָר גָּדוֹל לְמַדְנֵנוּ כָּאֵן: לְעֵתֵים זֹכָה הָאָדָם לְהִתְעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה, הוּא שׁוֹמֵעַ אִיזוֹ דְרָשָׁה מְצַלְחַת, קוֹרָא מֵאִמֵּר קוֹלָע, מַעֲזֵן בְּסִפְרֵי מִסְיָם וּמִתְרַשֵּׁם מֵאִיזוֹ אִמְרָה נוֹקְבַת, אֲבָל זֶהוּ, זֶהוּ, זֶהוּ נִגְמַר כָּאֵן. הִיָּה נִחְמַד וּמַעֲזֵנוּ, וְתוֹ לֹא. הוּא לֹא מְפַנֵּים אֶת הַדְּבָרִים וּמַבְצֵעַ שׁוּנֵי פְּנִימִי בַּפְּעַל. הַשִּׁפְחָה רְאֵתָה עַל הַיָּם מְרֵאוֹת נְבוּאָה כִּיחְזָקָא בְּשַׁעַתוֹ, אֲבָל הִיא לֹא הַמְשִׁיכָה עִם זֶה הָלֵאָה. יַצָּאָה מֵהֵימָּן וְהַמְשִׁיכָה אֶת חַיָּה כְּמוֹ אֲתִמוֹל וְשִׁלְשׁוּם, וּבְכֵן הַחֲמִיצָה אֶת הַדְּמִנוֹת חַיָּה.

יִתְרוֹ לְעַמֵּת זֹאת, שְׁמַע וְהַפְּנִים. הָאֲזִין וּבְצַע שׁוּנֵי בַּפְּעַל. וְכֵן הִפְלָא אֶפּוֹא שֶׁחֲתַנּוֹ מִשְׁהָ רִבְנוּ בְּבִקֵּשׁ מִיִּתְרוֹ לְהַמְשִׁיךְ לְהַתְלִיּוֹת עִמָּם בְּמִדְבָר "וְהִיִּית לָנוּ לְעֵינַיִם" שֶׁכֵּן אֲתָה מְהִירָה לָנוּ דְגִמָּה תִּיָּה שֶׁל אָדָם שֶׁשְׁמַע וְהַפְּנִים, וּבְצַע שׁוּנֵי בַּפְּעַל, וּכְדֵי אֶפּוֹא לָנוּ שֶׁתְּמַשְׁיךְ אֲתָנוּ בְּמִסְעָ בְּמִדְבָר, כְּדֵי שֶׁכֵּלְנוּ נִרְאָה מֵהִי תוּצָאָה שֶׁל הַחֲלֻטָּה אֲמִתִּית וְאִמְצִיָּה. וְעַכְשֵׁיו מוֹכֵן הֵיטֵב מַדְיַע הַקְּדִימָה הַתּוֹרָה לְסַפֵּר עַל יִתְרוֹ, טָרַם שְׂהִיא מִסְפָּרַת עַל קְבֻלַּת הַתּוֹרָה.

כִּי כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְהִתְבַּוֵּן בְּדַמְיוֹתוֹ שֶׁל יִתְרוֹ, וְלִהְיוֹת כִּי לֹא דֵי לָנוּ בְּשִׁמְרַת הַדְּבָרִים מִדֵּי שְׁנָה מַחְדָּשׁ. שֶׁכֵּן קְרִיאת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה הִיא קְרִיאת הַמְּעוֹרָרַת אֶת הַיָּמִן, וְאִמְרָה לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ מִחֲדָשׁ וְלִהְיוֹתֵנוּ שֶׁהַפְּעַם בְּאֲמִתּוֹ אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים שׁוּנֵי אֲמִתִּי וּפְנִימִי, לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּפְנִימִיּוֹת וּבְרָצוֹן אֲמִתִּי לְקַיֵּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' וְלִהְיוֹת דְּבוּקִים אֵלָיו בְּאֲמִתּוֹ, לְהִתְעוֹרֵר וְלִהְיוֹתֵנוּ, דְּעֵרְהֵעֵרֵךְ דֵּי תוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

כְּפֻרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ אֲנִי לְמִדִּים עַל הַיּוֹם הַנִּשְׁגָּב וְהַקְּדוּשׁ בְּיִתְרוֹ בְּתוֹלְדוֹת עַמָּנוּ, יוֹם קְבֻלַּת הַתּוֹרָה. הַיּוֹם בּוֹ נִהְיֵינוּ לָעַם, הַקְּבָ"ה בָּחַר בְּנוֹ לְתַת לָנוּ אֶת הַחֲמִידָה הַגְּנוּזָה הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא רִיחַ אֶפְנוֹ וְסוּד קַיְמָנוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת, וְאִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה, יִקְוֹת שְׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שְׁמַיִת.

בְּאִפְנוֹ מִתְבַּקֵּשׁ מֵאֵלָיו, הֵינּוּ סוֹבְרִים כִּי הַפְּרָשָׁה תִּקְרָא "פְּרֻשֵׁת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה", אוֹ לְפָחוֹת תִּקְרָא עַל שֵׁם מִשֶּׁה רִבְנוּ עָלָיו הַשְּׁלוּם, בְּחִיר הַנְּבִיאִים וּמוֹסֵר הַתּוֹרָה לָעַם יִשְׂרָאֵל. אֵךְ לְמִרְבָּה הִפְלָא נִקְרָאת הַפְּרָשָׁה "פְּרֻשֵׁת יִתְרוֹ"! וְאֵיךְ יוֹתֵר מִנְּהָ, כְּפִי שְׁרִטִי כּוֹתֵב בְּתַחֲלַת הַפְּרָשָׁה, שְׁאֵת הַשֵּׁם 'יִתְרוֹ' קָבַל עַל שֵׁם שִׁמְרָה אַחַת בְּתוֹרָה וְאֲתָה תַּחֲזֶה, וְכִשְׁתַּחֲזֵר וְקַיֵּם הַמִּצְוֹת הַסּוּפִים לוֹ אוֹת אַחַת עַל שְׁמוֹ וְנִקְרָא 'יִתְרוֹ'.

הַדְּבָר מְפִלִיא אֶפּוֹא, מַדְיַע נִקְרָאת הַפְּרָשָׁה הַחֲשׂוּבָה בְּיִתְרוֹ שֶׁל קְבֻלַּת הַתּוֹרָה, עַל שֵׁם יִתְרוֹ?

הִיָּה כְּאֵלוֹ שִׁיתְפְּלֵאוּ עַל הַשְּׂאֵלָה וְיִאמְרוּ, מַה פֶּשֶׁר הַתְּמִימָה? וְהִרִי הַפְּרָשָׁה מִתְחִילָה עַם הַמַּלְיָם "וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ", כְּמוֹ כָּל הַפְּרָשׁוֹת, גַּם פְּרָשָׁה זוֹ נִקְרָאת עַל שֵׁם אַחַת הַמַּלְיָם הַרְאִשׁוֹנוֹת בְּפְרָשָׁה, וְלָכֵן הִיא נִקְרָאת 'יִתְרוֹ'. אִזּוֹ מַה אֲתָה תְּמַהָ?

אֵלָּא שֶׁאֵן גּוֹפֵא הַשְּׂאֵלָה! לְמַה בְּאֲמִתּוֹ הַתְּחִילָה הַתּוֹרָה אֶת הַפְּרָשָׁה עִם סְפִיר הַדְּבָרִים שֶׁיִּתְרוֹ שְׁמַע עַל קְרִיעַת יָם סוּף וּמְלַחְמַת עַמְלָק, וְכֵן לְמִשְׁה רִבְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר, וְרַק לְאַחֵר מִכּוֹן מִתְחִילִים לְסַפֵּר עַל קְבֻלַּת הַתּוֹרָה עֲצִימָה. אִיזוֹ סִפְקָ אֶפּוֹא, כִּי יֵשׁ כָּאֵן בְּנֵיהָ עֲמָקָה בְּכֵן שֶׁהַקְּדִימוֹ אֶת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה עִם בּוֹא יִתְרוֹ לְמִשְׁה רִבְנוּ. יֵשׁ כָּאֵן מִשְׁהוֹ עִמָּךְ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר סָתַם סְפִיר דְּבָרִים, וְיִתְרוֹ מִכָּן - יֵשׁ כָּאֵן לְלֹא סִפְקָ מִסֵּר חֲשׂוֹב לְכָלְנוּ.

וּבְכֵן, אִם תִּתְבַּוֵּן בְּדַמְיוֹתוֹ שֶׁל יִתְרוֹ, נִרְאָה מִשְׁהוֹ מַעֲזֵנוּ. מִדְבָּר בְּאִשִּׁית חֲשׂוּבָה בְּיִתְרוֹ בְּמִדְיָן, כִּיֵּן שְׁשֵׁרַת בְּבֵית הָעֲבוּדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם וְהִיא הָאִישׁ הַחֲשׂוֹב בְּיִתְרוֹ בְּמַמְלַכָּה. וְעוֹד בְּצַעֲרֵירוֹתוֹ הָיָה אָדָם חֲשׂוֹב בְּיִתְרוֹ, יוֹעֲצוֹ הָאִישִׁי שֶׁל פְּרָעָה מִלֶּךְ מִצְרַיִם. יְכוֹל הִיָּה יִתְרוֹ לְהַמְשִׁיךְ בְּתַפְקִידוֹ וְלִשְׁבַת בְּכַבּוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם, לְהַמְשִׁיךְ לְזִכּוֹת הַלְּעֲרֵצָה וְאֵהָדָה בְּקִרְבַּ תוֹשְׁבֵי הַמִּדְיָנָה, וְלֹא סִפְקָ הִיָּה מִשִּׁיג לְשַׁבַּע בְּנוֹתָיו שְׂדוּכִים מְכַבְּדִים עִם בְּנֵי הַמַּלְכִים וְהַשְּׂרִים שְׂבִדוֹרוֹ.

אוֹלָם יִתְרוֹ בָּחַל בְּכָל זֹאת, וְהִסְפִּים לְהַפְקִיר אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת מִשְׁפַּחְתּוֹ, וְיִתְרוֹ עַל כָּל מַנְעִמֵי הָעוֹלָם הָיָה. וְהַכֹּל לְשֵׁם מַה? לְשֵׁם חֲתִירָה אֶל הָאֲמִתּוֹ הַצְּרוּפָה. יִתְרוֹ הָיָה אָדָם מַנְעִמִּים וְיַעַל חֲקִירָה, הוּא לֹא הִסְתַּפֵּק בְּדֶרֶךְ חַיִּים הַרְגִּילָה שֶׁפָּה חָיו אֲבוֹתָיו וְסִבִּיקְתּוֹ. שֶׁכֵּן בְּעֵרָה בּוֹ נִפְטָ פְּנִימִית שֶׁבִקֵּשׁ לְבָרַךְ אֶת הָאֲמִתּוֹ עַל הַנְּהַגְתּוֹ הָעוֹלָם וְדַרְכֵי הַשְּׂגָחָה שְׁבוּ. לְשֵׁם כֵּן הַחֵל לְחַקֵּר אֶת כָּל סוּגֵי הַתּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְכִפִּי שְׁחו"ל אוֹמְרִים הוּא נִסָּה לְסַגֵּד וְלַעֲבֹד אֶת כָּל הַפְּסִלִים וְהָעֲבוּדָה זָרָה שֶׁהִי דְּיַעֲזִים בְּזַמְנוֹ, אֵלָּא שֶׁהִגִּיעַ לְמַסְקָה הַבְּרוּרָה כִּי הַכֹּל הַכָּל הַכָּלִים וְאִין בְּכָל הַפְּסִלִים שֶׁמָּשָׁךְ שֶׁל אֲמִתּוֹ.

מִסְפָּה זֹו גַם עֲזַב אֶת מִשְׁרָתוֹ הַחֲשׂוּבָה כִּיֵּעֲצוֹ שֶׁל פְּרָעָה, כְּפִי שֶׁמְסַפְּרִים חו"ל. שֶׁכֵּן בְּשַׁעֲה שֶׁפְּרָעָה גָזַר עַל שְׁעִבּוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הִיָּה שֶׁלְשֵׁה יוֹעֲצִים לְמַלְכָּה. בַּלְעַם, אִיבּוֹ וְיִתְרוֹ. בַּלְעַם אֲכַן יַעֲץ לְמַלְכָּה לְשַׁעֲבַד אֶת יִשְׂרָאֵל, וְסוֹפּוֹ הִיָּה שֶׁנִּפְלָ בִּידֵיהֶם כְּמַסְפָּר בְּפְרָשַׁת מַטּוֹת. הַיַּעֲצֵי הַשְּׁנֵי הָיָה אִיבּוֹ, וְהוּא הַחֲלִיט לְשַׁתַּק. הוּא יָדַע אֶת הָאֲמִתּוֹ שְׁלֵא

אֲבוֹת וּבָנִים בְּגִרּוּדֵי צִיָּסָק - שְׁעָה לְפָנֵי זְמַן הַדְּלֶקֶת גִּירוֹת

חֲכִיבַת תְּהִלִּים בְּשַׁבַּת בְּבֵית מוֹ"ר רְבִי אֲשֶׁר זִיע"א - בְּזַמַּן הַדְּלֶקֶת הַגִּירוֹת

לְשִׁיטַת הַגֵּר"א וּבַעַל הַתְּנַיָּא: 9.09

סוּף זְמַן קְרִיאת שְׁמַע לְשִׁיטַת הַמַּגֵּן אֲבֵרָה: 8.25

אזרות

אנשי אמת שנאי בצע (יה, כא)

מה הוא החבור דוקא של "אנשי אמת" ו"שנאי בצע"? אלא הפגנה, שהיה שנאי בצע אמתיים! כי נמצאים שהם גם "שנאי בצע" בשביל קמזון... (רבי חיים זוננפלד)

פה תאמר לבית יעקב (יט, ג)

הם הנשים, ונתגיד לבני ישראל - שהם יגידו לבני ישראל הזכרים, כי דרפה של אשה שנמצאת כל היום בבית ומתקנת את בני ישראל הקטנים. (מהרש"א)

ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני (יט, ב)

מונבא במסכת סנהדרין, מהו לשון רפידים, רבי הושע אומר שרפו עצמים מדברי תורה. וזה אפוא באור הפסוק, אדם שפסיע את עצמו מרפידים ומתרחק מרפיון והלשה בתורה, הוא בא למדבר סיני וזוכה לקבל את התורה מתוך חשק ושמה. (תורת הפרשה)

ויחזים ישראל נגד ה' (שם)

למה נאמר "ויחזו" לשון יחיד? מפרש רש"י: כאיש אחד בלב אחד. ויחזו הוא מלשון חז, מתי יש אחדות בעם ישראל כאיש אחד? כאשר כל יהודי נושא חז בעיני רעהו וכל אחד מחפש רק טוב בזולתו. (רבי יצחק מוורקא)

והר סיני עשן כולו (יט, יח)

תלמידי חכמים הבקאים והחריפים בתורה, נקראים בלשון חז"ל 'סיני ועוקר הרים'. והוא פרוש הפסוק, הר סיני הם תלמידי חכמים, עשן כולו שלומדים תורה מתוך התלהבות ורתחא דאורייתא, כדברי חז"ל 'האי צורבא מרבנן דרתחא, אורייתא מרתחא בה', והסבה היא מפני אשר ירד עליו ה' באש כי התורה שנתנה באש בוערת בקרבו.

במקרא נחלקו באיזה יום נמסרה התורה, וגם המקום המדויק לא ברור פים. דבר זה בא ללמדנו שהתורה קימת לעולם ואינה משתנית לפי הזמן או המקום, ולא פאוקם פורקי על שטוענים שצריך להתאים את התורה לריוח הזמן, חלילה. (רבי ישראל מסלנט)

משה ידבר והאלקים יענו בקול (יט, יט)

מונבא במסכת שבת, אמר רבי הושע בן לוי: כל דבור ודבור ישצא מפי הקדוש ברוך הוא, יצתה נשמתם של ישראל. ולכאורה נשאלת השאלה, למה היו נשמותיהם של ישראל צריכים לצאת? וכי הקב"ה לא יכול היה לעשות שלא תצא נשמתם?! אלא למד הקב"ה את ישראל, שכל דבר הקשור עם התורה וקבלת המצוות, צריך האדם לקטר את נפשו עליה בבחינת "יצתה נשמתו". (ממעיינות הנצח)

אנכי ה' אלוקיך (ב, ב)

בעשרת הדברות יש עקב תבות וכת"ר אותיות, ובדברות השניות יש עוד י"ו תבות כמנין טו"ב. (תולדות יצחק)

לא תשא אתי שםיה' אלוקיך לשוא (כ, ז)

מן הראוי לא לשבע אפילו על אמת. לא תשא "לשוא" ראשי תבות לא שקר ולא אמת.

אזר יקרות

במדור "אור הפרשה" תארה בפורטורט דמותו של יתרו חותנו משה, כאדם פנימי החותר אחר האמת, ולשם כך עזב את כל כבודו במדון ויצא אל עם ישראל במדבר, בחפשו אחר האמת.

כמה פלאי אותנו לראות, כיצד יתרו שולח שליח מראש אל חתנו משה רבנו, ומודיע לו "אני חותנך יתרו בא אלך ואשתך ושני בניה עמה", ומפרש רש"י ששם דברים אלו בפי השליח אל משה: "אם אין אתה יוצא בגיני, יא בגין אשתך, ואם אין אתה יוצא בגין אשתך, יא בגין שני בניה".

ואכן, משה רבנו קבל את ההודעה, ומיד יצא לקראת חותנו. וכיון שראו אהרן הכהן ובניו כי משה יוצא, יצאו אף הם, וגשעם ישראל ראה שמנהיגיהם הקדושים יוצאים, יצאו אף הם, וכך יצא שיתרו וכה לקבלת הפנים הגדולה ביותר בהיסטוריה של עם ישראל. ששים רבוא של בני ישראל, בראשות משה ואהרן, יוצאים לקראתו. איזה כבוד עצום!

אבל רגע, הרי אמרנו שמדבר באדם פנימי שמחפש את האמת, ובו לכבוד ולקטנוניות. הוא הרי עוב כבוד מלכים במדון ובמצרים, אז מה קרה עכשו שהוא דואג מראש לסדר לעצמו קבלת פנים גדולה? שולח למשה שליח מיוחד, ומפרט לו בפרוט רב למה הוא צריך לצאת לקראתו, אם לא בשבילי, אז בשביל אשתך, ואם לא לכבודה אז למען ילדיך... והפלא הוא גם על משה רבנו, למה אכן הוא יוצא עם כל עם ישראל כלו לקראת חותנו?

אלא שפאן מעניקה לנו התורה עצה מדהימה ויקרת ערה, שכל אחד מאתנו בודאי ישמח לקבל. מתנה יקרה ביותר, כפי המונבא בספר "מען גנים".

תופעה מאד מצויה היא, ואין ספק כי רבים מהקוראים דברים אלו ירגישו כי מדברים אליהם באופן ישיר, שלפעמים אנו חנו באמת רוצים לעשות שני ולהכף להיות טובים יותר, אבל יש לנו קשי גדול לעשות זאת.

לעתים אנו מחליטים להגמל ממנהג שלילי, גומרים אמר בלבנו לעשות שני של ממש בהתנהגותנו, אבל מרגישים קשי גדול בבצוע השנוי, ומחפשים דרכים כיצד להצליח במשימה.

ובכן, יתרו, שפאמור היה אדם פנימי שבא לחקור את האמת, מעניק לנו פאן שלש עצות זהב:

א) יתרו ידע מראש על הקשי הצפוי לו כשיצא לבצע שני כה עצום, ולהכף להיות יהודי כשר.

הוא ידע ששני כזה דורש ממנו השקעה רבה, וחשש שמא אין זה אלא רק התעוררות רגעית. עוד יום יומים, שביעי-שבועיים, וההתלהבות תדעך ותעלם.

אז מה עושים? שלח יתרו שליח לחתנו משה רבנו, ובקש ממנו לצאת לקראתו. הוא שער נכונה, כי משה לא יצא לבד, אלא יחד עם כל העם, נו, אחרי פרסום כזה, שכמה מיליוני אנשים כבר יודעים שיתרו עומד להיות צדיק, אז אפשר לסגת לאחור? הרי תהיה לו אחר כך ביטח גדולה, אם יתחרט ויחזר בו...

זו אפוא עצה בדקה לעצמך, אם אתה רוצה לעשות שני למטל בהשכמת הבקר, באמירת אמת, בהתמדה בתורה, ובכל מדה טובה אחרת, פדאי שפתפסם זאת בין החברים והידידים שלך. אם תספר לכלם שמחלים אתה מגיע בבקר מקדם ללמודים, אז אתה תתביש בעצמך לאחר, שלא תהפך ללעג וקלס בעיני החברים...

ב) כשיתרו מגיע למשה רבנו, הוא מבקש לשמע מפלי ראשון על כל הפסים הגדולים שבעשו להם במצרים. ולמה? כי יתרו רצה להתחזק יותר ויותר בהחלטתו להיות עובד ה' נאמן, ולכן רצה לשמע את כל הפרטים של נסי יציאת מצרים, וספואי ההשגחה הפרטית של מדה כנגד מדה.

זו גם הדרך להצליח בעבודת ה', בכך שכל הזמן נזכר 'לתדלק' את הנשמה שלנו באמצעות ספואי צדיקים, מאורעות השגחה פרטית, למוד בספואי חסידות ומוסר ומאמרי אמונה פשוטה. זהו המזון הרוחני של הנשמה שלנו, ובלי מזון אי אפשר להתקיים כפדוע.

ג) מה עשה יתרו לאחר ששמע את כל דברי משה רבנו? הוא הקריב עולה וזבחים לאלקים, והתישב עם אהרן וכל זקני ישראל לסעודה, כאשר משה עומד ומשמש עליהם. וזאת למה? כי יתרו בקש לחזק את התקשרותו אל התורה, וידע שזאת עושים באמצעות התקשרות לצדיקי אמת, וכפי שאמרו חז"ל "גדולה לגימה שמקרבת", הסב יתרו לסעודה בצלם של משה ואהרן וכל זקני ישראל, כדי לזכות להתאבק בעפר רגליהם ולהיות קשור אליהם, ועל ידי כך ישפע מהם להיות דבוק בה' ובתורתו.

הרי לנו שלש עצות זהב כיצד להצליח לבצע בפעל את החלטתנו להתעורר ולקבל את התורה מחדש: על ידי פרסום החלטתנו, תדלוק הנשמה בדברי אמונה, והתדבקות בצדיקי אמת. מתכוון משלש ומצלח ביותר בס' דו!

מאורות החיים משגים ידיעות הלכות ומנהגים

הלכות דבור בשבת - חלק ראשון

נאמר בפסוק בספר ישעיהו "אם תשיב משבת רגלך עשות חפציה ביום קדשי, וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מוכבד, וכבדתו מעשות דרכיה ממצוא חפצה ודבר דבר אז תתענג על ה'", מפסוק זה דרשו חז"ל כמה דרשות, לענגן שלא תהיה התנהגות האדם ביום השבת כהתנהגותו בימות החל, אפילו בדברים שאין בהם "מלאכה" מדאורייתא או מדרבנן.

מהמלים "ודבר דבר" דרשו חז"ל: שלא יהיה דבורך בשבת כדבורך בחל.

להלן יתבארו בע"ה פרטי ההלכות השייכים לזה.

א) אסור לדבר בשבת על דברים שהוא עתיד לעשות אותם בימות החל, אם הם דברים שאסור לעשות אותם בשבת. ולכן אסור לומר בשבת 'מחר אתן דבר פלוני הצריך תקוני' או: "מחר אתלש פרות מהאילן".

ב) אין חלוק בין דבור המועיל לעשיית המלאכה, כגון שמבקש מחברו שיבוא מחר לעזור לו לעשות איזו מלאכה, לדין דבור

שאינו מועיל כלום למלאכה, כגון שאומר סתם שמחר יתקן חפץ פלוני. ג) אסור לומר בשבת: מחר "אסע" למקום פלוני, משום שנסיעה היא פעולה שאסור לעשות אותה בשבת. אבל מתר לומר מחר "אלך" למקום פלוני, שהרי הליכה היא פעולה המתקרת בשבת אפילו שהמקום שהוא שאליו ילך מחר הוא מקום רחוק, ורור שפונתו הוא שיסע לשם ברכב. טעם הדבר, מאחר שאינו אומר בפרוש שיסע, אין זה בגדר דבור אלא בגדר רמז, ורמזה אינה כלולה באסור של דבורים האסורים בשבת.

ד) אסור לדבר בשבת על דברים שהוא עתיד לקנות בימות החל, ולכן העומד לקנות דירה או רהיטים וכדומה, צריך להזהר מלדבר על כך בשבת. וכן אסור להתיעץ עם חברו איזה חפץ כדאי לקנות בימות החל.

ה) וכן אסור לשאל את חברו: היכן קנית חפץ פלוני? אם הוא בעצמו מענגן לקנות גם כן חפץ כזה לאחר השבת.

ו) מתר לומר מחר "אדבר" עם פלוני גם אם פונתו ברורה שידבר אתו בטלפון. אבל אסור לומר מחר "אתקשר לפלוני", כי לשון זה מתפרש כדבור בטלפון האסור בשבת.

אזרה זו תזרה

מדברי חז"ל וגדולי ישראל

” ווען משיח וועט קומען וועלן מיר אלע דינען דעם גרויסן בורא עולם ”

המשך השיר הנפלא ומלא אמונה על ימות המשיח שיבוא בקרוב, ובו מתארים הנסים הגדולים שיעשו לנו בזמן הגאולה.

שיר נפלא שמחדיר בנו אמונה איתנה, ומעניק לנו חזק וחסן בגלות המרה, להתחזק ולקוות לישועת ה' פהרף עין. (מהספר "השיר והשבה")

ח

די אלע מתים

פון הר הזיתים

וועלן לעבעדיג ווערן

אויף פון אלע מדינות

וועט זיין גלגול מחילות ווען מ'וועט שופר של משיח הערן.

ט

יציאת צדיק עושה רשם

ס'וועלן אויף שטיין די אבות הקדושים

מיט זייערע הייליגע צורות

אויף משה נביאה

און אהרן פהניא

און אויף דער געים זמירות.

י

די תנאים ואמוראים

און די רבנן סבוראים

די אלע גאונים

מיט אלע קדמונים

און די אלע ראשונים

מיט אלע אחרונים.

יא

אויך די הייליגע רעב'ס

וואס האבן אונז געלערנט דעם דרך

האמת

מיט דעם הייליגן בעל שם טוב

אלע צדיקים

חסידים ותלמידים

עס וועט זיין יום שכלו טוב.

המאור שבתורה

מאוצר ספורי חז"ל

לעשות רצונה, ולעסוק בתורתך ולקיים מצותיה. הפרנסה היא סבה ואמצעי שצריכים להביא את האדם למטרה העקרית שהיא לעשות רצון ה', ללמד תורה ולקיים מצוות שהם העקר בחייו של אדם עלי אדמות.

ואם יגזרו על האדם שיעזוב את העולם בשנה הבאה חלילה, מהו ההפסד שלו? קצת פחות אכל? קצת פחות הנאות? הצרה האמתית שלך היא, שלא תהיה לך אפשרות לקיים מצוות ולהדבק ולהתקרב לקב"ה!

שאלות אלו שיכות אמנם לאנשים העמלים לפרנסתם, אך אפילו בני תורה היושבים ולומדים רב שעות היום, גם אם שואלים את עצמם האם לא די בכך שאנו עוסקים בלמוד התורה? וכי הלמוד איננו המטרה היחידה בעולם הזה? אך הפסלת ישרים ממשיו ומבחר לנו את תפקידנו, וזה לשונו: "כי השלמות האמתית היא רק הדבקות בו יתברך! והוא מה שהיה דוד המלך אומר ואני קרבת אלקים לי טוב".

כאן הגדיר לנו רבנו הרמח"ל את המטרה שלשמה אנו נמצאים בעולם הזה, שישאף להגיע לדבקות בה' יתברך, לזכור ולהרגיש שאנו חיים עם הקב"ה בכל עת ובכל שעה.

(טיב העבודה)

המטרה - השגת דבקות בה' יתברך

מהו תפקידנו עלי אדמות? הרמח"ל ב'מסלת ישרים' מתחיל את ספרו בהנחת היסוד לדרך הנכונה בעבודת ה', וזה לשונו: "יסוד החסידות ושרש העבודה התמימה היא, שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו".

נשמתו של אדם חצובה מתחת פסא הפבוד, וברצון הבזרא יתברך היא נשלחה לעולם השפל הזה, כדי למלא את יעודה ותפקידה, ובקשוק שבעים או שמונים שנותיה עלי אדמות, בתוך הגוף הגשמי, עליה למלא את תפקידה ולהגיע למטרה שלשמה היא נשלחה לזה העולם.

ועל כל אדם לברר לעצמו, בחשבון נפש נוקב: בעבור מה שלח אותי הקב"ה לעולם?

האם בכדי שאזין את גופי במעצנים במקשוק שבעים שנה? האם כדי שאהיה משעבד לפרנסת בני ביתי ולספק להם מחסורם ברוח די והותר? הרי מובן לכל אדם שלא זו המטרה שלשמה הוריד ה' נשמה קדושה לעולם השפל.

ואנו רואים שבתפלה על הפרנסה שהאדם מבקש בברכת שומע תפלה, מדגשת המטרה שלשמה אנו רוצים פרנסה: הטרפני לחם חקי... כדי שאוכל

וואס הערט כייב אין חייבר

שיחה שנמסרה לתלמידים היקרים שיחיו בט"ו בשבט

על ידי הרב ר' ישעיהו בורנשטיין שליט"א

כתוב בתורה "כי האדם עץ השדה", ונאמר הרבה רעיונות אודות ההשוואה בין האדם לעץ השדה.

החזון איש זצוק"ל אמר, שכידוע אם יש לאדם פרדס עם אילנות רבים, בודאי שחלק מהם גבוהים, יפים וחסונים. לעצמת זאת יש גם אילנות נמוכים ואינם מרשימים ביפים. את מי מהם אוהב בעל הפרדס?

התשובה היא שהכל תלוי בכמות הפרות ובאיכותם. אילו גבוה ויפה שאיננו נותן הרבה פרות, אין לו ערך בעיני בעל הפרדס. אבל האילו הנמוך והמכער, שזה המון בעיניו אם הוא נותן הרבה פרות ובאיכות טובה. הנמשל הוא האדם הדומה לעץ, הפרות הם התורה והמצוות ובעל הפרדס הוא מלך המלכים הקב"ה.

הקב"ה מעריך ואוהב את אותם בני אדם שנותנים הרבה מצוות הן בכמות הן באיכות, ואין הוא מעריך את האדם הגבוה והמרשים, אם חיו אין בו תורה ומצוות. לכן עלינו למלא את חובתינו כלפי הקב"ה ולהרבות בתורה, עבודה ומעלות חסדים, שהם הפרות הטובים והאמתיים. מו"ר רבי אשר זצוק"ל, כאשר היה טועם פרות שונים, היה משבח כל פרי על טעמו המיוחד והיה אומר: כאן מנח טעם ה', כלומר שהקב"ה מגלה את השגחתו אפילו בפרות שאנו אוכלים, ולכן נתן לכל פרי טעם אחר, כדי שנהנה מהטעם ומשבח את הבזרא יתברך שמו על חסדו וטובו.

הדמיון בין האדם לפרי הוא, שגם בכל אדם יש טעם מיוחד, שזהו הקשר המיוחד עם הקב"ה, ולכל בחור בחיידר יש מעלות מיוחדות, ועלינו להודות לקב"ה שנותן לו מעלות אלו בטוב ובחסד. ולכן אסור לזלזל בשום תלמיד ואדם, כי לכל אחד יש מעלה מיוחדת.

סְפוּרֵי צְדִיקִים, הַלִּיכוֹת וְעֵבֶדוֹת מְאֻלְפוֹת

מְאֻזְרוֹת הַצְּדִיקִים

לֹא לִפְרֹץ אֶת הַגֶּדֶר

עַל הַפְּסוּק שֶׁבְּפָרְשֵׁתֵנוּ "הַגְּבֵל אֶת הָהָר וְקִדְשְׁתּוֹ", יֵשׁ אִמְרָה יְדוּעָה שֶׁאִמְרוּ הַסְּבָא קִדְיֵשָׁא רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'וּן ז"ע, וְכֵן מוֹנָא מִכְּפָה מִצְדִּיקֵי הַדְּרוֹת, שֶׁכָּן נִדְרַשׁ הַפְּסוּק: "הַגְּבֵל אֶת הָהָר" - עֲשֵׂה גֶדֶר סְבִיבוֹת הָהָר, וְאֵז "וְקִדְשְׁתּוֹ" - תִּזְכֶּה וְיִקְרָא שְׁמֶךָ קְדוֹשׁ עַל יְדֵי הָאוֹתִיּוֹת שֶׁסְּבִיב תַּבַּת 'הָר', שֶׁהֲרִי קָדָם לְאוֹת ה"א וְר"ש יֵשׁ דְּלָת וְקו"ף, וְלֵאחֶר הָאוֹת ה"א וְר"ש יֵשׁ א"ו וְש"ו, וְיִחַדְּיוּ הֲרִי הֵן "קְדוֹשׁ". וְלִלְמַדְנוּ בָּא, כִּי רַק עַל יְדֵי הַגְּבוּלוֹת וְסִגִּים, יִכּוֹל הָאָדָם לְבֹא לְיַד קְדֻשָּׁה וְלִהְיוֹת קְדוֹשׁ עַל מַעְלָה.

וְיִכְבֵּר מִצְאֵנוּ כְּעִין זֶה בְּמִדְרַשׁ וְיִקְרָא רַבָּא: "אֲמַרוּ לוֹ לְנַחֵשׁ, מִפְּנֵי מָה אַתָּה מְצִיב בֵּין הַגְּדֻרוֹת? אָמַר לָהֶם מִפְּנֵי שֶׁפְּרָצְתִי גְדֻרוֹ שֶׁל עוֹלָם".

וְנִבְאֵר הַדְּבָרִים הַם, שֶׁכָּל כַּחוֹ שֶׁל הַנַּחֲשׁ, הוּא הַיֵּצֵר הָרַע הַמְּסִית אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם, הוּא בִּכְנֵי שֶׁהוּא פּוֹרֵץ אֶת הַגֶּדֶר בְּפִרְצָה קִטְנָה, וְיִמְשֵׁם הַדְּרָךְ סְלוּלָה לְאֲבִדוֹן רַחֲמָנָא לְעָלְו. וְכֵן בְּאֵמַת נְהַג הַנַּחֲשׁ הַקְּדֻמוֹנִי, שֶׁפִּתָּה תַּחֲלָה אֶת חוּנָה וְהַצְּלִיחַ לְגֵרָם לֵה לְפָרוֹץ גֶּדֶר וְסִיג, שֶׁהֲרִי הַקֶּב"ה אָמַר לָהּ אֵל תֹּאכְלוּ, וְהִיא הוֹסִיפָה לְגָדֵר אֶפְלוֹ שֶׁלֹּא לְגַעַת בְּעַץ, וְכֵן הַנַּחֲשׁ וְדַחַף אוֹתָהּ עַד שֶׁנִּגְעָה בְּעַץ, וְיִמְשֵׁם נִפְתְּחָה הַדְּרָךְ לְעֵבֶר עַל הַצְּוִי שֶׁל הַקֶּב"ה, וְכֵן מְצִלִּים הַיֵּצֵר לְפִתּוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם.

הַלְמוּד מִכָּאן, שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים כָּל הָעֵת לְעַמֵּד עַל הַמְּשֻׁמֶר, וְיִזְךָ נִישֵׁט נֶאֱכָעֵבֶן - לֹא לְהַפְּנֵעַ לְרֻצוֹנוֹת וְהַתְּשׁוּקוֹת, לְהִלָּחֵם וְלִהְיוֹת אֶפְסֵק, לְהַגְבִּיל אֶת עַצְמָנוּ וְלִהְיוֹת סִיגִים וְגִדְרוֹת, וְאֵז זוֹכִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלִהְיוֹת אֶפְלוֹ מִעַט מִעַל הַחֲמִרִיּוֹת וְהַגְּשָׁמִיּוֹת.

לְהַתְּקַדֵּשׁ בְּאַרְבָּעִים יוֹם

הַצְּדִיק רַבִּי מִיכָאֵל הַרְמָאן מִירוּשָׁלַיִם, מְגִדוּלֵי חֲסִידֵי רַבִּי דָּוִד בִּידְרָמֵן מְלַעְלוֹב, הִיָּה דוֹרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק "הַגְּבֵל אֶת הָהָר וְקִדְשְׁתּוֹ", כִּי תַבַּת 'הַגְּבֵל' בְּגִימְטְרִיא אַרְבָּעִים, לְרַמּוֹ לְדַבְרֵי הַרְבִּי ר' אֱלִימֶלֶךְ מְלִיז'עֵנְסֵק ז"ע ב"ב צַעֲטָל קָטָן", שֶׁפֶּאֶשֶׁר הָאָדָם רוֹצֵה לְרַכֵּשׁ מְדָה טוֹבָה, אוֹ אִם רוֹצֵה לְשַׁבֵּר מְדָה רָעָה שֶׁבְּקִרְבוֹ, אֵז עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בְּהַנְהַגְתּוֹ בְּמִשְׁוֶה אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים, וְכֵן יִזְכֶּה לְרַכֵּשׁ אֶת הַמְּדָה הַטּוֹבָה וְלִשְׁרֵשׁ אֶת הַמְּדָה הָרָעָה מִקְרָבוֹ, עַד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ לְהַרְגֵּל שְׁנֵי. וְכֵן נִדְרַשׁ הַפְּסוּק: "הַגְּבֵל אֶת הָהָר" - אִם תִּגְבִּיל אֶת עַצְמְךָ בְּמִשְׁוֶה אַרְבָּעִים יוֹם לְהַרְגִיל עַצְמְךָ לְמַדָּה טוֹבָה, אֵז תִּצְלִיחַ לְהַכְנִיעַ אֶת 'הָהָר' הוּא הַיֵּצֵר הָרַע הַיִּקְרָא הָר, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרוּ חו"ל בְּמַסְכֵּת סָפָה שֶׁלְעֵתִיד לְבֹא נִרְאֶה הַיֵּצֵר לְצַדִּיקִים כְּהָר, "וְקִדְשְׁתּוֹ" - וְתִתְקַדֵּשׁ בַּמְּדָה הַטּוֹבָה שֶׁרַכְשָׁתָּ.

שֵׁלֵט קָטָן שְׂמַחְלִיף בֵּית שְׁלָם...

נִכְדָּתוֹ שֶׁל רַבִּי מִיכָאֵל יְהוּדָה לִיִּפְקוּבִיץ, הַגִּיעָה פַּעַם לְבֵיתוֹ וּבְיָדָה שֵׁלֵט עִם הַשֵּׁם "לִיִּפְקוּבִיץ", וְסַפְּרָה כִּי הִיא לוֹמְדָת בְּחֹג מְלֶאכֶה בְּבֵית הַסֵּפֶר, וְהִכִּינָה שֵׁם אֶת הַשֵּׁלֵט כְּמַתְנֵה לְסָבָה. הַרְבֵּי הַסְּבִיר פָּנְיוּ לְנִכְדָּתוֹ, אֶךְ הַחֵל לְהַסְבִּיר לָהּ מַדּוּעַ הוּא מַעֲדִיף שֵׁלֵט לְתַלּוֹת אֶת הַשֵּׁלֵט הַיִּפָּה עַל דַּלְתוֹ. "רֵאֵי נָא, דַּלְת בֵּיתִי יִשְׁנָה מְאֹד מֵאֵז שֶׁבָּנוּ אֶת הַדִּירָה, אֲבָל הִיא טוֹבָה וְיִמְסָפִיקָה בְּשִׁבְלִי. אֶךְ פֶּאֶשֶׁר יִתְּלוּ שֵׁלֵט כַּה יָפָה עַל דַּלְת כַּה יִשְׁנָה, יֹאמְרוּ בְּנֵי הַבַּיִת שֶׁצְרִיכִי לְהַחֲלִיף אֶת הַדַּלְת. וְאַחֲרַי שֶׁהַדַּלְת תִּהְיֶה חֲדָשָׁה, יֹאמְרוּ שֶׁהַרְצוּף הַיִּשּׁוֹן לֹא מֵתָאִים לְדַלְת חֲדָשָׁה, וְאֵז נִצְטָרֵךְ גַּם לְסִיד אֶת הַבַּיִת בְּסִיד יָפָה, לְקַנּוֹת וְיִלּוֹנוֹת מֵתָאִיִּים, לְהַחֲלִיף אֶת הַרְהוּט, הַשְּׁלָחוֹן וְהַכְּסָאוֹת, הָאֲרוֹנוֹת וְהַמְּטוֹת, בְּקִצּוֹר - נִצְטָרֵךְ לְהַחֲלִיף אֶת כָּל הַבַּיִת. אֵז אֲנִי מַעֲדִיף לְהַשְׁאִיר אֶת הַכַּל כֵּן, וְלֹא לְהַתְּחִיל אֶפְלוֹ עִם דְּבַר קָטָן..."

וְכֵן בְּדִיק נוֹהַג בְּנוֹ הַיֵּצֵר, שֶׁמִּתְחִיל עִם דְּבַר קָטָן, וְלִבְסוּף... ה' יִצְלֵנוּ.

הַכְּנָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה

ה"בְּאֵר יַעֲקֹב" מְנַדְבְּרָנָא הִיָּה נוֹתֵן טַעַם לְמַנְהַג יִשְׂרָאֵל הַיְדוּעָה, לְמַה נִּשְׁאָרִים עֲרִים בְּכָל לַיִל חַג הַשְּׁבָעוֹת? כִּי כְּמָה הַכְּנָה שֶׁנַּעֲשֶׂה לְקִרְאָת קַבְּלַת הַתּוֹרָה, הֲרִי לֹא יְהִיָּה לָזֶה שְׁעוֹר אֶפְלוֹ מִשְׁהוֹ דְּמִשְׁהוֹ בְּשִׁבְלִי לְהִיּוֹת מוֹכְנִים כְּרֵאִי לְקַבֵּל אֶת הַחֲמִדָּה הַגְּנוּזָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. אֶךְ לְפָחוֹת פֶּאֶשֶׁר אֲנִי כֹבֵר עוֹמְדִים מִמֶּשׁ קְרוֹב לְזִמּוֹן קַבְּלַת הַתּוֹרָה, עוֹשִׂים אֶת הַמִּינְיָמוֹם הַנִּדְרָשׁ מֵאֲתָנוּ, וְיִמְנָצְלִים אֶת הַלִּילָה הַיָּה כְּרֵאִי, וְלִכְלֵל הַפְּחוֹת בְּלִילָה זֶה לְהַתְּקַדֵּשׁ וְלֹא לְתַת לְגוּף אֶת רְצוֹנוֹתָיו, "נִישֵׁט נָאָה גְּעֵבֶן דְּעַם גּוּף", וְעַל יְדֵי שְׂמַתְקַדְשִׁים יְכוֹלִים לְזַכּוֹת לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה.

מְאֻזְרוֹת הַהַפְּטָרָה

הַפְּטָרַת יְתָרוֹ

בְּפָרְשֵׁתֵנוּ אֲנִי קוֹרְאִים עַל מוֹשֶׁה רַבְּנוּ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁזָּכוּ לְרֵאוֹת אֶת הַמַּחְזָה שֶׁל מִתָּן תּוֹרָה וְהוֹפְעַת כְּבוֹד ה' עַל הָר סִינַי, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וְהִנְהִיָּה כְּדָבָר הַיָּהּ אוֹ הַנִּשְׁמָע כְּמוֹהוּ". וּבְקִשְׁר לָזֶה קוֹרְאִים אֶת הַפְּטָרַתֵנוּ, בְּהַ יִשְׁעִיהָ הַנְּבִיא מוֹסֵר אֶת הַמַּחְזָה הַנּוֹרָא שֶׁל הַפְּרָכָה שֶׁזָּכָה לְרֵאוֹת, וְאֵיךְ שֶׁהַשְּׂרָפִים אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בְּמַחְזָה זֶה רֵאָה יִשְׁעִיהָ אֶת הַיִּכַּל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִתְמַלֵּא עֲשׂוֹן, רְמִזָּה לְחֻרוֹן אֶף ה' עַל מַמְלַכְתָּ יְהוּדָה שֶׁשִּׁלְטוֹ אֵז עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּלָךְ לְהַחֲרֵב. אַחֲרַי הַמְּרָאָה שֶׁלַח אוֹתוֹ ה' לְמוֹסֵר לְבָנָי יִשְׂרָאֵל נְבוּאָה קָשָׁה. הוּא פּוֹתַח בִּירִידָתֵם הַרוּחָנִית שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינָם מְכִירִים אֶת מַעֲשֵׂי ה' וְנִפְלְאוֹתָיו. תּוֹכַחָה זֶה הוֹדִיעַ עוֹד לְפָנָי שֶׁפְּלוֹךְ אַחֲזוּ שֶׁהַעֲמִיד בְּמוֹת לְקַטֵּר לְעַבְדָּה זָרָה.

אַחֲזוּ הִיָּה מִהַפְּלִכִים הַגְּרוּעִים בְּיוֹתֵר, שֶׁעַמֵּד בְּרִשְׁעוֹ מִתְחַלְתּוֹ וְעַד סוֹף יָמָיו, וּבְטַל אֶת לְמוּד הַתּוֹרָה שֶׁל תִּנּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבּוֹ, וְסָגַר אֶת בְּתֵי הַמְּדַרְשׁוֹת כְּדִי לְבִטֵּל לְגַמְרֵי אֶת לְמוּד הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְכִתּוּצָאָה מִזֶּה הַקֶּב"ה חָס וְשָׁלוֹם לֹא יִשְׁרָה שׁוֹב אֶת שְׂכִינָתוֹ בְּעוֹלָם.

לְמֵרוֹת רִשְׁעוֹתוֹ שֶׁל אַחֲזוּ, שֶׁלַח אֵלָיו ה' אֶת יִשְׁעִיהָ הַהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁלֹּא יִפְחַד מִהַבְּרִית שֶׁל אֲרָם וּמְלָכָם שֶׁל עֲשֻׂרַת הַשְּׁבָטִים שֶׁזָּמְמוּ לְכַבֵּשׁ אֶת יְהוּדָה, שֶׁבְּזָכוֹת אֲבוֹתָיו יִצְיָל אֶת אֶרֶץ יְהוּדָה.

הַהַפְּטָרָה מְדַלְגֶּת לְפָסוּקִים שֶׁבָּהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַשֵּׁר שֶׁיַּעֲמִיד לְיִשְׂרָאֵל מְלֶךְ כְּשֶׁר- חִזְקִיָּהוּ הֵבִן שֶׁל אַחֲזוּ, שֶׁה' קָרָא לוֹ "שֵׁר שְׁלָוִם", כִּי שְׁלָוִם וְאַמַּת יְהִיָּה בְּיָמָיו. חִזְקִיָּהוּ הַרְבִּיץ תּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, וּבְזָכוֹת זֶה נַחֵל סְנַחְרִיב מִפְּלָה. וְהַגְּמָרָא מְסַפֶּרֶת שֶׁבְּיָמָיו שֶׁל חִזְקִיָּה בְּדָקוּ מְדוֹן וְעַד בְּאֵר שְׁבַע וְלֹא מְצָאוּ עִם הָאֶרֶץ, וּמְגַבַּת וְעַד אֲנְטִיפֶרְס לֹא מְצָאוּ תִינוּק וְתִינְקָת, אִישׁ וְאִשָּׁה, שֶׁלֹּא הָיוּ בְּקִיאִים בְּהַלְכוֹת טְמָאָה וְטָהֳרָה.

מהדרכותיו והנהגותיו של מו"ר רבי אשר זיע"א אשר לאורו נלך

לאורו נלך

אך כמובן שלמוד התורה בדרגה העליונה, היא כְּאִשֶׁר הָאָדָם הלומד תורה מבטל את עצמו לגמרי לה' יתברך, והגם שהוא לומד תורה בשקידה עצומה והוא זוכה לחדש חדושי תורה יקרים מִפֶּן בְּחִרְפֵי וּבְקִיאוֹת, הוא אינו מִיַּחַס זאת לעצמו ואינו מתגאָה בְּכָךְ כְּאִלּוּ שֶׁהוּא עֲצוּמוֹ פֶּעַל זֹאת בְּכֹחוֹת עֲצוּמוֹ. לְמוֹד כִּזֶּה הוּא הַלְמוּד הַרְצוּי הַעוֹלָה לְמַעַלָּה, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר בְּזֶה־הַרְקָדוּשׁ שֶׁהִיא פּוֹרַחַת לְעֵלָא וְעוֹלָה הַשְּׁמַיְמָה.

אֲבָל מוּטָב לְמוֹד תּוֹרָה אֲפִלּוּ שְׂאִינָה בְּדִרְגָּה כֹּה גְבוּהָה שֶׁכֻּלָּה קִדְשׁ לְשָׁמַיִם, וְגַם אִם הָאָדָם לומד תורה מבלי לכוֹן לְקַבֵּ"ה, אֲבָל שׁוֹמֵר לְפָחוֹת בְּזֶה עַל הַמְּשֻׁבָּה מְסִירַת הַתּוֹרָה מְדוּר דוֹר, וְשׁוֹמֵר בְּכָךְ עַל עִם יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹתוֹ בְּמִשְׁבָּה אֲלֵפִים שָׁנָה. אֲךָ וְדַאי לֹא זֹו הַתְּכַלִּית הַמְּקוּנָה שֶׁעַל־יְדָה נוֹכַל לְצִאת מִהַגְּלוּת בְּגֵאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה שְׂאָנּוּ כְּמָה מְצַפִּים לָהּ.

וְכַנֵּנַת חַז"ל הִיְתָה, שֶׁהִיוּ תְּקוּפוֹת בְּעַם יִשְׂרָאֵל שֶׁחָדְלוּ מִלְלַמֵּד תּוֹרָה בְּכָלֵל, וְאֲפִלּוּ לֹא לְמַדּוֹ לְמוֹד פְּחוֹת לְשֵׁם עֲצָמָם, וְעַל־זֶה אָמַר לָהֶם הַקַּבֵּ"ה הַלֵּוּאִי אוֹתִי עֲזְבוּ וְאֵת תּוֹרַתִי שְׁמְרוּ, וְכַנֵּנַתוֹ הִיְתָה שֶׁיִּלְמְדוּ לְפָחוֹת שְׁלֵא לְשִׁמְיָה. וְאֲפִלּוּ שְׂאֵתָם עוֹזְבִים אוֹתִי וְאִין אֲנִי מְעַרְבֵב בְּלְמוּד הַתּוֹרָה שְׁלָכֶם אֲבָל לְפָחוֹת תְּשִׁמְרוּ עַל רְצִיפוֹת הַדּוֹרוֹת וְהַקִּיָּים שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל. שְׂאֵם הַתּוֹרָה נִלְמַדַּת בְּעַם יִשׂ לְקוּוֹת עַל הַיְחִידִים בְּעַם שְׁכֵן יְדְעוּ אִיךָ לְלַמֵּד כַּהֲגוֹן, וּבְנִדְאִי הִיוּ בְּמִשְׁבָּה אֲלֵפִי שָׁנוֹת הַגְּלוּת צְדִיקִים שֶׁלְמַדּוֹ תּוֹרָה לְשִׁמְיָה, שְׂאֵלוֹ לֹא הִיְתָה הַתּוֹרָה בְּכָלֵל, וְדַאי לֹא הִיְנּוּ זֹוֹכִים לְצְדִיקִים נִשְׁגָּבִים וְלוֹמְדֵי תּוֹרָה גְדוֹלִים כְּאֵלּוּ.

יְשׁוּבוּ פְּעַם הַחֲבָרִים עִם מו"ר רבי אשר זיע"א, וְחִזְרוּ בְּפָנָיו עַל דְּבָרֵי חַז"ל הַמוּבָאִים בְּתַלְמוּד הִירוּשָׁלַיִם וְגַם בְּכִמָּה מִן הַמְדַרְשִׁים: "אָמַר ר' יְרֵמְיָה בְּשֵׁם ר' שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק, מְצָאנּוּ שְׁוִיתָר הַקַּבֵּ"ה לְיִשְׂרָאֵל עַל שְׁלֹשׁ הַעֲבֵרוֹת הַחֲמוּרוֹת, אֲבָל עַל זֶה שֶׁמְאַסּוּ בַתּוֹרָה לֹא וְתָר לָהֶם, שְׁנֶאֱמַר 'וַיֹּאמֶר ה' עַל עוֹזְבֵי אֶת תּוֹרַתִי. אָמַר רַבִּי חִיָּא בַר אֲבָא, אוֹתִי עֲזְבוּ אֲוֹתָרָה, שְׁמָא אֶת תּוֹרַתִי שְׁמְרוּ, שְׂאֵלוֹ אוֹתִי עֲזְבוּ וְתוֹרַתִי שְׁמְרוּ, הַמְאֹר שְׁבָה הִיָּה מְקַרְבָן אֲצִלִּי. רַב הוֹנָא אָמַר, לְמַד תּוֹרָה שְׁלֵא לְשִׁמְיָה, שְׁמִתּוֹךְ שְׁלֵא לְשִׁמְיָה בֵּא לְשִׁמְיָה".

וּמְפָרֵשׁ בְּקַרְבָן הַעֲדָה עַל "אוֹתִי עֲזְבוּ - אֲוֹתָרָה": 'עַל זֶה הִיְתָה מוֹתָר לָהֶם, אִם הִיוּ לוֹמְדִים אֶת הַתּוֹרָה. וְשִׁמְיָה דְּכַתִּיב כָּאֵן הִיְנּוּ הַלְמוּד'. לְאַחַר צְטוּט דְּבָרִים אֵלוּ, שְׂאֵלוֹ הַחֲבָרִים: "הֲרִי שְׁגוּר תְּמִיד בְּפִיכֶם, כִּי מִי שֶׁלומד תורה ואין בו יְרֵאת שָׁמַיִם וְאַמוּנָה תְּמִימָה, אֲזִי לְלַמּוֹד שְׁלוֹ אִין כָּל עֵרָךְ כָּלֵל. וְאֵלוֹ כָּאֵן מְדַבְּרִי חַז"ל אֵלוּ, מִשְׁמַע שְׂאֲפִלוֹ אִם הָאָדָם עוֹזֵב אֶת ה' חֲלִילָה, עֲדִין חֲשׁוֹב הוּא בְּעֵינָיו אִם הוּא לומד תורה?

הַשִּׁיב רַבִּי אֲשֶׁר וְהַסְבִּיר בְּנַעַם אֲמָרֵי פִּיו: דְּעוּ לָכֶם, שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַק הִיא בְּלִבְד, הִיא שֶׁשְׁמָרָה וְשׁוֹמְרַת עַל עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁבָּה כָּל הַדּוֹרוֹת מֵאֲזוּ קִבְּלֵנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּסִינִי לְפָנָי לְמַעַלָּה מְשֻׁלְשֵׁת אֲלֵפֵי שָׁנָה. אֲלֵמְלָא הַתּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל חֲלִילָה, הִיָּה מִתְבַּטֵּל כָּל קִיּוּמוֹ שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל. וְרַק עַל־יְדֵי זֶה שֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה בְּהַתְּמַדָּה, מְסִדִּים תְּלַמְדֵי תּוֹרָה, יְשִׁיבוֹת וְכוּלְלִים, רַק בְּזֹכּוֹת זֶה נִמְשָׁךְ קִיּוּמוֹ שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל וְזֶהוּ סוּד נְצַחִיתוֹ נֶגֶד כָּל הַנְּסִיווֹנוֹת וְאוֹיְבֵינוּ הַמְּבַקְשִׁים חֲלִילָה לְהַרְע לָנוּ וְהַקַּבֵּ"ה מְצִילֵנוּ מִמֶּדֶם בְּזֹכּוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

לחברנו היקר והחשוב
המחנך הנודע המסור לחינוך התלמידים זה רבות בשנים
הרב **יהודה לייב פרוש** הי"ו
על פטירת זוגתו החשובה ע"ה

בשם כל תלמידי הת"ת וצוות המחנכים אנו משגרים בזאת מיטב נִחוּמֵינוּ לבעלה החשוב ולכל בני המשפחה שיחיו המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ומעתה ואילך לא תדעו עוד צער ואך ששון ושמחה ישיגוכם ובהמשך מפעלות החסד והרבצת התורה תנוחמו

ערכים לשלחן שבת

טריוייה

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומר ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריוייה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

- א** הדבר הראשון מעשרת הדברות:
- ב** מה שיתרו אמרו לאחר שמשה סיפר לו על הנפלאות שארעו לעם ישראל, ואנחנו היום עונים כך כששואלים אותנו "מה נשמע"...
- ג** גם לו אסור לעשות מלאכה בשבת. מי הוא?
- ד** מה אמרו בני ישראל למשה, כשפחדו בשמעם את דבר ה'?
- ה** עליו ניתנה התורה...?
- ו** מאיזו מילה אנו למדים שעם ישראל היו "כאיש אחד בלב אחד"?
- ז** הדבר הרביעי מעשרת הדברות:
- ח** בנו השני של משה נקרא אליעזר, משום שה' הציל את משה מ...?
- ט** במצב הזה בני ישראל היו צריכים להיות במעמד הר סיני: (שימו לב: המילה לא כתובה בפירוש בפרשה)
- י** כאשר משה ייקח לו עוזרים, הוא יחזיק מעמד, וגם עם ישראל על מקומו...?
- כ** הדבר החמישי מעשרת הדברות:
- ל** שני דברים שבני ישראל הוזהרו בחומרה שלא לעשות עם הר סיני:
- מ** מהו האירוע המרגש שהתרחש למרגלות הר סיני?
- נ** זה מה שאמרו בני ישראל כשרצו לקבל את התורה:
- ס** עם ישראל הוא עבור ה' כמו אוצר חביב. באיזו מילה מתאר זאת הפסוק?
- ע** מי עוד מצווה לשבות ממלאכה ביום השבת?
- פ** למה אסור לנו להשתחוות?
- צ** אשתו של משה:
- ק** מה נשמע ליד הר סיני, לפני תחילת מעמד מתן תורה?
- ר** כיצד נקראים בלשון הפסוק 'נינים'?
- ש** כיצד נקראים בלשון הפסוק 'נכדים'?
- ת** שם התייצבו בני ישראל כדי לקבל את התורה?

דיון סביב השלחן

קבלת תענית

שאלה

בעקבות המצב השורר בארץ הקודש, ועל פי הנחיית ראש הישיבה, קבלו על עצמם הבחורים תענית באחד מימי חמישי של ימי השוב"ס. ביום רביעי נתלתה בכניסה לבית המדרש מודעה לאמר: 'כל הרוצה להתענות מחר, יקבל תענית היום בתפלת מנחה, רוב בני הישיבה קבלו על עצמם את התענית, אבל היו כמה בחורים שבדעתם היה להתענות, אך שכחו לקבל על עצמם את התענית בתפילת מנחה. נפשם בשאלתם האם יכולים להתענות, למרות שלא קבלו את התענית.

ראובן טען שבדאי שאפשר להתענות אף בלא קבלת תענית, וראייתו מתענית עשרה בטבת, שאז כולם התענו, אף שלא קבלו את התענית.

שמעון טען כנגדו שיש הבדל בין לא לאכול ולהיות רעב, לבין תענית, תענית חלה רק כשקבלת את התענית.

עם מי הצדק?

תשובה

קיים הבדל בין סוגי התעניות.

א. תעניות חובה - בכללן ארבעת התעניות שמוזכרות בנביא, וכן תעניות שהיו גוזרים בארץ ישראל משום עצירת גשמים. תעניות אלו אינן צריכות קבלה, מכיוון שהאדם חייב להתענות בהן. (שולחן ערוך תקסב, יב ומשנה ברורה שם)

ב. תעניות מצד המנהג - כגון תענית בכורות בערב פסח, והתענית שנהגו להתענות בערב ראש השנה. כיון שרוב הציבור נהגו להתענות אותם, לא צריך לקבלם והרי הוא מקובל ועומד מצד המנהג, ובכלל זה כל תענית שאדם נוהג בה בקביעות, כגון תענית ביום הירצייט של הוריו או תענית שובבי"ם, שהרי הם כחובה מצד מנהגו, ואינו צריך לקבלה יום קודם.

ג. תענית יחיד שרוצה לקבלה - כדי שתחול עליו חובת תענית, צריך לקבל אותה ביום שקודם התענית.

מקבלים את התענית בתפילת מנחה שקודם התענית, כשמסיים את התחנונים שבסוף התפילה. ולכתחילה עדיף לקבלה במנחה קטנה, שהיא יותר סמוכה לתענית ולא במנחה גדולה, ואם לא קיבל בתפילה, בדיעבד יכול לקבל לאחריה, כל זמן שלא שקעה החמה.

אבל בליל התענית כבר אינו יכול לקבל על עצמו תענית, משום שזהו יום התענית עצמו [ואף שאינו מתחיל להתענות אלא בבוקר] [שו"ע שם ו, ומשנה ברורה].

במקרה שלא קיבל עליו את התענית ורוצה להתענות, דעת השו"ע שאינו יכול לומר 'עננו', ודעת הרמ"א שיכול היחיד לומר עננו בתפלת בברכת שומע תפילה (שם ה).

גם מי שלא קיבל תענית בפה, אם קיבל תענית בהרהור הלב בזמן שראוי לקבלה בפה, מועילה הקבלה (שולחן ערוך שם), ודוקא שהרהור שמקבל עליו תענית, ולא די שהרהור שרוצה לקבל על עצמו תענית בהמשך. וטעם הדבר הוא, שאף שנדר ושבועה צריכים להיות בפה, תענית נחשבת לצדקה שיכול לחייב את עצמו בהרהור הלב.

סכום

א. מי שקיבל על עצמו להתענות, אפילו בהרהור-חייב להתענות, ואומר בתפילה 'עננו'.

ב. מי שלא קבל תענית כלל, לא חייב להתענות, ואם מתענה-לשיטת השו"ע לא יאמר עננו, ולשיטת הרמ"א יכול לומר עננו.

המדור נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

תשובות

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומר ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

והיו אומרים עליו

דרך האמת היא שישקיע האדם בעצמו, וככל שישגדל ויגבר בעבודת ד' ובמעשים טובים, כך יצליחו גם תולדותיו.

נולד בכ"ד בתשרי תרנ"ה בעירה גור לאביו רבי אברהם מרדכי בעל ה'אמרי אמת'. כבר מילדותו נכרו בו גדלותו בתורה, יראת שמים עצומה ופקחות בלתי מצוינה. בשנות השואה האזמה נרצחו בני משפחתו הי"ד, ואלו הוא הצליח להמלט בנסי נסים יחד עם אביו ועלה לארץ.

בשנת תש"ח, לאחר פטירת אביו, נתמנה למלא את מקומו כ'אדמו"ר' ומנהיגה של חסידות גור, בתפקידו זה כהן במשך 29 שנים עד לפטירתו. הוא פעל רבות לשקום אלפי פליטי שואה, ובתקופתו פרוחה החסידות והתעצמה מאד. רבי ישראל נמנה עם מיסדי החנוכה העצמאי והיה יו"ר תנועת אגדת ישראל. ספריו הידועים בשמם 'בית ישראל' הוצאו לאור לאחר פטירתו. נפטר בב' באדר תשל"ז ונקבר בהר הזיתים.

האדמו"ר רבי ישראל אלתר מגור

ה'בית ישראל'

רק האהבה מנצחת

אלימלך הוא בחור צעיר ומבריק, בעל כשרונות עליונים היוצאים מגדר הרגיל, שתמיד נמצא בראש ובראשונה לכל דבר. מבחניו קוצרים בארץ קבע את הציפויים הגבוהים ביותר, ובחורים מתחרים ביניהם מי יבחר על ידו ללמוד בחברותא. כל שיחו ושיגו כשל בן עליה, וההברקות ששולף מפיו חדשים לבקרים בשעת הלמוד מותרות את טובי המחות בפה פעור למשך שעה ארוכה.

לכן נקל לשער מה רבה היתה התדהמה לשמע השמועות החדשות. תחלה סרבו כלם להאמין לדברים והכחישו אותם מכל וכל, אך כאשר נודע בודאות כי אלימלך נצפה ברחובות העיר בצותא חדא עם יושבי קרנות, פשטה השמועה כאש בשדה קוצים והפכה להיות החדשה המדברת ביותר בישיבה וברחוב החרדי.

"שמעתי מה ארע לאלימלך, בנו של ר' זונדל?"

"ודאי! מי לא שמע על כך!"

"אוי, ירחם ד'. אם בארזים נפלה השלהבת... כל אחד מאתנו צריך לחשש לעורו."

זה התחיל טפין טפין, בצעדים אטיים ובלתי מרגשים. תחלה התקצרו הפאות, בהמשך קצץ הזקן, ולבסוף השיל אלימלך לחלוטין את חזותו החרדית והצטרף לאחת מתנועות הנער

החודר וצוה עליו להצטרף אליו תכף ומיד לטיול קצר. אלימלך, שהיה נבון ביותר, מהר להשמע לפקדה ויצא מן הבית, מותר אחריו את הוריו חרדים ומתפללים.

מיד כששב לביתו, פרץ הנער בבכי קורע לב והודיע נחרצות באזני הוריו המרגשים כי הוא מתחרט מכל וכל על דרכיו הנלוזות וברצונו לשוב בתשובה שלמה. הימים הבאים חלפו מתוך שבח והודיה. עם כל יום שחלף צמצם אלימלך את הפער העצום שיצר במו ידיו כשנטש את העולם החרדי, עד אשר חלפה התקופה הקשה כלא היתה.

לאחר זמן מה, בשיחה ננוחה של אב ובנו, בקש אביו לדעת מה היה נושא השיחה הגורלית עם הרבי וכיצד הצליח ה'בית ישראל' להשפיע עליו, מה שלא עשו כל האחרים.

"לא דרשת מוסר דרש בפני, ואף לא תוכחה קטנה", השיב אלימלך לאביו. "הרבי פשוט שאל לשלומי, התענג במעשי וברר האם יש לי כל צרפי. איני יודע מה בדבריו גרם לי טלטלה רגשית. ודאי היו אלו התענינותו הפנה והאהבה העצומה שהקרין עלי. החם הרב שבו אפף אותי חמם את לבי, המס את שכבת הקרח הקפואה שפסה אותו והצליח לגרם לי להרהור תשובה עמקים."

החלונות המרבות שפשטו באותה תקופה. את שמו הארץ והמסרבל קצר ל'אלי' קצר וידידותי.

מיום ליום נעשו הענינים יותר ויותר רגועים, עד שיום אחד הרגיש אביו, ר' זונדל, שבאו מים עד נפש. כשדמעות בעיניו התפרץ לחדרו של רבו, מן ה'בית ישראל' מגור, ותנה בפניו את הצרה שהתרגשה עליו.

הרבי האזין בדומיה לכאב הנשפך עם הדמעות החמות, ומיד כשסיים האב את ספורו, צוה עליו לשלח אליו את בנו לשיחה אישית.

"ודאי הייתי שולחו הנה, אלא שבני התרחק כל כך מדרך הישר, עד אשר חושש אני שאפלו לפקדה ישירה מפי הרבי יסרב להשמע", התמוגג האב בכאבו.

"אם כך", הודיע הרבי בניחותא, "אבוא אני אליו. עליך רק לדאג שממחר בשעות הערב ישנה בנך בביתך."

ר' זונדל מהר לביתו כשהוא מאושש יותר. מסירותו העצומה של הרבי חדרה עמק לעצמותיו והרגיעה את לבבו הסוער.

למחרת, כאשר שנה אלימלך בבית הוריו, נשמעה דפיקה קלה על הדלת. אלימלך קם לפתחו, ומה מאד נבהל לגלות את הרבי בכבודו ובעצמו נצב על סף הבית.

הרבי נתן בצעיר המבהל את מבטו

מוסר השכל | חנוך עם חם ואהבה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החשך. בכחם של חם ואהבה לשנות עולמות ולהשפיע על הזולת בצורה שלא נתן לשער כלל. בדרך זו חביבים הורים ומחנכים לנהג בילדים, ובדרך זו צריך כל יהודי באשר הוא לנהג בזולתו. לעולם לא נתן לדעת עד מה רבה השפעתם של מלה טובה, חינוך פן והם ידידותי על הזולת.

הצירים והתוכן מבית היוצר "מלכות וקסברגר" מתוך הספר להדעתנו בתענוגים

פְּנִינִים

**"כִּי יִהְיֶה לָהֶם דְּבַר בָּא אֵלַי וְשִׁפְטֵתִי
בֵּין אִישׁ וּבֵין רַעְיוֹ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵי
הָאֱלֹקִים וְאֶת תּוֹרֹתַי"**
(יח, טז)

מִסְפָּר עַל הַגֵּה"ק רַבֵּי אֲבִישׁ מִפְּרַנְקֶפּוּרְט זי"ע, שֶׁאֶחָד מִבְּעֵלֵי הַבַּתִּים שֶׁבְּעִירוֹ הִתְחִיל פּוֹתַח אֶת חֲנוּתוֹ בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת. חֲפֵשׁ הֶרֶב הִזְדַּמְּנוֹת לְהַפְגֵּשׁ עִמּוֹ, כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו לְחֹזֵר בְּתִשּׁוּבָה. אִךְ פִּיצַד יִפְגְּשׁוּ? הֲרֵי הֵלֵךְ אִינוֹ בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאִם יִשְׁלַח לְקַרְא לּוֹ - וְדַאי לֹא יָבוֹא! אִם יִצְוֶה עָלָיו בְּיַד שְׁלִיחַ שֶׁיִּנְעַל חֲנוּתוֹ - לֹא יִשְׁמַע בְּקוּלוֹ; יָקוּם וְיִלְךָ אֵלָיו בְּעִצְמוֹ - שְׁמָא לֹא יוֹעִיל, וְיִהְיֶה בְּכַף מְכֻשׁוֹל לְאַחֵרִים שִׁירָאוּ שְׁאִינוֹ שׁוֹמֵעַ לְדַבְרֵי הֶרֶב. עָלָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל הֶרֶב רַעִיוֹן: הוּא אָמַר לְאֶחָד מִמְּקַרְבָּיו, סוּחֵר נוֹדַע, שֶׁיִּלְךָ וְיִקְנֶה אֶצְלֵי יְהוּדֵי זֶה סוּחֹרָה בְּהַקְפָּה, וְכִשְׁתִּגִּיעַ שַׁעַת הַפְּרֻעוֹן יֹאמַר שְׂאִין לוֹ, וְאִזְ יִתְבַּע אוֹתוֹ הֵלֵךְ לְדִין תּוֹרָה, וּמִשִּׁיבֹאוֹ אוֹתוֹ יְהוּדֵי אֵל בֵּיתוֹ, יוּכַל לְהִכָּנֵס עִמּוֹ בְּשִׂיחָה עַל הָעֵקֶר - עַל חֲלוּל הַשַּׁבָּת. וְכֵן הָיָה...

כְּשִׁבְּאוֹ הַשְּׂנִיִּים לְהִתְדַּוֵּן לִפְנֵי הֶרֶב, קָם הַתּוֹבֵעַ וְשָׁלַם לְסוּחֵר מִיַּד אֶת כָּל הַכֶּסֶף, וְאִזְ גָּלָה לוֹ הֶרֶב אֶת הָאֱמָת, שֶׁכָּל עֲנִין דִּין הַתּוֹרָה לֹא הָיָה אֶלָּא הַתְּחַכְּמוֹת, וְאִין כּוֹנְנָתוֹ אֶלָּא לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּעִנְיוֹ חֲלוּל שַׁבָּת, וְכֵן עָמַד וְהִטִּיף לוֹ מִנֵּת מוֹסֵר חֲרִיפָה.

נִתְרַגַּשׁ בְּעַל הַדְּבַר מֵאִד מְדַבְרֵי הֶרֶב, וְהִבְטִיחַ לוֹ שֶׁמֵּהִיּוֹם הַזֶּה וְהִלָּאָה לֹא יוֹסִיף עוֹד לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת.

כְּשֶׁעָמַד לְלַכֵּת פָּנָה אֵל הֶרֶב וְאָמַר: אַחֲרֵי הַכֵּל, אֲנִי קֹצֵת תְּמָה עַל כְּבוֹדוֹ. פִּיצַד הוּא בָּא וּמִשְׁטָה בֵּי בְּדִין תּוֹרָה מְבִינִים! וְכִי מִתָּר לַעֲשׂוֹת רְמִיָּה?!

הַשִּׁיב לוֹ הֶרֶב: חֵס וְחִלְלִיה! אִין זֶה אֶלָּא שְׁלַפְעָמִים "בְּתַחֲבֻלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה"! לַעֲתִים חֲזִיבִים לְלַכֵּת בְּתַחֲבֻלוֹת כְּדֵי לְהַשִּׁיג אֶת הַמְּטָרָה, וְאֶת זֶה לְמַדְתִּי מִמִּשֶׁה רַבְּנִי, שְׂאִף הוּא נִהַג כֵּן. וְכֵן אָמַר: "כִּי יִהְיֶה לָהֶם דְּבַר בָּא אֵלַי וְשִׁפְטֵתִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רַעְיוֹ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵי הָאֱלֹקִים וְאֶת תּוֹרֹתַי" - כְּלוּמַר: מֵאַחַר שֶׁנִּמְצָאוּ יְהוּדִים שֶׁלֹּא רָצוּ לְבוֹא אֵל מִשֶׁה לְשִׁמְעַם מִפְּנֵי אֶת חֻקֵי ה' וְתוֹרוֹתָיו, הַמְּתִין לְהִזְדַּמְּנוֹת, לְשַׁעֲרָה שְׂבָה "יְהִי לָהֶם דְּבַר", שְׂאִז יָבוֹאוּ לִפְנֵי לְהִתְדַּוֵּן בְּעִנְיָנִים הַפְּרֻטִּים שֶׁלָּהֶם, וְאִזְ תִּהְיֶה זֶה הִזְדַּמְּנוֹת לְלַמְּדֵם תּוֹרָה - "וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵי הָאֱלֹקִים וְאֶת תּוֹרֹתַי"...

"וַיִּתְּצֻבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר" (שמות יט, יז)

הַגְּמָרָא אוֹמְרַת, שֶׁבְּזָמַן שֶׁל מַעֲמַד הַר סִינַי, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא "כִּפְּהָ עַל עַם-יִשְׂרָאֵל הָרַ כְּגִיגִית". זֹאת-אוֹמְרַת: הוּא הַכְּרִיחַ אוֹתָם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה.

לָמָּה אֶת הַגּוֹיִים הוּא לֹא הַכְּרִיחַ לְקַבֵּל אוֹתָהּ, וְאֶת הַיְּהוּדִים - כֵּן? אֶת הַתְּשׁוּבָה נוֹכַח לְהַבִּין בְּמִשְׁלֵ: שְׁתֵּי אִמָּהוֹת יָשְׁבוּ עִם הַתִּינּוּקוֹת שֶׁלָּהֶן וְחִכּוֹ בַּתּוֹר לְרוֹפֵא הַיְּלָדִים. בְּזָמַן שֶׁהַמְּתִינּוּ לְתוֹרָן הֵן פִּטְפְּטוּ בִּינֵיהֶן, וְכֵן נוֹדַע לָהֶן שֶׁשְׁתֵּיהֶן בָּאוּ אֶל הָרוֹפֵא מֵאוֹתָהּ סָבָה - הַתִּינּוּק לֹא מִסְפִּים לְאָכַל כָּלוּם. שְׁתֵּיהֶן הָיוּ מְדַאָּגוֹת מְכֻּדָּ מְאֹד, וְרָצוּ לְשִׁמְעַם מִהָרוֹפֵא מֵהַלַּעֲשׂוֹת.

נִכְנָסָה הָרֵאשׁוֹנָה, וְלֹא סָגְרָה אַחֲרֶיהָ אֶת הַדְּלֵת עַד הַסוּף. הָאֱמָא הַשְּׂנִיָּה שֶׁנִּשְׁאַרָה בַּחוּץ שִׁמְעָה אֶת הָרֵאשׁוֹנָה מְסַפֵּרַת לְרוֹפֵא שֶׁהַתִּינּוּק שָׁלָה לֹא מִסְפִּים לְאָכַל כָּלוּם, וְאִזְ שִׁמְעָה אֶת הָרוֹפֵא אוֹמֵר לְאֱמָא: "אֵל תְּכַרְחִי אֶת הַיְּלָד שֶׁלָּךְ לְאָכַל כָּלוּם. לֹא רוֹצָה - לֹא צְרִיָּה. חֲכִי עַד שֶׁיִּבְקֶשׁ לְבַד, וְאִזְ תִּתְחִילִי לְתַת לוֹ לְאֵט לְאֵט".

הָאֱמָא הַשְּׂנִיָּה חֲשָׁבָה שֶׁהִיא כְּבָר יְכוּלָה לְלַכֵּת הַבֵּיתָה - הֲרֵי הִיא כְּבָר שִׁמְעָה מֵהַ צְרִיָּה לַעֲשׂוֹת עִם יְלָד שֶׁלֹּא רוֹצָה לְאָכַל! בְּכָל-זֶה נִכְנָסָה גַּם הִיא אֶל הָרוֹפֵא, וְסָפְרָה לוֹ שֶׁגַּם הַיְּלָד שָׁלָה לֹא אוֹכַל כָּלוּם. אָמַר לָהּ הָרוֹפֵא: "אֱמָא יְקָרָה, אֶת חֲזִיבַת לְפַתַּח אֶת פִּי שֶׁל הַתִּינּוּק שֶׁלָּךְ וְלִהְיֶנִּים לְתוֹכּוֹ אֶכֶל בְּכַח. בְּהַתְּחִלָּה תִּנֵּי לוֹ מִנְּגוֹ מְתוּק, שֶׁיִּכְנִיס לוֹ טַעַם טוֹב לְפִה, וְאַחֲרֵי-כֵן תִּמְשִׁיכִי בְּמֵאֲכָלִים אַחֵרִים".

הָאֵם הַתְּפִלָּאָה מְאֹד. "אִינְנִי מְבִינָה", אָמְרָה לְרוֹפֵא, "לָמָּה לְאֲשֶׁה הַקְּדוּמַת אֲמֹרֶת שֶׁלֹּא תְּכַרְחִי אֶת הַתִּינּוּק שֶׁלָּךְ לְאָכַל, וְלִי אֲתָה אוֹמֵר כֵּן לְהַכְרִיחַ אוֹתוֹ?!"

עָנָה הָרוֹפֵא: "הַמְּקָרִים שֶׁלָּכֶן שׁוֹנִים מְאֹד. הַתִּינּוּק שֶׁהָיָה פֹּה קִדְּם - חוּלָה וְסוּבֵל מִבְּעִיָּה בְּמַעֲמִים. קִדְּם כָּל צְרִיכָה הַבְּטָן שֶׁלוֹ לְהַתְּנֻקוֹת וְלְהַתְּרַפָּא, וּבִינָתַיִם אִסוּר לוֹ לְאָכַל. אֲבָל הַתִּינּוּק שֶׁלָּךְ פְּשׁוּט לֹא רָגִיל לְאָכַל מֵאֲכָלִים חֲדָשִׁים. עֲלֶיךָ לְהַכְרִיחַ אוֹתוֹ, וְלִהְיֶנִּים לוֹ מֵאֲכָלִים טַעֲמִים לְתוֹךְ הַפֶּה. אַחֲרֵי שֶׁיִּטְעַם וְיִרְאֶה שֶׁהֵאֱכַל טַעֲמִים - הוּא כְּבָר יִבְקֶשׁ בְּעִצְמוֹ לְאָכַל עוֹד".

זֹאת הַסָּבָה שֶׁאֶת הַגּוֹיִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא הַכְּרִיחַ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. הֵם הָרֵי חוֹלִים וְסוּבָלִים מִתְּאֵאוֹת וּמִזְהוּמִים שֶׁל עֲבֻרוֹת! לְעַמְתָּם, בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל פְּשׁוּט לֹא הָיוּ רָגִילִים בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. הָיָה צְרִיָּה רַק לְתַת לָהֶם לְטַעַם בְּכַח, וְאַחֲרֵי שֶׁיִּרְגִישׁוּ כְּמָה טוֹבוֹת הַמְּצוּוֹת - הֵם כְּבָר יִרְצוּ בְּעִצְמָם לְקַיֵּם עוֹד וְעוֹד מְצוּוֹת.

אָכֵן, "טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב הַשֵּׁם"! עָלִינוּ רַק לְטַעַם - לְהַרְגִישׁ אִיךָ חֲשִׁים כְּשִׁשׁוּמְרִים עַל הַלְּשׁוֹן; כְּמָה נְעִים וְטוֹב לְדַבֵּר בְּדֶרֶךְ-אֲרָץ אֶל הָהוֹרִים וְהַמּוֹרִים; כְּמָה נִפְלָא לְגַמֵּל חֶסֶד עִם הָאֲחֵרִים, וְעוֹד וְעוֹד מְצוּוֹת יְקָרוֹת. הֵן כָּל-כֵּן נִפְלָאוֹת, עָלִינוּ רַק לְהַכְרִיחַ אֶת עִצְמָנוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָן בְּפַעֲמִים הָרֵאשׁוֹנוֹת, וְאִזְ כְּבָר נִרְדַּף אַחֲרֵיהֶן לְבַד!

הַצִּיּוּרִים וְהַתּוֹחוֹת מִבֵּית הַיּוֹצֵר "מַלְכוּת וְקוֹסְמוֹס" מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר לְהַדְרִיגַת הַתּוֹעֵנוֹת

תפלורת

ש	א	ת	ב	ש	ט	פ	ה	ש	ע
ת	ל	ח	י	ע	כ	ג	ד	ש	ע
ש	ה	ת	נ	מ	צ	ה	ר	ש	י
ו	פ	ו	ז	ס	ר	ט	כ	ב	ת
פ	ר	ר	ט	ס	ה	ת	ו	ם	ר
ר	ג	ה	י	כ	ה	ד	ש	ק	ו
צ	ת	נ	י	ד	ל	ח	י	ע	כ
פ	י	ב	י	ז	ס	ב	ה	נ	מ
ר	א	ט	ם	ת	ו	ר	ב	י	ד
א	ז	צ	ש	ה	י	ע	ג	ד	ק

יתרו | משה | הר סיני | שופר
שבת | דיברות | תורה

חידוש לפסוקי מקרא

היכן מוזכרת 'חנייה'?

"ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר"
(יט, ב)

אננה מפירוש רש"י

מה דורשים מהמילה "זכור"?

"תנו לב לזכור תמיד את יום השבת, שאם נזדמן לך
חפץ יפה תהא מזמינו לשבת."
(ח, כ)

חידוש מאוצר התורה

באיזה יום נבראו המלאכים?

ביום השני.
(בראשית א, ה)

מצאו את 10 ההבדלים

קו קופלה:
03-3050-500

קופלה מחכה לכם... דברו אתו!

פרשת יתרו, כ"ד בשבט תשפ"ד

שבת מברכים חודש אדר א'. המולד: ליל ש"ק בשעה 9:29, עם 5 חלקים. ר"ח ביום 1 ושב"ק.

גיליון מס' 612
שנה 11

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

וישמע יתרו כהן מדין (יח, א) - מפרש רש"י: מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. **וישמע ראשי תבות שמע מלחמת עמלק וקריעת ים, או:** ויתרו שמע מלחמת עמלק. ועוד רמז יש כאן, שתבות **וישמע יתרו כהן מדין הוה משה** בגימטריה **שמע קריעת הים ומלחמת העמלקי**.

יתרו בגימטריה **בא תרי"ג**, שבא למשה כדי לקבל על עצמו את **תרי"ג המצות**. ובספרי הקדמונים מובא, שיתרו קבל על עצמו את כל המצות בנוסף לשבע מצות בני נח, והם **תרי"ו מצות והי"ד מרמזת לעשרת הדברות**.

ויספר משה לחתנו את (יח, ח) - סופי תבות **תורה**, בדברי רש"י למשה את לבו לקרבו לתורה, וכן **יתרו** בגימטריה **התורה**.

על כלי הטובה אשר עשה ה' לישראל (יח, ט) - תבת עשה בגימטריה **למשה**, שכל הטובה שעשה ה' לישראל היה בזכות **משה** שהיה שקול כנגד כל ישראל, ולכן נאמר בפסוק **"אשר הציילו מיד מצרים" בלשון יחיד**.

עתה ידעתי כי גדול ה' מכלי האלהים (יח, יא) - מפרש רש"י: מכירו הייתי לשעבר ועכשו **ביותר**, כי ידעתי משמעו לשון עבר ולכן מפרש שהפירו זה מכבר ועכשו **ביותר**, ורמז בדבריו **ביותר** אותיות **ביתרו**, כפי שכתב שאחרי שהתגיר הוסיפו ו' לשמו ונקרא **יתרו**.

ויחננו במדבר ויחורשם ישראל (יט, ב) - במדבר סיני בגימטריה **בשלוש**, כאיש אחד בלב אחד.

והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליה ה' באש (יט, יח) - תלמידי חכמים הבקאים והחריפים בתורה, נקראים בלשון חז"ל **סיני** **יעוקר הרים**. וזהו פרוש הפסוק, **הר סיני הם תלמידי חכמים, עשן כלו** שלומדים תורה מתוך התלהבות ורתתא דאורייתא, בדברי חז"ל **האי צורבא מרבנן דרתתא, אורייתא מרתתא בה**, והסבה היא **מפני אשר ירד עליה ה' באש** כי התורה שנתנה באש בוערת בקרבו.

(מגדנות)

ספורים בפרשה

כיידיה להם דבר בא אלי... והודעתי אתי חקי האלהים ואת תורתיו (יח, טו) בתקופת פהנתו של רבי אברהם אביש מפרנקפורט, נודע לו על אחד מגני הקהלה שהחל לפתח את חנותו בשבת. בקש הרב להוכיחו אך לא מצא הזדמנות לפגשו, פי הלה לא היה פוקד את בית הכנסת בעיר, וגם אם יזמן לא יבוא אליו. בקש הרב מסוחר אחד לרכוש אצל הלה סחורה בהקפה וכשתיגע שעת הפיעון יתחמק מהחוב, עד שהלה יאלץ לתבע אותו לדון תורה אצל הרב. לא עברו ימים מרבים ופורץ הגדר הגיע לפני הרב וספר על דבר חובו של פלוני. הזמין הרב את הסוחר והלה שלם מיד לפליאת הסוחר. גלה לו הרב, פי כל מטרת הזמנתו היתה להוכיחו על מעשיו והאריה באזניו על קדשת השבת וחמר העון למחללים אותה. דבריו של הרב שיצאו מן הלב נכנסו ללבו של בעל החנות והוא הבטיח חגיגית, פי מעתה ואילף יסגר את חנותו מדי שבת. טרם צאתו, תמה ושאל: "מדוע התל בי הרב, וכי מעשה רמיה יש כאן?" פיסו הרב ואמר: "נאמר במשלי **כי בתחבולות תעשה לה מלחמה ותשועה ברב יועץ**. לעתים, צריך לפעל בתחבולות כדי להרים את כרן התורה. וכך גם נהג משה, כפי שנאמר **כיידיה להם דבר בא אלי, כאשר באו אליו להתדין בעניני ממונות, ישפטתי בין איש ובין רעהו, אזי נצל משה את ההזדמנות להחזירם למוטב והודעתי אתי חקי האלהים ואת תורתיו**"...

לא יתעשה לה פסל וכלי תמונה (כ, ד)

עוד בילדותו, התפרסם רבי יהונתן איבשיץ בחריפותו ופקחותו הנדירה. פעם אחת התלוה אל השתדלן המפרסם רבי שמשון ורטהיימר בבקורו בארמון המלך שבוינה. ירשת העצר לותה אותם בסיודם והשנים השתאו למראה הפאר וההדר שבארמון וחפצי הנוי הרבים שעטרוהו. באחד התדרים, נגלה לעיניהם פסל יצוק מזהב וקומתו עד תקרת החדר. פנתה ירשת העצר אל הילד הפקח ואמרה לו: "שמעתי שחכם גדול אתה, אמר נא אפוא פמה מלות ברכה לכבוד פסל זה". חנה הילד בפקחות ואמר: "חכמינו זכרונם לברכה למדו אותנו, שהקטן אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו. ואני הרי קטן מאד לעמת הפסל הגדול והנשא, ובכן יפתח נא הלה את פיו לברכני ואז אשיב לו מענה על דבריו"...

לא תחמד... וכל אשר לרעה (כ, יד)

ה"אמרי אמת" חבב מאד ספרי קדש. ספריתו הכילה אלפי ספרים בהם ספרים נדירים ויקרי ערך, ובכלם הגה בכל עת מצא. בכל פעם שהיה מגיע לעיר וינה, היה סר לחנות ספרים ידועה, ושם היה תר אחר ספרים. פשהיה נתקל בספר נדיר שהמוכר לא ידע את חשיבותו ודרש בעבורו סכום פחות, היה מעמידו על הערך האמתי ומשלם את מחירו המלא. מעולם לא הסכים לטל ספר בחנם, ולמחברים שהעניקו לו את חבוריהם היה משלם בכסף מלא. פעם נקלע לביתו של אחד מגנידי וינה, הביט בארון הספרים ואמר: "יש כאן ספר נדיר מאד שאיננו ברשותי". הפציר בו בעל הבית לטל את הספר במתנה, אך הרבי סרב גם לאחר שדולים רבים ואמר: "גם לגני ספרים קדושים הזהרנו בלא תחמד"...

לקבלת הגיליון
דוא"ל:
5806777@gmail.com

הפצ"ת
ועד הפצת תורה

המתנה הנפלאה ביותר!
בכל חנויות הספרים בכל הארץ
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

זמני השבת פרשת יתרו - ירושלים
הדלח"נ 4.38 צאת השבת 5.53 רבנו תם 6.32

היה היה

ושפטו את-הטם בכל-עית

רבי רחמים חי חיותה הכהן מנצ'רה, ספר פעם על חקמתו הגדולה של החכם בנו של היראשון לציון רבי יוסף רפאל חזן בעל "חקרי לב". הלה שמש פדיון באחת הקהילות ושמו ה'לך לפניו פתחם ופקתו, בעל דעה זכה ובהירה ודיון נפלא, שיווד לחקר לב העומדים לפניו ומגלה את מצופני לבם של הרמאים והשקרנים. רבים בפרו להתדוין אצלו, פי ידעו שפסק דינו אמת לאמתה, וגם השופטים הנכריים ידעו את חקמתו, וכאשר נתקלו לעתים בדיון קשה ועמדו נבוכים אל מול בעלי הדיון בלי לדעת את האמת, היו שולחים את הדיון לפני הרב כדי שישפיל בחקמתו על דבר אמת.

שלישה סותרים הגיעו פעם אחת לעירו של הדיון, בערב שבת קדש. שלשתם היו שתפים במסחרם ונתח דם צרור כספם, אולם פיון שלא היה להם שום מכיר בעיר ולא ידעו על מי יכולים הם לסמוך, החליטו אין כספים אין להם שמירה אלא בפקדע/ וטמנו את הצרור תחת עץ האנה שעמד בצדי העיר ותכננו להוציא את הכסף מידי עם יציאת השבת. באותה שבת, פחו עליו יצרו של אחד הסותרים, לא עמד בפיון ובהתבא הוציא את צרור הכסף וטמנו במקום אחר.

עם יציאת השבת, התפללו הסותרים ערבית, הבדילו על הכוס ומהרו אל עץ התאנה כדי להוציא את כספם, ועיניהם חשכו כשראו שהצרור לא נמצא. החלו הסותרים לחשד איש באחיו, והרימו קול זעקה שעלה עד לב השמים. הם ידעו בודאות כי מלבדם לא ידע איש על המחבוא והכסף שבו, ולכן היו בטוחים כי אחד משלשתם גנב את הכסף בעצומה של השבת, אך לא ידעו לשית עצה בנפשם מי מאתם נטל את הכסף. כשראו הסותרים שאין בידם לפתור את התעלומה, עמדו השלשה בפני שופט העיר ובקשו ממנו לגלות מי הוא הגנב ולתבע ממנו להחזיר את כספם. הביט השופט בשלשת הסותרים שלפניו ודעתו התבלבלה עליו. חפך בדעתו והרהר בדבר, וכשלא ראה פתרון מניח את הדעת, נזכר בדיון היהודי החכם ושגר את הסותרים אליו כשבידם מכתב בקשה מאת השופט, לברר את הדיון עד תמו ולהוציא את פסקו לאור.

כשבאו הסותרים ועמדו לפני הדיון, החלו לספר את ספורם והציגו בפניו את מכתבו של השופט. עין הרב במכתב ותמה: "מדוע שלח אתכם השופט אלי? וכי נביא אני או בן נביא? מאין לי לדעת מי מכם דובר אמת ומי הוא השקרן? חזרו אפוא אל השופט ואמרו לו כי אין בידי לפתור את התעלומה". עוד הם יוצאים והדיון מהר להתחזק לפניו ואמר: "הציגו נא בפני שוב את טענותיכם, אולי אוכל לפתור את העניין". החלו הסותרים איש-איש לספר את דבר הגנבה והרב בוחן את פניהם ומקשיב לכל דבריהם. כשסימו, נאנח הרב ואמר שוב: "פליאה גדולה יש לי על השופט ששלח אתכם אלי, והרי אין בי רוח נבואה ואיני חוקר פליות ולב ומדוע חושב הוא שאוכל לדעת מי הגנב?!" שלחם הרב מפניו, אולם לאחר דקות מספר בקש מאחד מתלמידיו לחזור ולקרא את הסותרים לפניו בפעם השלישית. התפלאו הסותרים על הרב, אולם כבדו את בקשתו ושוב נעמדו לפניו. "סלחו נא לי על אשר אני מטריח אתכם בפעם השלישית, אולם אבקש שוב לשמע מכם את דבר הגנבה". גוללו הסותרים שוב את המאורע פלו והרב הקשיב להם בקשב רב, ושוב חזר על תמיהתו והשתומם על השופט כבראשונה ובשניה. בסיום דבריו, נטל הרב דף ורשם בו פמה שורות, קפל את המכתב וחתמו, ואמר לסותרים: "פליאה גדולה יש לי על השופט, אולם כשם שהוא שלח אלי מכתב כך אני משגר אלי מכתב בחזרה. מסרו נא לו את מכתבי ויעשה כרצונו".

חזרו הסותרים אל השופט והלה שאל מי: "מה פסק הרב החכם? נאנחו הסותרים ואמרו: "לא פסק מאומה, הוא הקשיב לדברינו פמה פעמים והתפלל על פבודו מדוע שלח אותנו אליו וטען שאיננו נביא ואין לו לדיון אלא מה שעיניו ראו". הצטער השופט ואמר בלבו כי גם לחקמתו של היהודי הפקח יש גבול ובדיון מסבך זה גם הוא לא מוצא את דיו ורגליו, אולם לפליאתו המשיכו הסותרים לספר, כי הרב הפקיד בידיהם מכתב תשובה סגור וחתום. נטל השופט את המכתב, שבר את חותמו וקרא בו: "אדוני השופט. פלוני הסוחר, אחד מהשלשה שעמדו לפניו לדיון, הוא הגנב והוא שנטל את צרור הכסף". מייד קרא השופט לשוטרי בית הדיון וצוה עליהם להפכות את האיש, עד שהודה שאמנם הוא הגנב, ובלווי השוטרים הלך להוציא את מטמון הכסף שהחביא באדמה ברחוק מקום מעץ התאנה. בלם השתוממו אל מול חקמתו של הרב, והשופט מהר אל ביתו של הדיון ובקש הסברים. "מאין ידעת מי הגנב?" שאל את הרב ונענה: "כשבאו אלי שלשת הסותרים ראיתי כי שנים מהם מהלכים בבטחה ורק אחד מהם הולך ברגלים בושלות. תחלה חשבתי שמה חלשה נפלה עליו, אולם כאשר אמרתי שאין בידי לפענח את התעלומה, ראיתי כיצד יוצא הוא נשיתי אותו פעמים נוספות וכל פעם ראיתי שהוא נכנס אלי בפחד ובהסוס ויוצא בזריזות. הבנתי שהלה חושש שמה יתפס כגנב ויוצא בשמחה על שפסדו לא נגלה. לאחר שהחשד היה מבסס, כתבתי לך את השערתך והנה התברר כי צדקתי". הספור היה לשיח בפי כל וכלם נמנו ונקמרו על הדיון הפקח כי לא נמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו.

מאורות

הרב הקדוש רבי שאול בראך מקאשוי זצ"ל ליום ההולולא כ"ו בשבט ת"ש

מגדולי הרבנים והפוסקים בדורו, מרביץ תורה כל ימיו, לוחם מלחמת ה'נגד המחבלים בברמים ומחבר ספרים נודעים. לאחר שנכנס לעל המצות, נסע ללמד בישיבתו של המהר"ם שיק בחוסט. לאחר תשעה חודשים, נפטר רבו הגדול אולם כל ימיו היה דבוק ברבו שחבבו מאד ואף נטלו עמו כשנסע להבראה ושמ למד ממנו רבות. המהר"ש"ג מסעמיהאלי שהיה תלמידו המבוקש של המהר"ם שיק אמר: "אנו למדנו אצל רבנו תשע שנים, והרב מקאשוי למד אצלו תשעה חודשים בלבד, אולם הוא התלמיד בה"א הידיעה של רבנו". בתלמוד התורה הגדול שבעירו, נאלצו על פי חק המדינה גם ללמד למודי חל, אולם למודים אלו למדו במרתף בחדר צר, כדי שלא ילמדו למודי קדש עם למודי חל באותו חדר וכן יחזירו בתלמידים שלמודים אלו נלקדים רק מותר הברח ובשפל המדרגה. בקבלת פניו כשהתמנה לרב, מנע מהנאם לדבר בשפה זרה. הנהיג בעירו תקנות רבות וכשתמהו בני הקהלה למה הוא מוסיף תקנות שלא פקהלות המתוגנות השיב: "פכל הוא שאדם שיש לו מעט כסף, מתקין בביתו רק דלת עם מנעול. למי שיש כסף רב, מניח גם שבתות ברזל על חלונותיו. אך למי שיש אוצר גדול בביתו, שומר עליו בשמירה יחידת, מטמין את הכסף בתוך ארון ברזל ומקמיד עליו שומרים. אף התורה שלנו יקרה לנו מעל ולכן אנו שומרים אותה בשמירה גדולה, לעמל הרפוקמים שהתורה לא שוה בעיניהם הרבה..."

יוסיף דעת

בעל הטורים מצא רמז בפרשתנו למנהג ישראל להתנועע בעת הלימוד והתפילה, שנאמר: "וירא העם ויגועו ויעמדו מרחוק", ולכן מתנועעים בתורה שניתה באימה ורתת וזיע, וכבר מובא בזהר הק' שתכונה זו שייכת לישראל ולא לאומות העולם, מפני שעל נשמות ישראל נאמר "גר ה' נשמת אדם" וכשמזכירים דבר תורה ותפילה מתעוררת השמחה נכר שמתנועע ולא נח לעולם, בשו"ע מובא הדבר בשם האבודרהם שנהגו המדקדקים להתנועע בשעה שקורין בתורה דוגמת התורה שניתה ברית וכן בשעה שמתפללים על שם כל עצמותי תאמרנה ה' מי כבוד. ענין הנוענע בתפילה מובא גם בשבלי הלקט ובספר חסידים, ובספר חזונוי מטעים את הנוענע בלימוד בגלל שהיו ספרים מועטים ועשרה למדו מתוך ספר אחד ונאלצו להתנועע כדי לקרוא. בארוחות חיים מלוניל כתב, שהמנהג שנהגו ישראל לנענע את גופם בשעת הלימוד לא דבר ריק הוא, אלא על פי דברי המדרש שהתורה לא ניתנה אלא בזכות "השתחויות מרחוק", והוא ממשך ואומר שאין להתנועע לצדדים (בתנועת לא), אלא לפני (בתנועת הן), ויש שמבדילים בין תפילה שבה אפשר להתנועע גם לצדדים שכל עצמותי תאמרנה, ובלמוד שהו ענין השתחויה מתוך אימה, לפניו ולא לצדדים. בספר 'אוצר הידיעות' מצא רמז בדברי הזהר שאומרים בעת הוצאת ספר תורה "אנו עבדי דסגידת קמיה ומוקמיה דיקר אורייתא בכל עידן ועידן", שאנו סוגדים ומשתחוים לתורה בשעת הוצאת התורה ובכל זמן וזמן כשאנו לומדים בה, וכמה מהקדמונים כתבו שיש לכרוע באמירת תיבות אלו אולם ה"כפ חיים" חלק על כך, אך המנהג פשט בקרב קהילות ספרדיות רבות. אך השל"ה הק' כתב, שאין להתנועע בתפילה שהוא מבטל כוונת הלב, והניסיון מוכיח, שעמידה בתפילה בלי נענוע מביאה את כוונת הלב, וכן כתב הרמ"ע מפאנו שאין להתנועע בתפילה, ורבי שמואל הגניד לועג באחד משיריו למתנועעים בתפילה "אשר יגועו עצי היער מפני הרוח".

לא תרצה

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

אנכי ה' אלוקי וגו' - עוד ירצה על דרך אומרם ז"ל בפרוש יושב תהלות ישראל, כי לא נרצה הקדוש ברוך הוא בתהלת מהלליו כשאמרו אלמי עולם ולא אלמי המלאכים, אלא כשאמרו ברוך ה' אלמי ישראל, והוא אומר **אנכי ה' אלוקי**, פרוש שלא נרציתי בשום כנוי המעלות אלא בקריאתו **אלוקי** ובה פרסם מעלות ישראל פעליונים. וכנגד פרסום בתחתונים אמר אשר הוצאתי וגו', פרוש מקום שאין מציאות לצאת משם, והיתה הוצאתיך פרסום גדול לכבוד ולתפארת:

עוד ירצה **אנכי ה' אלוקי**, פרוש קדם ביאתה לעולם הזה, כי אתה אור מאור הקדוש חלק ה' באומרו חלק ה' עמו, ובחזקה זו תגדנה כבוד **אלוקי**, כי לא יתחס דבר זה אלא לבחינת הקדושה שהוא מאורו ותברך כדוע לידעי חן ונכרם רבי מאמר רז"ל. ואמרו אשר וגו' פרוש, אשר על פן הוצאתיך מארץ מצרים, ובה הגיד טעם אשר הרעים והרעיש ה' תבל ויושביה שמים וצבאותיה שבביל ישראל להוציאם, כי מתמקע שיציל חלקי הקדושה ולקרבם אליו:

עוד ירצה על דרך אומרם בוס ישועות וגו' ובשם ה' אקרא צרה ויגו וגו' ובשם וגו' ודרשו ז"ל מקריבין על הרעה בשמחה פשם וכו', והטעם כי בחינת המוסר מה אינו אלא לצד הטוב והחסד, והוא אומר **אנכי ה'** פרוש מדת החסד והרחמים אפלו בזמן **אלוקי** פרוש שאני מוסר. עוד ירצה באומרו **מארץ מצרים עבדים** על זה הדרך, אני אשר הוצאתיך מארץ מצרים אני עתיד להוציאך מבית עבדים, וזה ידמו על גלות האחרון אשר שעבדו בישראל כל אמה ולשון כמשפט הרגיל בעבר, ודמו ה' כי יוציאנו מבית זה:

דברי הימים

חודש אדר

השישי למניין החודשים לבריאת העולם, והי"ב למניין החודשים בתורה ליציאת מצרים, הוא חודש אדר. שם החודש מוזכר בספרי התנ"ך האחרונים, כמו מגילת אסתר. מקור השם הוא מבבל, והיה כינוי לע"ז ביניהם. בארצות משמעותה חושך ובאגרות גבורה. בארצות-בבלית המשמעות גורו, כי אז מכינים את הגרנות לקראת הקציר. אחרים מסבירים שהוא משרוש הדר, על שם הדר שבארץ ישראל בתקופה זו, כאשר השדות מוריקים והכל פורח. השם אדר מופיע בתנ"ך גם כשם פרטי, בספר דברי הימים: "ויהיו בנים לבלע, אדר וזר וזבדיה". החודש לעולם חסר בן כ"ט יום. ובשנה מעוברת, הוא בן שלושים יום והשני בן כ"ט יום. בארבע שבתות בשנה קוראים קריאה נוספת על פירת השבוע, ונקראות "ארבע הפרשיות". הראשונה היא שבת זו שקוראים בה פרשת שקלים, ושלוש שבתות בחודש אדר. לעתים, כל ארבע השבתות חלות בחודש אדר.

מזל החודש

מזל החודש דגים, מפני שבו הדגים מתרבים בנהרות ובאגמים. גם מזלם של ישראל מתחיל לעלות והם נמשלו לדגים שהדגים חיים במים והתורה משולה למים. הדגים מסמלים ברכה וריבוי, מפני שמכוסים למען העין והברכה שרויה בדברי הסמיה. מזל החודש נקרא בלשון רבים "דגים", לרמוז על שני חודשי אדר בשנים מעוברות. מזל חודש אדר, בניגוד לחודש אב, הוא טוב לישראל. ולכן אמרו חז"ל: "משכנכם אדר מרבית בשמחה", ועוד אמרו שמי שיש לו דין ודברים עם גוי, ילך עמו לבית הדין בחודש אדר, שכן בחודש זה מזלו של בן ישראל גובר.

היה זה לפני למעלה מ-450 שנה, כאשר הישוב היהודי בירושלים היה דל וקטן. עינם של התושבים הנכריים היתה צרה ביהודים והם רחשו כל העת מזמות ותככים כדי להכאיב את ריחם. פעמים רבות נסו להוציא את דבתם של היהודים רעה בעיני המושל, אולם הלה לא הטח אליהם את אזניו ולא האמין לדברי הפזב שהביאו בפניו. התנגדותו של המושל גרמה למרת רוח בקרב השונאים והם החליטו לנקם ביהודים שנואי נפשם יחד עם המושל המסיע להם. היתה זו שעת ערב מאחרת, כאשר בנו יחידו של המושל עשה את דרכו לביתו. לפתע חש הילד ביד איתנה שגורה אותו לצד הדרך, ועוד בטנם הספיק להוציא אנה, ככלו הרשעים את ידיו והשליכוהו לתוך שק. באין רואים, בצעו הרשעים את זממם, הרגו את הילד המספן ואת גופתו השליכו אל החצר היהודי. באתן שעות שררו במעון המושל תאניה ואניה וההורים לא ידעו את נפשם מרב דאגה לבנם. עד מהרה יצא הכרוז בעיר לצאת לחפש את הילד האובד ורבים יצאו לטרק את העיר, בעוד שאוממי העלילה כונו את צעדיהם לעבר שכונת היהודים שם 'גלו' את גופת הילד הנרצח והקימו קול זעקה. "היהודים רצחוהו ללא ספק", אמרו היועצים ודרשו מהמושל למצות עמם את הדין עד תמו ולהעניש את הרוצחים מדה כנגד מדה. המושל האבל שבקש נקמה, הזמין לפניו את ראשי הקהלה היהודית בעיר והטיל עליהם את גזרתו. "הביאו לפני את רוצחי בני יקירי, ואם לא תעשו כן, אכלה את בלכם בחמת". נסו ראשי הקהלה להסביר למושל כי אין ידם בפעל, אלא שהלה לא אבה לשמע מלה מפייהם ושלחם מעל פניו בחרי אף. תפסו היהודים את אמונת אבותיהם בידיהם, התבנסו בבתי הפנסיות, גזרו צום כפי ומספד והעתירו לה' לישועה.

תקופה מסוימת לפני כן, בשנת ש"ח, עלה לירושלים אחד מאנשי פולין, רבי קלמן קלונימוס הרב קשטין, חזנתו של המהרש"ל. עם עלייתו הכתר לרבה הראשון של קהלת האשכנזים בירושלים וישב עם בית דינו יחד עם חכמי ורנני הספרדים. מרן רבי יוסף קארו ה"בית יוסף" מזכירו בתשובותיו, והאריז"ל ככל ממנו תורה. איש קדוש היה רבי קלונימוס ויד ושם לו בחכמת הקבלה. כיון ששמע את גזרת המושל לגלות את הרוצחים וידע שספנת בליה וגרוש מרחפת על תושבי העיר, אמר ועשה מעשה כדי להצילם מרדת שחת. למרות שהיה הדרך בשבת קדש, ישב רבי קלונימוס משום פקוח נפש וכתב על גבי פסת קלף שם קדוש שבכחו להיות מתים וכל שרעפיו מהרהרים בסודות נשגבים ונסתרים. לאחר מכן הלך אל חצר בית הפנסות שם שכב עדין הילד ההרוג, והניח את פסת הקלף על מצחו של הילד. לתדהמת כל הנוכחים נרעד לפתע הילד המת, פקח את עיניו וקם על רגליו. תחלה הביט על סביבותיו במבט מבלבל כשבלם נרתעים לאחוריהם ונשמתם כמעט שפרחה מרב בהלה, אלא שהרב לא אבד את עשתונותיו וקרא: "אמר נא לי ילד, מי היה הרוצחים ששטחו אותך והקיוז את דמדך?" אל מול עיניהם הנדהמות של הנוכחים, הצביע הילד על שלשה משרי המלך שעמדו שם ופניהם חרוו בפני מת. "מה לך נבהל" שאל הילד המת את אביו, "אם אינך מאמין לי, יכול אתה לשלח את משרתיך למקום פלוני, ושם תמצא אבן שעליה נתז דם מגופי בעת הרצח, וביאו נא את האבן לכאן ותראו שצדקו דברי". לא ארכה השעה והאבן הובאה למקום, כשעליה סמנים מבהקים של דם טרי שזה לא מכבר נתז עליה. מיד פשראה הילד את האבן, צנח ארצה ושב להיות מת. נקל לתאר את זעמו של המושל שצוה לענות את הרוצחים עד שהזדו במעשם במטרה להעליל על היהודים עלילת שוא, והם הוצאו להורג מיד.

עם התפרסם דבר הנס הגדול ומעשה הפלא שעשה רבם הנערץ, החלו בני העיר לכנות את הרב בפניו 'רבי קלונימוס בעל הנס'. הנס מובא בהוספות לספר "שלמי חגיגה" של רבי ישראל יעקב אלגזי, ובה מספר מרן החיד"א בספרו 'שמחת הרגל' ומסמיה את המעשה על הנאמר בתפלת 'נשמת' 'המשיח אלמים והמפענח נעלמים', שלפעמים שולח ה' דברו לאלם כמו ילד קטן שנהרג, כדי לפענח נעלמים ולגלות מסתוריו של ישראל. לפני הסתלקותו של רבי קלונימוס צוה שלא להקים על קברו מצבה, וכל מי שיעבר ליד קברו במשך מאה שנים מפטירתו ישלף עליו אבן, מפני שהשתמש בשם קדש וכתבו בשבת. יהודי ירושלים שמרו על צוואתו, ועל קברו במורד עמק יהושפט לא הרחק מקבר זכריה הנביא, בקצה בית הקברות בצדי הדרך בה היו מובילים לפנים את הנפטרים לקבורה בהר הזיתים, הצטבר במשך השנים גל גדול של אבנים. במרוצת הדורות התפתח מנהג בקרב נוסעים רבים שצאו מירושלים והתפנו לחור אליה, לטל אבן אחת מהגל שעל קבר רבי קלונימוס בעל הנס, כסגולה להצלחה במסע ולשוב ארצה בשלום. על מנהג זה העידו רבים מעולי ירושלים בדורות שעברו, ובספר 'מעשה צדיקים' (שם מקדים את הספור בהרבה וכותב שרבי קלונימוס היה אחי אמו של רש"י) כותב שמי שסבל מקדחת או מקשה לילד ולהצלחת הדרך, היה נוטל מהגל אבן אחת ונותן שלש אבנים במקומו ובחזירתו מחזיר את האבן למקומה. הגל נעלם לאחר שנהפך תעלה באפיק נחל הקדרון והיום לא נודע מקומו. עד לפני שבועיים שנה, נהגו הספרדים להדליק נר תמיד בבית הפנסת "תלמוד תורה" שבירושלים העתיקה, במקום שבו התרחש המאורע וקראו לו: "מקום הנס של רבנו קלונימוס בעל הנס".

משפחה

מטעם

וישמע יתרו כהן מדין (א.ת.א.)

הבת וישמע מטעמת בטעם גרשים, שנקרא גם גרש ים, ומקומים כאן דברי רש"י, מה שמונה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, תבת ים מרמזת על קריעת ים סוף, ותבת גרש על עמלק, כפי שנאמר בישיבה: "הגרשים פים גרש כי השקט לא יוכל". (א.ת.א. שלום)

ועוד אפשר למצוא רמז בטעם הגרשים, שיתרו גרש מעצמו את היצר הרע ואז זכה לשמע את דברי ה' וקבל על עצמו את דת ישראל. וכן הוא הדבר לכל אדם מישראל שכאשר מגרש מעצמו את תאוותיו ואת היצר הרע, אז זוכה הוא לשמע את דבר ה' להתקשר ולהתקדש. (דברי שלום)

רמז נוסף בטעם הגרשים, בדברי הו"ל ששלשה היו באותה עצה של פרעה במצרים "הבה ונתחמקה לו", בלעם שיניץ נהרג, איוב ששתק נדון בנסיונים, ויתרו שפרח זכה וישבו בניו בלשפת הנזות, ולכן נאמר עליו וישמע יתרו בגרשים, שבגלל שפרח ממצרים והתגרש משם, זכה להדבק בשכינה. (כפי יוסף)

צורת טעם הגרשים כמין שתי וי"ו, לרמז לדברי רש"י שבתחלה נקרא יתרו ולאחר שהתגרש התוסף לו האות י"ו ונקרא יתרו, והן שתי הו"ו"ן. (ליקוטי מהר"ן לרבי ישראל מביקוב בן הקדושת לוי ממאירדשוב)

מדגש

על הפסוק: "וכל העם ראים אתי הקולות" מפרש רש"י: "דואין את הנשמע שאי אפשר לראות במקום אחר". מקורו במדרש שמואל פרק ט' "בר קפרא אמר, עשה הקב"ה שאינו נראה - נראה". רבי אפרים זלמן מרגליות ב"שם אפרים" כתב, שלטנו של רש"י "במקום אחר" אינו מובן וטוב יותר לומר "בקול אחר", ולכן הוא מניח "במדרש אגדה" על שם מדרש שמואל הנ"ל, והיה כתוב בראשי תבות ב"מ" והמדרשים טעה ופטר "מקום אחר" במקום "במדרש אגדה". בעל "תורה שלמה" כותב שאין לתקן זה יסוד שמעיו דברים אלו נאמר במבילתא דרשב"י "גנהו שבועים מה שאי אפשר לראות את הקול אבל כאן ראו את הקולות", ובישרון מעיד שלא נמצא מעולם בדברי רש"י התבות "במדרש אגדה" אך מצאתי בן בפרושו על הפסוק: "זכר ונקבה ברא אותם".

ממלה

איש אחד שלא היה זהיר בעניני ממונות ודמה רבים מידדיו, הסתבה פעם עד צארו חובות וכדי להקלט מנושיו הכריז על פשיטת רגל וישנה את שם עסקיו. אולם גם לאחר מכן לא שנה את דרכיו והמשיך במעשיו הנלוזים, וכך מדי פעם חדר לפרע את חובותיו והכריז שוב ושוב על הפסדים. אמר עליו יהודי שקח: "עקשו מבין אני מדוע היו ליתרו שבגדה שמות, כי שבע גנות היו לו וכל פעם שהשאי את אחת מבנותיו התחייב לתת לה נדיה, אולם לא עמד בדבורו, וכדי להתחמק מתשלום הכריז על פשיטת רגל כשהוא מחליף שם ומתחיל מחדש..."

היה זה לעת זקנותו של המהרש"ג, רבי שמעון גרינפלד מסעמיהאלי, כששה שבועות לפני פטירתו ב"ט בשבט תרצ"ז. אחד מתלמידיו לשעבר הגיע אליו וספר לו שהסתבה בעסקיו ועומד הוא לפני פשיטת רגל. הלה היה מטפל במשפחה גדולה עם עוללים רבים ובדמעות שליש תנה את צערו לפני רבו. עודנו מדבר עמו נזכר המהרש"ג, כי בחשבון הבנק שלו הפקיד לפני שנים ארבות סך של ארבעת אלפים זהובים, אותם חסך מפיו כדי להעמיד קרן נקמת לאחר פטירתו, כדי שבניו יוכלו להדפיס את חדושי וספריו ולא יצטרכו להתבזות באסוף דמי מעות קדימה פנהוג, וגם יוכלו להפיץ את הספרים בישיבות ובתי מדרשות ולכל דורש ללא תמורה. לא הפס הרב, קם והעניק לאיש המהאה על הסכום בלו שאגר במשך שנים ובקף הציל אותו מפשיטת הרגל. היה עמו סכום כסף נוסף שהצטבר מהמעות שהעניקו לו בעלי הבתים בקהלתו שהעריצוהו, וכאשר נכנס אליו אחד מבני הקהלה לספר לו על משה לחמו שנשבר, לא הפס שוב הרב ושלשל לידו את כל המעות שצבר. לתלמידו שהשתומם על גדל נתינותו לצדקה אמר: "בנראה רוצים בשמים שאמלא את אשר החסרתי בחיי במתן צדקה..."

רבי מאיר שורץ מפורדז'ץ היה צדיק מפרסם ומקבל גדול. לאחר שנות רבנות בפורדז'ץ עלה לירושלים ורבים מתושביה התחממו לאורו. נוהג היה להקדים ולקבל את פני שבת המלכה, והיה בא לבית הפנסת של חסידי קרלין בירושלים העתיקה זמן רב קודם השבת וקרא בענימות את מגלת שיר השירים ומתבונן לקראת השבת. פעם אחת, עמד שמש בית הפנסת להבין את מנורת השמן שהיתה תלויה מעל ראשו של רבי מאיר, ובחפזונו הסיט השמש את המנורה והיא נפלה על ראשו של רבי מאיר ופצעה אותו עד שדם רב זב מראשו. לקול ועקבותיו של השמש, נכנסו כמה שכנים והביטו את רבי מאיר הישיש לבית החולים, שם חבשוהו וטפלו בו כראוי. לאחר ששב לביתו שאלוהו אם הזהיר את השמש לעשות מהיום והלאה את מלאכתו בזהירות, השיב: "לא אמרתי לו דבר, שהרי מלא צער הוא השמש ובוש על מעשהו, וכי עוד אוסיף צער על צערו בכך שאדבר אתו על הענין!"

ה'דברי חיים" מצנו היה ידוע במדת הצדקה שלו, עד שלא היה עולה על יצועו טרם היה מפזר את כל ממונו לעניים. פעם שבת אצלו חסיד אחד והתפלא לראות כיצד רבו מקדש בגביע שעשויה זכה טהור. התפלא החסיד ותמה: "מאין הגיע גביע פה יקר אל הרבי?" השיבוהו בני הבית פי אחד הנגידים פתב בצוואתו להעניק ל"דברי חיים" את גביע הזהב שלו, כדי שהרבי יקדש בו מדי שבת ויהיה הדבר לעלוי נשמתו. עברה תקופה קצרה והחסיד הגיע שוב לרבו, אך הפעם ראה שהוא מקדש בגביע פשוט וזול. התפלא האיש ושאל: "היכן גביע הזהב של הרבי, שמא נגבוהו חלילה?" הרגינו הרבי וספר לו, כי לפני שבועות מספר בא אליו אדם אחד וספר לו על עניו הרב, עד שאין באפשרוהו להביא לחם לפי השף. "נכמרו רחמי והענקתי לו את גביע הזהב, כדי שייכל למוכרו ולהתפרנס ממעותיו". תמה החסיד ושאל: "והלא הרבי קבל את הגביע על מנת לקדש בו ולגרום עלוי נשמה לעשיר!" חיד הרבי ואמר: "בטוחני שהעשיר הסכים עמי להעניק את הגביע לעני, פי בכך גרמתי לו עליית נשמה לאין עורף יותר מאשר הקדוש שלי מדי שבת".

אחד מתלמידיו של רבי שלמה זלמן אוירבך בא פעם להזמינו לשמחת בר המצוה של אחד מבניו. שמח הרב לקראתו, ברכו מקרב לבו אך התנצל שאין באפשרוהו להשתתף בשמחה מפני שבאותו ערב עליו להשתתף בארועים נוספים שכבר הזמן אליהם. מה גדולה היתה הפתעתו של האב ובנו שהגיע למצות גלות, כי רבי שלמה זלמן טרח ונבא להשתתף בשמחה. לפליאת האב הסביר הרב: "אחרי שיצאת מביתי ונפרתי, שבוער השתתפתי בשמחות בר המצוה של בניה האחרים ואמרתי בלבי, ודאי יצטער בנה מדוע דוקא בשמחתו יעדרתי, ולכן עשיתי מאמץ מיוחד כדי למנע ממנו צער ובאתי לשמחו ביום חגו".

רבי יעקב נימן ראה פעם את רבי משה רוזנשטיין משגיחה של ישיבת לומז'ה, כיצד יושב הוא ולומד עם ילד צעיר חמץ ומסביר לו כל פסוק בטוב טעם. ידע רבי יעקב שאין הילד מבניו או מבני משפחתו של רבי משה, ולכן התפלא ושאל את המשגיח לזהותו של הילד. השיב רבי משה: "מה לך תמה, הלא בן מיחס הוא, בנו של הקדוש-ברוך-הוא!" והוסיף: "כלום רק ילדו של פלוני אלמוני זקוק לעדוד וטפוח? וכי מי שהוא בנו של הקדוש-ברוך-הוא אינו מספיק מיחס כדי שאלמד עמו!"

"וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק" - אפשר לראות את מתן תורה ואפילו להתנועע ולהתלחב, אך למרות זאת להשאר מרחוק... (רבי נחום מענדל מוקוב)

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

הנושא:
קניה לך חבר

מס' 16

פר' יתרו
תשפ"ד

נסיון הפתה

'חתן דומה למלך...'

זה קרה בשעת ערב מאוחרת. אחי הקטנים כבר ישנו, ואני לא הצלחתי להרדם, משום מה. פתאום נשמעו דפיקות מכרות על הדלת.

שמעתי את אבא שלי פותח את הדלת ואומר: "איזו הפתעה!"

ואז קלטו אזני את קולו של דוד שלי - אחיו

הצעיר של אבא, זה שהתחתן בקיץ, אומר: "מה נשמע? הייתי כאן באזור בחתונה של חבר, אז החלטתי לקפץ לבקר... בטח כל הילדים כבר ישנים, לא?"

אבא נכנס לחדרי: "הו, משלם! אתה עדין ער? בוא תהיה קצת עם האורח..."

יצאתי מהמטה ורצתי לסלון, שמח לפגוש את הדוד הכי אהוב שלי, ככה בהפתעה. "איך הייה

מֶלֶךְ אוֹ נְסִיךְ?

עד היום חלמתי להיות "מֶלֶךְ הכֶּתֶה" ... כִּזֶּה שְׂכֵלִים 'רוֹדְפִים אַחֲרַי קֶצֶה גְּלִימָתוֹ' ומְדַמְיִנִים שְׂאוּלִי הוּא יִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם וְאוּלַי אוּלַי יִסְכִּים לֵהוּיֹת חֵבֵר שְׁלֵהֶם...

הַיּוֹם אֲנִי כִּבֵּר רוֹצֶה לֵהוּיֹת "נְסִיךְ הַכֶּתֶה". יוֹדַע מָה זֶה נְסִיךְ? בְּסִפְרֵי הַקִּדּוּשׁ "דְּרָכֵי נְעָם", מֵתָאֵר בְּדִיוֹק אֵיךְ נִרְאִים נְסִיכֵי אָדָם. בּוֹא תִתְעַמֵּק יַחַד אֵתִי בַתְּאוּר וּתְנַסֶּה לְדַמְיִן מוֹל עֵינֶיךָ אֲנָשִׁים כְּאֵלֶּה, יְלָדִים כְּאֵלֶּה. פְּשוּט עוֹשֶׂה חֶשֶׁק לֵהוּיֹת כִּזֶּה!

הוא כותב שְׂנִיכֵי אָדָם, אֱלוֹ אֲנָשִׁים שֶׁהֵם בְּדִרְגָה גְּבוּהָה שֶׁל מְדוּת טוֹבוֹת, אֲצִילוֹת וְעֲדִינּוֹת הַנְּפִשׁ. הֵם נִזְהָרִים לֹא לִפְגֹּעַ בְּזוֹלָתוֹ, וְאִפְלוּ לֹא

לְהַכְבִּיד עָלָיו בְּדַבָּרִים הַגּוֹרְמִים לוֹ אֵי נְעִימוֹת... נְסִיךְ הוּא אֶחָד שְׂכֵל מִי שְׁעוֹבֵר קְרוֹב אֵלָיו, יֵצֵא בְּהִרְגָשׁ נְעִימוֹת. שְׂאֵף אֶחָד אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ אוֹ פּוֹחַד שִׁישְׁמַע מִמּוֹנוֹ אֵיזָה דְבַר מְלַחֵץ אוֹ מְכַבֵּיד, וּבִטַח שְׂאֵינוֹ פּוֹגֵעַ וְאֵינוֹ מְצַעֵר אֵף אֶחָד. בְּדַבּוּר הַנְּעִים הוּא מְשַׁפִּיעַ נְעִימוֹת עַל כָּל סְבִיבוֹתָיו.

שׁוֹמַע? זֶה נְסִיךְ! וְכִזֶּה אֲנִי רוֹצֶה לֵהוּיֹת. נְסִיךְ אֵינוֹ יֵלֵד מִפְּנֵק. נְסִיךְ הוּא יֵלֵד שְׂרָגִישׁ לְצַרְכֵי הַזּוֹלָת.

אֲצַלְנוּ יֵשׁ צוֹרָה אֵיךְ מֵתְנַהֲגִים, אֵיךְ מְדַבָּרִים. אֲנַחְנוּ דְרָגָה אַחַת מֵעַל, לֹא בְּהִמּוּת, וְאִפְלוּ לֹא סֵתָם יְלָדִים. אֲנַחְנוּ נְסִיכִים. מָה שְׂנִקְרָא: 'יֵשׁ כְּבוֹד'!

בְּחִתְנָה? שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ.

הוּא סִפֵּר שֶׁהָיָה מִיַּחַד. שֶׁהָיְתָה חֲנוּיָה מְרוֹמְמֶת, וְשֶׁהִגִּיעוּ הַרְבֵּה חֲבֵרִים, יוֹתֵר מֵהַרְגִיל.

"לָמָּה? הַחֲתָן הַזֶּה הָיָה 'מֶלֶךְ הַכֶּתֶה'?" שְׂאֵלְתִי.

דוֹד שְׂלִי צָחַק: "בְּגִיל שְׁלֵנוּ אֵין דְּבַר כִּזֶּה 'מֶלֶךְ הַכֶּתֶה'... אֲבָל, אֵתֶה יוֹדַע מָה? עֲכָשׁוּ אֲנִי שֵׁם לֵב שְׂזָה בְּאֵמֶת מְעַנֵּן. הַחֲתָן הַזֶּה לֹא הָיָה בַחֲוֹר מְאֹד מְרָכְזִי. לְהִפְךָ. הוּא הָיָה שְׂקֵט יַחְסִית. וּבְכָל זֹאת כָּל כֶּךָ הַרְבֵּה חֲבֵרִים הִגִּיעוּ לְהִשְׁתַּתֵּף בְּשִׂמְחָתוֹ - וְלֹא סֵתָם לְהִשְׁתַּתֵּף, כָּל אֶחָד הָיָה נִרְגָּשׁ

בְּאֵמֶת, וְהַרְגִישׁ הַחֵבֵר הַכִּי טוֹב שֶׁל הַחֲתָן... גַּם אֲנִי אוֹהֵב אוֹתוֹ בְּמִיַּחַד. מְעַנֵּן אֵיךְ זֶה קָרָה..."

דוֹד שְׂלִי שֵׁתָה מְכוּס הַזְּכוּכִית, הֵבִיט בַּחֲלוֹן אֶל הַנוֹף הַחֲשׁוּךְ וְאָמַר: "בְּעֵצָם אֲנִי חוֹשֵׁב שְׂזָה בְּרוּר.

הַחֲתָן הַזֶּה תָּמִיד הוֹלֵךְ עִם

חֵיוֹךְ, עִם מְאוֹר פְּנִים. מֵתִיַּחַס יָפֵה וּפְשׁוּט

נוֹתֵן הַרְגָּשָׁה טוֹבָה לְכֻלָּם. לֹא מֵתְבַיֵּשׁ לוֹמֵר

מַחְמָאוֹת, מְלִים טוֹבוֹת שֶׁל עִידוּד וְהִשְׁתַּתְּפוּת,

וּבְלִי שׁוֹם 'עֲקִיצוֹת'... וּבְכָלֵל, כָּל אֶחָד יוֹדַע שְׂזָה

בַּחֲוֹר שְׂלֹא יוֹצִיא מְלָה שֶׁל רְכִילוֹת מֵהַפֶּה, וְלִכֵּן

כָּל אֶחָד מְרָגִישׁ בְּטוֹחַ לְסִפֵּר לוֹ סוֹדוֹת וּדְבָרִים

אִישִׁיִּים. הוּא גַם יוֹדַע לְהַקְשִׁיב, וְגַם לֹא מְעַבִּיר

שׁוֹם דְּבַר הַלְּאָה. הַפֶּה שְׁלוֹ כְּמוֹ מְנַעוּל. אֵתֶה

מִבֵּין אֵיזָה סוּג שֶׁל בַּחֲוֹר? גַּם לֵךְ יֵשׁ כְּאֵלֶּה יְלָדִים

בְּכִתְנָה?"

בְּאוֹתוֹ רָגַע, מוֹל חֲלוֹן הַסֵּלּוֹן הַחֲשׁוּךְ, חֲשַׁבְתִּי לְעֵצְמִי: מָה זֶה מְשֻׁנָּה אִם יֵשׁ אוֹ אֵיךְ? גַּם אִם אֵין, אֲנִי רוֹצֶה לֵהוּיֹת הַיֵּלֵד הַזֶּה.

זוכר פרשת וישב < ג. רצאבי, "אוהל רחל", בית שמש < רחפן

הקראתם מתוך השבועון בשולחן השבת?

ספרו לנו בקו חברים
072-337-2212
 שלוחה 35,
 ואולי תזכו גם אתם
 בשיי יוקרתי

ילד שהוא גם מרכזי, דומיננטי ומוביל, וגם בעל מדות טובות ומאור פנים. בכל מקרה, אני ממליץ לך לזכר שגם כאשר זה נראה שכל הילדים מתעניינים יותר ברשם החיצוני, הרי באמת בתוך לבם הם מעריכים רק את המדות הטובות, ויודעים שילד שמדותיו טובות הוא המוכבד האמיתי.

רגע!

אם כלם יהיו עדינים כאלה, איך יהיה מעניין? על זה נדבר בשבוע הבא!

בינתיים תחשב על מה שקראתם...
 שבת שלום - משלם.

מהפך באוירה

זוכר את יצחק, בן דודי שספרתי עליו בשבוע שעבר? תאר לעצמך שיתחיל בחידר מצב כזה, אוירה כזאת, בו יש הרבה ילדים כמו יצחק, ששומרים על הלשון וגאים בזה. כלם ידעו שאין דרך להוציא מהם לשון הרע, וגם לא שיך לדבר לידם לשון הרע. כאלה, שזה פשוט בושות לדבר לידם לשון הרע, כי כל אחד ועוד אחד הרי רוצה למצא חן בעיניהם ולהראות צדיק מספיק...

נשמע חלום? אם אצלכם זה כבר ככה, ספר לי. אשמח לשמע. אם אצלכם זה עדין לא ככה, תדע שזה יכול לקרות. אוירה כזאת, נוצרת מיילד בודד ועוד אחד ועוד אחד. התפקיד שלך להיות אחראי על עצמך, וההשפעה על הסביבה עוד תגיע, בעזרת השם.

(הערה חשובה: דברנו על 'מלך הכתה' לעמת 'נסיך הכתה'. כמובן שיש ילדים שהם גם וגם.)

ש"ת משולם
 הלכה לשלחן השבת

מה הקשר בין דבורי לשון הרע - לבין מעשה קרח ועדתו?

"ולא... פקרח וכעדתו" (במדבר י"ז, ה')
 מי שדבר לשון הרע, וגורם בכך שתמשך מחלקת ומריבה בין אנשים, עובר על לאו זה.

מחסוּמיקס

עצור, עבודות בדרך! כאן מתקנים את... עצמנו!

משולם
ספריא
טוביה
אורי
אהרו
לשונ הרע
פתוי היצר
זיקוק
ציטה

למוד ההלכה

ראית טוב

זכירת השקר

אחדות

לשון הרע

פתוי היצר

כעס

פזיזות

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילי היצר הרע המסכנים? **הפנוסו לקו חברים 072-337-2212 שְלוּחָה 32**

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919 | 9139191@gmail.com

זבל מיאמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת יתרו תשפ"ד שנה י | גליון מס' 519

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

ענית אמן - יסוד קבלת התורה

בשבת זו, "שבת קבלת התורה", אנו קוראים על אותו מעמד נשגב, שרשמו חרוט בלבנו עד עצם היום הזה, הלא הוא מעמד הר סיני. במעמד זה זכו ישראל לשמע את שני הדברות הראשונים מפי הקב"ה בעצמו, וכפי שאמרו חכמים (מכות כד א): "אנכי ולא יהיה לך" מפי הגבורה שמענום."

שני הדברות הראשונים, שמהותם אמונה, הם הבסיס והיסוד לקיום כלל מצוות התורה, שהרי רק בכת האמונה מסגל האדם להתגבר על יצרו ולקיים את כל מצוות התורה, וכפי שהכריז דוד מלך ישראל (תהלים קיט פו): "כל מצותיך - אמונה".

כדי להשריש בנו את האמונה בה' תקנו לנו חכמים את מצוות ענית אמן. וכפי שכתב רבנו בחיי בפרושו לתורה (שמות יד לא): "ומפני שהאמונה יסוד כל התורה כלה, תקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה בתפלה ובברכות לענות אמן". לאור זאת נתן להבין את הרמז השמון בפתוב (שם יב ב): "ראשון הוא לך" - סופי תבות "אמן": מצוות ענית אמן נועדה כדי לסייע בדינו לקיים פראוי את הצווי הראשון בעשרת הדברות, היא מצוות האמונה.

למצות ענית אמן אין שעור. מכסת תשעים אמונים היא המכסה המינימלית שאדם צריך לעמוד בה. ואולם באפשרותו של כל אדם לצבור לעצמו מדי יום אמונים רבים מספר. אף עבדה זו תסבר היטב בדברי רבנו בחיי. שכן, כפי שהאמונה היא מצוה תמידית שאדם חייב לקיימה כל רגע וללא הפסק, כך אף האמן המסייעת לקיימה, נתנה לנו כמצוה תמידית שנתן לקיימה ללא שעור.

את תשובתם של בני ישראל לקב"ה בעמדם למגלות הר סיני מתארת התורה כך (שמות יט ח): "ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר יי נעשה", וכמה מפליא לראות כי ראשי התבות: "ויאמרו כל אשר דבר יי נעשה" עולים בגימטריה "אמן".

בשבת זו, שבה הכריזו אבותינו באמונה "נעשה ונשמע", נקיים אף אנו: "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" - בשמיעת ברכות ובענית אמן אחריהו, ככל אשר דבר ה'!

בקריאת "נעשה ונשמע".
שבת שלום,

אוריאל מילר

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

אמירת שירה על נסי חוץ לארץ

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו, לשם עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים" (יח א)

אחר שנאמר: "את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו", לשם מה שב הכתוב ומפרט: "כי הוציא ה' את ישראל ממצרים"?

פרש רבי שלמה בוכנר, רבה של פינטשוב:

את הסבה שאין אומרים הלל על נס פורים הסבירו חכמים (ערכין יב) כי משעה שנכנסו ישראל לארץ בימי יהושע בן נון, שוב אין אומרים שירה על נס שנעשה בחוץ לארץ. ובאר המהרש"א (ח"א שם) שמשנכנסו ישראל לארץ יחד הקב"ה את השגחתו עליה, ככתוב (דברים יא יב) "ארץ אשר ה' אלקינו דרש אתה תמיד עיני ה' אלקינו בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", ואלו בחוץ לארץ פועל הקב"ה את נסיו על ידי שליח, ואין ראוי לומר הלל על נס שנעשה על ידי שליח.

לפי שבקש יתרו לומר שירה על הנסים שנעשו לישראל בארץ מצרים, ככתוב (להלן פס' י): "ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים", לכך הקדים הכתוב ובאר שרק אחר ששמע יתרו "כי הוציא ה' את ישראל ממצרים" - בעצמו, שכן באותה עת טרם נכנסו ישראל לארץ, עמד ואמר שירה על כך.

"קהל שלמה"

לא נאמר 'כי אמר'

"וְאֵת שְׁנֵי בְנֵיהֶּ אֲשֶׁר שָׁם הָאָחֵד גִּרְשָׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִי; וְשָׁם הָאָחֵד אֲלִיעֶזֶר כִּי אֶלְקֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּילֵנִי מִחַרְבַּ פְּרֻעָה" (יח ג-ד)

את הסבה שלא כתבה התורה ביחס לקריאת שמו של אליעזר, "כי אמר אלוקי אבי בעזרי", וכפי שכתבה ביחס לשמו של גרשם, פרש הריב"א בשם

רבי יחיאל כץ: כיון שהמלים "אלוקי אבי בעזרי" היו שגורות בפיו של משה רבנו תמיד, לפיכך לא שך לנקט לגביהן "כי אמר" - בלשון עבר.

באופן נוסף פרש ה'בני יששכר':

כיון שההסבר לקריאת שמו של אליעזר כולל בתוכו הזכרת שם שמים - "כי אלוקי אבי בעזרי", לפיכך לא נאמר לגבי "כי אמר", שכן מתוך זהירותו שלא להזכיר שם שמים לבטלה, לא פרש משה בפיו את הסבה שבועטיה קרא שם זה.

ומוסיף ה'בני יששכר' כי כמו בפסוק שלפנינו, כך בכל מקום שטעם קריאת השם כולל בתוכו הזכרת שם שמים, לא נאמר "כי אמר" - בפיו. דגמה לכך הביא מהפסוקים המתארים את קריאת שמותיהם של מנשה ואפרים (בראשית מא ג-ד): "ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה - כי נשני אלוקים את כל עמלי ואת כל בית אבי; ואת שם השני קרא אפרים - כי הפרני אלוקים בארץ עניי", שאף בהם לא נאמר "כי אמר" לפי שטעם הזכרת שמותיהם כלה הזכרת שם ה'.

פרוש הריב"א על התורה; אגרא דכלה'

פתיחת התורה בהצהרת מלכות ה'

"אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" (כ ב)

דרש ה'נודע ביהודה':

בהגלות הקב"ה בהר סיני ללמד לעמו תורה ומצוות, פתח במצות "אנכי ה' אלקיך" המלמדת על מלכותו יתברך, ובכך הבהיר לישראל שפח"בים הם לקבל את מלכותו ולקיים את תורתו ומצוותיו. אף רבי יהודה הנשיא, מחבר המשנה, הלך בדרך זו כשבחר לפתח את ששה סדרי משנה במשנה המבארת את הלכות מצות קריאת שמע שבה אנו מכריזים על מלכות ה', ובכך שב והזכיר לנו על מחיבותנו לקבל את מלכות ה' ולקיים את מצוותיו.

'צלח' פתיחה למסכת ברכות

ברוך הנותן להם לרעים

היה הכתבת השכונתית לכל מעשה חסד שהוא. רכבו הישן שמש לפרקים פרכב משלוחים, פרכב הסעות וכרכב הובלות. בביתו היו גמ"חים מכל סוג, וכל רגע פנוי שלו נצל במלואו לעשיית חסד.

ר' משה התקרב לרכבו של ר' קלמן, ונראה היה שלר' קלמן ממש הוקל בבואו. "ר' מושה, אולי תוכל לעזור לי?" פתח ר' קלמן, ור' משה נענה בשמחה. "תקשיב, קרה לי משהו שאף פעם לא קרה לי", אמר ר' קלמן, ומיד הסביר: "לאחרונה בימי ששי אני רגיל להסתובב בין חניות מעדני השבת המהדרות בעיר כדי לקחת שאריות שלא הצליחו למכר, או כאלו שהם חפצים להעניק לנזקקים, ומהם אני אורז חבילות שבת עבור משפחות הנזקקות לכה".

מדבר באכל טרי ואיכותי, עויג שאבעס אמתי, ותאמין לי, בכל שבוע הכל נחטף עד הפרור האחרון, והמשפחות שמקבלות לא מפסיקות להודות! אלא שפעת קרה לי משהו נדיר: אחת מהערכות היתה מיעדת למשפחה מסוימת ברוכת ילדים, אולם כשפאתי להביא להם את החבילה, התברר לי שהם אינם בבית, כפי הנראה נסעו לשבת ולא טרחו להודיע.

העליתי את הארזים שלוש קומות עד לביתם, ולבסוף נאלצתי להורידם חזרה, אולם הגרוע מבחינתי הוא העבודה שפעת הארזים היקרים והמשקעים בדרך לפח, וכל כף חבל..."

"תקשיב ר' מושה", המשיך ר' קלמן, מבלי להבחין בהתרגשות ההולכת ופושטת בבן שיחו, "הרי שמעתי שמגיעי לך מזל טוב! ובטח יהיה לך מה לעשות עם הארזים הללו, אם לא בשבת הזו, לכל הפחות בשבוע הבא, קח אותם הביתה, ואת מה שלא תאכלו השבת, תקפואו לשבת הבאה".

תוך כדי דבור פתח ר' קלמן את תא המטען ודחק בר' משה להוריד את הארזים: "גו, מהר, עוד רגע שאבעס! הורדת הכל? גיט שאבעס, ושיהיה במזל טוב!"

ר' משה היה המום ובקשי הצליח לזוז מהמקום. הוא הביט בשלשת הארזים הגדולים שנחו למרגלותיו. היה שם מכל טוב הארץ, מיטב שרק לב טוב כשל ר' קלמן יכול היה להפיק; החל מחלות משפחות ומיץ ענבים איכותי, עבור דרך בשר ודגים, חמין, לפתן וכל מטעמים, וכלה בסלטים מעדנים.

לא נותר לו אלא לגרר את הכל אל הבית, להניח על הפלטה את התבשילים ובמקרה את הנצרך לקורו ולהודות בפה מלא לקב"ה, שומע תפלת כל פה, על שלא עזבם בשעתם הקשה ודאג להם מאוצר חסדו בידי רחבה ובמאור פנים.

נשמע מפי בעל המעשה

יחסי, הילדים רחוצים ולבושים בבגדי השבת, והפלטה מנחת על השיש, ממתנה לתבשילים המבטחים.

אלא שפכל שהתאחרה השעה, פן הלכה וכרסמה הדאגה בלבבו של ר' משה. בשעה זו כבר היו ארזי האכל המבטחים אמורים להיות מנחים בפתח הדלת, אולם ר' משה, שמתוך דאגה פתח את הדלת אחת לחמש דקות, לא מצא מאחוריה דבר.

אם בתחלה הרגיש אי נעימות להתקשר לפעילי ארגון "עזר ליולדות" השכונתי ולברר מה עלה בגורל המשלוח שאמור היה להגיע אליו, עתה כבר הבין שבטח ארעה תקלה כלשהי, והוא הרשה לעצמו להתקשר אליהם.

ר' משה התקשר, והתשובה שקבל הממה אותו: האחראי על הפעילות לא ידע דבר וחצי דבר על "ערכת שבת" שהיתה אמורה להגיע אליהם. כל הערכות כבר הגיעו ליעדן, ושמה של משפחת פ' כלל לא הופיע ברשימה.

מסתבר כי השכן שהבטיח להתקשר לארגון שכח בכלל לעשות זאת.

למרות השעה הלחוצה נסה האחראי להציע כוונים שונים של עזרה, אולם ברור היה כי כבר לא צפוי להם סכוי סביר.

היה זה אחד מאותם רגעי חסר אונים שבהם נאלץ האדם לזנוח כל מבטח בבשר ודם ולפנות הישר למקור השפע והישועה, וכך עשה ר' משה. הוא נשען על הקיר הסמוך ואחר שחזק עצמו באמונה ובטחון בה' הכל יכול, נשא תפלה רותחת לה' יתברך, שיאג למשפחתם לבל יעשו שבתם חל, וכי ישלח להם עזרתו מאוצר שפע ברכתו.

דקות ספורות ארכה התפלה, ומשפטימה ירד ר' משה לכניסה לבנין לבקשת רעיתו, לבדק אולי בכל זאת הנח שם משלוח עבורו, אלא שפמובן לא היה שם דבר.

הוא שב וחזק את עצמו באמונה, ובטרם פנה לשוב לביתו יצא אל מחוץ לבנין, התבונן לרגע במכוניות המעטות שחלפו, וכאשר כמעט סב לאחוריו ופנה לשוב לביתו, נשמעה לפתע צפירת מכונית.

"ר' מושה!" נשמעה הקריאה מכיוון המכונית, ור' משה הפנה את ראשו לכיוון שממנו נשמעה הקריאה. היה זה ר' קלמן, איש החסד המכר ביותר בשכונה. ר' קלמן

ערב שבת קדש בבית משפחת פ'. השעה שלוש אחר הצהרים. נותרו פחות משעתים עד לכניסת השבת, ואבי המשפחה, ר' משה פ', אינו יודע לאן יפנה.

זה מכבר שבו הוא ורעייתו מבית החולים בידיים מלאות. בחסדי ה' נולדה להם בת קטנה, אחות ראשונה לחמשה זאטוטים שובבים, ובבקרן של יום ששי שחררו

היה זה אחד מאותם רגעי חסר אונים שבהם נאלץ האדם לזנוח כל מבטח בבשר ודם ולפנות הישר למקור השפע והישועה, וכך עשה ר' משה. הוא נשען על הקיר הסמוך ואחר שחזק עצמו באמונה ובטחון בה' הכל יכול, נשא תפלה רותחת לה' יתברך, שיאג למשפחתם לבל יעשו שבתם חל, וכי ישלח להם עזרתו מאוצר שפע ברכתו.

שלחו ערוך לשבת קדש

היולדת והתינקת מבית החולים. בבקר, בדרך לבית החולים, היה ר' משה רגוע. אמש שוחח עם אחד השכנים, ומשזה שמע כי הם עומדים להשתחרר מבית החולים בערב שבת, הבטיח להתקשר לארגון "עזר ליולדות" השכונתי ולבקשם שיאגו עבור משפחת פ' לכל צרכי ותבשילי השבת, מאל"ף ועד תי"ו, בשפע רב, עבור כל בני המשפחה.

בטרם יצא לבית החולים, סיים ר' משה לסדר את הבית מהבלגן שהצטבר בו, ועתה, לקראת שבת, היה הבית נקי באפן

הפסקה בדברים שבקדשה לענינת אמן

ענינת איש"ר בפסוקי דזמרה

הנוהגים בענינת "יהא שמייה רבה" לסיים ב"יתברך", ינהגו כן אף בעת שהפסיקו באמצע פסוקי דזמרה כדי לענות¹, וימתינו עד שיסיים החזן: "דאמירן בעלמא ואמרו אמן", ויענו אחריו אמן, ואז ישובו לסדר תפלתם². ובדינם של הנוהגים להמשיך בענינת "יהא שמייה רבה" עד "דאמירן בעלמא", נחלקו הפוסקים: יש המורים לנהג כן גם באמצע פסוקי דזמרה³, ויש המורים לענות רק עד "יתברך"⁴.

1. כתב המ'שנה ברורה' (נו ט), שאף שנהלקו הפוסקים היכן נפסקת ענינת "אמן יהא שמייה רבה", ויש חלוקי הנהגות בקהלות ישראל בענין זה, מכל מקום העומד במקום שאין רשאי להפסיק, יזהר בזה שלא יאמר רק עד "עלמא". מדבריו משמע שאף מי שנהג להמשיך ולומר "יתברך", בפסוקי דזמרה יאמר רק עד "עלמא" (ראה 'משנה אחרונה' סי' נו אות ט). ואולם ב'נוטרי אמן' (ח"ב פרק כ הערה כז) כתב שמדברי הח"י אדם' מבאר שגם בפסוקי דזמרה מותר לומר "יתברך", שכן בעוד שבענין העומד בקריאת שמע (כ ד) כתב להדיא שלא לענות "יתברך", בענין העומד בפסוקי דזמרה (שם א) לא הזכיר דין זה. ועל כן הוא מפרש, שאף המ'שנה ברורה' שאסר לומר "יתברך" מדבר במי שעומד בקריאת שמע, ולא במי שעומד בפסוקי דזמרה [ואכן ראה שם במ'שנה ברורה' שצין את הח"י אדם' כמקור לדבריו]. אמנם כל זה לדעת הח"י אדם'
2. כן כתב המ'גן אברהם' (סו ו) לגבי ענינה אחר הקדיש לעומד בקריאת שמע באמצע פסוקי, וכן פסק בש"לחן ערוך הרב' (שם ה).
3. 'בן איש חי' (ויגש אות ט). ובפרשת שמות (אות ו) כתב שגם העומד בקריאת שמע יענה עד "דאמירן בעלמא", וכן פסק ה'פך החיים' (נו לג). ואולם ראה בשו"ת 'ביע אמר' (ח"א או"ח סי' ה) שכתב שבפסוקי דזמרה מותר לענות עד "דאמירן בעלמא", ובקריאת שמע רק עד "יתברך".
4. 'קצור השל"ה' (מסכת חלין) בשם בעל ה'בית שמואל' על שו"ע אבהע"ו.

1. כתב המ'שנה ברורה' (נו ט), שאף שנהלקו הפוסקים היכן נפסקת ענינת "אמן יהא שמייה רבה", ויש חלוקי הנהגות בקהלות ישראל בענין זה, מכל מקום העומד במקום שאין רשאי להפסיק, יזהר בזה שלא יאמר רק עד "עלמא". מדבריו משמע שאף מי שנהג להמשיך ולומר "יתברך", בפסוקי דזמרה יאמר רק עד "עלמא" (ראה 'משנה אחרונה' סי' נו אות ט). ואולם ב'נוטרי אמן' (ח"ב פרק כ הערה כז) כתב שמדברי הח"י אדם' מבאר שגם בפסוקי דזמרה מותר לומר "יתברך", שכן בעוד שבענין העומד בקריאת שמע (כ ד) כתב להדיא שלא לענות "יתברך", בענין העומד בפסוקי דזמרה (שם א) לא הזכיר דין זה. ועל כן הוא מפרש, שאף המ'שנה ברורה' שאסר לומר "יתברך" מדבר במי שעומד בקריאת שמע, ולא במי שעומד בפסוקי דזמרה [ואכן ראה שם במ'שנה ברורה' שצין את הח"י אדם' כמקור לדבריו]. אמנם כל זה לדעת הח"י אדם'

אגדת אמונים

מכתב מקורא נאמן

לכבוד העומד בראש הפעילות העולמית להאדרת ענינת אמן, הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א. שלום רב לאהבי תורתך!

מזה שנים שאני עוקב בהשתאות אחר פעולותיכם העצומות, ואף קורא בעיון מדי שבת בשבתו את הגליון המכבד, ראש וראשון לכל הגליונות, הלא הוא "וכל מאמינים". מאמינים חוצבי הלהבות הבאים שבת אחר שבת, פועלים בי את פעלתם, בי ובני ביתי, ואף ברבים ממידעי. אין ספק כי נעשתה בתחום זה מהפכה שרשית ואמתית, הודות לפעולותיכם הכבירות.

ב"ה אני זוכה כבר למעלה משלוש שנים לענות אמן אחר ששה אנשים מדי בקר ובקר אני משלים ענינת תשעים אמינים עוד לפני התפלה. הנהגה זו גורמת שתפילתי וכל סדר יומי נראים אחרת. אני חש בכל לבי שענינת אמן פותחת שערי תפלה, וחי השתנו מן הקצה אל הקצה, ברוחניות ובגשמיות.

במאמרם הנפלא בעלון של פרשת ויצא שנה זו, כתבתם כי הכתוב (תהלים קל ו): "שומרים לבקר" מכון פנגד אלו המשכמים מדי בקר לבקר ברכות השחר בחברותא, שהם השומרים האמתיים. והנה בעת קריאת התורה בפרשת ויצא, עלה בדעתי רמז העולה מתוך פסוקי הפרשה הקשור גם הוא לענין זה: הפסוק אומר (בראשית כח כ): "וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך"; ר"ת של המלים "יעקב נדר לאמר אם" - עולה בגימטריה תשעים ואחת בדייק, בגימטריה של אמן, ללמד שיעקב קבל על עצמו להתחזק בענינת אמן, כסגולה לזכות בהבטחת: "ושמרני בדרך הזה".

בימים אלו שעם ישראל כלו, הן בארץ ישראל והן בכל פנה בתבל, זקוק לשמירה עליונה, נתאחד כלנו בענינת אמן בכונה, וללא ספק יפתחו בפנינו בשכר זאת שערי שמירה עליונה.

החותם "בברכה שלמה ונאמר אמן", 'מ' ה' ב' - עיה"ק ירושלים ת"ז

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

תענה אמונים

פנינים על מצות התפלה

'דרשו' מביאה לבקשו'

דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד המלבי"ם פרש פסוק זה כן:

בדרך כלל דרישה וחקירה נעשות כדי להגיע למציאה וגלוי הנושא הנחקר. ואולם לא כך הדבר בדרישת ה', שבה הדרישה עצמה היא המטרה. שכן בלתי אפשרי להגיע להשגת גדלות הבורא, ואדרבה - ככל שאדם מוסיף לדרשו, כך הוא מגלה עד כמה בלתי נתן להשיגו, ונמצא שהדורש את ה' עומד במצב של: "בקשו פניו תמיד" - מבלי להשיגו.

עוד פרש רבי משה חיים סג"ל ליטש רוזנבוים, רבה של קליניארין:

לעתים, כאשר פוקדת את האדם צרה, נמנע הוא מלבקש מבוראו שיפא לכאבו, אם משום שמתביש הוא לשאת פניו בתפלה, אחרי שהגדיל עליו חסדו כל הימים, ואם משום שטרם האיר בנפשו אור האמונה השלמה בבורא הכל יכול. לאלה ולכאלה קורא דוד המלך "דרשו ה' ועזו"; דרשו אחר ה' המונהל את עולמו ברחמים וחסדים ללא גבול, ונתן וחוזר ונתן מתנות חנם לכל בראיו, והכירו כי עזו וכחו בלתי מגבלים ורק הוא יכול למלא משאלות לבכם. מסקנות אלו יביאו הן את המתבישים והן את קטני האמונה להיות בבחינת: "בקשו פניו תמיד" - בתפלה ובקשה.

מלבי"ם תהלים קה ד; לחם רב השלם' על סדור התפלה אות שצב

מסובב כל הסבות

דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד

המשפיע רבי אליהו ראטה רגיל היה להחדיר בסובביו את הידיעה הברורה כי אין מקרה בעולם וכל דבר, קטן כגדול, נעשה בכוננת מכון ובהשגחה פרטית עליונה. והיה מוסיף ואומר שלכך אף כון דוד המלך באמרו: "בקשו פניו תמיד": בכל מארע הקורה עמכם, אל תתעסקו בנסבות ובגורמים הטבעיים ואל תתמקדו באשמים ובכשלים, אלא "בקשו פניו תמיד", שכן הוא זה שנמצא במרפזה של כל התרחשות.

איש חסיד היה' עמ' שצג

בעל 'מחשבת הלוי' כ"ה בשבט תשפ"א

נושא דברים בכנס 'בני אמונים'

רבי חיים מאיר הלוי ואזנר, בנו בכורו של בעל 'שבט הלוי', נולד בווינה בשנת תרח"צ. כשהיה בן שנה עליו הוריו לארץ ישראל, והוא נשאר אצל הורי אמו. בהיותו בגיל שמונה, לאחר שבחסידי ה' שרד את אימי מלחמת העולם השנייה, עלה לארץ ישראל והתאחד עם הוריו.

בשנות נעוריו קנה את רב תורתו מאביו הגדול והיה לתלמידו המובהק, ולאחר נשואיו מנהו אביו לשמש כר"מ בישיבת חכמי לובלין וכראש בית דין בשכונת זכרון מאיר.

בשנת תשנ"א נקרא לכהן כרב קהלת "יטב לב" - סאטמר בלונדון, שם התפרסמה גדלותו בתורה ונכר כחו הרב בהוראה. במשך ח"י השנים ששמש בכהונה זו, חבר את סדרת ספרי 'מחשבת הלוי'.

כשש שנים טרם הסתלקות אביו, סמוך לחג השבועות תשס"ט, קבל את הוראת אביו לעבר להתגורר לצדו בבני ברק, ומכאן ואילך עמד לימינו בכל פעולותיו.

בהלכות אביו, במוצאי יום טוב ראשון של פסח תשע"ה, הכתר כממשיך דרכו בראשות הישיבה, ברבנות שכונת זכרון מאיר ובהנהגת קהלת 'שבט הלוי'. הסתלק בכ"ה בשבט תשפ"א ומנוחתו כבוד בבית הקברות זכרון מאיר בבני ברק.

אמן – יסוד בגנו החנוך

מדברי בעל 'מחשבת הלוי' בכנס לחזקת עניית אמן שהתקיים בבני ברק בהדש מנחם אב תשע"ד:

חכמים אמרו (תיקו"ז מ א) כי "העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה". הקדושה ברוך הוא מבטיח לנו שבזכות עניית אמן יתבטלו הגזרות. ואמנם אנו קטנים מכדי להבין את עמק הענין, אך חכמים שאמרו זאת בודאי ירדו לעמק הדברים, ואחריהם אין להרהר חלילה, ועלינו להאמין ולדעת כי עניית אמן היא סגולה גדולה לכפר עוון ולבטול הגזרות.

המציאות מוכחת שדורנו נתרשל עד מאד בענין נשגב זה, ובאשר צעירי דורנו אינם קשורים מספיק לקבלת על מלכות שמים, עלינו לתבע את עצמנו על כך. שכן אם בין האב לבנו יש חפה יתרה, ממילא כשרואה הבן את אביו מתחזק בכל כחו בעניית אמן, גם הוא יחשב וייקר את הענין. נמצא שהחזקת עניית אמן מצדנו הוא חלק מיסוד בגנו החנוך של בני דורנו, ובזכות זאת אנו זוכים שאנו ובנינו נקבל על מלכות שמים, ויתבטלו הגזרות.

הנה הרב ר' יעקב דב מרמורשטיין שיחי' פועל בכל מאודו לחזק ענין זה, וכאמור אין זה חזקת

בענין של מה בכך, אלא זהו יסוד שעליו משתת כל החנוך בדורנו. זאת מלבד שההתחזקות בעניית אמן מורידה השפעות גדולות ועצומות על הכלל כלו. לכן חוב גדול מטל על כל אב לחנך בניו לכך, ועל כל רב לחזק תלמידיו לכך.

ומתוך כך יש לחזק ענין נוסף: שכשאנו יושבים בבית הכנסת ובבית המדרש עלינו להכיר בכך שאנו נמצאים בהיכל המלך ממש ולשבת בפחד ובאימה. יש לדעת כי לתפלה יש כח עצום ביותר ובכחה לעקר כל גזרות שבעולם, לכן תמיד עלינו להתחזק בה בכל כחנו. וכאמור, כל שכן בדור זה, כאשר לצדנו עומדים בני נער שמצבם הרוחני ירוד עד למאד, ונמצא חזקת ענין התפלה על כל פרטיה והמצוות התלויות בה, חסר עד מאד לישועת ישראל ולבטול הגזרות.

אנו נמצאים היום בדור שפעמי משיח קרובים בו יותר מאי פעם. חושבני שמימות עולם לא הייתה מלחמה כה קשה נגד כל דבר שבקדשה, מלחמה מבית ומחוץ. יעזר ד' שאם נזכה להתגבר ולהיות יראי ד', להתחזק ולחזק את ילדינו בתפלה ובקאמונה, ובשמירת כל החושים פראוי בקדשה, בזכות זאת נושע מכל הגזרות הקשות, ונזכה להתגלות כבוד שמים, וכלנו נזכה לקבל פני משיח צדקנו כאיש אחד במהרה בימינו. אמן.

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

כַּטְ"הַקְשָׁה לֹו הַדְּבָר - זְכָה לְסִיעָתָא דְשַׁמְיָא

וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ (יה, א)

פֶּרֶשׁ רִשׁ"י: "יְתָרוֹ - שְׁבַע שְׁמוֹת נִקְרְאוּ לוֹ... יְתָה, עַל שֵׁם שְׁיִתֵּר פֶּרְשָׁה אַחַת בְּתוֹרָה (לְהֵלֵךְ פְּסוּק כ"א) וְאֵתָה תַחֲזֶה".

שׁוֹאֵל הָאֲדַמוּר מִגּוֹר הַחֲדוּשֵׁי הַר"ם זצ"ל: הַפֶּרְשָׁה שְׁיִתְרוֹ יִתֵּר לֹא מִתְחִילָה מִ"וְאֵתָה תַחֲזֶה", אֲלָא כְּמָה פְּסוּקִים לִפְנֵי כֵן, בְּאִמְרוֹ לְמִשָּׁה: "לֹא טוֹב הַדְּבָר אֲשֶׁר אָתָּה עֹשֶׂה". מִדּוּעַ אוֹמֵר רִשׁ"י שְׁאֵז פֶּרְשַׁת "וְאֵתָה תַחֲזֶה"? אוֹמֵר הַחֲדוּשֵׁי הַר"ם דְּבַר יִקְרָ: לְהַגִּיד בַּקֶּרֶת, מֵה לֹא טוֹב - זֶה לֹא נִקְרָא שְׁיִתֵּר פֶּרְשָׁה בְּתוֹרָה. "יִתֵּר פֶּרְשָׁה" זֶה לְהַגִּיד מֵה כֵן לַעֲשׂוֹת! מִ"וְאֵתָה תַחֲזֶה" מִתְחִיל יְתוֹר הַפֶּרְשָׁה אַחַת בְּתוֹרָה.

מִן הַסֵּתֶם הָיוּ לְמִשָּׁה רַבְּנֵי 'עֲצוֹת זְאֶעֱרִ'ס' מִהַבְּקָר עַד הַלֵּילָה, וְאִף אֶחָד לֹא זָכָה שְׁהַעֲצָה שְׁלוֹ הַתְּקַבְּלָה, וְשִׁתְּתִיתֵר פֶּרְשָׁה אַחַת בְּתוֹרָה. לְמָה יְתָרוֹ כֵּן זָכָה? רִשׁ"י אוֹמֵר: "יִשָּׁב מִשָּׁה וַיַּעֲמֵד הָעַם - יוֹשֵׁב כְּמִלְךָ וְכִלְמָם עוֹמְדִים וְהַקְשָׁה הַדְּבָר לִיתְרוֹ". הַעֲצָה שְׁלוֹ הַתְּקַבְּלָה כִּי "הַקְשָׁה לֹו הַדְּבָר!" הָיָה קוֹשֶׁה לוֹ, כָּאֵב לוֹ.

זֶה יְסוּד גָּדוֹל מְאֹד! כְּשֹׁכֵאֵב לְבֹן אָדָם, בְּפֶרֶשׁ עַל רוּחַנִיּוֹת, אוֹ כְּשֹׁכֵאֵב לוֹ הַצַּעַר שֵׁשׁ לְאַחֲרִים - הוּא מְקַבֵּל סִיעָתָא דְשַׁמְיָא.

אֵת הַיְסוּד הַזֶּה רוֹאִים בְּכָל הַהִיסְטוֹרְיָה. לֹא מִכְּבָר הַיְתָה הַתְּעוֹרְרוֹת עֲצוּמָה בְּכָלל יִשְׂרָאֵל בְּסִיּוּמֵי הַדָּף הַיּוֹמִי. אֲלֵפִים וְרַבְּבוֹת הַתְּחִילוֹ לְלַמֵּד דָּף הַיּוֹמִי. תִּרְאוּ אֵילוּ זְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת יֵשׁ לְרַבִּי מֵאִיר שְׁפִירָא מְלוּבְלִין זצ"ל. הוּא הָיָה אֲז אֲבָרָה בֶן שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ בָּזֶמֶן שֶׁתִּקְּנוּ אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי. אִיךָ הוּא זָכָה? כִּי "הַקְשָׁה לֹו הַדְּבָר". כָּאֵב לוֹ שֶׁתְּהִיָה תוֹרָה בְּכָלל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא מְסַר אֶת נַפְשׁוֹ עַל הַרְבַּצַּת תוֹרָה בִּישִׁיבָתוֹ. כְּשֶׁבֶן אָדָם מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ וְכוֹאֵב לוֹ, הוּא יְכוֹל.

רוֹאִים אֶת גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַמְּלַחְמָה: הַרְבַּ מְפוֹנִיבֵי כָּאֵן בְּאַרְץ רַבִּי אֶהֱרֹן קוֹשֵׁלֵךְ בְּאִמְרֵי קוֹה, הַרְבִּי מִסַּאטְמָאָה הַבֵּית יִשְׂרָאֵל הַבְּעֵלְעָזֵר רַב, וְהַקְלוּזְנִבְרִגֶּר רַב - אֲנָשִׁים שֶׁהִגִּיעוּ שְׁבוּרִים וְרַצוּצִים, וְאִף עַל פִּי כֵן הַצְּלִיחוּ לְבָנוֹת עוֹלָמוֹת. אִיךָ הֵם הַצְּלִיחוּ? זֶה הַכֶּחַ שֶׁל מְסִירוֹת נַפְשׁוֹ, שֶׁל "הַקְשָׁה לֹו הַדְּבָר".

לֹא רַק "אָדָם גְּדוֹל". יִשְׁנֵם הַרְבֵּה אֲנָשִׁים שֶׁזָּכוּ לַפְעַל רַבּוֹת בְּכָלל יִשְׂרָאֵל אִף שֶׁהֵם לֹא הָיוּ גְּדוֹלִים בְּמִיחָד. יֵשׁ כָּאֵלוֹ שְׁעִסְקוּ בְּקָרוֹב, וְזָכוּ לְקָרֵב אֲלֵפִים וְרַבְּבוֹת תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׁכִינָה. הֵם הָיוּ אֲנָשִׁים שְׁכָאֵב לָהֶם, שֶׁהַקְשָׁה לָהֶם הַדְּבָר, וְכִשְׁכֹּאֵב - זוֹכִים.

שְׁמַעְתִּי שֶׁהָיָה אֶחָד מְגֹדְלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁ"חֲזוֹן אִישׁ" זצ"ל בְּקֶשׁ מִמֶּנּוּ שִׁוּצִיא סֶפֶר כְּמוֹ מִשְׁנֵה בְּרוּרָה עַל חֶלֶק יוֹרֵה דְעָה, וְהוּא אָמַר לְ"חֲזוֹן אִישׁ" שְׁלֹהוּצִיא סֶפֶר כְּמוֹ הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה אִי אֶפְשֶׁר בְּלִי סִיעָתָא דְשַׁמְיָא מִיְחָדָת. בְּשִׁבִיל לְזוֹכוֹת בְּסִיעָתָא דְשַׁמְיָא צְרִיךְ לְהִיּוֹת אֶחָד שְׁכֹאֵב לוֹ מְאֹד מְאֹד שְׁלִכְלֵל יִשְׂרָאֵל יְהִיָה סֶפֶר הַלְכָה שְׁכֹה. "אֲנִי לֹא עוֹמֵד בְּדַרְגָּה הַזֹּאת, וּמִמִּילָא לֹא זוֹכִים לְסִיעָתָא דְשַׁמְיָא כְּזֹאת".

רַבִּי מֵאִיר לִיבְרַמֵּן הַסְּתוּבָב הַרְבֵּה אֲצֵל הַ"חֶפֶץ חַיִּים". לִימִים יֵשׁב אֲצֵל הַרְבַּ מְבָרִיסֵק זצ"ל וְהַתְּחִיל לְסַפֵּר סִפּוּרִים עַל הַ"חֶפֶץ חַיִּים", כָּאֵלוֹ שֶׁהוּא רָאָה כְּסִדָּר, שֶׁהָיוּ מְגִיעִים לְ"חֶפֶץ חַיִּים" עִם שְׁאֲלוֹת, וְעוֹד לִפְנֵי שֶׁהָיוּ מִתְחִילִים לְדַבֵּר, הַ"חֶפֶץ חַיִּים" הָיָה מְדַבֵּר כָּאֵלוֹ לַעֲצוּמוֹ, וְהִלְלוּ קִבְלוּ אֶת הַתְּשׁוּבָה לְשִׁאֲלוֹתֵהֶם. אָמַר לוֹ הַרְבִּי: "אֵתָה רוּצָה לְהַגִּיד שְׁאֵה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ? אֲכֹן לְ"חֶפֶץ חַיִּים" הָיְתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֲבָל מֵה שְׁסַפְרָתָה זֶה לֹא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ! אֲלָא הָיוֹת וְהוּא מְסַר אֶת נַפְשׁוֹ עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל, וְכָאֵב לוֹ עַל כָּל יְהוּדֵי מְשֻׁמִּים שְׁמוֹ לוֹ בְּפֶה אֶת הַתְּשׁוּבוֹת בְּלִי שֶׁהוּא הַתְּכַנֵּן".

הַרְבַּ מְבָרִיסֵק לֹא אָמַר שֶׁ"חֶפֶץ חַיִּים" זָכָה לָזֶה בְּגִלְל צְדָקוֹתוֹ הַגְּדוֹלָה, אוֹ בְּגִלְל עֵמֶל הַתוֹרָה הַעֲצוּם שְׁלוֹ, גַּם לֹא בְּגִלְל הָאֲמוּנָה

הַגְּדוֹלָה שִׁקְדָה בוֹ, אֲלָא מִכְּנֵי שֶׁהוּא מְסַר נַפְשׁוֹ עַל כָּל יְהוּדֵי. כְּשִׁאָדָם מוֹסֵר נַפְשׁוֹ עַל דְּבָר - בְּדַבְּרֵי הַזֶּה יֵשׁ לוֹ סִיעָתָא דְשַׁמְיָא.

*

סֶפֶר לִי הַמּוֹהֵל הַרְבַּ רוּשְׁמוֹ:

"בְּשֵׁנַת תר"פ יָרַד שְׁלֵג כְּבֵד בִּירוּשָׁלַיִם, שְׁנַמְשֵׁךְ כְּמָה יָמִים רַצוּפִים, וְנִעְרַם לְגִבֵּה רַב. הַזְּמִינוּ אֶת אָבִי לְמוֹל בְּבִרְיַת בְּשִׁכּוֹנַת 'מְקוֹר חַיִּים'. נַפְשׁ חִיָּה לֹא הָיְתָה בְּרַחוּב. הוּא הִלָּךְ עִם בְּנוֹ, יָלַד בְּגִיל בַּר מְצוּהָ, וְהֵם לֹא מְצָאוּ אֶת הַתְּתַבָּת. הַשְּׁלֵג הַכְּבֵד הַקְשָׁה לְזַהוּת אֶת הַתְּתַבָּת. הוּא בְּקֶשׁ מִהֵילֵד לְהַתְּפַצֵּל, הוּא הִלָּךְ לְמִקּוֹם אֶחָד, וְהֵילֵד לְמִקּוֹם שֵׁנִי. מֵה שְׁקָרָה שְׁבִשְׁלָב מְסִים הוּא אָבַד אֶת הֵילֵד, וְגַם אֶת מְקוֹם הַבְּרִית לֹא מְצָא. כְּאִמּוּר, אִין נַפְשׁ חִיָּה בְּרַחוּב, סוֹפֵת שְׁלֵגִים מִשְׁתוֹלְלָת.

פְּתָאֵם הַגִּיעַ יְהוּדֵי זְקוֹן, מְרָאֵהוּ כְּמִלְאָךְ אֲלֵקִים, וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ מֵה הוּא מְחַפֵּשׁ. אָבִי הַשִּׁיב לוֹ: 'אֲנִי מוֹהֵל. הַזְּמִינוּ אוֹתִי לְבְרִית וְאֲנִי לֹא מוֹצֵא אֶת הַתְּתַבָּת. שְׁלַחְתִּי אֶת הֵילֵד שְׁלִי לְחַפֵּשׁ, וְהוּא נִאָבַד לִי'. הַזְּקוֹן הוֹבִיל אוֹתוֹ עַד הֵילֵד, הוֹבִיל אֶת שְׁנֵיהֶם עַד מְקוֹם הַבְּרִית וְנִעְלַם. אֲנִי בְּטוֹחַ שְׁאֵה הָיָה אֵלֵיהוּ מְלָאָךְ הַבְּרִית".

אֲמַרְתִּי לוֹ: "אֵתָה חוֹשֵׁב שְׁאֵה מוֹפֵת? זֶה לֹא מוֹפֵת! הוּא עֹשֶׂה אֶת הַמְּקַסִּימוּם שֶׁהָיָה יְכוֹל, אֲז אֵלֵיהוּ מְלָאָךְ הַבְּרִית הַגִּיעַ אֵלָיו. זֶה הַתְּתַקִּיד שְׁלוֹ. כָּל יְהוּדֵי שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה מְסִירוֹת נַפְשׁוֹ שְׁכָזוּ הָיָה זוֹכֵה שְׁאֵלֵיהוּ הַנְּבִיא יַגִּיעַ אֵלָיו.

(רַבִּי אֵלֵיהוּ דִּיקוֹן שְׁלִישִׁי א - דוֹרֵשׁ טוֹב)

עַם יִשְׂרָאֵל מוֹסֵר נַפְשׁוֹ עֲבוֹר הַנְּחֻשָׁלִים

וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ (יה, א)

פֶּרֶשׁ רִשׁ"י: "וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ - מֵה שְׁמוּעָה שָׁמַע וְנָבֵא? קָרִיעַת יַם סוּף וּמְלַחְמַת עַמְלָק". יֵשׁ לְהַבִּינֵי, מֵה כָּל כֵּךְ מְרַגֵּשׁ בְּמַלְחַמַת עַמְלָק? מֵה הָיָה שֵׁם יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הָיָה בְּמִצְרַיִם?

מְבָאָר הַ"מִּשְׁךְ חֻכְמָה": עַל מִי בָּא עַמְלָק לְהִלָּחֵם? הָרִי כָּל עַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּתוֹךְ הָעַנְּן וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת לָהֶם כְּלוּם. אֲלָא, הוּא בָּא לְהִלָּחֵם עַל מִי שֶׁהָיָה מִחוּץ לָעַנְּן, הַמָּה הָעֶרֶב רַב, הַגְּרִים הַגְּרוּרִים, וְכָל אוֹתָם חִסְרֵי כַח מַחְמַת חֻסָּאָם שֶׁהָיָה הָעַנְּן פּוֹלְטָם. זֶהוּ שְׁאָמַר הַכְּתוּב (דְּבָרִים כה, יח): "וַיִּזְנַב בְּךָ כָּל הַנְּחֻשָׁלִים אַחֲרֶיךָ" - שְׁעַמְם עֹשֶׂה עַמְלָק מְלַחְמָה.

כְּנֶגֶד זֶה יִצְאוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִלָּחֵם עִם עַמְלָק בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁוֹ! עֲבוֹר מִי? עֲבוֹר "הַנְּחֻשָׁלִים אַחֲרֶיךָ", הַרְשָׁעִים. כְּשֶׁרָאָה זֹאת יְתָרוֹ אָמַר: אִם זֶהוּ עַם יִשְׂרָאֵל, שְׁמוּכְנִים לְמִסֵּר אֶת נַפְשָׁם בְּעֲבוּר אֵלוֹ שְׁיִצְאוּ מִן הַמַּחְנֶה, אֲנִי רוּצָה לְהִיּוֹת שִׁיךְ לָעַם הַזֶּה.

אָמַר לִי פַעַם רַבִּי אֲשֶׁר אֵרִיאֵלִי שְׁלִישִׁי א: כָּלֵם תְּמַהִים אִיךָ זָכָה הַגָּאוֹן רַבִּי אֲלִיעֶזֶר יְהוּדָה פִּינְקֵל זצ"ל לְכֹאֵת יְשִׁיבָה, יְשִׁיבַת מִיר, שְׁלוֹמִידִים בַּה כְּמָה וְכְמָה אֲלֵפִי תַלְמִידִים, כֵּן יָרְבוּ. מֵה הַסוּד? אֲגִיד לָךְ מֵה שְׁאֲנִי חוֹשֵׁב:

מְסַפְרִים כְּשִׁאָשֶׁר יְשִׁיבַת מִיר הוֹקְמָה, לְמַדּוּ בַּה כְּמָה בַּחוּרִים טוֹבִים, עֲלוּיִים שֶׁהִגִּיעוּ מִ"עַץ חַיִּים". אֲבָל הַסְּתַנֵּן לָשֵׁם גַּם בַּחוּר אַחָה, 'חֻלְבָּנָה' שְׁעֵשָׂה בְּזִיוּנוֹת לִישִׁיבָה, וְהַתְּלַמְּדִים הַתְּבִישׁוּ מִמֶּנּוּ מְאֹד. בְּכָל מְקוֹם שְׁאָמְרוּ שֶׁהֵם לוֹמְדִים בִּישִׁיבַת מִיר לַעֲגוֹ לָהֶם: "אָה! אָתָם לוֹמְדִים בִּיחָד עִם הַבַּחוּר הַהוּא"... וּפְנִיָהם חִפּוֹ. הֵם נִגְשׁוּ לְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר יְהוּדָה וּבְקִשׁוֹ שִׁוּצִיא אוֹתוֹ מִהִישִׁיבָה, אִךְ הוּא לֹא הִסְכִּים.

הַגִּיעוּ הַדְּבָרִים לִידֵי כֹהֵן, שֶׁהֵם כְּבָר לֹא יָכְלוּ לְסַבֵּל יוֹתֵר, וְהֵם נִגְשׁוּ, כָּלֵם בִּיחָד, לְרֹאשׁ הַיְשִׁיבָה וְאָמְרוּ לוֹ: "אֲנַחְנוּ כְּבָר לֹא מְסַגְלִים לְסַפֵּג כָּאֵלוֹ בְּזִיוּנוֹת. אוֹ שְׂרָאשׁ הַיְשִׁיבָה יוֹצִיא אוֹתוֹ מִהִישִׁיבָה, אוֹ שְׁאֲנַחְנוּ נַעֲזוּב אֶת הַיְשִׁיבָה!".

אָמַר לָהֶם ר' אֲלִיעֶזֶר יְהוּדָה: "אֲנִי מִבִּין אֶתְכֶם הִיטֵב, וְאֲנִי גַם מִבִּין הִיטֵב אֶת הַמַּחֲזִיר שְׁאֲנִי אֲשַׁלֵּם עַל מֵה שְׁאֲנִי עוֹמֵד לוֹמֵר לָכֵם, וְאִף

על פי כן אני אומר לכם: תעזבו את הישיבה, ואני אשארו אתו לבד!

למתימתם הגדולה, הסביר: "אני לא בונה ישיבה בשבילי. אני בונה ישיבה כי הקב"ה רוצה שאני אבנה ישיבה! אם אתם תלכו - הרי לא תלכו לרחוב, תלכו לישיבות אחרות. אז במקום שתהיה לך אילעזר יהודה ישיבה טובה - תהיה למישהו אחר ישיבה טובה. אבל הבחור הזה - אמנם קבלנו אותו בטעות, אבל כעת אם הוא ילך מכאן - הוא ילך לרחוב. הקב"ה רוצה, אפוא, שהוא ישאר כאן, ואני, כאמור, בונה ישיבה בשביל הקב"ה!"

"כך זוכים! משום כך זוכים!" סיים רבי אשה.

(רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א - נאה דורש)

עצה נפלאה להנצל מגלות עשו ושמעאל

כבר את אביך ואת אמך (כ. י.)

חז"ל דרשו את המלה "את" הכתובה פעמים בפסוק: "את אביך" - לרבות אשת אבי וגם אותה חיב הבן לכבד, אף על פי שהיא אינה אמו. "את אמך" - לרבות אחיך הגדול.

שואל החיד"א: עם ישראל נמצאים בבועיה חמורה מאד. ליצחק היה אב גדול ששמו ישמעאל, לעקב היה אב גדול ששמו עשו, והתורה מצוה אותנו לכבד את האחים הגדולים. מדוע אנו מלינים וצועקים שאנו נחמדים נמצאים תחת השעבוד שלהם?

כדי לישוב את השאלה הזאת, מקדים החיד"א ומביא מאמר חז"ל נוסף, הדורש את המלה "את" בפסוק "את ה' אלוקיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים. כתב הרא"ש, שאם יש אב גדול עם הארץ ואב קטן תלמיד חכם - הגדול צריך לכבד את הקטן, ואם אינו מכבדו חייב נדוי. הרא"ש מביא ראיה לדבריו מדוד המלך, שהיה הקטן שבאחיו, ושבעת אחיו הגדולים כבדו אותו. על זה אמר את הפסוק: "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה" (תהלים קיח, כב).

לפי זה - ממשיך החיד"א ואומר - מי שרוצה להנצל מהנוצרים, בני עשו, ומהערבים, בני ישמעאל - שילמד תורה! אם יהיה תלמיד חכם - הם יהיו חייבים בכבודו, אפילו אם הם גדולים ממנו. ואם לא יכבדו אותו יהיו חייבים נדוי בשמים, ואז הקב"ה יעשה לו את כל המלחמה.

הבועיה מתחילה כשאנו לא לומדים, לא מתחזקים במצוות, נשארים עמי הארץ, או אז אנו חייבים בכבודם והם שליטים עלינו ולכן אנו סובלים מהם.

מסכם החיד"א, שיש כאן עצה נפלאה איך להנצל מכל הצרות: להתחזק משהו בתורה, להתחזק משהו ביראת שמים! להשתדל להיות קצת יותר תלמיד חכם.

גם נשים שאינן מצוות בתלמוד תורה, מכל מקום אם הן שולחות את ילדיהן ללמד תורה, שולחות את בעליהן לשעור בדרך היומי - יש להן זכות ושיכות בתורה, וגם ביחס אליהן תורה מגנא ומצלא.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

דבור אחד של תורה מחיה את הנפטר

וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמור (כ. א.)

אמרו חז"ל (שבת פח ע"ב) שבכל דבור ודבור שייצא מפי הקב"ה בהר סיני יצאה נשמתו של ישראל. הקב"ה החיה אותם בשל התחיה שעתיד להחיות בו את המתים באחרית הימים. נמצא שבאשר הקב"ה יחד שמו עליהם היה זה זמן של יציאת נשמה, ואז אמר לכל אחד מהם 'אלוקיך'.

נשאלת השאלה, הרי התורה היא חיינו וארץ ימינו, ושינוי באבות (ה. א.): "גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושה בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר: 'ארץ ימים בימינה', ואומר: 'כי ארץ ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך'".

אם כן תמונה, איך יתכן שפרחה נשמתם דוקא בזמן קבלת התורה, שהיא העת הנעלה ביותר שבה התורה השפיעה חיות לעם ישראל? הלא אדרבה, כל דבור ודבור היה צריך להשפיע עליהם עוד חיות ועוד חיות!

ההסבר הפשוט הוא, שהיתה זו מעין מיתת נשיקה. מהי מיתת נשיקה? הקב"ה מתקרב אל האדם, וכשהאדם רואה את הקרבה הגדולה, נשמתו נמשכת אל הקב"ה. מרב השתוקקות לדבק בה, הנשמה

פורחת מן הגוף. כך היה במתן תורה, שפרחה נשמתם מרב קרבה והשתוקקות להקב"ה. אך הקב"ה החזיר את נשמתם, כי הוא הוריד את נשמותיהם לעולם הזה כדי שיהיו ועבדוהו ויקימו את התורה.

רבי אהרן הגדול מקרלין זצ"ל מבאר למה פרחה נשמתם? כי הקב"ה רצה ללמד את האדם מישראל: דע לך, לפעמים יש לך נסיונות קשים, אתה מרגיש שהכל קורס עליך. במצב שכזה אתה נופל לזרועות היאוש וחושב בלבך: מה יהיה? איך אעמד על רגלי?

התשובה היא: דבור אחד של תורה יחיה אותך ויעמיד אותך על רגליך! גם אם הכל נראה לך אבוד וחסר סכוי, דבר תורה אחד יכול להשפיע עליך חיים ולרומם אותך מן המצב השפל ביותר.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

לא תגנב

מעשה ההונאה הבא התרחש במדינת פנמה, לשם הגיע משלח של אחת הישיבות בארץ, והתדפק על דלת ביתו של הרב המקומי, ובכיוו בקשה. כיון שהצליח לאסוף סכום כסף גדול מאד, הוא חושש לילך כך ברחוב, שמא ישדודוהו, והוא מבקש מהרב לעשות חליפין: 'אני אתן לרב את המזמנים שהצלחתי לאסוף, והרב יתן לי צ'ק'...

הרב המקומי לא מצא כל פגם בהצעה. הרי אחרי הכל הוא זה שמקבל את המזמנים, וממה יש לו לחשש?

ה'עסקה' התבצעה בו במקום. למחרת השתתף המשלח ההוא בכנס של גבירים למען הישיבה, והמשתתפים ספרו לאחד מכן שבאשר כלם כבר היו באולם, הוציא האיש מארץ ישראל את הצ'ק של הרב המקומי, הציגו לפני כל הנוכחים, ואמר: 'אתם רואים, הרב שלכם אינו ידוע כאיש עשיר במיוחד, וזה הסכום שהוא תרם למען הישיבה שלנו. אז תעשו עכשיו חשבון כמה אתם, הגבירים, צריכים לתרם'...

למרות שעבר המשלח על אסור גנבת דעת, לא נראה שהכסף עצמו נאסר כגולה, והגם שהמשנה בסוף מסכת פאה אומרת שמי שעושה עצמו עני, לא יצא מהעולם עד שיעשה עני באמת [והתוספות-חדשים מסבירים שהלמוד הוא מהפסוק 'צדק צדק תרדף', דהיינו שאם הצדקה צריכים לרדף בצדק, אם האדם עני], אבל הכסף עצמו אינו גויל בידיהם.

(רבי יצחק זילברשטיין שליט"א - הגדת חשוני חמד)

לא תגנב

לתאר את עצם יראת החטא של רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל קשה מאד. כי הוא היה ירא את ה' מנעוריו, כמאמר הכתוב: "ועבדך היה ירא את ה' מנעוריו". אך נתן לומר כי בבואו לידי חשש אסור או נדנד עברה, ראה כביכול לפניו את "השטן העומד על ימינו לשטנו". את מלאך החבלה העומד להבא, חלילה, מחמת העוון, ושכבח המלאך העומד לשרף אותו ואת העיר בני ברק כלה. חש פחד ואימה כבעת סכנה של ממש

כאשר בקר בבית הרפואה (פעמים אין ספור) גם כאשר מצבו הבריאותי היה קשה מאד, גם אז, נשמר שלא להשתמש בממון בית הרפואה שלא בהתר גמור, או שלא לצורך מחלט. אפילו כאשר הגישו לו נר פשוט לנגוב ידים, הקפיד מאד שלא להשתמש בנירות מיתרים, אלא במספר מדיק של שלשה נירות ולא יותר. כך במשך שנים רבות ללא פשרה או שכחה. כאשר היה קר בבית החולים, סרב להשתמש ביותר משמיכה אחת. האחיות אמרו: 'ראובן אתה יכול לקחת עוד שמיכה' וגלל העויל, "וכי האחיות הן בעלי הבית של המקום, הרי לכל חולה הקצבה שמיכה אחת, ואם לא יביאו לי מהבית לא אשתמש בשמיכה נוספת!". הוא רעד מקור ואחד מבני המשפחה הניח עליו שמיכה מבית החולים, הוא פרץ בבכי בזעקה מקפיאת לב: "גול! למי אחזיר? למי אשיב את הגזלה? מדוע אתם מעוללים לי כך?" - התחנן שירחמו עליו ולא יכשילו אותו, ופעם אחרת זעק: "חשש גזלה! בוששה וחרפה, גזלה!". מעולם לא שמעו אותו מרים את קולו עד כדי כך, רק בבית חולים, ברגעים אלו של התרחקות משבעים צדדים של התר - כדי שלא להכשל, חלילה, בצד אחד של גול.

(הגדה של פסח - יחי ראובן)

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש - הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג

יתרו עשה שני מהלכים חשובים בחייו ועל זה קלסה אותו התורה

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה, את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו, כי הוציא ה' את ישראל ממצרים (שמות יח, א).

רבנו האור החיים הקדוש זי"ע מקשה: מדוע הזכירה התורה את דבר זה שיתרו היה 'כהן מדין', הלא אין זה מעלה בעבורו, ומן הראוי לא להזכיר דבר היוזם עובד עבודה זרה. ומתיר רבנו האור החיים: כי התורה התפונה לשבחו, בכך שהגם שהיו לו שני דברים אלו בעברו, שגם היה ראש למדין, וגם היה אדוק בעבודה זרה, בכל זאת עשה שני דברים שהם נגדיים והפכיים למי שהוא איש שררה.

ראשית, זה שנתן את בתו למשה שלא נודע גדלתו עדיין, ועל זה אמר 'חתן משה', ומעשה שכזה לא מקבל אצל אנשי שררה, ובפרט לא אצל גדול אמתו. ושכן שני שבחה אותו התורה, שלמרות שהיה 'כהן מדין' והיה אדוק לעבודה זרה, בכל זאת עזב הכל, ואף העיד 'עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים', ודבר כזה שאומר מי שהיה גדול בעבודת אלהים אחרים, יש לו משמעות חשובה יותר.

להדגיש את הטעם האמתי מדוע קרא משה לבנו גרשום

'זאת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה'. (שמות יח, ג)

מקשה רבנו האור החיים הקדוש זי"ע: מדוע הצרכה התורה להזכיר שוב את שמות בני משה, לאחר שכבר הזכירם בפרשת שמות. ומבאר: כי יש חשש שיהיו כאלו שיחשבו שמשה קרא לבנו גרשום, על שם שיתרו גרשו מעל פניו, ולא יאמינו לטעם האמתי שאמר בטעם זה, והיא נזכרת בפסוק: (שמות ב, כב) 'ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה', כי יאמרו האנשים שאולי אמר זאת בכדי להניח את דעתו של יתרו. על כן הזכיר בעת שוב את שמו 'גרשם', גם בעת שכבר לא צריך לחוש להרגשתו של יתרו, ובכך יתברר הטעם האמתי.

הבורא בחר בנו לא בגלל סבה היצונית

לשון זהב מיוחדת כתב רבנו האור החיים לבאר מדוע זכה יתרו שתכתב על ידו הפרשה של 'זאתה תצוה', וכה כתב: 'וראיתי לתת לב, איך זכה יתרו שתכתב על ידו פרשה זו, והן אמת כי הוא פחד משה עבד ה' והנה שכרו שכבודו ה', אלא היה ה' יכול עשות לו דרך כבוד אחר, לא בדרך זה שיראה חס ושלום כפחות ידיעה בעם ה' עד שבא כהן מדין והשכילם."

ומבאר רבנו האור החיים, שרצתה התורה להראות לנו, שלא בחר ה' בישראל מחמת חכמתם והשפלתם, כי הנה יתרו בא מבחוץ ויש לו חכמה, אלא בחר דוקא בנו מצד חסדי, ועל זה יש לנו להודות לו.

פנינים ורעיונות ככתבם וכלשונם

הטעם שדורות הראשונים נענשו

שבת פרק ט' (פח, א), אמר רבי אבדימי בר חמא, מלמד שכפה עליהם את ההר כגיגית, והיגו דכתיב (שמות יט, יז) 'וייתיצבו בתחתית ההר', ואמר להם, אם אתם מקבלים וכו'. אמר רבי אחא בר יעקב, מכאן מודעה רבה לאורייתא [-שאיןם ראויים לענש מפני שנאנסו לקבל את התורה]. אמר רבא, אף על פי כן הדור קבלוה בימי אחשורוש, דכתיב (אסתר ט, כז) 'קיימו וקבלו היהודים' וכו'. והמפרשים הוסיפו להקשות, אם כן שמודעה רבה לאורייתא, למה נענשו בהרבן הבית, והדורות הראשונים קדם אחשורוש למה נענשו, והלא לא קבלו התורה אלא מאנס, והיה להם מודעה לאורייתא.

ולדין זו אינה קשיא, שהרי אמרין ביומא (ט, ב), מקדש ראשון מפני מה חרב, מפני שהיו בו שלשה דברים, עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים. והנה אלו השלשה עברות אינם תלויים בקבלת התורה, ואפלו לא קיימו התורה ראויים הם לענש עליהם, לפי שהם משבע מצוות בני נח. (אבות ג)

בקבלת התורה קבלו בני ישראל נשמות חדשות

ויש לומר, דאמרו ז"ל בפרק ט' דשבת (פח, ב), כל דבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא פרוחה נשמתם של ישראל, דכתיב (שיר השירים ה, ו) 'נפשתי יצאה בדברו'. והקדוש ברוך הוא הוריד טל שעתידי להחיות בו מתים, והחיה אותם וכו'. וקשה, ולמה היה צריך לכל זה, ולא נתן להם פח מתחלה לסבל, והלא 'אין מעצור לה' וכו'. ויש לומר, שרצה שימותו, כדי שיקנו נשמה חדשה והויה חדשה, שלא יהיו עוד אותם האנשים ממש שהיו מתחלה עבדים, שהרי אותם מתו, ואלו אחרים הם, והרי הם אינם עבדים עוד. וזה היה טעם נמי של כפית ההר, כדי שירמזו אל קבורת הגופים הראשונים, ואלו חדשים הם. (אבות ט)

אנכי נגד לא תרצח

עשרת הדברות (שמות כ, ב-ד) היו כתובים חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה (שמו"ר מז, א), זה כנגד זה, ודבור ראשון 'אנכי מכון נגד לא תרצח'. ולקשרם יחד בדרך רמז יש לומר, שאנכי ה' אלקיך, בא להזהיר את האדם שישתדל לכוון בתפלתו, כי תפלה בלא פונה, כגוף בלי נשמה (אברבנאל מסכת אבות פרק ב משנה ג') 'אנכי ה' אלקיך, כמו שאמר רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו, כשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם מתפללים (ברכות כה, ב), וזהו בכיוון כנגד 'לא תרצח', שענינו גוף בלי נשמה. (אבות כב)

לקבלת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשמיעת שיעורים ועידונים: 02-80-80-600
 נערך ע"י המחנך הרב יגון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאסקס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-66450
 יו"ל ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.
 ניתן להפקיד בבנק מרכנטיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלווח 3
 זכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, וישפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומוזני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

מזת יקזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

קר - על מה ולמה?!

עֲשֵׂת הַדְּבָרוֹת שֶׁנִּכְתְּבוּ בַּפְּרָשְׁתָנוּ פּוֹתְחוֹת בְּ"אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם", דְּבַר רֵאשׁוֹן נִצְטוּיֵנו לְזַכֵּר אֶת הַחֹסֶד הָעָצוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַבּוֹרָא שְׁגָאֵלְנוּ וְגָאֵל אֶת אַבּוֹתֵינוּ, כִּי יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה זֶה הַפֶּרֶת הַטּוֹב.

הָאָדָם נָטָה לְבַא בְּטְרוּנִיָּה עַל דְּבָרִים שֶׁלֹּא הוֹלְכִים כְּרָצוֹנוֹ וְכָל הַיּוֹם הוּא שְׂקוּעַ רַק בְּמָה שְׂאִין לוֹ. וְלִפְיָכָּה נִצְטוּיֵנו מִצְּוֹת רְבוֹת זְכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם וְזָכַר לְמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, לְלַמְּדֵנוּ שֶׁנִּתְבַּוְּנָה בְּכָל הַטּוֹב הַמְרַבֵּה שֶׁה' מְרַעִיף עֲלֵינוּ וְעַל יְדֵי כֵּךְ נִהְיָה בְּשִׂמְחָה, בְּהַכְנֵעָה וּבְבוֹשָׁה הַנּוֹבְעַת מֵרַב טוֹב.

וְנִבְיָא כָּאֵן סְפוּר נִפְלָא בְּעִנְיָן זֶה:

מֵאֲז שְׂאֵנִי זוֹכֵר אֶת עֲצָמֵי הַיִּיטִי יְלָד שֶׁל חַיָּא, אֶהְבֵּתִי אֶת הַיָּמִים הָאֲרָכִים וְהַחַמִּים וְנִהְיִיתִי לְרוֹץ וּלְשַׁחַק בַּחוּץ. גַּם כְּשֶׁגִּדַלְתִּי חִפְיִיתִי כָּל הַחֲרָף לִימֵי הַקִּיץ שֶׁיָּבֹאוּ, וְכֵן בְּסוּף הַקִּיץ כָּאֲשֶׁר הַיָּמִים הַתְּחִילוּ לְהִתְקַצֵּר אוֹ כְּשֶׁהַחֲרָף הַתְּחִיל לָתֵת אֶת אוֹתוֹתָיו הַיִּיטִי מִצְטַעֵר עַל כֵּךְ שֶׁבְּעוֹד זְמַן מוֹעֵט יִסְתִּים הַקִּיץ וְיָבֹאוּ הַחֲרָף שְׂאוֹתוֹ לֹא חִבְבֵתִי בְּמִיָּחָד. בִּימֵי הַחֲרָף כְּשֶׁהָיָה בַּחוּץ קָר וְסִגְרִירִי לֹא הָיָה לִי הַרְבֵּה חֶשֶׁק לָקוּם מִהַמְּטָה וְהַיִּיטִי צְרִיד לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמֵי לָקוּם, גַּם מִצַּב הַרוּחַ שְׁלִי בְּאוֹתָם יָמִים לֹא הָיָה מְרוּמָם וְחִפְיִיתִי שֶׁמְזוּג הָאֵוִיר הַחֲרָפִי יַחֲלֶף כְּבֵה, הָיָה לִי מְאֹד קִשָּׁה עִם כָּל הַמְּשֻׁג הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא חֲרָף וְלֹא הִבְנֵתִי מִדּוּעַ צְרִיד כָּל כֵּךְ הַרְבֵּה יָמִים

<< הַמְשַׁךְ בַּעֲמֹד ד'

לקח מהפרשה

הדרך לקבלת התורה...

דְּחַקָּה רַחַל אֶשְׁתּוֹ וְנִכְנָסָה אֵלָיו וְכִשְׁבָּאוּ תַלְמִידָיו לְדַחוּתָהּ אָמַר לָהֶם: "הִנִּיחוּ לָהּ, שְׁלִי וְשְׁלַכְּם שְׁלָהּ הוּא" - כָּל מָה שֶׁזְּכִיתִי לִהְיוֹת רַבִּי עֵקִיבָא זֶה בְּזִכּוֹת שֶׁהֵעֲרַכְתִּי אֶתָּה וְשִׁמְעֵתִי בְּקוֹלָהּ.

נִמְצָאנוּ לְמַדִּים שְׂאִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְמַתַּן תּוֹרָה לְפָנַי שֶׁיֵּשׁ הֵעֲרַכָּה וְכַבּוּד גָּדוֹל לְבְנֵי הַבַּיִת וְלְפָנַי שְׂשֻׁמִּים דָּגֵשׁ עַל הַדְּבָרִים

הַקְּטָנִים וְהַשְּׂגָרִיתִים שֶׁהֵם יְסוּד הַכֹּל, וְכֵן אָנוּ רוֹאִים גַּם בְּזְמַן שֶׁכָּלֵל יִשְׂרָאֵל הִגִּיעוּ לְהַר סִינַי שֶׁהַתּוֹרָה

מְדַגִּישָׁה שְׁכָלֵל יִשְׂרָאֵל הָיוּ כָּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד, הָיוּ שְׂאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה לְפָנַי שֶׁהָאָדָם בְּאֵהְבָה וּבְאַחֻוּהַ בְּשִׁלוּם וּבְרַעוּת עִם הַסּוֹכְבִים אֹתוֹ.

עִנְיָן זֶה אָנוּ רוֹאִים גַּם בְּמָה שֶׁחַז"ל אוֹמְרִים (שַׁבָּת פו:): שְׁמֹשֶׁה רַבְּנוּ לֹא דִבֵּר עִם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם שֶׁחֲנּוּ בָּהֶר סִינַי מִחֲמַת שְׁהָיוּ טְרוּדִים מִהַדְרָה, כִּי לְפָנַי שְׂאָדָם מְרוּמָם אֶת הַזּוּלַת בְּרוּחָנִיּוֹת עָלָיו לְהַתְּבַוְּנָה שֶׁהוּא לֹא גֵרָם צַעַר וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת. וְאַף הַקַּב"ה אָמַר לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל לְפָנַי שֶׁנִּתַּן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה דְּבָרֵי רְצוּי וְחֻבָּה "וְהִיָּיתָם לִי סֻגְלָה מְכֹל <<

פְּרָשְׁתָנוּ פְּרָשֶׁת מַתַּן תּוֹרָה פּוֹתְחַת בְּבִיאָתוֹ שֶׁל יְתָרוֹ וְאַף נִקְרָאת עַל שְׁמוֹ, לְלַמְּדֵנוּ שֶׁלְּפָנַי מַתַּן תּוֹרָה עֲלֵינוּ לְהַתְּבַוְּנָה בְּסִדֵּר הַדְּבָרִים שְׁבִין מִשָּׁה רַבְּנוּ לִיתָרוֹ:

"וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה אֲנִי חַתָּנְךָ יְתָרוֹ בָּא אֵלַיךָ וְאֶשְׁתָּךְ וְשָׁנִי בְּנִיָּה עִמָּךְ", וְדַרְשׁוּ חַז"ל: 'אִם אֵין אֶתָּה יוֹצֵא בְּגִינִי צָא בְּגִין אֶשְׁתָּךְ, וְאִם אֵין אֶתָּה יוֹצֵא בְּגִין אֶשְׁתָּךְ צָא

בְּגִין שְׁנֵי בְּנֵיךָ; יְתָרוֹ אוֹמֵר לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ, הַכְּרַתִּי אוֹתָךְ שְׁנַיִם רְבוֹת לְפָנַי שְׁנֵהִייתִי הַמְּנַהֵיג שֶׁל יִשְׂרָאֵל

וְאֲנִי רוֹצֵה לְבוֹא לְסַפֵּר אֵיךְ זְכִיתָ לִהְיוֹת מֹשֶׁה רַבְּנוּ, עַל יְדֵי כָּל הַחֹסֶד וְהַנְּאֻמָּנוֹת שֶׁהָיָה לְךָ כְּלָפֵי וְכְלָפֵי אֶשְׁתָּךְ וּבְנֵיךָ וְעַם הַצֹּאן. וְזֶה שְׂאָמַר יְתָרוֹ צָא בְּגִין אֶשְׁתָּךְ - שְׁכָלֵל יִשְׂרָאֵל יִרְאוּ כְּמָה אֶתָּה מְעִרִיד אֶת אֶשְׁתָּךְ; וּבְגִין בְּנֵיךָ - כְּמָה אֶתָּה מְשֻׁקֵּעַ בְּבְנֵיךָ.

וּמִשָּׁה רַבְּנוּ יֹצֵא לְקִרְאָת יְתָרוֹ וְכָל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל יֹצֵאוּ עִמּוֹ, וְהָיָה בְּזֶה לְמוֹד מוֹחֲשֵׁי בְּהַנְּהַגָּה שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ - הַנְּהַגָּה שֶׁל הַפֶּרֶת הַטּוֹב וְשֶׁל נְאֻמָּנוֹת וּמְסִירוֹת לְחַמְיוֹ וּבְעֵקֶר לְבְנֵי בֵיתוֹ, כְּעִנְיָן שְׂאָמְרוּ חַז"ל שֶׁכָּאֲשֶׁר רַבִּי עֵקִיבָא הִגִּיעַ עִם כָּל הַתַּלְמִידִים

העמים" - אתם האוצר החביב שלי.

וכן בעשרת הדברות אנו רואים שה' מצוה את כלל ישראל על הכרת הטוב: "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - תזכר את כל הטוב שאני גאל ומציל אותך - וכן ה' צוה על הכרת הטוב להורים, וכן צוה על לא תרצח ולא תגנב; ללמדנו שיסוד כל התורה כלה וכל היהדות הנו נאמנות, ולא רק בדברים שנראים גדולים אלא בחיי היומיום - לראות את חסדי ה' עלינו, להשקיע בבני ביתנו בכבוד והערכה ולא לצער את הבריות, אלא אדרבה להחיות ולשמח את הבריות.

חז"ל אומרים שפאשר נשמת האדם עולה למרום שואלים אותו "נשאת ונתת באמונה?" ועלינו לדעת שזה לא רק במי שיש לו חנות ובמי שעושה עסקים, אלא כל אחד ואחד בתחום שלו שהוא עסוק עם בני אדם ובעקר עם בני ביתו - בוחנים אותו איך הוא נהג לגביהם, האם הלך לפי הדין והקפיד על כל דבר, או שנהג לפנים משורת הדין ונתן הרגשה טובה בבית. כאשר אדם גאותו וחושב שהכל מגיע לו הוא דרך על כלם והוא אפלו לא מבחין בכה, מאידך כאשר אדם שפל וכנוע הוא מחפש כיצד לעזר לאחרים ולרומם אותם.

לכל אחד ואחד יש מעלות וקנינים שאין לאחרים, ואדם שחשב שהכל מגיע לו והוא צריך להיות הכי מצליח ורק הוא יודע הכל - אינו מסגל לראות שיש לאחרים ולו אין, ומיד הוא מחפש חסרונות אצל אחרים וכך הוא מרגיש שהם לא שווים מאומה ונדב בלבד בתוך לבו הוא אכול קנאה - וזו היתה דרכו של המן שלמרות שהיה לו כל טוב הוא חפש מה יש למרדכי יותר ממנו וזה אכל אתו מקנאה ושום דבר לא היה שווה בעיניו, כמו שאמר "וכל זה איננו שווה לי".

להבדיל אלף אלפי הבדלות מרדכי הצדיק חפש תמיד איך להטיב עם הבריות, ובעקר דאג לאשתו - אסתר המלכה - כמו שנאמר "ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה". אדם שהוא שפל חשב על אחרים כיצד לעזר ולסייע תמיד, וכלם חפצים להיות בקרבתו, וגם אם הוא רואה אנשים מצלחים ממנו זה לא מחליש את דעתו כי הוא מכיר במעלותיו וחסרונותיו ואינו מחפש לעצמו את כל הכבוד והתהלה.

ולפיכך אנו פותחים את הבקשות בתפלת שמנה עשרה על הדעת, לפני שאנו מבקשים על תורה בברכת השכיבו אבינו לתורתך' אנו מבקשים שיהיה לנו חכמה שיש בה דעת כמאמר חז"ל: "כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבלה טובה הימנו" - תלמיד חכם צריך להוציא מהלמוד דעת של קרבת ה' ודעת של שלום עם בני אדם ובעקר בבית.

כמו שבאר הגר"א על הפסוק "יערף כמטר לקחי", שהתורה נמשלה למטר שמצמיח את מה שזרעו באדמה, כאשר אדם זורע עונה והכנעה למודו יביא לו מדות טובות.

וככל שאדם מתבונן בגדלת ה' כמה טוב וחסד הוא משפיע עלינו, זה מביא לנו עוד שפלות ועוד עונה. וכאשר אדם בעונה, הוא מעריך את כל הטוב שהוא מקבל מה' ומשלוחיו הרבים ובפרט מבני ביתו.

ואת זה משה מלמדנו, תורת! אל תשמר טינה, כי בסך הכל אתה מקבל המון טוב. הן אמת שיתרו צער את כל ישראל בכלל ואת משה בפרט, ברם משה התבונן שיתרו הביא לו את אשתו צפורה, והוא העריך זאת מאוד.

זה למוד עצום שבבילנו, גם כאשר יש לנו לפעמים קצת צער מחבר מסים, או משכן כל שהוא, או מאחד מבני הבית. ברם, עלינו להתבונן בכל הטוב שקבלנו ושגנו מקבלים כל הזמן, וממילא הקשי יתגמד.

חז"ל אומרים (סנהדרין כב:) אין אשה מתה אלא לאיש, ואין איש מת אלא לאשתו. לפעמים רק אחרי מאה ועשרים, אדם מעריך את כל הטוב שהיה לו מבן זוגו, שכל הכח שלו היה על ידו. מדוע נחכה עד לאחר מאה ועשרים, בכדי להעריך את כל הטוב, ולא נעריך ונהנה מכך בחיינו?!

כאשר אנו נגשים ללמוד, עלינו לבקש מהקב"ה שנוכח להוציא מלמודינו מדות טובות, ולומר: רבוננו של עולם, אני מודה לך על שבחרת בנו מכל העמים, ואתה מזכה אותי לעסק בתורתך הקדושה. אגא, זכני לראות בלמוד את כל הטוב והחסד שאתה עושה עמי, ולהיות בעונה והכנעה ולהפיר לך טובה, וכן לכל השלוחים הטובים שלך שמקיפים אותי ונותנים לי כל כף הרבה טוב.

וזה שמלמדנו שלמה חכמינו: "אם תבקשנה כפסך וכמטמונים תחפשנה" - שנעמול ונחפש בתורה את המעשים הנפלאים - שמוטמנים בתורה - של שבעת הרועים, וכל הצדיקים שהיו בעונה ובהכנעה גמורה, וכל היום היתה מחשבתם על ה' ועל כל החסד שהוא עושה עמם, וכן הפירו טובה לבני ביתם ולסובבים אותם - "אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא" - התורה תביא אותך להדבק בה'.

המורם מכל האמור: התורה נתנה בפרשת יתרו, ללמדנו שבכדי לקבל את התורה, עלינו לבוא בהכנעה מתוך ידיעה שלא מגיע לנו כלום, ועל ידי כן נכיר בכל הטוב שיש לנו ובטוב שיש לזולתנו, ונשמח בכה. ואת כל זה אנו מקבלים מהצדיקים לדורותיהם שהם וכל מעשיהם זה התורה בעצמה, תורת חסד ומדות טובות, ה' יזכנו.

ג. הקב"ה צוה את משה רבנו להגביל את העם במעמד הר סיני, ולהזהירם כמה פעמים שלא יעלו בהה כי בכדי לקבל את התורה צריך להיות למטה - בענוה ובשפלות, ולא לחטוף את התורה מלמעלה, אלא להיות כמים שהולכים למקום נמוך ושם לקבל את התורה.

ד. התורה מצוה בסוף פרשתנו שלא להניף ברזל על המזבח, המזבח מסמל לשלום בין איש לאשה - לחסד - כמאמר חז"ל (גיטין ז'): כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות, וכן מובא במדרש תנחומא (וישלה): "בזמן שהאשה צנועה - מכפרת על ביתה כשם שהמזבח מכפר - שנאמר אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך, ואין ירכתי אלא מזבח שנאמר ושחט אותו על ירך המזבח". והסכין מסמל לדין, ללמדנו שצריך לנהג בבית לפנים משורת הדין וכך נזכה לכל טוב.

ה. בימי השוכבים נהגו להרבות באמירת תהלים כי תהלים מביא לתשובה, כידוע מתלמידי הבעש"ט, ובפרט בימים אלו שכלל ישראל שרויים בצער ה' מעורר אתנו שנישוב אליו יתברך מרב רצונו לגאל אתנו. וכאשר מתבוננים בתפלותיו הנפלאות של דוד מלכנו אנו למדים על מה לבקש וכיצד להודות ולהדבק בבורא, ועל ידי כך אנחנו מבקשים גם בקשות פרטיות בשפה שלנו כראוי; וכמו שאנו אומרים ב'ברוך שאמר' 'ובשירי דוד עבדך נהללך ה' אלקנו בשכחות ובזמירות...'. הינה, שעל ידי שאנו רואים את שיריו של דוד מלכנו אנו לומדים איך להלל ולשבח את הבורא בשפה שלנו.

א. חז"ל מספרים (ירושלמי ריש ברכות) על רבי חי'א רבא ורבי שמעון בן חלפתא שהיו מהלכין בבקעת ארבל וראו כיצד השמש זורחת אמר רבי חי'א 'כך היא גאלתן של ישראל בתחלה קמעא קמעא מה שהיא הולכת היא הולכת ורבה, כמו שנאמר כי אשב בחשך ה' אור לי' - שנאמר מהגלות שנדמת לחשך כמו שהאור בוקע ועולה. ממשיך הירושלמי ואומר שגם בזמן מרדכי ואסתר 'בתחלה ומרדכי ישב בשער המלך ואחר כך ויקח את הלבוש ואת הסוס ואחר כך ליהודים היתה אורה ושמחה', חז"ל מלמדים אתנו שהדרך לגאולה היא לאט לאט.

וכן בימנו, שאחרי שמחת תורה היה זמן של התעוררות גדולה וכיום אנשים מרגישים יותר זמן של שגרה, אולם עלינו לדעת שה' מוליך אתנו בתהליך שתכליתו היא הגאולה השלמה במהרה בימינו, ועלינו להמשיך להתחזק ולהתרומם בקרבת ה' וכן להרבות בתפלה על כל כלל ישראל ועל ביאת המשיח בב"א.

ב. 'עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים' - מיד כאשר יתרו שמע את הנסים שהיו לעם ישראל הוא צעק 'ברוך ה' , וזה למוד עבודתו שנדבר מחסדי ה' שעמנו ונפרסם את שם ה' בכל מקום שאנו הולכים. וזה שאמרו חז"ל שהעולם עמד על הקדיש שאחרי הדרשה, שכאשר אנו ממליכים את ה' על כל הטוב שיש לנו - משפחה, בריאות, חברים, ואנחנו זוכים לעבד את ה' יתברך - אזי שם ה' מתעלה. ולפיכך אחרי שהיו מגיעים לקרבת ה' גדולה בלמוד היו מקדשים את ה' בקדיש שזה תכלית התורה, לקדש וליקר את שם ה'.

פנינים מצויירים

וכשנתבונן בדבר נשאל את עצמנו, מדוע שלא נתן מלה טובה ופרגון חם לזולתנו? וכי זה עולה לנו כסף? ועל פרחי מה שקשה כל כך להקדים שלום ולפרגן זה לזה אחולים לבביים, זה מחמת שהיצר הרע יודע את גדל מעלת הדברים הללו ומשתדל בכל כחו לא לתת ליהודי לעשות זאת.

"וישאלו איש לרעהו לשלום" - גדול השלום שהוא קודם לשבוח של הקב"ה, שכן מצינו שלא פתח משה ליתרו לא ביציאת מצרים ולא בעשרת הדברות, ולא בקריעת ים סוף, ולא במן ולא בשלח, אלא בשלום תחלה, שנאמר וישאלו איש לרעהו לשלום, ואחר כך ויספר משה לחתנו, מפני שהשלום מישב את הדעת לשמוע את כל אלו" (מכילתא דרשב"י).

וכבר הפליגו חז"ל (תענית כב.) במעלת האנשים שמשמחים אנשים אחרים ועושים שלום בין איש לרעהו, שהם בני העולם הבא, וזה מחמת שהם דבקים בדרך הקב"ה שיושב כמה שעות בכל יום ומשמח את הבריות (ע"ז ד). וכן תקנו חז"ל לשאול בשלום השני בשם ה' (מכות כג), מפנין שכשאתם דורש בשלום חברו, אזי הקב"ה חפץ שגם שמו יקרא בתוך האנשים הללו.

התורה הקדושה מלמדת אותנו, להשתמש עם כח הפה בכדי לחזק ולעודד אנשים. וכבר ידועים ספורים רבים על אנשים שבגלל שהיתה חסרה להם תשומת לב מאנשים, חיו בצער עמוק, וכשהגיע אדם מסים ואחל להם שלום לבבי וחיכו, החיה את נשמתם ואת גופם.

של חרף וקר.

כשנפגשתי עם המשדכת שלי שוחחנו על הא ועל דא ותוך כדי השיחה הגענו לנושא של החרף והקניץ ואמרתי שאני איש של קניץ על כל המשתמע מזה, המשדכת נסתה להסביר שבכל זמן יש תועלת מרבה וה' קבע את העתים לטובת כל העולם כלו והיא דוקא כן נהנית יותר מהחרף, אך אני לא הבנתי למה ימי החרף באמת טובים וכיצד אפשר לחבב אתם.

ב"ה זכיתי להקים בית נאמן בישראל, עסקתי בתורה וגם היה לנו פרנסה ברוח. ברחמי ה' עלינו נולדו לנו ילדים והכל הלך למישרין, כשנולד לנו הבן השלישי הבחנו שיש לו גרודים בכל הגוף והוא מתיסר מאד עד כדי כך שמרב צער הוא מתקשה לישון. פנינו לגורמי רפואה שונים שאבחנו שיש לו אטופיק דרמטיטיס (פריחה מגרדת ועור יבש), נסינו משחות שונות שיקלו עליו, הלילות שלנו הפכו לימים ונסינו כל דרך אפשרית לפתור את הקשי.

עסקנים ויועצי רפואה המליצו לנו לנסע לשוויץ להרי האלפים היות שהאוויר הוד והמיחד שיש שם בריא מאד לעור של בני האמת שזה לא קל בכלל לעזוב את הבית, את המשפחה ואת הקהלה, ולצאת לכמה חדשים בנכר אבל הבנו שלתועלת הענין אנו מכרחים לנסע.

יצרנו קשר עם ארגון חסד נפלא שמפעיל את המקום, ארזנו מזודות, נפרדנו מבני המשפחה ועלינו על מטוס בראש חודש ניסן, אמר לשבח המארגנים שדאגו לכל הדברים בכדי להנעים את שהותנו במקום ושהכל יהיה על הצד הטוב ביותר. נפגשנו עם עוד משפחות שבאו גם הם עם ילדיהם להתרפאות והרגשנו כמיו קהלה חמה ומיחדת, ב"ה, הילד הרגיש הרבה יותר טוב ואנו שמחנו לראות את מתפתח ושמח ולא מיסר.

לילה אחד ישבתי עם בני באויר הוד וראיתי בחוש עד כמה האויר מטיב עמו, ובמקום לבכות כל הזמן מרב צער הוא שמח ומאשר. ואז חדרה למחי ההכרה שמה שעד עכשו חשבתי שאין בו תועלת - יש בו המון טוב - והוא הרפואה שה' הטביעה בטבע עבור בני ולמרות שברוך כלל אני מחכה לקניץ, שמחתי שבפעם הגעתי למקום שהחרף ממשיך בו.

נזכרתי במדרש המספר על דוד מלכנו ששאל את ה' למה ברא את המשגעים, העכבישים והצרעות, וה' הראה לו כמה תועלת יש בכל דבר בבריאה. כשחזרתי לארץ הקודש בעצומו של הקניץ וראיתי שהשפור הגדול שהיתה לבני ירדה קצת, התחלתי להעריך את החרף והאויר הוד והקר שבו, פתאום מצאתי את עצמי מחכה לחרף שייטיב עם בני - מתוך הערכה לחסדים העצומים שה' טמן בימי החרף הסגריריים והקורירים.

אך בכה לא תם הספור, כידוע הילדים שיש להם את האטופיק דרמטיטיס סובלים מאלרגיות שונות ואסור להם לאכל מאכלים רבים שעלולים לסכן אתם, כגון ביצים חיות שמכוצות את כלי הדם עד כדי חסימת האויר לנשימה ולמצב של סכנת נפשות ממש, רח"ל, כמובן שהחזקנו תמיד בביתנו טפות וזריקות מיחדות עבור אלרגיה זו שאם בני חלילה יאכל מאכל שאסור לו, נוכל להציל אתו בזמן.

בליל שבת שעברה פרשת בשלח ארחנו את חמי וחמותי, ובסיום הסעודה המרוממת הגשנו לקנוח מאכל שנקרא 'סופלה' שעשוי מבצעים וקקאו, כאשר הבאנו לבני את הסופלה - שכנראה לא נאפה מספיק - הוא התנפח והשתעל מאד, הבאנו לו מיד את הטפות נגד אלרגיה והוא נרגע מעט אולם לאחר כרבע שעה הוא לקה שוב בהתקף, החזקתי את הילד וראיתי שהוא מתחיל להיות אדם ונשימתו הולכת ומתקצרת.

הבנתי שכל שניה עלולה להיות קריטית ורצתי מיד לכוון 'הצלה' בשכונתי שידעתי שיש לו את הזריקות המתאימות לכך, מרב לחץ אפלו לא עטפתי את בני ויצאתי מיד לגשם הסוער שירד בליל שבת. באמצע הדרך התבוננתי בבני וראיתי שהוא מרגיש הרבה יותר טוב, לא לקחתי סכונ והמשכתי לביתו של הכוונן אולם איך שנכנסתי לביתו, שוב הילד התחיל להתנפח. בזמן שהכוונן חפשו את המזרק יצאתי עם בני למרפסת וראיתי איך שוב הוא מרגיש הרבה יותר טוב, הבנתי שהאויר הקריר עשה לו טוב.

כשחזרתי הביתה הרביתי בשיר ושבח לבורא עולם על הקריעת ים סוף הפרטית שלי ושל בני - שנצל ממות - אחר כך שוחחתי עם חמי על התובנות שהשתנו אצלי והוא אמר לי בשמו של ר' אביגדור מילר זצוק"ל שהוא מבאר באריכות כמה חסד יש בימי החרף הקרים, שעל פי מחקרים האדמה אוגרת את כל האנרגיות שבתוכה ואחר כך היא מוציאה את כחה בפרות ובצמחים הנפלאים שצומחים וגדלים בקניץ. ולא עוד אלא שהגשם מביא כל כך הרבה בריאות וכן את כל השפע שיש לנו, וכן את הילדים שיש לנו, ועוד ועוד.

הבנתי שהקב"ה לא ברא שום דבר לחנם, ואדרבה, יש כל כך הרבה טוב וחסד בבריאה ואנחנו פשוט קטנים מלהשיג את כל הטוב, אך כשנתבונן מעט נראה שיש כל כך הרבה טוב. וכן למדתי להעריך את החסד העצום שאנו יכולים לאכל את כל סוגי המאכלים ואין לנו אלרגיה לדברים מסוימים. כאשר אני צריך לבדק על כל מוצר אם מתר לבן שלי לאכל אתו או לא אני מתפעל מהחסד העצום שאנו יכולים לאכל ולא מסתכנים בכל דבר מאכל שנכנס לפינו, אני ראה בחוש כיצד ה' עשה משפט בכל מאכל ומאכל אם נוכל לאכל אתו בלי שום חששות וכלי שום סכונים, דבר שעד שבני נולד בכלל לא חשבתי על כך.

המקרה הזה עם האלרגיה ארע לי בשבת שירה, ולא בכדי שהרי כבר אמרו חז"ל 'קשין מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף' - שהחסד העצום שאפשר להכניס מזון לפינו הוא גדול יותר מקריעת ים סוף - כדברי הגמרא (פסחים ק"ח) שהחסד של "נתן לחם לכל בשר" גדול מ"גזר ים סוף לגזרים".

ה' יזכנו להתבונן ברב הטוב שהוא מטיב עמנו ולראות את הכל בעין טובה, ולא לחכות לקשיים שיזכירו לנו את כל הטוב שאנו מקפים בו. וכן בכלל, שנבין שזה שאנו זוכים לשבת בארץ הקודש ואנו שמורים מפל אויבי ישראל שעומדים עלינו לכלותנו ברחבי העולם, זה רק ברחמי ה' עלינו. ה' יעזר שלא יהיה עוד צער לשום יהודי וכל בני ישראל הנתונים בצרה בסכנה ובשביה ישונו לביתם בריאים ושלמים בגופם, רוחם ונשמתם, אמן.

מת יקוה השבת

יו"ל ע"י קהל לובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזוע שליט"א

תלמידו של פוסק הדור בעל "שבט הלוי" זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו הגה"צ שליט"א ◆

לראות נסים ולהתלונן?!

"ויקח יתרו חתן משה את צפורה אשת משה אחר שלוחיה". אומר המדרש (מובא ברש"י) שכאשר משה רבנו חזר ממדון למצרים, יחד עם אשתו ובניו בצווי ה' לגאל את עם ישראל ממצרים, יצא אהרן לקראתו ואמר לו 'על הראשונים אנו מצטערים, אתה בא להוסיף עליהם', ובקף יעץ אהרן למשה להחזיר את אשתו ובניו למדון, כדי שלא יצטרכו לסבל את צער השעבוד במצרים, וכעת, לאחר שעם ישראל יצאו ממצרים, יתרו החזיר את צפורה ובניה אל משה.

וצריך באור, איזה צער של שעבוד היו סובלים צפורה אשת משה ובניהם במצרים אלו היו מגיעים לשם בזמן השעבוד, הרי הם היו משבט לוי שלא השתעבדו, וגם את צער שאר השבטים הם לא היו רואים כל כך, שהרי משה בא במטרה לגאל את עם ישראל, ומשה ואהרן ידעו שבשביל גאלת ישראל הקב"ה יעשה אותות ומופתים, ואם כן, מה היה החשש להורידם למצרים (ובקף רמב"ם גם לפי באור בעל הדעת זקנים)?

מגנים בעת צרה

כדי להבין זאת נקדים בשאלה נוספת, על מה שמספר בפרשה הקודמת - בשלח, חדש לאחר יציאתם של ישראל ממצרים, לאחר שכבר נקרא להם ים סוף, נאמר: "וילוונו כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן במדבר, מי יתן מותנו ביד ה' בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשבע פי הוצאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב".

זהו פלא גדול, הרי עם ישראל היו רויים בנסים גדולים ועצומים שהם ראו בכל עשר המכות במצרים, וכגון מכת דם שבזמן

הממים נהפכו למצרים לדם עכור - לעם ישראל היה מים בשפע, וכך הם ראו בכל מכה ומכה שלא פגעה בישראל, בעוד שלמצרים כל מכה פללה פמה וכמה מכות, כמו שמנה רבי עקיבא (שוח"ט תהלים עח) חמש מכות בכל מכה ומכה.

משפעים בנסים

ולפני מעט זמן גם ראו את הנסים הגדולים שנעשו להם בים, שמלבד מה שנקרא להם הים ופרעה וחילו טבעו שם, הרי מאתים וחמשים מכות נעשו למצרים בים, כמו שמנה רבי עקיבא (שוח"ט שם), ובמדרש תנחומא (בשלח י) מובאים נסים רבים שנעשו לעם ישראל בתוך הים, כגון שמי ים סוף הפלוחים המתקו להם לשתייה, ובשמות רבה (כא י) שהיו להם בים פרות מתוקים לאכילה, ובמדרש שוחר טוב (קיד) מובא, שהים גדל מיני ירק שמהם אכלו בהמות של ישראל, ועוד נסים על גבי נסים נעשו להם, מה שלא כתוב מפרש בשירת הים.

עוד אמרו חז"ל (ילקוט בשלח רמד): ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, ואגב באר, היאך שפחה זכתה לראות מראות גדולים יותר מיחזקאל הנביא, אף על פי שבנדאי יחזקאל היה גדול במעלה יותר ממנה, שזאת בזכות משה רבנו שהיה גדול הנביאים, שבגינו זכו כל בני דורו כולל השפחות שבהם, שנפקחו עיניהם לראות מראות אלקים, מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי.

יד ה' לא תקצר

ואם כן מתעצמות ומתחזקות השאלה, מדוע מיד לאחר מכן באו כל עדת בני ישראל בתלונות על משה ועל אהרן, [כתוב "כל עדת בני ישראל" ומשמע שלא רק הערב

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

הלכה גם בזמן מצוקה

לכבוד גליון מתיקות השבת, אשמח מאד אם תוכלו לפרסם את ספורי על מסריו הערכיים. תודה רבה!

הספור הבא מלמד את חובת זהירות ונשמרתם מאד לנפשתיכם" ואת השגחתו של ה' יתברך שהכל מאתו, ושההלכה צריכה להיות נר לרגלינו, גם אם נראה שיש הפסד גדול.

לפני כשנתיים, יצאתי בשבת עם אחי הקטן והודל'ה בן השנתיים לטייל ברחבי השכונה, הובלתי את עגלתו והוא בתוכה, בסוף קטע של גרם מדרגות עשיתי מעשה ילדתי ולא אחראי - נסיתי לראות מה יקרה אם העגלה תסע לבדה... עזבתי את העגלה בשתי המדרגות האחרונות, והיא אכן ירדה יפה את שתי המדרגות האלו על פי התכנון, אך לרע המזל העגלה המשיכה לדהור גם לקטע מדרגות הבא, ושם העגלה התהפכה עם אחי התינוק שבתוכה, והתדרדרה כ-12 מדרגות.

הודל'ה הקטן נחבל ודם רב זב מהמצח שלו, נסיתי להרגיע אותו בהסחת דעת, אך הוא היה כל כך כאוב, שלא היה פנוי לדבורים מעין אלו. ואו הבנתי שמשוה נזר קרה, מהרתי יחד אתו לעבר ביתי, בכניסתי לבניו פגשונו כמה שכנים וכלם נחלצו מיד לעזרה: האחד הביא לו בקבוק מים לשתייה, השני רץ לביתי והודיע לאמי כי הבן נפל ונחבל, השלישי הזדרז להביא ספריי נגד פצעים והתיז עליו הרבה חמה, הרביעי רץ לקרא לאיש הצלה. ברקע נשמעו בכייתי ההיסטריות של הילד והדם המשיך לזרום על פניו ועל בגדיו השבתיות ואמי לא ידעה את נפשה.

אני רצתי בבהלה לקרא לאבי שהיה בבית כנסת רחוק יחסית, ואמרתי לו: צריך לבא מיד!! פקוח נפש!! אבי הביא עמו עוד איש הצלה.

אנשי ההצלה הורו לנו להביא את הילד למרפאה דחופה כדי לתפר לו את המצח.

התברר שצריך לתפר לו 14 תפרים, הפציעה הייתה גדולה בצורת V, ובמרפאה לא היה רופא שתופר במקצועיות, אלא אח שעושה זאת בצורה פחות מקצועית, כך שעלולה להשאיר לו צלקת

« המשך המעשה בעמוד ד' »

פניני אגדה

• הרה"צ ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דשיבתנו

חדושי מתן תורה

בפרשתנו אנו קוראים על המעמד הגדול ביותר של העם הקדוש, מעמד מתן תורה על הר סיני, שזו היתה משרת יציאת ישראל ממצרים, כמו שהקב"ה אמר למשה רבנו: "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה".

ועל הגאולה העתידה נאמר (מִיכה ו טו): "כִּי־מִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנִי וְנִפְלְאוֹת", שְׁנֹדָהּ בַּגְּאֻלָּה הַקְּרוֹבָה נִסִּים גְּדוֹלִים מְאֹד, וְכִמוּ שֶׁתֵּבַב רַבְּנוּ יוֹנָה בְּפִרוּשׁוֹ לְמִסְכַּת אֲבוֹת (א טו) בְּשֵׁם רַבִּי סַעְדִּיָּה גָאוֹן, שְׂאֵם עַל שְׁתֵּי תַבּוֹת שֶׁהַקְּב"ה אָמַר לְאַבְרָהָם אַבְיָנוּ: "דָּן אֲנִי" וְעָשׂוּ כְּמָה נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, כֹּל שֶׁכֵּן שֶׁעַל הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה לְבוֹא, שֶׁנִּכְתְּבוּ עָלֶיהָ כְּמָה דַּפִּים וּסְפָרִים בְּנִבְיָאִים שֶׁל הַבְּטָחוֹת וְנִחְמוֹת, עַל אַחַת כְּמָה וְכִמָּה שְׁנֹדָה נִסִּים גְּדוֹלִים עַד מְאֹד.

וכשם שתכלית יציאת מצרים היתה מתן תורה, כך תכלית הגאולה העתידה היא שנקבל עלינו את התורה עם החדושי תורה ששתידיים להתגלות בימות הגאולה, כמבאר בתנא דבי אליהו וזוטא (פרק ט) שעתיד הקב"ה לתן טעמי תורה חדשה על ידי משיח צדקנו, וכו' הוא במדרש אותיות דרבי עקיבא (נפש א אות ו), וענו עוד בויקרא רבה (יג א), ונזכר שיתקיים בנו: "כִּי מְלֶאכֶה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת ה' כְּמִיָּם לָקִים מְכַסִּים", אָמֵן.

קטט), אָבֵל מִיַּד לְאַחַר שֶׁנַּעֲשׂוּ לָהֶם נִסִּים וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים וְעֲצוּמִים בְּמִצְרַיִם וְעַל יָם סוּף, הֵם רָאוּ לְאַחַר זְמַן הַסְּתֵרֶת פְּנִיָּם, שֶׁכִּפְּיִכּוֹל הַכֹּל מִתְּנַהֵל בְּדָרְךָ הַטְּבַע, וְכֵן הָיָה נִדְמָה לָהֶם בְּתַחֲלָה שֶׁהֵם מוֹצִאִים בְּאַקְרָאִי "שְׂתִים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מֵיָם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים".

כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּפְּסוּק: "וַיִּבְאוּ אֵילֶמָּה וְשֵׁם שְׂתִים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מֵיָם" וְכוּ', מְלִשׁוֹן הַפְּסוּק מְשֻׁמַּע שֶׁלֹּא הָיָה נֶפֶר לָעַם שֶׁה' דָּאָג לָהֶם לְמֵיָם וּלְתֵמָרִים, אֲלֹא הָיָה נִדְמָה שֶׁבְּדִיּוֹק יֵשׁ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם אֶת הַתְּמָרִים וְהַמֵּיָם.

כִּמוֹ שֶׁקּוֹרָה לְכֹל אֶחָד מֵאַתְנָּו בְּכֹל יוֹם נִסְיוֹנוֹת כְּאֵלוֹ, שֶׁנִּדְמָה לָנוּ שֶׁבְּאַקְרָאִי קִבְּלֵתִי מִנֵּת אֲכָל אוֹ שֶׁהַפְּרִנָּסָה שֶׁקִּבְּלֵתִי פְּעַת הִיא פְּרִנָּסָה שֶׁאֲנִי מְקַבֵּל בֵּין כֵּן בְּקִבְּעוֹת, וְאֲנִינוּ מְבִינִים שֶׁאֲנִי דָּבָר שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּאַקְרָאִי, אֲלֹא הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִית מְדֻקֶּקֶת מֵאַתּוֹ: יִתְבָּרַךְ מֵאַהֲבָתוֹ אֱלֹהֵינוּ, וְאֲנִינוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל שׁוּם מְזוֹן וְשׁוּם פְּרוּטָה סֵתֵם כֵּן בְּדָרְךָ הַטְּבַע בְּגִלְגַּל שֶׁכֵּן אֲנַחְנוּ רְגִילִים לְקַבֵּל, אֲלֹא כֹל מְזוֹן וּפְרוּטָה צְרִיכִים לַעֲבֹר בְּכֹל פְּעַם מִחֻדָּשׁ אֶת הָאֲשׁוּר שֶׁל בּוֹרָא הַעוֹלָם אִם נִקְבַּל אוֹתָם אוֹ לֹא.

רַב הַתְּלוּנָנוּ אוֹ רַק דָּתָן וְאַבְיָרִם, אֲלֹא כְּלָם, מְלִבְד הַצְּדִיקִים שֶׁבָּעָם, כְּשִׁבְעִים הַזְּקֵנִים אֲהָרֹן וְחֹזֵר וּבְנֵיהֶם וְכִיּוֹצֵא בְּאַלְוֹ, הָרִי הָיָה רְאוּי לָהֶם לְהִמָּתִין בְּסִבְלָנוֹת וּלְהִאָּמִין שֶׁכְּשֵׁם שֶׁנַּעֲשׂוּ לָהֶם נִסִּים בְּמִצְרַיִם וְעַל הַיָּם, כֵּן גַּם עַתָּה לֹא תִקְצַר יָד ה' מִלְּתֵת לָהֶם אֲכָל וְשִׁתִּיָּה?

לְהִבִּין זֹאת, עֲלִינוּ לְדַעַת שֶׁדוֹר הַמְּדַבֵּר הַיּוֹ אֲנִישִׁים גְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה בְּאַפְּן שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר, שֶׁהָרִי הֵם הָיוּ סְמוּכִים לְמוֹשֶׁה עֶבֶד ה' שֶׁדָּבַר עִם ה' פֶּה אֶל פֶּה, וּבְמַעֲמַד הַר סִינִי זָכוּ שֶׁה' דָּבַר עִמָּהֶם פְּנִים בְּפְנִים, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "פְּנִים בְּפְנִים דָּבַר ה' עִמָּךְ בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ", וְכִמוֹ שֶׁהֵם הָיוּ גְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מְאֹד, כֵּן גַּם בְּאוֹתָהּ מְדָה הֵם הִתְנַסּוּ בְּנִסְיוֹנוֹת קוֹשִׁים מְאֹד, כִּי הַקְּב"ה רָצָה לְזַכּוֹת אוֹתָם לְשִׁלְמוֹת בְּמִדְרָגוֹת קִרְבַּת אֱלֹהִים.

ההסתרה שאחרי הגלוי

וּבְזִמְנוֹ קְרִיעַת יָם סוּף, שֶׁרָאוּ בְּעֵינֵיהֶם אֶת הַנִּסִּים הַעֲצוּמִים, לֹא הָיָה שׁוּם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁבָּא לְהַתְּלוּנָו, וּבְאוֹתָהּ שֶׁעָה אֶפִּילוֹ אֲצַל הָאֲמוֹת לֹא קָמָה רוּחַ בְּאִישׁ לְחֻטָּא, כִּמוֹ שֶׁהַעֲדִידָה רָחַב הַזֹּנָה לְאַחַר אַרְבַּעִים שָׁנָה, כְּאֲשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל עֲמָדוֹ לְהַכְנִס לְאַרְץ (וּבְחִים

בגדל חנם כך גדל הנסיון

זו הפעם הראשונה שעם ישראל התלוננו על משה ועל אהרן במדבר. ואנו, מאחר שאנו

פיון שדור המדבר ראו הסתרת פנים, לכן פאשר ראו שאין להם מה לאכל הם התלוננו,

בין אורה לחשכה

יהודי מרחיב את דירתו ושכנו מלמטה מתקוטט אתו ומפריע לו מלהרחיב את דירתו. ועל משפטים כאלו שהיו באים לפני משה רבנו, אמר לתרו למשה רבנו, שאם הוא יתעסק עם כאלו בעלי מחלקת "נבל תבל", כמו שמסמלים הפרחים הנובלים שבצד, הינו שבעיני בעלי המחלקת יכול ערכו של משה רבנו, מכיון שהם לא ירצו לקבל את פסק הדין שהוא פסק להם, עקב מדותיהם הגרועות.

איך יתכן שיום למחרת יום הכפורים הקדוש ובסמוך למתן תורה העם הגיעו לידי דיני תורה של מדות קשות כאלו?

על כך במאמר:
'לראות נסים ולהתלונן?'

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף מאנדל שלישי"א •

דיני קדימה בכרכות (א)

הסתפק הגאון רבי עקיבא איגר (סי' ז), פאָשר יצא לבית הפסא לפני ברפת המזון, אם יקדים ברפת אשר יצר משום דתדיר קודם, או שברפת המזון קודמת משום שהיא מדאורייתא והשאייר בצ"ע.

והנה לענין אשר יצר ובזרא נפשות, כתב המהרש"ל (סי' צ) שגרא שיש להקדים ברפת אשר יצר לברפת בזרא נפשות, פיוו שתדיר קודם, וכו' הביא טעם נוסף שברפת אשר יצר אין לה שעור, שהרי כתב הרא"ש שכל פעם שנופתחו נקביו צריך לברא, ואלו ברכה אחרונה יש לה שעור לפי דעת כל המחברים, ומסיק שברכה שאין לה שעור קודמת במעלה וראייה להקדים.

ולפי טעמו השני של המהרש"ל, נראה שסובר שברפת אשר יצר קודמת גם לברפת המזון שיש לה שעור, ועל עצם ספקו של רעק"א נחלקו האחרונים אם ברכה דאורייתא קודמת לברכה דרבנן או שתדיר קודם גם אם היא ברכה מדרבנן, וע' בכף החיים שכתב שיקדים אשר יצר לברפת המזון, כי מלבד מה שתדיר קודם, הרי יש לחוש שישכח מלברך אחר זמן, ועי' עוד.

כדגמת בנות צלפחד שנגשו למשה ואמרו לו בדרך של כבוד "למה נגרע", וכן גם היה ראוי לעם ישראל לשאל את משה רבנו מהיכן אפשר להשיג לחם לאכלה, וכמו שיעקב אבינו בקש מה' "ונתן לי לחם לאכל", ולא היה ראוי להם לבקש בשר ולהזכיר את סיר הבשר שאכלו במצרים.

הכחשת הנסים

ומה גם שהם הטילו את כל האשמה על משה ועל אהרן, שפכניכול הם עשו רע בכה שהוציאו אותם ממצרים, וכבניכול הם הוציאו אותם משם מדעת עצמם, ושפכניכול משה ואהרן רצו להמיתם ברעב במדבר ולא בדרך כבוד במפת חשו, כמו שאמרו להם: "כי הוצאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב", וזהו פלא גדול, כי רק זה עתה מקריעת ים סוף הם נוכחו לראות שהקב"ה הוא זה שהוציא אותם ממצרים, שהרי משה לא יכל בכוחו עצמו לקרע להם את היים.

וטענתם מפרכת מהמציאות, שהרי לא יתכן שמושה רבנו עשה את כל הנסים במצרים ועל היים, כדי להמית אותם חלילה במדבר ברעב. וזה מלמד אותנו, שאדם יכול לראות לנגד עיניו נסים ומופתים גלויים שהקב"ה מחולל לו, ובכל זאת, לאחר מכן, פאָשר יהיו לו זמנים של הסתרת פנים, הוא עלול להכחיש כל מה שראה, ולהסביר כל מיני הסברים נגד השכל הישר, והכל בשביל להתלונן על מה שחסר לו.

יודעים מהפסוקים מה שארע לפני ומה שארע לאחר מכן, יש לנו פליאה על כך שהם התלוננו, וזה נראה בעינינו פרוץ שטות שזכנסה בהם, אך גם נעמיק היטב, נבין שהיה להם פאן נסיון גדול מאד, ודוקא הנסים עצמם גרמו להם נסיונות, כי הנס מביא אחריו נסיון [נס הוא מלשון נסיון]. כי כל זמן שאדם נמצא בעולם הזה, הוא מקרח שיהיה לו את נסיון הבחירה, ועל כן פשאדם ראה נס גדול מעל לדרך הטבע, הוא מקרח שתהיה לו באותה מדה חשכות והסתרה גדולה, כדי להשוות לו את כח הבחירה.

ויתרה מזאת בפירשתנו נאמר: "ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם... מן הבקר עד הערב", והינו שפבר למחרת יום הכפורים העם עמדו לפני משה לדיני תורה של משפטים הנובעים ממריבות, הרי שאחרי היום הגדול של יום הכפורים, אחרי מעמד הר סיני בקולות וברקים, עם ישראל יורדים ובאים לידי מריבות המצריכות דיני תורה, והינו משום שכל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו' (ספ"ה נב), וכשיש לאדם הצלחה והתעלות גדולה, יש לו כנגד זה סכנה לפול נפילה גדולה, ועל כן פשאדם מצליח ובפרט פשאחרים רואים את הצלחתו, עליו להיות זהיר מאד ולהיות מוכן לעמד בכל נסיון שעלול לבא לפניו.

ובזה יתבאר, שבמקום להתלונן, היה מן הראוי להם לגשת ביראה ובכבוד למושה רבנו, כדגמת אותם אנשים שהיו טמאים לנפש אדם, וכן

מתיקות המזון הרוחני

לרמז שאדם שהוא מתלונן, הוא ימצא בכל ימי חייו על מה להתלונן.

המתיקות שבחסר ההסתפקות

ומדת חסר ההסתפקות קיימת בנפשו של כל אחד ואחד, וה' הטביע זאת בטבע האדם, בכדי שעל ידי כך הוא לא יסתפק בקניינו הרוחניים, אלא ישתוקק תמיד להתעלות ולהתקדם יותר ויותר, אלא שעליו להזהר לא לומר את מה שחסר לו באופן של התלוננות וכפיות טובה, שיהיה נשמע פאלו מעולם לא קבל שום טובה, אלא יאמר קדם את הטוב שקבל, ולאחר מכן יבקש ביראה ובכבוד מה שהוא רוצה להשלים.

ומושה רבנו מדגיש לעם ישראל שכל התלוננות שהם אמרו זה תלוננות נגד ה', פאָמרו: "לא עלינו תלנתיכם כי על ה'", כי אמנם הם הפנו את התלוננות כלפי משה ואהרן, אבל משה רבנו מסביר שפנתו הפנימית של המתלונן

מזון ללא תענוג גשמי

אבל גם בבקשת הלחם העם התפנו לבקש לחם גשמי ולא לחם רוחני, ולכן הם קראו ללחם שירד משמים: מן, פאָמרו: מהו הלחם הפושנה הזה שאין תענוג גשמי באכילתו?! וכמו שרואים בפרשת בהעלותך שהם קראו לפון "לחם הקלקל", פניו שהוא היה מזון רוחני [שמלאכי השרת נזונים מפנו ועל ידו פסקה זמיתן של העם (יומא עה)], ואיננו לחם גשמי פרוצום.

וזאת מפני שפאָשר אדם נגש באופן שרצונו לרטן ולהתלונן, אזי גם לאחר שהוא יקבל את מה שהוא צריך, יהיה לו טוב מה להתלונן, וכמו שגמרז בפפילות שכתוב בפסוקים שפברשת בשלח שמונה פעמים פעם אחר פעם את ענין ההתלוננות, שהוא רמז לשמונים שנותיו של האדם, כמו שכתוב: "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה",

הקב"ה קבל את תלוננות העם ואת בקשתם לקבל בשר, ועל כן הביא להם שלו, ולכאורה הרי היה נס בפון שכל טעם שהיו רוצים לטעם היו טעמים בו (יומא עה), ואם כן פבר בפון הם יכלו לטעם טעם של בשר ומדוע היו צריכים את השלו? אלא שטעם הבשר שהיו יכולים לטעם בפון היה טעם רוחני, והם התלוננו שהם רוצים לאכל בשר גשמי כמו שהם אכלו במצרים, לכן ה' הביא להם את השלו שהוא מאכל גשמי וטעם הבשר שבו הוא מגושם.

ואת השלו הם קבלו בערב, בזמן החשכה, שהוא מרמז על החשכות של המדות הרעות והתלוננות שהיתה בהם. ומאידך הקב"ה הבטיח להם: "ויבקר תשבעו לחם" והקב"ה הוריד להם מן מהשמים בכל בקר שהוא רמז לאורה, להורות שבבקשתם לאכל לחם היא בקשה נכונה, כי הלחם הוא מזון מקרח לאדם ולא כמו הבשר שהוא תענוגות.

עצה מתוקה

אחת מעשרת הדברות היא: "כבד את אביך ואת אמך", כבד זה מלשון כבודות, כי אמרו חז"ל (פרושין לא) שמצות כבוד הורים היא מצוה קשה וכבדה מאד ויש בכך ללמדנו שאדם צריך לשאת על עצמו את העל הכבד של כבוד הורים, ויזכר את כל הטוב שהם נמלו עמו בכבוד בשנים שהיה קטן, שבהם הוא היה חסר אונים ולא יכל לעזור לעצמו והוריו טפלו בו וראונו למלאות את כל מחסורו, ולא יפרק מעליו את ההכרת הטוב הזאת להוריו, גם כאשר הוא כבר בכחות עצמו ואינו נצרך לטובתם, אלא ימשיך לכבדם תמיד.

מתיקות שיחה

רבנו של עולם, זכני לקיים מצות כבוד הורים בכל כחי ומרצני, כמו האמוראים הקדושים שכבדו את הוריהם בכבוד גדול, כמו רב יוסף שבשעה שזומע את קול אמו שבאה, היה אומר אקום מפני השכינה שבאה, וכמו רבי טרפון שהיה מתכופף על הארץ כדי שאמו תעלה על גבו למטה (פרושין לא), ולמדנו חז"ל (שם לב) שאפילו אם ההורים זורקים לאדם את ממונו לים, עליו לכבדם ולא להכיליכם.

על כן אליך ה' אשא את תחנתי, שתחמל עלי ותתן לי כח וסיוע מאתך לכבד את הורי, שעל מצוה זו צויתנו בעשרת הדברות הקדושות בעמדתנו על הר סיני, כי אתה חפץ שאדם יכיר טובה למיטיבים עמו, וכיון שעל ידי הורי באתי לעולם, על כן רצונך ממני שאכבדם, ועל ידי מצות כבוד הורים, זכני להאריך ימים ושנים ולנחל על ידי זה חיי עולם הבא ולהתענג מקרבך לנצח נצחים, אמן סלה.

"ופריו מתוק לחבי"

מדוע אחרי שנעשה לאדם נס, בהכרח שתהיה לו חשכות גדולה?

הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם, כתובת ולפון | הזוכים מפרשת בא: מוישי סופר, בית שמש. יוחנן ברזובסקי, ירושלים.

להקדים ולהכין את עצמו במחשבה טרם בנייתו לביתו, שהבית לא מסדר ושאינו לו אכל מוכן, ובמדה ואם אכן פן יראה בביתו, לא יבהל ולא יתמרמר מכה, ויתרגל לאכל מאכלים פשוטים שיש בביתו, ובאופן זה בכל פעם שבייתו או חלק מביתו יהיה מסדר, וכן בכל פעם שיהיה לו אכל מוכן, הוא יעריך זאת מאד, מכיון שעקרת ביתו טורחת לעשות זאת במסירות ובטוב לב, ויתמלא בבושה לבוא בטענות חליה, אלא רק יחזק את ביתו ויאמר מלים טובות של הפרת הטוב והערכה.

מתיקות טעם השעבוד

ישראל בשעבוד, היה לה את היכלת להבין ללב, ועל ידי זה היתה ראויה להנהיג אותן במדבר ולמדן את תורת משה בעלה הגדול, ובפעל מרים הנהיגה את קהל הנשים (תענית ט), אך לכאורה יש עדיפות שאשת משה היתה מנהיגה את הנשים, כי 'אשת חבר היא כחבר'.

זכור נור הברזל

וכמו כן, אלו שני בניו של משה היו יורדים עם משה למצרים, הם היו זוכים להזדבף שם בכור הברזל עם כל עם ישראל, ויהיו נעשים ראויים להמשיך את דרכו של משה ולהכניס את העם לארץ ישראל, ואם כן היתה מעלה אלו צפורה ובניה היו יורדים למצרים.

ומרים שהיתה בכור הברזל למצרים, זכתה והנהיגה את נשות ישראל, וכן הבאר במדבר היתה בזכותה, ובאותה מדה שהיא לקחה חלק בהצלת משה מפי היאור, שעל ידו נצלו כל ישראל למצרים, והיא גרמה שיגלדו ילדים רבים, שכל אדם עשוי רבו ממים, לכן בזכותה היה את מי הבאר בפדבר להחיות בהם את ישראל.

היא על ה', שהרי אדם יודע בסתר לבו שה' הוא מחולל ופועל את הכל, וכמו כן העם ידעו שמשה ואהרן הם שליחי ה', אם כן התלונות שלהם וכיוצא בזה התלונות של כל אדם שמתלונן על בני ביתו וחבריו - הן בעצם תלונות על ה', וכמו כן התלונות פרוכות בכפיות טובה כלפי ה' וכלפי בני האדם שהיטיבו עמו.

מוכן לחסרונות

ועצה טובה להפגע מלבוא בתלונות בביתו,

פעת יבן מדוע אהרן הכהן יעץ למשה רבנו שיחזיר את אשתו ושני בניו למדן, כי אהרן הכהן היה הנביא במצרים בכל אותן השנים שמשה רבנו היה במדן (שמו"ר ג טז), והוא כבר היה מלמד לדעת כיצד העם ישיבו לבשורת הגאולה, וכמו שהיה לאחר מכן "ולא שמעו אלא משה מקצרו רוח ומעבדה קשה", ואם כן אומר אהרן למשה 'על הראשונים אנו מצטערים', הרי פעת אנו עומדים להצטרע מבני ישראל, מכה שהם לא יקבלו את בשורת הגאולה מחמת קשי השעבוד, ואם צער השעבוד גורם להם לא לקבל את בשורת הגאולה אף על פי שהם נולדו לשעבוד, אם כן, כל שכן אשתו ושני בניו שגדלו עד כה במדן, כאשר בבית אביהם יתרו כהן מדן יש שפע גדול, אם פעת הם ירדו למצרים, בנדי שקשי השעבוד יגרום גם להם קשי גדול לקבל את דבר ה'.

ומאידך, הסבה שמעיקרא משה רבנו לקח אתו את אשתו ושני בניו, היא מפני שרצה שהם יטעמו את הטעם המר של קשי השעבוד במצרים, כיון שאם צפורה היתה יורדת עם משה למצרים ורואה את צערן של נשות

את האדם המתאים. היה זה אדם חביב שקבל את יהודה בחמימות, כדי לרפאות לו במקצת את הטרואמה הקשה שהוא עבר, הדביק לו יפה את הפצע, המליץ על משחה מסוימת, ולאחר מספר פעמים שהיינו אצלו, היתה הטבה מדהימה.

כיום, למרבה הפליאה, בחסדי שמים המרבים יהוד'לה נראה עם מצח נקי ללא שום זכר לפצע ולצללות. תודה לה'.

יהי ספורי לתועלת הכלל, כמה צריך להזהר ולהזהיר הילדים הגדולים על הקטנים, שלא לסכן אותם בשום דרך, ועוד לקח מספורי, שכאשר שמרנו על ההלכה, לא הפסדנו והכל בא על מקומו בשלום, "יודו לה' חסדו".

י.ח.מ. מודיעין עילית

המשך מתיקות הניסים

לכל חניו. אבי הלך דרך רחוקה, בכדי לשאל רב האם מתר ליסוע לבית החולים בשבת כדי לתפר לו את החתך בצורה מקצועית, והרב פסק שאסור. אבי חזר למרפאה עם תשובה החלטית ובטח בקב"ה שרק הוא שומר עלינו תמיד, והאח תפר ליהוד'לה בצורה הלא מקצועית...

לבינתים אני הייתי בסעודת השבת אצל דודי שגר בקרבת ביתי, שם התפללתי ואמרתי תהלים, ובקשתי מה' שיהוד'לה יתרפא ושהכל יסתדר על הצד הטוב ביותר, עד שאבי ואמי חזרו לבית ביחד עם אחי יהוד'לה.

לאחר השבת הורי חפשו אדם הידע להסיר את הצלקת ממצחו של יהוד'לה, ולאחר ברורים מצאו

גליון 611
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

לתפוס אומנות אבותיך בידך - היא לימוד התורה הקדושה

ר"א ברבי שמעון נתמנה ממונה על עבודת המלך, פעם אחת בא אליהו ז"ל אצלו בדמות זקן אחד, ואמר לו התקן בהמה עבורי, אמר לו מזה יש לך לשאת, א"ל כמה חבילות, א"ל ראו זקן זה שאני נוטלו ונושאו לסוף העולם, והוא אמר לי התקן לי בהמה, א"ל היש ברצונך לרכב, א"ל הן, הרכיבו והיה מעלחו הרים ומורידו בקעות, ומעבירו שדות קוצים, לסוף התחיל הזקן מכביד עצמו עליו, אמר לו, סבא, סבא הקל עצמך, ואם לאו הריני משליכך, א"ל היש ברצונך לפוש מעט, א"ל הן, מה עשה, הביאו לשדה אחד, והושיבו תחת אילן ונתן לו לאכול ולשתות, כיון שאכל ושתה, א"ל אליהו כל טירוף זה למה לך? האם לא מוטב לך לתפוס אומנות אבותיך בידך? היא לימוד התורה הקדושה. א"ל ויש ביכולתך ללמדני? א"ל הן, יש אומרים, שלוש עשרה שנה עשה אליהו ז"ל עמו, ולימדו עד שלמדו סיפרא, וכאשר למד סיפרא, אמרו שאפילו מעילו לא היה בו כוח לשאת.

(פסיקתא דרב כהנא בשלח צב)

פרשת השבוע

היה אתה לעם מול האלקים והבאת אתה את הדברים אל האלקים (י"ח - י"ט)

סיפרו לפני הרה"ק מרוזין זיע"א, שהרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א רצה פעם למצוא דבר טוב שעל ידה יוכל להמליץ טוב על עם ישראל, עמד ברחוב באמצע החורף בשיא הקור, והנה איש פשוט עני ואביון לבוש סחבות, יחף ורועד מחוזק הקור, וטלית ותפלין בידו, רץ לכיוון בית הכנסת לתפילת שחרית. רבי לוי יצחק עצר אותו ושאל: בני לאן אתה רץ במוגז אויר כל כך קשה? מוטב שתשב בבית ולא תקפא מהקור, ענה לו העני: הנני רץ להתפלל. שאל אותו שוב רבי לוי יצחק: וכי אינך יכול להתפלל בביתך? השיבו העני: אבל בבית הכנסת אוכל לשמוע קדושה, וברכו ואמן יהא שמייה רבא, ובבית אני מנוע מכל זה. וכאשר הרה"ק מבארדיטשוב ניסה בכל זאת לשדל אותו בכמה מיני טענות שיחזור ויתפלל בביתו, הוריד העני את נעלו בכדי להכות בו את הצדיק, והרים את קולו וצעק: רבותי תראו איזה רב יש לנו, הוא רוצה למנוע ממני ללכת לבית הכנסת. או אז התחיל רבי לוי יצחק לצעוק: רבש"ע ראה נא כמה בניך הם חזקים בעבודותיך, כמה ניסיתי לפתותו שיתפלל בבית, והוא באחת ואינו שומע לי, ועוד מוכן להרביץ לי לכבוד שמים.

על זה אמר הרה"ק מרוזין זיע"א, הלוא מקרא מפורש הוא, "היה אתה

לעם מול האלקים" אתה תנסה אותם שיהיו מול - נגד אלקים, והם לא ירצו לשמוע, ואח"כ "והבאת אתה את הדברים אל האלקים" להמליץ טוב עליהם ולהזכיר את זכותם לפני ה'.

והייתם לי סגולה (י"ט - ה')

מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א שהיה אומר: נקודת ה"סגולה" היא כזאת שלכל כיוון שתסובב אותה תישאר סגולה, וכך הוא טיבו של אדם מישראל, איך שתהפוך אותו הוא יישאר תמיד יהודי.

זכור את יום השבת לקדשו (כ' - ח')

פעם בא שר צבא גדול אל הרה"ק רבי יהושע העשיל מאפטא זיע"א שהיה גם חוקר בעניני הדתות וקרא הרבה תנ"ך, שאל את הצדיק מהו ענין קדושת השבת ומהי זכירתו? כמו שנאמר "זכור את יום השבת לקדשו". הסביר לו הצדיק לאמר, אע"פ שאי אפשר להסביר את קדושת השבת, כי השבת היא בחינת הנשמה של הבריאה, וכשם שאי אפשר להסביר ולהבין נשמה שבאדם מזהו, כך אי אפשר להסביר במה מתבטאת הנשמה של קדושת השבת, בי היא דבר שלמעלה מן השכל. אמר לו הקב"ה למשה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם. כי אצל עם ישראל שהם שומרי התורה, שהיא גם כן הנשמה של כל המדעים, אצלם השבת היא בבחינת נשמה יתירה בבחינת נשמה לנשמה, כי עם ישראל הם גם כן בחינת נשמה לכל האומות.

זמני השבת

זמני כניסת השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:53 ת"א: 5:54 ר"ת: 6:28

פרשת יתרו

ירושלים: 4:38 ת"א: 4:53

אותי ברווח, בכל יום חמישי, הייתי מביא לרעייתי כסף עבור כל צורכי השבת וביד רחבה, כל חיי נהגתי לעבוד בערב שבת רק עד השעה העשירית בבוקר, אז הייתי עוזב את מלאכתי, לובש בגדי שבת והולך לבית הכנסת לומר שיר השירים, לעיין מעט בפרשת השבוע וכדומה. בבית הכנסת הייתי שוהה עד לאחר תפילת ערבית של שבת. חלפו שנים, ובינתיים תש כוחי, אינני עובד עוד כמקודם, וכמובן גם הפרנסה לא מה שהיה, הסכום שיכול אני להביא לאשתי בימי חמישי, כבר אינו מספיק לכל צורכי השבת, אולם תהילה לשם יתברך, מעולם לא חשתי מרירות כלשהי על מצבי, אדרבה, שמח אני בחלקי, ומודה לקדוש ברוך הוא על כל שנתן לי עד כה. גם במנהגי מדי יום שישי, אני מוסיף להחזיק כמקודם, בדיוק בשעה העשירית אני הולך לבית הכנסת.

השבוע שעבר היה שבוע קשה במיוחד, ולא השתכרתי בו מאומה, יום חמישי חלף וכבר הגיע יום שישי ערב שבת קודש, בבוקר ולא הייתה בידי ולו גם פרוטה אחת עבור צרכי השבת. אך גמרתי אומר בלבי, כי מוטב להתענות מאשר להזדקק לעזרת בשר ודם, החלטתי שלא אטול פרוטה מאיש, והזהרתי גם את רעייתי על כך. אשתי הבטיחה לי שכך תעשה, ובשעה העשירית בבוקר יצאתי מביתי והלכתי כמנהגי לבית הכנסת. שהייתי בבית הכנסת כדרכי עד לאחר תפילת קבלת שבת וערבית, אך גם כשהסתיימה לא מיהרתי לצאת, ראשית לא היה לי לאן למחר, ושנית חששתי שישאלוני מדוע אין הנר דולק בביתי ואתבייש.

רק בשעה מאוחרת יצאתי מבית הכנסת, והנה כשהתקרבתי אל ביתי, הופתעתי עד מאוד לראות אור גדול בוקע מחלונותיו, הנה כי כן חשבתי בלבי לא הצליחה זוגתי להתאפק, ונטלה מתנת בשר ודם. נכנסתי הביתה ומצאתי בו מכל טוב, על המפה הצחורה מונחות חלות יפות וטריות, ובקבוק יין אדום, ומן המטבח עולה ריח של מטעמי השבת. כבר עמדתי לנוזף באשתי ולגעור בה. על שהפרה את הוראתי ולא עמדה בניסיון. אך הבלגתי. לא רציתי להפר את שמחת השבת.

אמרתי בשמחה שלום עליכם ויתר הפזמונים, קידשתי על היין, בצעתי את החלות, ואחרי אכילת הדגים, פניתי אל רעייתי בלשון רכה ובשקט, וביקשתי להסביר את מקור השפע. אשתי חייכה בטוב לב ועיניה קרנו באושר, ב"ה היא לא נזקקה לעזרת הבריות, היא סיפרה, כי לאחר שהלכתי לבית הכנסת, נותרה חסרת מעש, והחליטה לנקות היטב את הבית, תוך כדי מלאכת הניקיון היסודית, גילתה לפתע שמלה ישנה שאבדה לנו מכבר, שמלה זו הייתה מעוטרת בכפתורים עשויים כסף.

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי שבתאי כורך ספרים

צדיק נסתר זיע"א (כ"ה שבט)

סיפור זה התחפש בליל שבת אחד אצל הבעל שם טוב הקדוש זיע"א. הבעל שם טוב פתח בשירת שלום עליכם ועמו גם התלמידים החבריא קדישא, שהתייצבו סביב השולחן דרוכים לכל תנועה של רבם. לאחר מכן קידש על היין. לאחר הקידוש השתפכה לפתע על פניו של הבעל שם טוב, נהרת גיל בלתי רגילה, והוא צחק. התלמידים סברו, שהבעל שם טוב הבחין בדבר מה שהם לא ראו, ועל כן צחק. הסעודה התנהלה כרגיל מתוך התרוממות רוח גדולה. אמרו שירות ותשבחות לכבוד שבת קודש. שרו ניגוני רגש ושמחה לכבוד שבת. הבעל שם טוב הקדוש השמיע דברי תורה בנגלה ובנסתר.

פתאום באמצע הסעודה, שוב עלה על פניו של הבעל שם טוב, נהרת גיל בלתי רגילה, ושוב צחק הרבי. הפעם ניכר הדבר בבירור, כי לא הייתה לכך כל סיבה גלויה הנראית לעין. הסעודה נמשכה עד לשעת לילה מאוחרת, לפני ברכת המזון כשהובאו לשולחן מים אחרונים, חזר על עצמו הדבר בשלישית, שוב עלה על פניו הקדושים של הבעל שם טוב, צחוק של הנאה וקורת רוח. הדבר התמיה את התלמידים, אך הם המתינו לשעת הכושר, שבה יוכלו לשאול את פי רבם לפשר התפרצות השמחה הבלתי רגילה, שחזרה על עצמה שלוש פעמים.

השבת חלפה, מבלי שהבעל שם טוב ייתן לתלמידים כל רמז שיפיג את סקרנותם, עם צאת השבת, ציווה הבעל שם טוב הקדוש לרתום את הסוסים, ויצא לדרך בלוויית כמה מן התלמידים. כל הלילה נסעו ונסעו עד שהגיעו לעיר קוזניץ. הבעל שם טוב התאכסן אצל אחד מתלמידיו שהתגורר בעיר. לאחר תפילת שחרית, ביקש הרבי מן התלמיד, שרוצה לפגוש את ר' שבתאי כורך הספרים ואת רעייתו. המארח מיהר למלא את בקשת הצדיק, והביא עמו במהרה את בני הזוג. שניהם יהודים מבוגרים שנראו פשוטים ותמימים.

בני הזוג נראו מבוהלים קמעה לנוכח הזעקתם הפתאומית אל הצדיק, שכלל לא ידעו כי שוהה הוא בעירם. אבל חיוכו הטוב של הבעל שם טוב אליהם, הרגיע אותם קמעה. ספר נא לי, מה קרה בביתכם בליל שבת האחרון, פנה הצדיק אל ר' שבתאי בטון אבהי, ספר הכול, אל תחשוש ואל תחסיר דבר. הכורך התמים בא במבוכה, אולם עיניו של הבעל שם טוב שהיו נעוצות בו, לא הניחו לו זמן רב למחשבות, והוא החל לספר: פרנסתי באה מכריכת ספרים, בעבר כשהייתי צעיר יותר, הייתה מלאכתי זו מפרנסת

משל ונמשל

מה בין צדיק לבעל תשובה

משל למלך שהיו לו שני בנים, והיה האחד מבקר תמיד אצל המלך, והשני רק לעתים רחוקות, ובמרוצת הימים התחיל להתרחק מאביו מחמת שלא ביקר אצלו, והלך הלך והתרחק עד ששכח בכלל על אביו ועל גדולתו, והתחיל להתחבר עם אנשים ריקים ופוחזים, ופרק מעצמו עול המלך ויראתו ואדנותו ללכת בדרכי לבו. ויהי כאשר שמע המלך על דרכיו הרעים של בנו, ויחר לו מאוד, ובאמת היה ביד המלך לשלוח אחריו גייס, לתופסו ולהענישו על מעשיו הרעים, אולם מחמת אהבתו לבנו, כי אף על פי שסרה, בנו הוא, לא עשה לו כלום, רק מזמן לזמן כאשר נזכר בבנו, נכמרו עליו רחמיו והצטער באמרו, אוי לו לבן שגלה מעל שולחן אביו המלך והלך למקום לסטים. ויהי היום ויתחרט בן המלך, וישם אל לבו לשוב אל אביו ולהתנפל ולהתחנן לפניו, ולבקש רחמים על נפשו, וכן עשה, בא לפני המלך ונפל לרגליו, ובדמעות שלישי ביקש על נפשו ואמר: חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אבי המלך הגדול, והנני חוזר בתשובה שלימה לפניך, ואני מתוודה על כל חטאי, ומקבל עלי שמעתי אהיה בן נאמן לך, והרבה הבן בפיוסים עד שנכמרו רחמי האב על בנו, ועוד שראה כי שב אליו בלב שלם, ומתוך אהבת בן לאביו, נתמלא המלך שמחה גדולה, ותענוג גדול מילא את לבו וניתוספה אהבה על אהבתו, ורחמים על רחמיו, וחמלה על חמלתו לבנו שחזר אליו, ותהי אהבתו לבן שחזר בתשובה, גדולה מאהבתו לבן שנמצא אצלו תמיד, כי עם בן זה הורגל כבר להיות יחד, ולראותו יום יום, ומהבן השני היה מרוחק שנים רבות, והוא חידוש גדול בשבילו, משום כך היתה אהבתו גדולה עד מאוד.

וזהו ההבדל בין הצדיק שלא חטא מעולם ולא עזב אך פעם את אביו שבשמים, לבין בעל התשובה, זה הבן המורד שעזב את אביו, ורק לאחר זמן כשחש בלבו כי הוא אהב את אביו יותר מכל, שב אליו מתוך אהבה אמיתית לאביו המלך.

(המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א)

היא לא איבדה זמן, מיהרה להסיר את הכפתורים, צחצחה ומירקה אותם, ויצאה למכור אותם לצורף. בכסף שקיבלה, קנתה את כל צרכי השבת, ומיהרה הביתה להכין הכול בעוד מועד.

כששמעתי את דבריה, זלגו דמעות גיל מעיני, נתמלאתי שמחה עצומה, רגשותיי גאו בתחושת הודיה לקדוש ברוך הוא, שזיכני להתענג ביום השבת ממתת ידו הקדושה, בלא חלילה להזדקק לבשר ודם, ומרוב שמחה ועליצות, קמתי מעם השולחן ויצאתי בריקוד סוער, כשרעייתי מרקדת כנגדי, המשכנו בסעודת השבת, ולאחר אכילת המרק, שוב התחמם לבי ויצאנו במחול, וכך עשינו גם לאחר שאכלנו את הלפתן. הכורך סיים את סיפורו וכמו שב מעולם רחוק ודמיוני אל קרקע המציאות, חזר לפתע המבע החושש אל עיניו, ועתה רבי הקדוש, אמור נא לי אם חטאתי במעשיי אלו, מבקש אני שיתן לי דרך תשובה ואני אקיים ככל אשר יצווני, סיים את דבריו.

פניו של הבעל שם טוב אורו, הוא הביט לעבר תלמידיו שהאזינו משתוממים לסיפורו הנפלא של הכורך, אחר פנה אל אשתו ושאל, איזו ברכה תעדיפי, האם לחיות את שארית ימיך בעושר ובכבוד, או שיהיה לך בן לעת זקנתך? האשה שהייתה חשוכת בנים, בחרה כמובן להתברך בבן. הבעל שם טוב בירכה שלשנה הבאה תלד בן, וציווה עליה לקרוא לו כשמו, ישראל, עוד ביקש הבעל שם טוב, שכשייוולד הבן, יודיעוהו כדי שיוכל לבוא לברית ולשמש בה סנדק. לאחר שר' שבת וישתו יצאו, פנה הבעל שם טוב אל תלמידיו ואמר להם, בשעה שר' שבת וישתו רקדו, הייתה שמחה עצומה בכל העולמות העליונים, כל הפמליה של מעלה רקדה ושחקה יחד עמם, ולכן שחקתי גם אני ביחד אתם שלוש פעמים.

שנה חלפה, ובן נולד לבני הזוג, כמצוות הבעל שם טוב נקרא שמו בישראל, ישראל, הוא המגיד הקדוש מקונוניץ. ועל שמו 'ישראל' אשר ניתן ע"י הבעש"ט הקדוש, אמר הרה"ק ה'בית אהרן' מקארלין זיע"א, שע"י שצוה הבעש"ט הק' לקרותו בשם ישראל, הכניס בו כוחות הרבה יותר מאשר ישיג צדיק ביגיעתו משך שמונים שנה.

צ'ין אדם לחברו

מספרים על רבינו רבי דוד ב"ר שמואל הלוי הט"ז זע"א, (יומא דהילולא כ"ו שבט). שפעם אחת היה עוסק ליישב קושיית תוספות, ובאה אשה אחת ובכתה וביקשה ברכה עבור בנה שהוא חולה אנוש רח"ל. והשיב לה הט"ז, שהוא נותן את התירוץ הזה שתירץ קושיית התוס' לבנה, שבזכות זה יתרפא, ותיכף נתרפא.

הנעלבין ואינן עולבין

פעם נשא הרה"ק רבי ישראל סלנטר זיע"א (יומא דהילולא כ"ה שבט) דרשה עם דברי תוכחה באחד מבתי הכנסת של ווילנא. גבאי בית הכנסת נפגע עמוקות, משום שהיה בטוח כי אליו מכוונים הדברים. בשצף קצף התנפל על רבי ישראל באמצע דרשתו, אך הרב לא הגיב והמשיך בדרשה. חמתו של הגבאי בערה בו, ואחרי שורה של גידופים יצא מבית הכנסת בטרקת דלת. מיד יצא אחריו רבי ישראל ורץ עד שהשיגו. משהבחין בזיעה שניגרה ממצחו של הגבאי הקרץף, הוציא מכיסו ממוחטה וניגב את מצחו, כשהוא אומר לו בנימה רכה: "ניחא שכבודו כועס עלי, אבל הרי אדוני מסכן את בריאותו כשהוא רץ מזיע מול הרוח הקרה". הדאגה שגילה עבורו רבי ישראל, ריגשה אותו עד מאוד. תוך כדי שיחה הבין, כי הרב אינו מכיר אותו כלל, ולכן בוודאי לא כיוון אליו את התוכחות. מאז נקשרה נפשו בנפשו של רבי ישראל.

להציל בחור חתן מבושה

בחור כפרי נכנס אל הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א בשאלה: היות ועומד להתחתן, ובשבת שלפני כן כנהוג יקראוהו לעלות למפטיר, ולבו יודע מרת נפשו שאינו יודע לקרוא, על כן חושש מאד ששמחתו תהפך לאבל. הרגיעו הרבי שהכל בע"ה יעבור בשלום. לשבת העליה לתורה נסע הרבי לשם, ובמשך קריאת התורה השמיע רבינו את קולו מדי

פעם כאילו על חוסר השקט, המתפללים לא ירדו לסוף דעתו, וכאשר עלה החתן למפטיר נשמעו לפתע מהלומות עזות על הבימה, כשהרבי מכריז שיהיה שקט, וכל הזמן שהחתן קרא הברכות וההפטורה, עמד הרבי וגער כאילו על זלוול בקדושת בית הכנסת, וכבוד הציבור והחתן, קול גערותיו עלה על קול קריאת החתן וכך הציל את החתן מבושה וכלימה.

איך להתגבר על מידת הכעס

מסופר על הרה"ק ה"תולדות יעקב יוסף" זיע"א, שדיבר פעם עם הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זיע"א על ענין הכעס המגונה, ושאל מה העצה לעקרה ולשרשה, הרה"ק מוויטעבסק לא ענהו ולא כלום.

כעבור ימים אחדים נסע ה"תולדות" יחד עם תלמידיו בעגלה, על אם הדרך עצר אותם יהודי אחד וביקש להצטרף עמם לנסיעה, הרבי ה"תולדות" הורה להכניסו, אך מחוסר מקום הושיבוהו אחורי העגלה במקום המשאות והחביות, מקום שאינו נוח כלל לשיבת בני אדם. במשך הנסיעה שאלו הצדיק כמה פעמים האם אין המקום צר לו מידי? ויען היהודי ויאמר שאין דוחק גדול וטוב לו במקומו, אך הרבי לא הרפה ממנו, והמשיך לשאלו שוב ושוב, האם מקומו טוב לך? ובתוך כך ענהו היהודי "אשרי העם שככה לו", אשרי חלקו של האיש אשר "ככה" לו, כלומר באיזה אופן שמתנהג עמו ה' טוב לו, כי יודע שמד' יצא לו כך, ואין לו טענות כלל על מצבו ומעמדו. נהגו חבורת החסידים למשמע דברי ההילך, אך הרה"ק ה"תולדות" החל לבעור בלבת אש השמים, כי אם יזכור וידע שכל - כי הבין שדבר זה רמז הוא לו מן המתרחש הכל לטובה בלבד, לא יכעס לעולמים ויקבל את הכל בשובה ונחת. כעבור ימים אחדים פגש שוב את הרה"ק מוויטעבסק, ענהו רמ"מ ואמר לו: רואה אתה, מן השמים שלחו לך את אליהו הנביא שיענה לך את התשובה לשאלתך, האיך ניתן לתקן את מידת הכעס.

תילולא דצדקיא

יום ראשון כ"ה שבט

הרה"ק רבי שבתי (אבי המגיד מקאזניץ - תקכ"א) הרה"ק רבי ישראל מסלנט ב"ר זאב וואלף (תרמ"ג)

יום שני כ"ו שבט

רבי דוד ב"ר שמואל הלוי (הט"ז - תכ"ז) הרה"ק רבי שאול בראך ב"ר אלעזר (גאב"ד קאשוי - ת"ש)

יום שלישי כ"ז שבט

רבי אלכסנדר סנדר ב"ר אפרים זלמן שור (תבואות שור - תצ"ז)

הרה"ק רבי עמנואל ב"ר ישעי' מפשדבורו (תרכ"ד)

יום רביעי כ"ח שבט

הרה"ק רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא ב"ר יוחנן (תרצ"ו)

יום חמישי כ"ט שבט

הרה"ק רבי ישכר בעריש מדאלינא ב"ר יצחק אייזיק מזידיטשוב (תרמ"ו)

הרה"ק רבי חנניא יו"ט ליפא ב"ר יקותיאל יהודה (קדושת יו"ט - תרס"ד)

יום שישי ל' שבט

הגאון רבי יצחק ירוחם דיסקין ב"ר משה יהושע יהודה לייב (אב"ד בריסק - תרפ"ה) הגאון רבי נתן צבי פינקל ב"ר משה (הסבא מסלבודקא - תרפ"ז) הגאון רבי ירוחם פישל פערלא ב"ר אריה צבי (תרצ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

נאות הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א מודיע "יום אב"ד" רפרום יוסף הדרש" על המעשים.

ברכת כהנים (ג')

א) בחוץ לארץ, וכן בערי הגליל בארץ ישראל, שאין נוהגין לישא כפיים בימות החול, אף אם אמרו לכהן לעלות לדוכן, אין הוא חייב בכך, ואינו עובר בעשה אם לא יעלה לדוכן. (שור"ת משנה הלכות, ח"ח, סימן ט"ו)

ב) אין נשיאת כפיים בפחות מעשרה, והכהנים מהמניין. (שור"ע אור"ח סימן קכ"ח סעיף א')

ג) מי שבא ואומר כהן אני, נאמן לישא כפיו. (שור"ע אבן העזר סימן ג' סעיף א' ברמ"א)

ד) כהן שכבר נשא כפיו ורוצה לברך שוב ברכת כהנים במנין אחר, צריך לברך מתחילה הברכה אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו, דעושה מצוה, ואפילו באותו בית הכנסת שכבר נשא כפיו. (משנה ברורה סימן קכ"ח ס"ק י"א)

בחסות "יודי קאר"

הסוכן החרדי שלך

למכירת רכב בכל הארץ

מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: אחדות

פרשת יתרו

מבית שבת טיש

משבח

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

אין פחו של עם ישראל אלא באחדותו. כפאשר כלנו שרונים באחדות, אורהים זה לזה ומיטיבים זה עם זה, אזי אין אמות העולם יכולים להרע לנו; כפי שאמרו חז"ל במדרש, שבזמן שישאל עושים חבורה אחת, אפלו עבודה זרה חלילה ביניהם, אין מדת הדין נוגעת בהם. ואף הגאולה העתידה תלויה במדת האחדות של עם ישראל, כמו שאמרו חז"ל שאין ישראל נגאלים, עד שיהיו אגדה אחת. כח האחדות כה גדול, עד שעל אנשי דור הפלגה שפפרו בעקר, נאמר "ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות", מתוך כח האחדות המתרה שהיתה בהם, עד שהקב"ה ירד ובלל את שפתם והתבטלה אחדותם, ואז הפיצם על פני כל הארץ.

ומדה טובה מרבה, שפאשר עם ישראל נמצא באחדות ובאהבת חברים, אזי לא יבצר מהם מאומה ומבטחים הם להנצל מכל המבקשים להרע להם. ואין האחדות סותרת את ההבדלים שיש בין עדות ישראל, שכן מאז היותו לעם היה ישראל מרוב משגים עשר שבטים, איש על מחנהו ואיש על דגלו.

זהו יפיו של עם ישראל והמיוחדות שבו, שהוא מרוב מפיסס מגון ונסגוני של עדות וקהלות שונות, וכאשר בא בלעם לקלל את ישראל "וירא את ישראל שכין לשבטיו", הפך את קללותיו לברכה. כל בני ישראל מהים אפוא יחד חטיבה אחת של עם מאחד ומלכד, "אתה אחד, ושמו אחד, ומי כעמו ישראל גוי אחד בארץ".

בשעה שבני ישראל הגיעו למדבר סיני, נאמר בפרשתנו: "ויחן שם ישראל נגד ה'". ואמרו חז"ל, כפי שרש"י מפרש על פסוק זה, למה נאמר 'ויחן' לשון יחיד? כאיש אחד בלב אחד, באחדות ובאהבת ישראל. מה שלא היה בשאר החנויות שבהן נאמר כל העת 'ויסעו', 'ויחגו' - בלשון רבים, שאז היו הדעות חלוקות והאחדות לא היתה שורה בישראל. האחדות שהיתה בישראל דוקא לפני קבלת התורה, מלמדת אותנו שיש כאן חבור משלש של הקב"ה, התורה ועם ישראל, והחבור היה צריך להיות באחדות ובשלמות, ואין הם יכולים להיות מפרדים זה מזה. הקב"ה הוא יחיד בעולמו, והוא נתן לנו את התורה שהיא תורה אחת כפי שנאמר בתורה פעמים רבות, והיא נתונה לישראל כמקשה אחת אף על פי שיש בה מצות רבות, וגם ישראל צריכים להיות באחדות מלאה כדי לזכות לקבל את התורה הקדושה. כפאשר יצאו בני ישראל ממצרים, היו שש מאות אלף רגלי לבד מסף, ועל אף שהעם היה מרוב מאנשים רבים, אזי כפאשר עמדו רגליהם בהר סיני כדי לקבל את התורה, עמדו כלם במצב של 'ויחן שם ישראל' - כאיש אחד בלב אחד, וכאשר ירד משה רבנו והציע לישראל את התורה, נאמר: "ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' בעשה" - יחדו בלב אחד. עם ישראל מרוב משבטים רבים, בעלי מנהגים שונים ותכונות נבדלות, אוכל יחד עם זאת מהנה העם היחידה אחת, ואין חלוקי הדעת משפיעים על האחדות המלאה של עם ישראל כמקשה אחת.

לפני למעלה ממאה שנה, העמד יהודי תמים בשם מנדל ביליס למשפט, בעלילת דם נתעבה שהעלילו עליו אוקראינים אנטישמיים. המשפט שנמשך זמן רב, הפך למשפט של העם היהודי כלו ותורת ישראל הונחה אז על ספסל הנאשמים. משקל מכריע במשפט היה לעדותו של רבי יעקב מזא"ה, רבה הראשי של מוסקבה, והוא נדרש לענות על מקורות שונים שאטטו מתורת ישראל ומדברי חז"ל, אותם פרשו הקטגורים כשנאצת אמות העולם. אחד מפאמרי חז"ל הפורפזיים שעליהם דרשו השופטים הסברים ברורים, היה המאמר המפרסם: "אתם קרויים אדם, ואין אמות העולם קרויים אדם", שממנו משמע שהנכריים אינם נחשבים כבני אדם אלא כבעלי חיים שפלים. הרב מזא"ה, שקבל מגדולי התורה בדורו סיעו במציאת תשובות נבונות לשאלות השופטים, קבל באותם ימים מכתב נפלא מהגאון המפרסם רבי מאיר שפירא מלבלין, מחולל ה"דף היומי". בתשובתו הטיב רבי מאיר להסביר את המאמר הלך, וכתב: "מלים רבות בלשון הקדש משמשות בלשון יחיד ובלשון רבים, ואולם יש מעט מלים שאינן נכתבות אלא בלשון יחיד ואי אפשר לשנותם ללשון רבים. בין המלים הללו נמנית גם המלה 'אדם', שצורתה רק בלשון יחיד, לעמת 'איש' שהופכת ברבים ל'אנשים', 'גבר' ל'גברים' ועוד. שבחו של עם ישראל שהוא קרוי 'אדם', כי הוא עם מאחד שעשוי בתבנית אחת, ואי אפשר לשנותו ללשון רבים כמו שאי אפשר לומר אדם בלשון רבים. 'אתם קרויים אדם' - עם ישראל קרוי אדם בלשון יחיד, כי הוא עם אחד, יחיד ומיוחד; ואולם 'אין אמות העולם קרויים אדם' - שכן באמות העולם אין אחדות כזו כמו שיש בעם ישראל, והם נקראים בשמות אחרים שנקראים בלשון רבים". ההסבר הנפלא שהרב מזא"ה אמר לשופטי ביליס, הכה גלים בעולם וכלם הביעו את התפעלותם מהתשובה הקולעת, והרב אף הוסיף והוכיח את דבריו: "ראו נא, כיצד כל העולם היהודי בכל קצו תבל, נעמדו לימינו של יהודי אחד בלתי מפר בשם מנדל ביליס. היכן יש עם נוסף בעולם כלו, בכל ימי ההיסטוריה, שהיה נרתם כל כולו למען אחד מבני עמם?" השאלה הדהדה באולם, ובסופו של דבר יצא ביליס זכאי במשפטו, והעולם היהודי נשם לרוחה.

ואהבת לרעה כמוך - כל ישראל גוף אחד וכל אחד מישראל הוא איבר פרטי, וזוהי הערכות שאדם ערב בעד חברו אם חוטא. ולכן נהג מורי האר"י ז"ל, לומר כל פרטי היהודיים, כי אף על פי שהוא לא חטא בהם, צריך להתנדות בעד אחרים. ולכן תקנו את היהודי בלשון רבים, אשכנזי, פולני, וזהו שאמרו 'אתם קרויים אדם', הינו כלכם כאדם אחד.

(רבי חיים ויטאל)

נמשל

למה הדבר דומה

לכוון הבצעה, נכנסה אל תוך שלולית הבץ, ונתקעה אף היא בתוך הבצעה. החל האפר להצליף בסוסיו, וכּהֲרַף עין הצליחו הסוסים למשוך את המרפכה העמוסה מתוך הבצעה ויצאו החוצה בריאים ושלמים. עמד האציל הנדהם והביט במחזה בעינים קרועות מתדהמה. "הכיצד הצליחו שני סוסים פחושים, את מה שלא הצליחו ארבעת סוסי האבירים?" שאל את עצמו, והפנה את תמיהתו אל העגלון הפכפך, כּשֶׁהוא מציע לו לנסות לשחרר גם את מרפכתו הגדולה עם שני סוסיו הפשוטים, בעד סכום גדול של כסף. במהירות שחרר האפר את שני הסוסים שלו, רתם אותם למרפכתו של הפריץ במקום הסוסים האבירים שלו, הדהיר אותם אחת ושתים, וכּהֲרַף עין מוֹשֵׁךְ צֶמֶד הסוסים את המרפכה התקועה, והוציאה חיש מהר מן הבצעה. הפלא הפול הרעיש את האציל והוא דרש הסברים מהפכרי. "אסביר לך את ההבדל בין הסוסים שלי לשלך", אמר לו האפר, "הסוסים שלי הם שני אחים שגדלו יחד מאז היותם סיחים קטנים, מאבוס אחד אכלו ועברו יחד את כל תייהם. הם קשורים זה לזה באהבה ואחדות, וכאשר אני מכה את אחד הסוסים, גם השני מרגיש כאילו אני מכה אותו והוא חש לעגרתו של אחיו, ולכן הם מצליחים בכחות משתפים להוציא את המרפכה מהבץ. לעמת זאת, לך יש אָמֵנָם ארבעה סוסים אבירים וחזקים הרבה יותר מהסוסים שלי, אבל כל סוס אין לו שום קשר אל הסוס השני ואין לו שום אהבה אליו. פּאֲשֵׁר הִרְכַּב שְׁלֹךְ מִכָּה סוּס אֶחָד, עומדים כל שלשת הסוסים האחרים בחסר מעש, ולא מטים כּתֵף לסייע לאחיהם המכה. יוצא אפוא, שרק סוס אחד מנסה בכל פעם למשוך את המרפכה, ולכן הוא לא מצליח לבצע את המשימה".

הנמשל

במשל נפלא זה, השתמשו גדולי ישראל כדי לנבא את מפלתו של המיסר הצרפתי נפוליון במלחמתו המפרסמת בצאר הרוסי, מפני שצבאו היה מרפב מעמים שונים ואף אחד לא דאג לשני, לעמות צבא רוסייה שהיה מרפב מעם אחד וכל אחד התמסר בשביל השני, ומסבה זאת הובסו באמת הצרפתים ונגפו בפני צבא רוסייה.

עם ישראל שקוע בגלות המרה בבץ טובעני ונתון בצרה ובמצוקה, אולם אם פלנו נטה שכּם אחד, פּאֲשֵׁר אֶחָד בְּלֵב אֶחָד ונסייע זה לזה באהבה אמיתית, נצליח יחד בעזר מפעל להוציא את המרפכה התקועה בבץ, כמו אותו צמד סוסים של העגלון הפכרי, ונוכל להביא את הגאולה השלמה בקרוב.

מעשה באציל אחד מרע המלוכה, שהיה עשיר גדול ובעל אהזת רחבות ידים. מלבד עשרו הגדול, היה לו לאציל עדרים רבים של צאן ובקר, וביחוד היו לו סוסים משפחים רבים, אותם היה מחבב ורוכשם בדמים מרבים. בארותו של האציל עמדו סוסים אציליים מוגזים מיוחדים, שהובאו במיוחד ממדינות רחוקות, ועליהם היה האציל רוכב להנאתו במרחבי אהזותיו הגדולות. יום אחד, בקש האציל לצאת למסע ארוך שימשוך ימים ארוכים, כדי לבקר בכל יערותיו ואהזותיו ברחבי המדינה, ולבדוק כיצד הם מתפתחים ומתנהלים. מהרו עבדי האציל להכין את המרפכה המפארת והמרנחת של האציל, ואליה רתמו ארבעה סוסים אבירים וחזקים במיוחד. בראש ובראשונה רתמו את הסוס המוצרי החזק והמהיר, אותו רכש האציל בדמים מרבים, וצבע עורו היה צח פשלג, לאחריו רתמו את הסוס הערבי השחור, אחריו את הסוס האנגלי המנומר, ולבסוף את הסוס הסקוטי שצבעו היה חום אדמדם.

ישב האציל במרומי מרפכתו, השקיף בנחת על סביבתו ונהנה מדהירתם המהירה של סוסיו האבירים. המסע התנהל כמתכנן, הסוסים היו מהירים ונמרצים, והכל התנהל למישורין. יום אחד, עברה פמליתו של האציל דרך יער עבות, בו גדלו עצים רבים וחסונים והדרכים בו היו עקלקלות. הרפב לא הפיר את היער היטב, ובשגגה הוביל את מרפכת האציל הישר לתוך בצעה גדולה שהיתה במרכז היער. הסוסים החלו לשקע בבץ הסמך והטובעני, ועל אף שהרפב הפציר בהם ודרבן אותם כמנהגו תמיד, לא הצליחו הסוסים להוציא את המרפכה מתוך הבצעה העמקה. ישבו האציל ומשרתיו ולא ידעו מה לעשות, ובינתים בקש מהם הרפב לרדת מן העגלה כדי להקל מעל המשא הכבד, אולם גם לאחר שהצליחו לצאת מהמרפכה, לא הצליח הרפב להדהיר את המרפכה ולהוציאה מתוך הבץ. מחסר בררה, הרים הרפב את השוט שבידו והחל להצליף בסוסים בכל כוח, אולם בכל פעם כשהיה מצליף על אחד מארבעת הסוסים האבירים, היה הסוס המכה מקפץ מרב כאב, מנסה למשוך בכחות עצמו את המרפכה, בעוד שאר הסוסים עומדים בחסר מעש, ואינם מטים כּתֵף כדי לסייע בפמלאכה. כל סוס בפני עצמו לא הצליח למשוך את המרפכה החוצה, ומרגע לרגע הלכה המרפכה ושקעה פנימה יותר ויותר, עד שבהלה אחזה באציל ומשרתיו.

לפתע, נשמע קול דהירה וצלצול פעמונים, ולנגד עיניהם הנדהמות של האציל ומשרתיו, התקרבה אל המקום עגלה פשוטה למראה, עמוסה באלמנות של תבואה ונהוגה ביד אפר מקומי, כשהיא רתומה לצמד סוסים מן השורה. העגלה דהרה

מרגל

הלכות והליכות

אתה יושב ועושה? אמר להם: מה אכפת לכם? לא תחתי ובמקומי אני קודח? אמרו לו: "והרי הפנים עולים ומציפים את כל הספינה". (ויקרא רבה פרשה ד)

• חייב התוכחה הוא גם מצות עשה של "הוכח תוכיח" וגם מצות לא תעשה של "לא תעמוד על דם רעך", ודומה הוא למי שרואה אדם טובע בנהר שהוא מחייב להצילו, וכך צריך להציל אדם שחוטא לבוורא ולהוכיחו על מעשיו. וכשם שהאדם מצוה על אבדת חברו, גם הוא מצוה על אבדת גופו, וחיוב הוא להצילו מן העברה שהיא אבדת גופו ונפשו. (ספר החינוך מצוה רלט)

• מתיר לשנות מעט מפני השלום, כדי שלא תפרץ מריבה ולא תשבר אחדותם של ישראל. וכן ראינו אצל אברהם אבינו ושרה, שהיא אמרה "ואדני זקן", אבל לאברהם אמר הקב"ה "ואני זקנתי". (ויקרא רבה)

• האחדות הנה הכנה וזרז לגאולה העתידה, ולכן צוה יעקב לבניו לפני מותו ואמר להם "האספו ואגידה לכם", שצוה אותם על המחלוקת ואמר להם להיות כלם באספה אחת, כמו שאמר יחזקאל "ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה ולבני ישראל חבריו ולקח עץ אחד וכתב עליו ליוסף עץ אפרים וכלבית ישראל חברו", וכתב חברו בלשון יחיד. ואם נעשים בני ישראל אגדה אחת, על ידי כך הם מתקיימים את עצמם לגאולה, שנאמר "ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ בהרי ישראל וכלה אחד יהיה לכלם למלך ולא יהיו עוד לשני גוים ולא יחצו עוד לשתי ממלכות עוד". (בראשית רבה)

• כל מחלוקת שהיא לשם שמים, כגון מחלוקת הלל ושמואי - סופה להתקיים. וכל מחלוקת שאינה לשם שמים, כגון מחלוקת קרח ועדתו - אין סופה להתקיים (מסכת אבות)

• אף-על-פי שנהלקו בית שמואי ובית הלל, ואף-על-פי שאלו אוסרים ואלו מתירים, אלו פוסלים ואלו מכשירים, אלו מטמאים ואלו מטהרים - לא נמנעו בית שמואי מלשוא נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמואי, ולא נמנעו להיות עושים טהרות אלו על-גב אלו. ומכאן נלמד, שגם כשהדעות חלוקות בין לומדי התורה, צריכים לנהוג כבוד זה בזה ולהיות באחדות מלאה ובאהבת ישראל. (מסכת יבמות יג, ב)

• אחדות ישראל קשורה באחדות ה' ובאחדות התורה, וכשם שמאמינים אנו באחדות השם יתברך שהוא יחיד בעולמו, ובתורתו הקדושה שהיא תורת אמת, צריכים אנו להשתדל למען אחדות ישראל, לאהב כל אחד מישראל ולהפניע ממהלוקות ומריבות. (אחדות ישראל)

• כשם שאין האדם מפה את ידו בידו השנייה, אם הפתה הספין על ידו בשעה שהיה חותך בשר, כך אין לאדם להנמק מאדם אחר מישראל, כיון שכל ישראל הם גוף אחד, ואין לו להנמק בחברו שהוא חלק מגופו. (קרבן העדה)

• מצוה לאהב כל אחד מישראל, שנאמר "ואהבת לרעך כמוך", וכשם שהקב"ה אוהב את בניו שנאמר "אהבתי אתכם אמר ה'", כך מצוים אנו לעשות כן. (הרמב"ן)

• אסור לאדם לפרש מן הצבור, ואם ישראל שרויים בצער ואחד פורש מהם, באים מלאכי השרת ואומרים עליו שלא יראה בנחמת הצבור. ולא יאמר אדם בזמן שהצבור שרוי בצער אלו לביתי ואכל ואשתה ושלום עליך נפשי, אלא יצער עצמו עם הצבור. שכן מצוינו במשה רבנו שצער עצמו עם הצבור, שנאמר "וידי משה לו למשה פר אחד או פסת אחת לישב עליהם? אלא כן אמר משה, הואיל וישראל שרוין בצער, אף אני אהיה עמו בצער". ושמואי אמר אדם 'מי מעיד בי?' - אבני ביתו של אדם וקורות ביתו מעידים עליו, שנאמר "כפי אבן מקיר תזעק וכפי מעץ יעננה". (תענית יא, א)

• אף-על-פי שדרשו חז"ל את הפסוק "בנים אתם לה' אלקיכם" - לא תעשו אגדות אגדות, אסור לאדם לשנות מנהגים ממה שנהגו אבותיו וצריך לקיים "נצר בני מצות אביך ואל תטש תורת אמוך". (שו"ת הרדב"ן)

• ישראל ערבים זה לזה, וצריך האדם למחות באחרים שאינם נוהגים כראוי, כפי שדרשו חז"ל "שה פזורה ישראל", למה נמשלו ישראל לשה? מה השה לוקה על ראשו או באחד מאיבריו, וכל איבריו מרגישין, כך הם ישראל, אחד מהם חוטא וכלם מרגישים. (ויקרא רבה)

• וכן דרש רבי שמעון בר יוחאי את המקרא "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף", משל לבני אדם שהיו יושבים בספינה, התחיל אחד קודח תחתיו. אמרו לו חבריו: מה

מהלל

מספורי חז"ל

אָמַת מִתּוֹךְ חֲכָמָה יִתְּרָה. הַבְּקָר אֹר, וְכָל הָאֲחִים הַתְּקַבְּצוּ לִפְנֵי שְׁלֹמֹה, וּבָהֶם אוֹתוֹ אַח עִם שְׁנֵי הָרֵאשִׁים, וְגַם חֲכָמֵי הַסְּנֵה־דָרִין בָּאוּ לְרֵאוֹת מִה יַעֲשֶׂה שְׁלֹמֹה בְּמִשְׁפָּט מִסְבָּף זֶה. בִּקְשׁ הַמֶּלֶךְ מֵאֶחָד מִמְּשֻׁרְתָיו לְהֵבִיא לִפְנָיו קַעֲרָה עִם מִים רוֹתְחִים, וְהוּא הֵחֵל לְשַׁפֵּךְ אֶת הַמִּים עַל אֶחָד הָרֵאשִׁים שֶׁל אוֹתוֹ בִּן בַּעַל שְׁנֵי הָרֵאשִׁים. רַק הֵחֵל לִצְיֹק אֶת הַמִּים הַרוֹתְחִים עַל הָאִישׁ, וְשְׁנֵי הָרֵאשִׁים הֵחֵלוּ לִצְעֹק בְּקוֹל מוֹר: "אוֹי וְאָבוֹי! הַמִּים כֹּה רוֹתְחִים וּמְכַאֲבִים לָנוּ!" הַפְּסִיק הַמֶּלֶךְ לְשַׁפֵּךְ אֶת הַמִּים וְאָמַר לְאוֹתוֹ אָדָם: "אַתָּה טוֹעֵן שְׂאֵתָה נִחְשָׁב לְשְׁנֵי רֵאשִׁים, אֲבָל עֲכָשׁוּ הַתְּגָלָה לְעֵין כָּל שְׂאֵין אַתָּה אֲלֵא אִישׁ אֶחָד, שֶׁכֵּן בְּשַׁעֲרֵי יִצְחָקִיתִי מִים רוֹתְחִים עַל אֶחָד הָרֵאשִׁים, חֵשׁ גַּם הַשְּׁנֵי בְּכָאֵב זֶה, וּמִכָּאֵן רֵאָיָה שְׂאֵין אַתָּם אֲלֵא גּוֹף אֶחָד בַּעַל שְׁנֵי רֵאשִׁים." "מוֹזֵב אַפּוֹא", פָּסַק שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, הַחֲכָם מִכָּל אָדָם, אֶת פֶּסֶק דֵּינוֹ, "שְׂאֵין אַתָּה נוֹטֵל אֲלֵא חֵלֶק אֶחָד בִּירְשָׁה, שֶׁכֵּן אִישׁ אֶחָד אַתָּה." כְּשֶׁהִתְפָּרַס מִשְׁפָּטוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הִשְׁתוֹמָמוּ כָּלֵם אֶל מוֹל חֲכָמָתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁל שְׁלֹמֹה וְהוּא גָּדֵל עַד מְאֹד בַּעֲיֵנָי כָּל הָעָם וְכָלֵם רָעְדוּ וְחָלוּ מִפְּנָיו. מַעֲשֶׂה זֶה מְהִיָּה מוֹסֵר הַשֶּׁפֶל לַעַם יִשְׂרָאֵל, לְדַעַת שֶׁגַּם כַּאֲשֶׁר יֵשׁ בַּעֲמֻנּוֹ רֵאשִׁים רַבִּים וְאַנְשִׁים שׁוֹנִים, אוֹלָם כָּל הָעָם כְּלוֹ הוּא רַק גּוֹף אֶחָד בַּעַל רֵאשִׁים רַבִּים, וְהַסְּפֵן לְכֹה שְׂכַאֲשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל נִמְצָא בְּמִצְוַת חֲלִילָה, אִזִּי כָּלֵם חֲשִׁים בְּכָאֵב וְכָלֵם מִתְאַחֲדִים מִיָּד בַּעַת צָרָה, וְזוֹ רֵאָיָה לְאַחֲדוֹתוֹ הַנִּפְלְאָה שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל. (על פי בתי מדרשות חדר ד)

מַעֲשֶׂה בְּנִכְרֵי אֶחָד שְׂבָא לִפְנֵי שְׂמַאי הַגֵּזֶן וְאָמַר לוֹ: "גִּיְרֵנִי, עַל-מִנַּת שְׁתַּלְמִדְנִי אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה עַל רֶגֶל אַחַת". דָּחַפוּ שְׂמַאי בְּאֵמַת הַבְּנֵן שְׂבִידוֹ, וְהָאִישׁ הֵלֵךְ אֶל הַלֵּל הַגֵּזֶן וּבִקְשׁ לְהַתְּגַיֵּר אֶצְלוֹ. אָמַר לוֹ הַלֵּל: "מַה שְּׁשׂוֹנָא עֲלֶיךָ, אַל תַּעֲשֶׂה לְחִבְרָךְ - זֶה תְּמִצִּית הַתּוֹרָה כְּלָה וְהַשְּׂאָר פְּרוּשׁ הוּא לְתוֹרָה, לָךְ וּלְמַד אוֹתָהּ." (שבת לא, א)

בַּעַת מַלְכוּתוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, הָיוּ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בָּאִים אֵלָיו הַשְּׂכָם בְּבִקְרָה, לְאַחַר שֶׁעֲסַק בַּתּוֹרָה מַחְצוֹת חֲלִילָה, וְאוֹמְרִים לוֹ: "אֲדוֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ! עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים פְּרִנְסָה". אָמַר לָהֶם: "לָכוּ וְהַתְּפָרְנְסוּ זֶה מִזֶּה". אָמַר לוֹ: "אֵין הַקִּמְזִץ מִשְׂבִּיעַ אֶת הָאָרֶץ וְאֵין הַבּוֹר מִתְּמַלֵּא מִחֲלִיתוֹ", דְּהֵינּוּ אֵין זֶה מִסְפִּיק לָעַם כְּלוֹ הַהַתְּפָרְנָס. אָמַר לָהֶם דָּוִד: "לָכוּ וּפְשְׁטוּ יְדֵיכֶם בַּגְּדוֹד", לְקַחַת אֶת שֶׁלֶל הָאוֹיֵב. מִיָּד הָיוּ מְבַקְּשִׁים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל עֲצָה מֵאַחֵיתָפֶל, נְמַלְכִים בְּסַנְהֶדְרִין וְשׂוֹאֲלִים בְּאוֹרֵים וְתַמִּים אִם לְצִאֵת אֶל הַמְּלַחְמָה אוֹ לֹא. וְשְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹתָיו שֶׁל דָּוִד כְּרוּכוֹת זֹז בְּזוֹ, שְׂאֵם יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְרוּ עַל אַחֲדוֹתָם, יֵאָהְבוּ זֶה אֶת זֶה וְיִפְרְנְסוּ זֶה אֶת זֶה, אִזִּי יִזְכּוּ מִן הַשְּׂמִים לְהַצְּלִיחָה בְּמַלְחָמָתָם עִם הָאוֹיֵבִים וּיִקְבְּלוּ אֶת שְׁלָלָם. (ברכות ג, ב)

בְּזִמְן שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, הָיָה אִישׁ זָקֵן אֶחָד עֲשִׂיר גְּדוֹל וּבַעַל נְכָסִים רַבִּים. לְאַחַר מוֹתוֹ שֶׁל הָעֲשִׂיר, פָּרַץ וּפּוּחַ גְּדוֹל בֵּין בְּנָיו עַל חֲלֻקַּת הִירְשָׁה, וְהַמְּרִיבָה בֵּינֵיהֶם הִיתָה גְּדוֹלָה מְאֹד, עַד שְׂבָאוּ לְבַקְּשׁ מִשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ שִׁפְיֶשֶׁר בֵּינֵיהֶם. מַה הָיָה הַיּוֹכּוּחַ? וּבָכוּ לְאוֹתוֹ עֲשִׂיר שְׁנַפְטָר הָיוּ שְׂבָעָה בְּנִים, שֶׁשָּׂה בְּנִים בְּרִיאִים וְשְׁלֹמִים וְרִגְלִים לְכָל דָּבָר, וְעוֹד בֵּן שְׂבִיעִי שְׁהָיוּ לוֹ שְׁנֵי רֵאשִׁים (כֶּף הָיָה גַּם עִם תְּאוּמֵי סִיאָם). כְּשֶׂבָאוּ לְחַלֵּק אֶת הִירְשָׁה לְשְׂבָעָה חֲלָקִים, טַעַן אוֹתוֹ אַח בַּעַל שְׁנֵי הָרֵאשִׁים שְׂצָרִיךְ לְחַלֵּק אֶת הִירְשָׁה לְשְׂמוֹנֶה חֲלָקִים וְהוּא צְרִיךְ לְטַל שְׁנֵי חֲלָקִים, שֶׁכֵּן הוּא נִחְשָׁב לְשְׁנֵי אֲנָשִׁים וְלֹא לְאִישׁ אֶחָד. אוֹלָם הָאֲחִים טַעַנוּ, שְׂאֵין הוּא אֲלֵא אִישׁ אֶחָד עִם שְׁנֵי רֵאשִׁים, וְלָכוּ עֲלָיו לְקַבֵּל חֵלֶק אֶחָד בְּדִיק כְּמוֹ כָּלֵם. בֵּינָם שְׂשִׁמְעוּ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שְׁהָיָה הַחֲכָם מִכָּל אָדָם, יֵצֵא בְּכָל הַעוֹלָם, בָּאוּ הָאֲחִים לְשְׁלֹמֹה וּבִקְשׁוּ שִׁיעֲשֶׂה בֵּינֵיהֶם דִּין וּמִשְׁפָּט. כִּנְס שְׁלֹמֹה אֶת כָּל תְּבָרֵי הַסְּנֵה־דָרִין וּבִקְשׁ לְשַׁמֵּעַ מֵהֶם אֶת דַּעַתָם בַּעֲנֵן, אוֹלָם הַחֲכָמִים לֹא יָדְעוּ מַה לַּעֲנוֹת וְשִׁתְּקוּ, שֶׁכֵּן מַעוֹלָם לֹא שְׁמַעוּ עַל סִפּוֹר כֹּה מוֹזֵר. אָמַר הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: "לְבַקְר מִשְׁפָּט", וּבִקְשׁ מִהָאֲחִים לְחֹזֵר אֵלָיו לְמַחְרַת אַחֲרֵי שִׁיחֲשֵׁב בְּלִילָה עַל הַעֲנֵן. בְּאֲמִצַּע חֲלִילָה, קָם שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ מִמַּטָּתוֹ, נִכְנַס לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ לַעֲמֹד בְּתַפְלָה לִפְנֵי הַקֹּבֶ"ה וְאָמַר: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! כַּאֲשֶׁר הַתְּגִלָּתִי לִי בְּגִבְעוֹן וְאֲמַרְתִּי לִי 'שְׂאֵל מַה אֲתָן-לְךְ', לֹא בִקְשִׁיתִי מִמָּךְ לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב, אֲלֵא חֲכָמָה כְּדִי לְשַׁפֵּט כָּל אָדָם בְּצִדֶּק. הָאֵר נָא אֶת עֵינֵי כְּדִי לְהוֹצִיא דִין אֲמַת". נַעֲנֶה שְׁלֹמֹה מִן הַשְּׂמִים וְהִגִּיד לוֹ כִּי בְּבַקְר יִקְבֵּל חֲכָמָה מְרוּם, וְיַעֲלֶה בְּיָדוֹ לְהוֹצִיא אֶת הַמִּשְׁפָּט בְּדִין

מתפל

אמרות ופתגמים

ידו? וכי תעלה על־דעתו שינקם מידו ויחַתֵּךְ אֶת־יְדוֹ הַשְּׁנִיָּה
עַל שַׁחֲתֶכָּה אֶת הָרְאשׁוֹנָה? כִּן הִדְבֵּר הַזֶּה, כִּי כִן שָׁפַל יִשְׂרָאֵל
גּוֹף אֶחָד, דִּין הוּא שְׁלֵא יִנְקַם מִחֲבֵרוֹ, שֶׁהוּא כְּנֹקֶם מְגוּפוֹ.

(ירושלמי מסכת נדרים פ"ט, ד ובקרבן העדה)

וְעֲרֵבָה לָהּ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם, שִׁכְּשָׁהּ יִשְׂרָאֵל
מִחֲלָקִים לְשִׁנֵי מַמְלָכוֹת, לֹא עֲרֵבָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם,
מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ מְקַרְבִּים בְּכַמּוֹת וְהָיוּ כְּמוֹ שֶׁתְּפִין. אוֹלָם
לְעֵתִיד, כְּאֲשֶׁר תִּתְקַנְּנָם נְבוֹאָת יִחְזַקֵּאל וְלֹא יִהְיֶה עוֹד לְשֵׁנֵי
גוֹיִם, וְרוּעָה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם, אִזּוֹ בְּהִיּוֹת כֹּל יִשְׂרָאֵל כְּאַחַד,
וְעֵינֵיהֶם נִשְׂוֹאוֹת לְמִצְבַּח ה' בִּירוּשָׁלַיִם, אִזּוֹ תֵּעָרֵב לָהּ מִנְחַת
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם. (משך חכמה, הפטרת שבת הגדול)

כִּד הָאֵדָם עִם חֲבֵרוֹ, כֹּל יִשְׂרָאֵל שְׂאֵרֵי בְּשׂוֹר הֵם אֵלֶּה עִם
אֵלֶּה, מִפְּנֵי שֶׁהִנְשַׁמּוֹת כְּלוּלוֹת יְחָד, יֵשׁ בָּזֶה חֶלֶק שֶׁל זֶה,
וּבָזֶה חֶלֶק שֶׁל זֶה. וּמִשְׁעַם זֶה יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה לָזֶה, מִפְּנֵי
שֶׁמִּשְׁמֵשׁ יִשְׁלֹו חֶלֶק אֵיבָר מִמֶּנּוּ, וְלִכְּן רָאוּי לְאֵדָם לְהִיּוֹת חֲפִץ
בְּטוֹבָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְעֵינֵי טוֹבָה בְּשָׂלוֹ, וּכְבוֹדוֹ חֲבִיב עָלָיו וְעָלָיו
כְּכַבּוֹדוֹ, שֶׁהָרִי הוּא־הוּא מִמֶּשׁ. (תומר דבורה אות ד)

מָה שֶׁשָּׁנֵא עֲלֵיךְ, אֵל תַּעֲשֶׂה לְחֻבְרֶךָ! כִּי כִן שִׁנְשַׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּאוֹת מִמְחֻצָּב אֶחָד וּכְלָל יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל,
אִזּוֹ כְּאֲשֶׁר יֵשׁ לְאֶחָד צַעַר, גַּם חֲבֵרוֹ מְרִישֵׁ, וּכְשֵׁי־שֶׁ לְאֶחָד
שִׁמְחָה, גַּם חֲבֵרוֹ שִׂמַּח, וְלִכְּן רָאוּי לְצַעַר עֲצֻמָּה בְּצַעַר חֲבֵרוֹ
וּלְשִׂמְחוֹ בְּשִׂמְחָתוֹ, כִּי מִמְחֻצָּב אֶחָד חֻצְבָּנָה. (קדושת לוי)

כֹּל יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ אַחִים מִמֶּשׁ, מִצַּד שֶׁרֵשׁ נִפְשָׁם בָּהּ, וְכִּי
הַגּוֹפִים מִחֲלָקִים. (ליקוטי אמרים תניא, פרק לב)

כְּשֶׁם שֶׁקְּשׁוּרָה אֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל עִם אֶהְבַּת ה', כִּד הִיא קְשׁוּרָה
עִם אֶהְבַּת הַתּוֹרָה, שֶׁהָרִי עֲלֵי־יָדֵי זֶה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּסִינֵי
כְּאִישׁ אֶחָד, הָיוּ רָאוּיִם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. (אש דת חלק ז' עמוד כט)
אִפְלוּ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִים עֲבוּדָה זָרָה וְשָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, אָמַר
הַקֹּבֵ"ה כְּבִיכּוֹל אֵינִי וְכוּל לְשַׁלֵּט בָּהֶם כִּי כִן שִׁנְשַׁמּוֹת בֵּינֵיהֶם,
שֶׁנֶּאֱמַר חֲבֵרוֹ עֲצֻבִים אֶפְרָיִם הַנּוֹחֲלִו. אֲבָל מִשְׁנַחֲלָקוֹ מָה
הוּא אוֹמֵר? חֶלֶק לָבָם עֲתָה יֵאָשְׁמוּ. הֵא לְמַדָּת, גְּדוֹל
הַשָּׁלוֹם וְשִׁנְאוֹהַּ הַמְּחַלְקָת. (בראשית רבה)

דָּרַשׁ רַבִּי אֲלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, אֶת־הָ הָאֵמֶרֶת הַזֹּאת, וְהִ'
הָאֵמֶרֶת הַזֹּאת, אָמַר לָהֶם הַקֹּבֵ"ה לְיִשְׂרָאֵל, אַתֶּם עֲשִׂיתֶנּוּ
חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם, וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם.
אַתֶּה עֲשִׂיתֶנּוּ חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם, דְּכָתִיב 'שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה'
אֶלְקֵינוּ ה' אֶחָד, וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר
'זִמִּי כַּעֲמֹד יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצוֹ'. (חגיגה ג, א)

אָמַר לוֹ רַב נַחֲמָן בֶּר יִצְחָק לְרַבִּי חֵיטָא בֶּר אַבִּי: הַתְּפִלִּין שֶׁל
הַקֹּבֵ"ה, מָה כְּתוּב בָּהֶן? אָמַר לוֹ: זִמִּי כַּעֲמֹד יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
בְּאַרְצוֹ. וְכִי מִשְׁתַּחֲוֶה הַקֹּבֵ"ה בְּשִׁבְחֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל? הֵן,
שֶׁנֶּאֱמַר אֶת־הָ הָאֵמֶרֶת הַזֹּאת, וְהִ' הָאֵמֶרֶת הַזֹּאת. (ברכות ו, א)

וְלִכְּדָּ נִבְרָא הָעוֹלָם בְּעֵינֵי זֶה, שֶׁזֶה לִזְוָה זֶה לִזְוָה מְזָה,
שְׂאֵם לֹא הָיָה הָעוֹלָם נִבְרָא עַל עֵינֵי זֶה, וְהָיוּ הַנִּבְרָאִים
מִחֲלָקִים זֶה מְזָה, הָיָה פִּתְחוֹן פֶּה לְמֵינִים לֹא־מֵינִים שְׂאִין הָעוֹלָם
אֶחָד, וּמִפְּנֵי שֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם אֶחָד לְגַמְרֵי דְבַר זֶה מוֹרָה שֵׁישׁ
לָהֶם אֵל אֶחָד, וְכִמּוֹ שֶׁאֵנוּ אוֹמְרִים אֶתְהָ אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד
וְכִי כַּעֲמֹד יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד. וְדַע כִּי הָאֵדָם יֵשׁ לוֹ גּוֹף וְנִפְשָׁ,
וְיִשְׂרָאֵל נִשְׁמוֹתֵיהֶם דְּבוֹקוֹת בְּאֵל אֶחָד, וְדַבֵּר זֶה מֵאֶחָד אֶת
יִשְׂרָאֵל מִצַּד הַנְּשַׁמָּה לְגַמְרֵי, וְכִן מִצַּד הַגּוֹף יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל
אֶחָדוֹת גְּמוּרָה, מִצַּד שִׁתְּוֵיהֶם לָהֶם אֶרֶץ אַחַת שֶׁנִּקְרָאת אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל וְלִכְּן הֵם עִם אֶחָד לְגַמְרֵי. (מהר"ל מפראג, נתיבות עולם פ"ב)

'בְּנִים אַתֶּם לָהּ' אֶלְקֵיכֶם, לֹא תַעֲשׂוּ אֲגֻדוֹת־אֲגֻדוֹת. (יבמות יג, ב)
בְּבִרְכוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע תִּקְנוּ חוֹ"ל לְבִרְךָ בְּשַׁחֲרִית הַבּוֹחֵר
בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאֶהְבָּה, וּבְעֵרְבִית אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, כְּדִי
לְכַמְּדֵנוּ שֶׁקְּשׁוּרָוֹת וּמֵאֲחֻדוֹת אֶחָדוֹת ה' יִתְבָּרֵךְ בְּאֶחָדוֹתוֹ שֶׁל
יִשְׂרָאֵל. (באר משה, בראשית עמוד רד)

מִיָּן שֶׁנִּקְרָא הַקֹּבֵ"ה אֶחָד? שֶׁנֶּאֱמַר 'שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֶלְקֵינוּ
ה' אֶחָד'. וּמִיָּן שֶׁהַתּוֹרָה אַחַת? שֶׁנֶּאֱמַר 'תּוֹרָה אַחַת יְהִיָּה
לָכֶם'. וּמִיָּן שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִקְרָא אֶחָד? שֶׁנֶּאֱמַר 'זִמִּי כַּעֲמֹד יִשְׂרָאֵל
גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצוֹ'. (אלפא ביתא דרבי עקיבא)

אִם אֵין שְׁלוֹם - אֵין כְּלוּם! (תורת כהנים, בחוקות)

לֹא־תִקֶּם וְלֹא תִטֹּר אֶת־בְּנֵי עַמֶּךָ, כִּי־צַדִּיק הִיָּה חוֹתֵךְ
בְּשׂוֹר וְהִכְתָּה הַסַּפִּין עֲלֵי־יָדוֹ, הֵאֵם תִּחְזֹר וְתִפֶּה אֶת־

הָעִיר, וְדַלַּג לְמַעַלָּה בְּחַפְזוֹן, הוֹרִיד אֶת הַחֶבֶל מִצְּוָרֵי יְדִידוֹ
וְהַנִּיחוֹ עַל הַצְּנָאָר שָׁלוֹ. "תִּלְווּ אוֹתֵי!" צַעַק הָרְאשׁוֹן, אוֹלָם יְדִידוֹ
סָרַב וּבִקֵּשׁ לְמוֹת בְּמִקְוָמוֹ, וְכִּד רַבִּי שֵׁנֵי הַיְדִידִים וְכֹל אֶחָד בְּקִשׁ
לְמוֹת כְּדִי שֶׁחֲבֵרוֹ לֹא יִצְטָרֵף לְמוֹת, וְהַפְּלָה עֲמַד וְהַשְׁתּוֹמֵם אֵל
מוֹל אֶהְבַּתֶּם הַגְּדוֹלָה שֶׁל שֵׁנֵי הַיְדִידִים שֶׁלְפָנָיו. מִרַב הַתְּפַעְלוֹת
הוֹרִיד הַמְּלָךְ אֶת הַחֶבֶל מִשְׁנֵיהֶם וְאָמַר: "גַּם אַתָּה וְגַם אַתָּה,
שְׁנֵיכֶם לֹא תִצְאוּ לְהוֹרֵג, שֶׁכֵּן עֲכָשׁוּ גְלִיתִי שְׂאֲמָנָם יְדִידֵי אִמָּת
אַתֶּם, וּמִבְּקֵשׁ אֲנִי מִכֶּם בְּקִשָּׁה אַחַת. הַכְּנִיסוּ גַם אוֹתֵי בֵּינֵיכֶם
וְנַהַפֵּךְ יַחַד לְהִיּוֹת שְׁלֵשָׁה יְדִידִים טוֹבִים!" וְעַל זֶה נֶאֱמַר "וְהַחִוֵּט
הַמְּשֻׁלָּשׁ - לֹא בְּמַהְרָה יִנְתַּק", וְכִן נֶאֱמַר בְּמִסְכַּת אָבוֹת: "וְקִנְיָה
לָךְ חֲבֵר". וְזֶה גַם בְּאוֹר הַפְּתוּב: "וְאֶהְבַּתְךָ לְרַעֲךָ כְּמוֹךָ - אֲנִי ה'",
כְּאֲשֶׁר הַקֹּבֵ"ה רֹאֶה שֶׁאַתָּה אוֹהֵב אֶת חֲבֵרְךָ כְּמוֹךָ, אֲנִי ה'",
כְּבִיכּוֹל רוּצָה גַם הוּא לְהַצְטָרֵף לְחֻבְרַתְכֶם". (ילקוט מעם לועז, קדושים)

בְּזָמַן, מִסְכָּיִם הוּא שִׁתְּלוּהוּ בְּמִקְוָמוֹ עַל הָעֵץ. הַדְּבַר עוֹרֵר
אֶת הַשְׁתַּאֲוֹתוֹ שֶׁל הַמְּלָךְ, אוֹלָם הוּא לֹא אָמַר דְּבַר אֶלָּא בְּקִשׁ
מִחֲלָיו לְשַׁחֲרֵר אֶת הַנְּדוֹן לְמָוֶת וּלְהַרְשׁוֹת לוֹ לְצַאת מִהָעִיר,
וְאֶת חֲבֵרוֹ צָוָה לְהַכְּנִיס אֵל הַפְּלָא בְּמִקְוָמוֹ. עָבְרוּ יָמִים אֶרְכִּים
וְהַגִּיעַ הַיּוֹם הַמְּיָעַד, בּוֹ הָיָה הַנְּדוֹן לְמָוֶת אָמֹר לְחֹזֵר, וּכְשֶׁרָאָה
הַמְּלָךְ שֶׁהוּא לֹא חֹזֵר עֲדוֹן, בְּקִשׁ לְבַדֵּק הֵאֵם אֶהְבַּתֶּם שֶׁל שֵׁנֵי
הַיְדִידִים הִיא חֻזְקָה וְאִתְּנָה בְּאַמָּת. מָה עָשָׂה הַמְּלָךְ? צָוָה לְזַרְזוֹ
אֶת חֲלָיו לְהוֹצִיא אֶת הַיְדִיד מִבֵּית הַפְּלָא וּלְהוֹבִילוֹ אֵל הַגְּרָדוֹם,
וְהִלְלוּ כְּבֵר הַחֲלוֹ לְעֵשׂוֹת אֶת הַהֲכָנָה הַאֲחֻרוֹנוֹת טָרֵם תְּלִיתוֹ עַל
הָעֵץ. בְּרַגַּע הָאֲחֻרוֹן, רָאוּ פְלֵם סוּס דוֹהֵר מִרְחוֹק וְעָלָיו יָשַׁב הַנְּדוֹן
לְמָוֶת שֶׁדָּהַר בְּמַהֲרֵי כְּדִי לְהַסְפִּיק לְחֹזֵר לְפָנָי שֶׁיִּהְרָגוּ אֶת
חֲבֵרוֹ הַטוֹב. כְּשֶׁרָאָה הָאִישׁ שֶׁחֲבֵרוֹ כְּבֵר נִמְצָא עַל הָעֵץ וְהַחֶבֶל
כְּבֵר כְּרוּךְ עַל צְנָאוֹ, דָּהַר בְּמַהֲרֵי הַיָּשָׁר אֵל הַבֵּימָה שֶׁבְּמִרְכָּזוֹ

מספר

ספורי צדיקים

ששים רבוא אותיות לתורה, וששים רבוא הם נשמות ישראל. ראה נא רבון העולמים, שיהתורה תהיה שלמה, שהרי אסור למחוק הימנה אפלו אחת, אולם אם התורה מחלקת לחמשה חמשים ואין היא קדושה בקדשת ספר תורה, אין חל עליה אסור מחיקה. אף עם ישראל כן הוא, ובשעה שהם באחדות גמורה, אין כל קטיגור יכול לשלט עליהם, ואין למחוק אפלו אחד מהם פדי שלא יהיה ספר התורה פסול חלילה". (רבי לוי יצחק מברדיטשוב)

שאלו פעם את רבי ישראל סלנטר, מדוע בתפלה די בששה מתפללים וארבעה מצטרפים למנין, לעמת ברפת המזון שצריכים שבעה אוכלי פת ושלושה מצטרפים אליהם לברפת זמון בעשרה? והשיב: "וכי קטנה בעיניכם מדת אהבת ישראל ואחדותם? וכי מה אכפת לכם שעוד יהודי אחד יאכל?" (ואהבת לרעך)

רבי יעקב מליסא בעל ה'חנות דעת', היה מצטער כל ימיו על הפרוד הגדול שהיה בין קהלות ישראל, ובהקדמת ספרו 'דרוך החיים' הוא מתאונן על כך וכותב שאין לעשות את עם ישראל שתי אגדות, שכן שגור בתפלתנו לומר 'אתה אחד ושמו אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ', ומי שעושה פרוד למטה באחדות ישראל, עושה חס ושלום פרוד למעלה וגדול עונו מנשא".

שאלו פעם את רבי יחזקאל שרגא משינובה, מדוע נענשו אנשי דור הפלגה, והרי היו בעלי מדה טובה של אחדות? פנאמר: "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים"? השיב הצדיק: אחדות היא מדה טובה ואין למעלה הימנה, אבל רק אם פיהם ולבם שוים. אבל אנשי דור הפלגה דברו בלשונם על אחדות ושלום, ובלבם זממו מלחמה, ולא אלה אין עצה ותבונה אלא להפריד ביניהם, אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. (דברי יחזקאל החדש)

כאשר בקר רבי שאול ידידיה ממודן"ץ בפעם הראשונה בארץ ישראל בשנת תרפ"ה, התקבל לראיון אצל הנציב העליון הרברט סמואל. בקש ממנו הנציב להשתדל לעשות שלום ואחדות בין המפלגות החרדיות השונות שבירושלים. אמר לו הרב: מובא במדרש, כשאמר הקב"ה למשה "ועשית מנרת זהב טהור" אמר לו "רבוננו של עולם! כיצד אנעשה אותה?" אמר לו "מקשה תיעשה". ואף על פי כן נתקשה משה עד שהראה לו מנורה של אש, ולבסוף השליך זהב לאש ויצאה מנורה. והדברים מפליאים, הקב"ה בעצמו מסביר למשה, בחיר האמה, את מעשה המנורה והוא מתקשה בה? אלא המנורה מרמזת ומסמלת את האחדות, "מקשה תיעשה" היא סוד האחדות, ובזה נתקשה משה. מפני

מעשה בקולך אחד, שעשה סעדה גדולה בארמון הגדול שלו, והושיב את המסבים בשני אולמות נפרדים. יהודים באולם אחד, וגויים להבדיל באולם השני. בכל סעדה העמיד לפני האורחים מטעמים ומעדנים זהים, ללא כל הבדל, אולם המזלגות והכפות היו ארפים כל-כך, עד שבלתי אפשרי היה להכניס באמצעותם את האכל לפה. הדבר נעשה במקונו על ידי המלך, מפניו שרצה לראות מי יצליח לאכל בכלי אכילה אלו. כעבר כשעה, יצא המלך לראות מה מתרחש באולמות הסעדה. תחלה נכנס לאולם של הגויים ומצא את פלם מכים וזבי דם. הם לחמו זה בזה, בעוד שכל דברי המאכל עמדו על השלחן בלי שנגעו בהם, ולא הצליחו לאכל אפלו מעט. כשפנה המלך אל אולם הסעדה בו ישבו היהודים, התפלא לשמע השקט. כשנכנס ראה שכל השלחנות ריקים וכל המאכלים נאכלו בידי הסועדים, שישבו ושוחחו ביניהם בנחת ואף נתנו בזמור קולם. התפלא המלך ושאל את היהודים: "כיצד הצלחתם לאכל במזלגות כה ארפים?" והיהודים השיבו: "אמנם כן, היה קשה לנו להגיש לעצמנו את האכל באמצעות הכלים הארפים, ולכן החלטנו בינינו שכל אחד יעמד ויאכל את חברו שישוב ממולו, וכך הצלחנו לאכל ולשבע כלנו כאחד". התפלא המלך מחכמתם של היהודים והבין שהיה כחזו של עם ישראל באחדותו ובאהבת ישראל שבו. (אמונה שלמה)

רבי דוד מללוב ראה פעם יהודי פשוט אחד מתפלל, ובין פסוק לחברו אמר את שם השם. תמה רבי דוד לפשר הדבר, והיהודי התמים הסביר בפשטות: "מכיון שלמדתי שבכל מקום שיש שתי יו"ד"ן סמוכות זו לזו, הריהו שם השם, ומכיון שביני כל פסוק ופסוק יש שתי נקודות זו מעל זו שגראות כמו שתי יו"ד"ן, הריני קורא אותן בשם השם". אמר לו רבי דוד: "שמע נא ואתן לך ספון וכלל גדול. כאשר הי"ד"ן עומדות בשוה בשורה אחת, הרי הן שם השם ושכינה שרויה ביניהם. אבל כאשר שתי יו"ד"ן נצבות אחת מעל חברתה, אין הן אלא ספון לסוף פסוק, ואין בהן שם השם". ומכאן למד רבי דוד מדה גדולה לאחדות ואהבת ישראל. אם עומדים שני יהודים בשוה זה לצד זה, אזי השכינה שרויה ביניהם; אולם אם עומדים זה מעל זה ומתגאים זה על זה, הרי זה סוף פסוק ואין השכינה שרויה אצלם". וכך היה רבי דוד נוהג לומר: "אם כל ישראל היו עושים יד אחת, היתה היד כה ארפה עד שהיתה מגיעה לכסא הכבוד, ואלו היתה מגיעה לשם, ודאי היתה יכולה להוריד משם שפע ברכה וכל טוב, ולא היה חסר להם לישראל דבר". (שושלת בוסטון)

סגורם של ישראל, היה רגיל להתפלל לפני הקב"ה ולהמליץ טוב על ישראל. פעם עמד בתפלה ואמר: "רבוננו של עולם! הרי יש

שְׁלֵשׁוֹת אַחַדוֹת בְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוּ מִן הַדְּבָרִים הַקְּלִים בְּיִתְרָה. וְאִזּוּ פָּנָה הַרְבֵּי אֶל הַנְּצִיב וְשָׁאַל "וַיְמָה שְׁהִיָּה קָשָׁה לְמִשְׁהָ, הוֹד מְעַלְתוֹ מִבְּקֵשׁ מִפְּנֵי...? (דף על הדף)

אֶחָד מִחֲסִידָיו שֶׁל רַבֵּי מְרִדְכֵי מְלֻכּוֹבִיטְשׁ, הָיָה פְּעַם בְּדַרְכּוֹ לְרַגֵּל מִסְחָרוֹ וּבְהִיוֹתוֹ נוֹדֵד בְּדַרְכִּים, הִתְרַשֵּׁל מְעַט מִהִתְקַפְּדָה עַל הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת, עַד שֶׁכְּמַעַט לֹא הִצְלִיחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ הָרַע, אוֹלָם לְפִתְעָה נִחְרַד לְנַפְשׁוֹ וְאָמַר לְעַצְמוֹ: "אֵיךְ אוּכַל לְנַסֵּעַ אֶל רַבֵּי הַצַּדִּיק? וְהֵרִי הוּא יִרְאֶה מִיָּד אֶת מַעֲשֵׂי וְיִדְחָה אוֹתִי מִלְּפָנָיו". אַחֲרֵי רִגְעַת הַתְּנַחֵם הָאִישׁ וְאָמַר לְעַצְמוֹ: "נֹו, יְכוֹל אֲנִי לְהַפְסִיק לְנַסֵּעַ אֶל הַצַּדִּיק, כִּדִּי שְׁאוּכַל לְלַכֵּת שְׂבִי אַחֵר יִצְרִי". אַחֲרֵי רִגְעַת שׁוֹב הַתְּנַחֵם הָאִישׁ וְאָמַר לְעַצְמוֹ: "מִיֵּלֵא אֶל הַצַּדִּיק לֹא אֶסַּע, אוֹלָם אֵיךְ אוּכַל לְהִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם לְלֹא חֲבָרֵי וְיִדִּידֵי? וּבְאִיזָה פְּנִים אוּכַל לְהִתְרַאוֹת עִמָּם אַחֲרֵי שְׁלֻטְתִּי בְּיִצְרִי". מִיָּד הִתְגַּבֵּר הָאִישׁ עַל יִצְרוֹ וְחָזַר לְבֵיתוֹ כְּשֶׁהוּא זָה וְטָהוֹר כְּבִיוֹם הַגִּילְדוֹ. לְאַחַר זְמַן מָה, נָסַע הָאִישׁ לְרַבּוֹ רַבֵּי מְרִדְכֵי, וּמִיָּד כְּשֶׁנִּכְנַס לְפָנָיו אָמַר לוֹ הַצַּדִּיק: "דַּע לָךְ, שְׂמַח שְׁהִידִידוֹת וְהַאֲחָדוֹת שֵׁשׁ לְאַדָּם עִם חֲבָרָיו יְכוֹלָה לְפַעֵל בְּעִבּוּרוֹ לְהַצִּילוֹ מִכָּל דְּבַר רַע, גַּם צַדִּיק גְּדוֹל לֹא יְכוֹל לְעִשׂוֹת כֵּן!" (אהבת חברים)

הַפּוֹגֵד מִפְּזִרְיֵשׁ הָיָה דּוֹרֵשׁ מִתְלַמְּדָיו לְהִיּוֹת בְּאַחַדוֹת, וּלְפָנָיו הִסְתַּלְקוֹתוֹ צִוָּה אוֹתָם וְאָמַר: "הִשְׁמְרוּ וְהִזְהָרוּ לְבַל יְמוּשׁוּ מִכֶּם הָאֲהָבָה הַשְּׁלֵמָה וְהַאֲחָדוֹת הָאֲמִתִּית, וְכֵן יִקְנִים בְּכֶם הַפְּסוּק בְּאִיּוֹב 'וְהוּא בְּאַחַד וְיָמִי יִשִּׁיבֵנִי', כִּי כַּאֲשֶׁר יֵשׁ אַחַדוֹת שְׂרִירָה וְקִיּוֹת אֵין שְׂבִים אַחֹר, רַק הוֹלְכִים וְמוֹתְעֵלִים בְּעִבּוֹדַת הַבוֹרָא וְעוֹלִים מִדְּרָגָה לְדְרָגָה". וְכֵן סִפֵּר גִּינוֹ הַסֵּבָא קִדִּישָׁא רַבֵּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'ין לְרַבֵּי דָוִד מְטוּלָנָא, כִּי מִקְפִּיד הָיָה הַפּוֹגֵד מְאֹד עַל תְּלַמְּדָיו שֶׁיְבֹאוּ כָּל אֶחָד מֵהֶם לְשׁוֹבוֹת בְּמַחְצָתוֹ שְׁבֵת אַחַת בְּמִשְׁבַּח יְמֵי סִפִּירַת הָעֵמֶר. וּכְנִרְאָה הִיָּתָה הַסֵּבָא לְכֵךְ, מִפְּנֵי שְׂבֵאוֹתָהּ תְּקוּפָה שֶׁל יְמֵי סִפִּירַת הָעֵמֶר נִסְתַּלְקוּ תְּלַמְּדָיו שֶׁל הַתְּנַא רַבֵּי עֲקִיבָא שֶׁלֹּא נִהְיָו כְּבוֹד זֶה בְּזֵה, וְהַפּוֹגֵד בְּקֵשׁ לְתַקֵּן דְּבַר זֶה עַל־יְדֵי רַבּוֹי הָאֲהָבָה וְהַאֲחָדוֹת בְּקִרְבָּה תְּלַמְּדָיו הַקְּדוֹשִׁים. (נהר יוצא מעדן)

בַּסֵּפֶר 'לְקוֹט מַעַם לְעוֹ' מִבִּיא מַעֲשֵׂה בְּזָקוֹן אֶחָד שֶׁאָמַר לְבָנָיו לְפָנָי מוֹתוֹ: 'הִבִּיאוּ לִי חֲבִילָה שֶׁל קִנִּים', וְאָמַר לָהֶם: 'מִי יְכוֹל לְשַׁבֵּר אֶת הַחֲבִילָה?' נָטַל כָּל אֶחָד אֶת אֲגַדַּת הַקִּנִּים וְלֹא יָכַל לְשַׁבְּרָהּ. אָמַר לָהֶם אָבִיהֶם: 'אֲנִי יְכוֹל לְשַׁבְּרָהּ'. הַתְּפִלָּאוּ הַבָּנִים, אֵיךְ יוּכַל אִישׁ זָקוֹן וְתֵשׁ כַּח לְשַׁבֵּר חֲבִילַת קִנִּים?! נָטַל הַזָּקוֹן אֶת הָאֲגַדָּה וּפְרָקָה לְקִנִּים בּוֹדִידִים וּשְׁבָרָם. וְאָמַר לָהֶם: 'זֹאת בְּקִשְׁתִּי לְרַמּוֹז לָכֶם. אִם תִּהְיוּ כָּלֶם בְּאַגְדָּה אַחַת, אֵף אֶחָד לֹא יוּכַל לְעִשׂוֹת לָכֶם רַע, אֲבָל אִם תִּהְיוּ בְּנִפְרֵד יִשְׁלְטוּ בְּכֶם הַפְּזוּיָקִים'.

אוֹרְחִים רַבִּים הִסְבּוּ עַל שְׁלַחְנוֹ שֶׁל ה"בֵּן אִישׁ חִי" מִבְּגַדְד, בְּלִיל הַסֵּדֶר. מְטַבַּע הַדְּבָרִים, כְּשֶׁם שְׁאִין פְּרָצוּפִיהֶם שׁוֹיִם כֵּן אֵין דַּעוֹתֵיהֶם שׁוֹת, הַתְּגַלְעוּ חִלּוּקֵי דַּעוֹת בֵּין הַפְּסִיבִין, בְּקִשְׁר לְמִנְהִיגִים שׁוֹנִים בְּלִיל הַסֵּדֶר. הִלְלוּ אוֹמְרִים כֵּן וְהִלְלוּ אוֹמְרִים כֵּן.

וְגַם בְּסֵדֶר הַמְּקוֹמוֹת הַתְּנַפְּחוּ הָאוֹרְחִים, כִּי כָּלֶם רָצוּ לְהִסָּב לִיד הַרְבֵּי. שָׁמַע זֹאת ה"בֵּן אִישׁ חִי" וְאָמַר: "בְּלִיל הַסֵּדֶר יֵשׁ אַרְבַּעַת סְמָנִים, 'מְגִיד רְחֻצָּה מוֹצִיא מִצָּה'. הַרְמֹז כָּאֵן הוּא, שְׂאֵם הָאָדָם צָרִיךְ לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ, לְהַגִּיד לוֹ לְרַחֵץ אֶת עַצְמוֹ מְעוֹנוֹת, צָרִיךְ לְהוֹצִיא אֶת הַמִּצָּה וּמְרִיבָה, הַפְּעַס וְהַעֲלֵבוֹן, וְאִזּוּ יִהְיוּ דְבָרִים נִשְׁמָעִים וְיִתְקַבְּלוּ עַל לֵב הַשׁוֹמְעִים". שָׁמְעוּ הַמְּסַבִּים אֶת דְּבָרֵי הַרְבֵּי וְהִשְׁלֹם הִשְׁתַּרַר בֵּינֵיהֶם. (אוצר המועדים)

לְאַחַר מְלַחֲמַת הָעוֹלָם הָרִאשׁוֹנָה, הִגִּיעוּ רַבִּים מִצַּדִּיקֵי בֵּית רוֹז'ין לְעִיר הַבִּירָה וַיְנַה שְׂבֵאוֹסְטְרִיָּה, וְקָבְעוּ בָּהּ אֶת מִשְׁכַּנָּם לְאַחַר שְׁגִלוֹ מִבֵּיתָם עַקְבַּת הַמְּלַחֲמָה הַקְּשָׁה. פְּעַם, נִכְנְסוּ רִאשֵׁי עֵדַת הַיְרֵאִים שְׂבַעִיר וַיְנַה אֶל רַבֵּי יִשְׂרָאֵל מְטוּשׁוֹרְטְקוֹב, וּבְקִשׁוֹהוּ לְהַצְטַרֵּף לְעֵדְתָם וְלְהִתְרַחַק מִשְׂאֵר יְהוּדֵי הָעִיר, שֶׁלֹּא זָכוּ לְיִהְיוֹת מְאוֹר הַתּוֹרָה וְאֵינֶם מְקַפְּדִים עַל קִלְיָה כְּבַחְמוּרָה. הַתְּעַנְּן הַצַּדִּיק עַל מַהוּת הַקְּהָלָה וְשָׂאֵל: "כְּפֹה יְהוּדִים נְמַנִּים עַל קְהֵלֶתְכֶם?" וְרִאשֵׁי הַקְּהָל סִפְרוּ לוֹ שֵׁשׁ כְּעִשְׂרֵת אֲלָפִים נֶפֶשׁ הַנְּמַנִּים עֲלֵיהֶם. "וְכֹכָה יְהוּדִים יֵשׁ בְּכָלֶל בְּוִינְיָה?" שָׂאֵל הַצַּדִּיק, וּכְשֶׁסִּפְרוּ לוֹ שֵׁשׁ בְּעִיר כְּמֵאֵתִים אֲלָף נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, אָמַר בְּכֹאֵב לֵב: "רוֹצִים אַתֶּם שְׂאֲצַמְצַם אֶת אֲהַבַּת יִשְׂרָאֵל שְׂבִי מְמֵאֵתִים אֲלָף יְהוּדִים לְעִשְׂרֵת אֲלָפִים בְּלִבְדֵּךְ דְּבַר זֶה נוֹגֵד אֶת שִׁיטַת אַבּוֹתֵי הַקְּדוֹשִׁים, וְאִדְרָבָה, מִדְּבָרֶיכֶם נִמְצָאֵתִי לְמַד שְׂמַצַּב הַיְהוּדוֹת בְּעִיר אֵינּוּ בְּכִי טוֹב, וְלָכֵן יֵשׁ לְעִשׂוֹת הַכֹּל לְתַקְנַת הַכָּלֶל כְּלוֹ". כֵּן אַרְעָה גַּם לְאַחַר שְׁנַיִם רַבּוֹת, כַּאֲשֶׁר גּוֹרְמִים מְסַמְּיִים בְּקִשְׁוֹ לְהַקִּים קְהָלָה עַצְמָאִית בְּתֵל אַבִּיב וּלְהַתְנַתֵּק מִפְּשׁוּטֵי הָעַם, הַתְּנַגֵּד לְכֵךְ רַבֵּי יִשְׂרָאֵל מְהוֹסְטִין וְאָמַר: "יִודַע אֲנִי, שְׂאֵם אֶסְפִּים לְכָלֶם זֶה, אֲגַרְם כֵּךְ קִטְרוֹג עַל כָּלֶל יִשְׂרָאֵל. וְכִי אֲנַחְנוּ מְסַגְּלִים לְחַתֵּם וְלוֹמַר, אֵלּוּ יְהוּדִים וְאֵלּוּ אֵינֶם יְהוּדִים"? (מרוז'ין לציון)

בְּדוֹר אֶחָד הָיוּ רַבֵּי יוֹשֵׁעַ מְבִלְזֵי וְרַבֵּי יוֹסֵף שְׂאוֹל נְתַנּוֹן רַבֵּה שֶׁל לְבוֹב, אוֹלָם מִפְּנֵי שְׁהִלְכוּתֵיהֶם הָיוּ שׁוֹנוֹת וְשִׁיטוֹתֵיהֶם מְחֻלְקוֹת זֹו בָּזוּ, גְּבַהּ בֵּינֵיהֶם טוֹרָא וְשִׁרְרוֹ בֵּינֵיהֶם חִלּוּקֵי דַּעוֹת. פְּעַם אַחַת, בְּקִרְבֵי הַרְבֵּי בְּעִיר לְבוֹב וְאָמַר לְמִתְנַבְּיוֹ: "הִיָּתְכֵן שְׂבֵאוֹ לְלְבוֹב הַגְּדוֹלָה, וְלֹא אֵלָךְ לְבַקֵּר אֶת הַמְּרָא דְאַתְרָא הַגָּאוֹן?" עָלָה הַרְבֵּי לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבֵּי יוֹסֵף שְׂאוֹל, וְהָרַב הִתְפַּלֵּא לְרִאוֹתוֹ. לְאַחַר שֶׁהִכְנִיסוֹ כְּרֵאוֹ וְשָׁקְעוּ בְּשִׁיחָה שֶׁל דְּבָרֵי תּוֹרָה, תְּמַחַ הַרְבֵּי בְּפָנָי אוֹרְחוֹ וְשָׂאֵל: "הַכִּיצַד זְכִיתִי לְאַרְחֵ אֶת מֵר בְּבִיתִי? וְהֵרִי חִלּוּקִים אֲנִי בְּדַעוֹתֵינוּ?" הַשִּׁיב לוֹ הַרְבֵּי בְּחֻכְמָה וְאָמַר: "בְּתַפְלַת שְׂמוֹנָה עֶשְׂרֵה יִשְׁנֵן שְׁתֵּי בְּרִכּוֹת, אַחַת הִיא בְּרַפְת 'עַל הַצַּדִּיקִים' וְהַשְּׁנִיָּה הִיא בְּרַפְת 'הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ'. בְּבְרַפְת 'עַל שׁוֹפְטֵינוּ' יֵשׁ רְמֹז לְאַדְמוֹ"רִים וּמְנַהִיגֵי עֵדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְב'הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ' יֵשׁ רְמֹז לְרַבָּנִים וְלְדַעִיִּים הַיּוֹשְׁבִים עַל מִדִּין וּמְרַבִּיצִים תּוֹרָה לְעַם. שְׁתֵּי בְּרִכּוֹת אֵלּוּ סְמוּכוֹת זֹו לְזוֹ, אֵלָּא שְׂבִינֵיהֶן יֵשׁ בְּרַכָּה אַחַת שְׂמִפְרִידָה אוֹתָן, וְהִיא בְּרַפְת 'וְלִמְלִשְׁנֵינִים'. שְׁכֵן יְכוֹלִים הַצַּדִּיקִים וְהַרְבָּנִים לְחִיוֹת בְּשִׁלּוֹם וּבְאַחַדוֹת זֶה עִם זֶה, אֵלָּא שְׂהַמְלִשְׁנֵינִים' נִכְנָסִים בְּאַמְצַע וְהֵם אֵלּוּ הַגּוֹרְמִים לְפְרוֹד בֵּינֵיהֶם" ... (מעשה שהיה)

רבי יחזקאל מקוזמיר, בקור פעם בפשיסחא אצל הרבי ר' בונים, וכאשר קם להפרד ממונו לנה אותו רבי בונים למרפבתו. בדרך הלויים, שלף רבי יחזקאל קפסת טבק הרחה מכיסו, פתחה וכבד את רבי בונים להריח בה. נהנה רבי בונים מהריח הערב שבטבק, ושאל את רבי יחזקאל: "מהיכן ידע מר, שבאמת חשבתה זה עתה שצריך אני לשאף טבק ולהריח בה?" ורבי יחזקאל ענה: "ומינו יודעת היד שהאף מבקשת להריח את הטבק? אלא משום שהיך והאף שיכים לגוף אחד, וממילא היך מרגישה מה שהחטם צריך, וגם כאשר אדם מישאל נמצא באחדות מלאה ובאהבה אמיתית עם חברו, אזי הוא מרגיש בהצטרפותו של השני". (הרבי ר' בונים מפשיסחא)

בימי השואה האזימה, הסתתר רבי שלמה מבובב במקום מחבוא בסמוך לגטו היהודי יחד עם בנו, שהיתה אז ילד בן שמונה שנים ונותר לו יחיד מפל משפחתו. היציאה מהגטו והכניסה אליו היו פרוכות בסכנה גדולה, אולם מדי מוצאי שבת היה הרבי מתגנב פנימה יחד עם בנו, כדי לשהות יחד עם חסידיו בסעדת מלוא מלכה ולהתחזק יחד באחדות ואהבת חברים. כאשר תמהו החסידים על שהוא מעמיד את עצמו בסכנה מדי שבוע בשביל זה, אמר הרבי: "מצות חנוך מוטלת עלי ללמד את בני, שבשביל אחדות ואהבת חברים, צריך מסירות נפש בפעל". (בפיקודך אישחה)

רגיל היה רבי משה ליב מסוסוב לומר: מהיכן למדת ליהב את הבריות? מאכר נכרי אחד בבית המדרש, ששמעתי אותו פעם שואל את חברו מתוך שכרות: "האם אתה אוהב אותי, אינו?" והלה השיב בחיוב. המשיך האכר והקשה: "האם תדע מה פואב ליי?" וחברו השיב: "וכי כיצד אוכל לדעת מה פואב לך?" נאנח האכר השתוי ואמר לחברו בכאב אמתי: "אם כאן, אינך אוהב אותי באמת. כי אלו אהבת אותי באמת, היית יודע וקש בכאבי". "באותה שעה" אמר רבי משה ליב, "הבנתי שאהבת הבריות פרושה, לחוש בכאבם וצרתם של אחרים ולשא עמם בצערם". (אחדות ישראל)

בימי של המגיד מקוזיטש, התגורר בעיר שינובה בעל הסדור 'עולת תמיד' ו'קשוטי פלה' בתורת הקבלה, רבי נטע משינובה. הרבי ר' אלימלך מליז'נסק נסע אליו תכופות ובעקבותיו נסעו אליו כמה מתלמידיו של המגיד. באחד מבקוריהם, שהיה סמוך לחג הפסח, הפצו התלמידים ברבי נטע שיגלה להם מהי סבת התארכות הגלות האחרונה כבר כמעט אלפים שנה. נענה רבי נטע ואמר להם שבשעה שיצפה לגלוי אליהו הנביא, יבקש ממונו תשובה לשאלה זו. בליל הסדר השני של גליות, קרא רבי נטע במרוצת נפש ואמר: "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? מה נשתנתה הגלות הזו מכל הגליות? משום ש'הלילה הזה בלנו מסבין', מפני שכלנו עשויים בגלות זו מסבין, שהיא קלפות התבואה". הדברים היו תמוהים מאד בעיני התלמידים ונסו להסביר לעצמם את הדברים פראות עיניהם, אולם כשהגיעו אל רבם המגיד וספרו לו את הדבר, אמר להם: "לא ירדתם לעמק הענין. שכן חז"ל מספרים במסכת בכורות על החידות ששאלו זקני אתונא את רבי יהושע בן חנניה, ועל התשובות המוקמות שענה להם. אחת החידות היתה, בכך שאקני אתונא ספרו לרבי יהושע שיש להם באר במדבר, והם מבקשים ממונו להכניסה העירה. אמר להם רבי יהושע להכין לו חבלים מסבין, ובאמצעותם יכניס את הבאר העירה. ולכאורה החידה והתשובה תמוהים עד מאד ונראים פשיחת ילדים, אולם אם נעמיק נבין את הענין. זקני אתונא שצפו את הגלות הארפה אחרי חרבן בית המקדש השני, תמהו בפני רבי יהושע ואמרו, שיש להם באר בשדה, וכוננתם בבאר היתה על בית המקדש שנקרא באר כי ממונה ישקו כל העדרים, והמדבר הוא הגלות השוממה. דרשתם היתה אפוא, מדוע אין הצדיקים יכולים להכניס את הבאר אל תוך העיר ולבנות את בית המקדש במהרה. ועל כך השיב להם רבי יהושע ובקש מהם חבלים מסבין, שכן כאשר מגבלים את הסבין בתוך מים, הם הופכים להיות עסה אחת מגבלת. דהינו, כאשר עם ישראל נמצא במצב של בצק, באחדות נפלאה ושלמה, אז אפשר ליצר מהם חבלים ולקרב את הגאלה. אולם כאשר העם נמצא במצב של סבין, כמו קלפות נפרדות זו מזו, אי אפשר לחברם זה עם זה, שכן מפארים ומפרדים הם, ומלאים בשנאה ומחלקת, וכיצד אפשר לקרב את קץ הגאלה?" "וזו היתה גם תשובתו של אליהו הנביא לרבי נטע, סים המגיד ואמר, "מה נשתנתה גלות זו מכל הגליות? מפני שכלנו מסבין, כלנו עשויים מגרגרי סבין נפרדים, במחלקת ובלי אחדות, ולכן הגלות

ממלכה

רבה של טרנופול, רבי יהושע השיל באב"ד, ישב פעם באספת רבנים שדנו בעניני השעה, וכשהסתיימה האספה הסבו המזמנים בצוותא לסעדה ושחו בה שיחת חלין של תלמידי חכמים. התגלגלו הדברים לידי ענין האחדות והמחלוקות שבקהלות ישראל, ואחרים מהרבנים נאנחו על חסר האחדות שיש בקהלתם, עד שאין האהבה והשלום שרויה בין בני הקהלה. נענה רבי יהושע השיל ואמר: "בקהלתי, אין כל מחלוקת ואין לה מקום כלל בעירנו". התפלאו השומעים ואמרו לו: "אם כן זכית בקהלה נאה וחסודה, והלואי אף מחלקך יהא חלקנו".

חיד רבי יהושע השיל חייד ואמר מתוך באב: "בנראה שלא יודתם לסוף דעתי, וכונתי היתה כך. אין מחלוקת ומריבה נקראים, אלא כאשר קדמה לה האחדות בתחלה. כאשר ישנה קהלה של בני אדם מישראל, והם שרויים זמן רב באהבה ובאחוה, בשלום וברעות, אולם לפתע מצליח מעשה שטן והוא מטיל ביניהם קנאה ותחרות, והריב מתגלע ביניהם, אזי אפשר לומר עליהם שאחדותם נפסקה ומחלוקת פרצה ביניהם. אולם בקהלתי, למרבה הצער, גדול פרויד הלכות ואחדות רחוקה מאד מבני הקהלה, עד שאין הבריות שרויים באהבה זה עם זה, ולפיכך אין כאן מקום למחלוקת, שכן מעולם לא היתה שרויה בה האחדות..."

אֶצְנֹת

פֶּרֶשֶׁת יִתְרוֹ

לְפָנֵינוּ עֵפֶת

כס"ד, אֶדְיוֹן רכ"ו

עֲמָדֵי וְנֶעֱרַךְ סְעוּדָה מְפָאֶרֶת לְכַבֹּדָהּ, כְּבָנוּ שֶׁל הַצְדִּיק הַקְדוֹשׁ, בְּקִשׁוֹ הַמוֹשֵׁל. רַבֵּי דָוִד סָרַב לְבִקְשָׁתוֹ שֶׁל הַמוֹשֵׁל. לֹא אוֹכַל לְאָכַל עִמָּךְ עַד אֲשֶׁר תִּסּוּר לְבֵית אָבִי וּתְבַקְשׁוּ בְּשָׂמִי לְסַלַח לְחַטָּאתִי. שָׂמַע זֹאת הַמוֹשֵׁל וְרָץ לְבֵית הַצְדִּיק רַבֵּי מִסְעוּד. סִפֵּר לוֹ אֶת אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ בְּנוֹ רַבֵּי דָוִד. אָבִיו הָאָזִין לְדַבְרֵי הַמוֹשֵׁל וּלְאַחַר שְׁסִים אֶת דְּבָרָיו אָמַר לוֹ: 'אֲכֹן יִדְעָתִי אֶת חֵן עֶרְכּוֹ שֶׁל בְּנֵי הַקְדוֹשׁ. יְהִלּוּם אֲמַתִּי הוּא. יְהִלּוּם זֹהָר שְׁעָרְכּוֹ לֹא יִסְלָא בְּפֹז. אָמַר לוֹ כִּי כָּבֵד נִמְחָה עִוּוֹנִי. שֶׁב הַמוֹשֵׁל לְבֵיתוֹ וְסִפֵּר לְרַבֵּי דָוִד שֶׁהִמְתִּין בַּחֲרָדָה, אֶת דְּבָרֵי אָבִיו. כְּאֲשֶׁר שָׂמַע זֹאת מִהַר לְבֵית אָבִיו וּמִפְתַּח הַבַּיִת וְחָל עַל בְּרַכְיוֹ עַד הִגִּיעוּ אֵל אָבִיו. כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לִידוֹ הוֹצִיא סִכּוֹן מִחֻלּוֹ וּבְעֵינָיו דּוֹמְעוֹת תּוֹךְ שֶׁהוּא מְמַרר בְּכִי, אָמַר לוֹ: 'יְהֵא לָךְ אָבָא הַסִּכּוֹן, מוֹכֵן אֲנִי לִילָךְ לְשַׁחֲטָה אִם זֶהוּ רְצוֹנִי. אָבִיו חִבְּקוֹ בְּזֵרוּעוֹתָיו וְנִשְׁקוֹ, כְּאֲשֶׁר כָּל הַנְּאֻסִים מְזַדְעָזְעִים מִמָּה שָׂרְאוּ עֵינֵיהֶם.

הַנֶּעֱרַךְ שָׂמַע אֶת סִפּוּרוֹ שֶׁל הַצְדִּיק וְסִעֲרַת רִיחוֹ כְּבִשָּׁה אֶת לֵב אִמּוֹ וּמִשְׁרָתוֹ שֶׁל הַצְדִּיק. דְּבָרֵי הַצְדִּיק חֲדָרוּ אֵל לְבוֹ וְהוּא חָחַל מְמַרר בְּכִי. הַצְדִּיק חָחַל מְרַעֵף עָלָיו דְּבָרֵי נְחֻמָּה וְעֵדוּד. אִם תִּבְטִיחַ לְשִׁנּוֹת אֶת דְּרָכֶיךָ אֲבָרְכֶךָ בְּכָל מְלֵי דְמִיטָב, אָמַר הַצְדִּיק לְנֶעֱר, וְהוֹסִיף: עָלֶיךָ לְהִיטֵם מְאֹד כֹּל עוֹד יִכּוֹל אֶתְּךָ לְקַיֵּם מִצְוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם בְּשִׁלְמוֹת. מֵאֵז נִתְהַפֵּךְ לְגַמְרֵי אוֹתוֹ נֶעֱר אֲשֶׁר כָּל רוּאָיו שְׂבָחוּהוּ וְצִיָּנוּ כִּי אֲשֶׁרֵי יוֹלְדָתוֹ.

(מתוך הספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

כְּבוֹד אָב וְאִם לְבַל יוֹסִיף לְהַכְשֵׁל בָּהּ. הַצְדִּיק שָׂמַע אֶת הַבְּקִשָּׁה וְעֵינָיו נִעְצְבוּ. דִּק שֶׁל דְמָעָה נִרְאָה עַל פָּנָיו. בְּקוֹל חֲרִישִׁי, בְּכִיכּוֹל מִשִּׁיחַ הוּא לְעַצְמוֹ, אָמַר: לוֹ הִיָּתָה לִי אִמָּא חַרִּי הִיָּתִי נוֹשָׂאָה עַל שִׁכְמִי וְרוֹקֵד עִמָּה מִשְׂמַחָה... הַנֶּעֱר שָׂמַע זֹאת וּבָשְׂרוּ נַעֲשָׂה חֲדוּדִין חֲדוּדִין. לְאַחַר רְגַע קָט הִלִּט רֹאשׁוֹ בֵּין כַּפּוֹת יָדָיו וּפְרָץ בְּכִי מֵר, תּוֹךְ שֶׁהוּא פּוֹנֵה לְאִמּוֹ בְּבִקְשַׁת סְלִיחָה עַל הַפְּגִיעוֹת שֶׁפָּגַע בָּהּ.

לְאַחַר שֶׁנִּרְגַע קִמְעָה קָרָא הַצְדִּיק לְשִׁבְתָּ עַל יָדוֹ וְסִפֵּר לוֹ אֶת הַסִּפּוּר הַבָּא: בְּצַעֲרֵירוֹתָם, הוּא שָׂמַשׁ יַחַד עִם אָחִיו הַקְדוֹשׁ רַבֵּי דָוִד הַיִּיד אֶת אָבִיהֶם הַקְדוֹשׁ רַבֵּי מִסְעוּד זִיע"א. בְּאֶחָד מִמְקָרֵים, כְּאֲשֶׁר אָבִיהֶם הִתְאוּנוּ עַל כְּאָבִיו פָּנָה אָחִיו שֶׁל הַצְדִּיק אֵל אָבִיהֶם וּשְׂאָלוֹ: מְדוּעָ, אָבָא, הִנֵּךְ כֹּה מִתְאוּנוֹ? בְּדַבְרָיו נִשְׁמַעָה נִימָה קִלְהָ שֶׁל טְרוּנְיָה לְאָבִיהֶם הַקְדוֹשׁ. אוֹ אֵז פָּנָה אָבִיהֶם לְרַבֵּי דָוִד וְאָמַר לוֹ: עַד לְרַגַע זֶה הָיָה לִי יְהִלּוּם. בֵּן קְדוֹשׁ כְּמוֹךְ. עֲתָה אֲבַדְתִּי אֶת יְהִלּוּסִי.

מִשְׁשָׂמַע זֹאת רַבֵּי דָוִד נִחְרַד וְנִבְהַל. כַּעֲנַשׁ, גָּזַר עַל עַצְמוֹ לְעֹזֵב אֶת בֵּית אָבִיו לְמִשְׁךְ שְׁנָה שְׁלָמָה. בְּכָל אוֹתָהּ הָעֵת לֹא דָבַר עִם אִישׁ וְלֹא בָּא בְּקֹהַל וְנִהַג כְּמוֹ הִיָּה בַּחֲרָם. כָּל שְׁעוֹתָיו הַקְדִּישׁ לְתַפִּלָּה וּלְלִמּוּד. כַּתֵּם הַשְּׁנָה שָׁם פְּעַמָּיו לְעֵבֵר בֵּית מוֹשֵׁל הָעִיר. אוֹתוֹ מוֹשֵׁל קַיִם יַחֲסִי יְדִידוֹת עִם רַבֵּי מִסְעוּד זִיע"א. כְּאֲשֶׁר נִכְנַס רַבֵּי דָוִד לְבֵית הַמוֹשֵׁל, רָץ לְקִרְאָתוֹ הַמוֹשֵׁל בְּהִתְרַגְּשׁוֹת רְבָה. הוּא יָדַע כִּי בְּמִשְׁךְ שְׁנָה שְׁלָמָה לֹא בָּא בְּמִגָּע עִם הַבְּרִיּוֹת וְעַל כֵּן נִתְרַגַּשׁ עַל אֲשֶׁר הוּא הִרְאָשׁוֹן לְשׁוֹחֵחַ עִם רַבֵּי דָוִד. 'שֵׁב נָא

כְּבוֹד הוֹרִים

כְּבוֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכּוֹן יְמֵיךָ וְגו' (כ, יא).

בַּחֲדָר הַהִמְתָּנָה שֶׁל הַרְה"ק הַבְּבֵא סֵאלִי זִיע"א יֵשְׁבוּ רַבִּים שֶׁהִמְתִּינוּ לְהַכְנִס אֶל הַקְדֵּשׁ פְּנִימָה לְבִקְשָׁה, לְהִתְעוּדָה, וְלִמְצָא פְּרָקוֹ וְנִחְמָה לְכֹאבֵיהֶם. אִישׁ אִישׁ וּיְגוֹנוֹ. אִישׁ אִישׁ וּמוֹעֲקָתוֹ. בֵּין הַיּוֹשְׁבִים קִשָּׁה הָיָה שְׁלֵא לְהַבְחִין בְּאֵם שִׁיטְבָה לְצַד בְּנָה וְנִכְרַ בְּמִבְט עֵינֵיהֶם כִּי חֲרָדָה נְסוּכָה עֲלֵיהֶם. לְמֵרוֹת הַחַזְיוֹן הַנְּפוּץ בְּלִטוֹ שְׁנֵי הַמְתִּינִים הַלָּלוּ, בְּעֶקֶר בְּנָה שֶׁל הָאִשָּׁה. עַל פִּי מְרָאָהוּ הַחַיִּצוֹנִי הָרִי אֵינוֹ בֵּן תּוֹרָה. שְׁעָרוֹ מְגֻדֵל לְבוֹשׁוֹ צַעֲקָנִי, וְחֻזוֹתוֹ אוֹמְרֵת יְהִירוֹת. עִם כָּל זֶה, מְבַעַד לְמִסּוּהַ הַבְּטָחוֹן הַעֲצָמִי, בְּלִט הַנֶּעֱר בַּחֲסֵר מְנוּחָתוֹ וּבִסְעָרָה הַמְתַּחַלְלֵת לְבִטָּח בְּנַפְשׁוֹ פְּנִימָה.

הָאִם וְהַבֵּן הַחֲלִיפּוֹ מַעַת לְעַת מִשְׁפָּטִים חֲרִישִׁים, כְּאֲשֶׁר הַבֵּן נִרְאָה כְּאִלוֹ מְבִקֵּשׁ מֵאִמּוֹ לְהִנִּיחוֹ לְנַפְשׁוֹ וְאִלוֹ הָאִם מִתְחַנְנֶת כִּי יִכְנַס עִמָּה לְחֲדָרוֹ שֶׁל הַצְדִּיק הַקְדוֹשׁ. בְּעוֹדָם מְשׁוֹחַחִים הוֹדִיעַ הַשֵּׁמֶשׁ כִּי הִגִּיעָה שְׁעַתָּם לְהַכְנִס לְחֲדָרוֹ שֶׁל הָרַב. הַנֶּעֱר, רוֹעֵד כָּלוֹ וּמְפֻחָד, נִכְנַס בְּהִסּוּס כְּבוֹד פְּנִימָה. מוֹל מְרָאָה דְמוּתוֹ שֶׁל הַצְדִּיק כְּשֶׁלּוֹ רְגָלָיו וְאָף יָדָהּ הַמְרַגְּעֵי שֶׁל אִמּוֹ לֹא שָׁכְכוּ אֶת פְּחָדוֹ. רַק לְאַחַר שֶׁהַצְדִּיק הִבִּיט בּוֹ בְּמִבְט רַחֲמָאִי וּבְקִשׁוֹ לְשִׁבְתָּ, נִרְגַע קִמְעָה וְהִקְשִׁיב בְּיַחַד עִם אִמּוֹ לְדַבְרֵי הַשֵּׁמֶשׁ שֶׁקָּרָא בְּקוֹל אֶת בְּקִשָּׁתָם: אִמּוֹ שֶׁל הַנֶּעֱר מְבִקֵּשׁתָּ כִּי הַצְדִּיק יִשְׁלִים אֶת חֲסָרוֹנוֹ עַל יְדֵי דְבָרֵי חֻזַק בְּמִצְוֹת

חִידוֹן אֶצְנֹת - נוֹשֵׂא פְּרִסִים - הֵיכָן מְזַכְּרוֹת מְדְרָגוֹת בְּפֶרֶשֶׁה זוֹ?

פֶּתְרוֹן הַחִידָה - פֶּרֶשֶׁת יִרְאָ:

ש. אֵילוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים שׁוֹאֲלִים אֶת ה' אִם הוּא יִהְרֹג צְדִיק בְּפֶרֶשֶׁה זוֹ?
ת. אֲבִרְהֵם שׁוֹאֵל אֶת ה' אִם הוּא יִהְרֹג אֶת צְדִיקִי סְדוּם (בְּרֵאשִׁית י"ח כ"ה). גַּם אֲבִימֶלֶךְ שׁוֹאֵל אֶת ה' אִם הוּא יִהְרֹג צְדִיק (כְּשֶׁהוּא מִתְכוּוֹן לְעַצְמוֹ עַל זֶה שֶׁהוּא לֹא נִגְעַ בְּשָׂרָה) (בְּרֵאשִׁית כ, ד).

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מִתִּבְתָּא מְנַחֵה מְעִרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהַדְר":

פֶּרֶשֶׁת יִרְאָ:
ה' אֵלֵיהוּ אֵיזוֹן מְבִיתֵר עֵילִית.

פֶּתְרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יִפּוֹרְסֵמוֹ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבַּאִים

הַפּוֹתְרִים נְכוֹנֵה יִכְנָסוּ לְהַגְרֵלָה אִי"ה

עַל סִידוֹר מִתִּבְתָּא מְנַחֵה מְעִרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהַדְר".

אֶת הַפְּתוּרוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי

לְמַסְפָּר פֶּקֶס: 077-470-26-81

אוֹ לְמֵייל: magdenot@gmail.com

נֹא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּקָה וְשִׁלְפוֹן.

בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עִבּוֹר חִידוֹן לְנוֹעַר".

שמירת הלשון

לצא קדושים

1. צריך להיות לו ברור ממש שאכן כך הדבר.

2. עליו לדייק בסיפור הדברים ולא להגזים.

3. עליו להתכוון לשם התועלת בלבד. רק כדי לעזור לחבר שמחפש שותף או רוצה להשתדך עם פלוני, ולא ששונא זה מכבר את אותו פלוני.

כאובן לא צריך להגזים ולומר מקטצי בחובות כבדים...

כן? בטוח מקטצי בבזבז? בטוח מזה יכול לפגוע בעסק של דגלי? אם יכניס אותו כמזונת?

אין לי כל סינה על קטצי, הוא פעולם לא עשה לי כלום... רק חבל לי על העסק של דגלי...

4. בקשר לכך יש להדגיש - שמוטר לספר את הדבר רק אם ברור שהאזהרה התקבל. כי אם לא יקשיבו לו, ויכנסו בכל אופן לשתופות, עלול לגרום הדבר לרכילות ומחלוקת: השותף עלול לומר בזמן של תסכול: "אה, נכון דיבר פלוני שאתה כזה וכוה..." במקרה כזה אסור לגלות. רק אם ברור שדבריו יביאו תועלת, וכי הדברים לא יעברו הלאה.

5. מותר לספר את הדברים בתנאי שלא יגרם נזק נוסף למדובר עליו, פרט לחוסר השותפות.

דגלי יקטצי לי? הוא לא יספר את הדברים הלאה? יראה לי משהו ידא מליים, ואני ממש חבד מלו, כנראה ממשמע לי...

...אזהר את דגלי מזהר לא לפגוע בקטצי... וכאובן מלאך אחד מלא צריך לדעת לא ישמע מזה, מלא יגרם לו כל נזק אחד...

האיורים: י. יונת, י. יונת, י. יונת

דבר הלכה: המזהיר את חברו מפני שתפות שתסב לו נזק

היודע כי חברו עומד להפסד לעסק עם אדם אחר, או להשתדך עמו, ונראה לו ששותפות זו תסב לו נזק - מצוה עליו לספר לו את הדבר ולהזהירו. אבל רק בהתאם לחמשת התנאים שלמעלה.

שידורים חסידים

אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל ה'שונות וקדשתנו במצוותיך וקרבנתנו מלפניך וקדושתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת. אתה תקום תרחם ציון פי עת להננה כי בא מועד.

אשרי העם שככה לו, אשרי העם שו' אלקיו.
אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה, ועושה נתיבות ליוצרו.
אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם ביותר, מה אהבתי תורתך כל היום היא שיתתי.

ומי משהר אתכם, אכיים שבשמים, ואומר "מקוה ישראל ה'", מה מקוה משהר את השמאים, אף הקדוש ברוך הוא משהר את ישראל. **אנא עבדך דקדשא בריך הוא.**
אריך אשר תמיד עיני ה' א-להיך בה, מראשית השנה ועד אחרית שנה.
אשר ברא ששון ושמחה תמן ובלת. גילה רנה דיצה וחרוה אהבה ואהבה ושלום ורעות.

אין כאלקינו אין כארוננו, אין כמלכנו, אין כמושיענו. אין שום יאוש. איש את רעהו ויעורו ולאחיו יאמר חוק, חוק חזק ונתמק. אל תירא ישראל. אלה תמונה לבי, חוסה נא ואל תתעלם. א-לי אתה ואורך אלקי ארומקד. אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה אני. ואם לא עבשיו, אימתי. אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין

אכינו מלכנו, פתח שערי שמים לתפלתנו. אהלה אלקי ואשמחה בו, ואשימה תקותי בו. אהרוננו בסוד עם קרובו, אלקי צורי אחסה בו. אור רע לצדיק וליושרי לב שמחה. אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבת בבית ה' כל ימי תמי, לחיות בנעם ה' ולקבך בחיכלו. איזה טוב ה'.

<p>לעילוי נשמת ר' גבריאל דריות בן זוהרה ז"ל נלב"ע כ"ח סיון התשס"ח תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת מנחם ישעיהו תעני ז"ל בן שמואל רפאל ז"ל נלב"ע י"ט כסלו התשע"ג תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת חנה גיזי בת ניסים ז"ל נלב"ע י"ט אדר התשע"ה תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת יחיא נגד בן דוד ז"ל נלב"ע כ"ח טבת התשפ"ג תנצב"ה</p>
--	--	--	--

לעילוי נשמת:	חל בן ישראל ושרה שלוני	ויקטוריה ויוסף בת שמוחה	אברהם בן מלכה	ראובן בן משה	מרת בת סולטנה	חן [חנה] ששטר בת שולה ואמיר סולטנה
--------------	------------------------	-------------------------	---------------	--------------	---------------	------------------------------------

דוח ה' תיחום בן עדן חם וכל בני ישראל השוכבים עיפם בכלל הרחמים והסליחות. וכן יהי רצון ונאמר אמן. ת.נ.צ.ב.ה.

הימן משיבת הני

עם הנאמן רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

"אפן מרבתי" (שמות יד, כה)

◆ האב האוגר ◆

כן, לכאורה יש באבוד ממונו ללא רשות אסור גזל...

תשובה:

זוהי שאלה קשה. מצד אחד, הבן אינו רשאי לצער את אביו ולזרק בחשאי את חפציו ללא רשותו ובגנוד לרצונו. אך מצד שני, האב נוהג שלא כדיו, שכן מבאר בשלחן ערוך (אבהו"ע ריש סי' ס"ט), שהנושא אשה מתחייב כלפיה בעשרה דברים, כגון מזונות, כסות, הוצאות רפואתה, ובין השאר מתחייב לתן לה "מדור", דהיינו דירת מגורים נוחה ונקייה, כפי צורת הדיו המקבלת, ולא דירה שההתנהלות והנקיון בה אינם מקבלים, ויש בה חפצים מלכלכים ויש בה חפצים לרית רע, חרקים, נגים וכיוצא באלה. מלבד חסר הנחות, מסתבר שבענייני קים אף חשש תחלואה בכית שבו נמצאים חפצי רחוב מזהמים...

ביצד אפוא יש לנהג למעשה? - על הבן לפנות אל הרב המקומי, או אל בית הדין, והם יבואו אל הבית על מנת לבחון אם אכן תנאי המחיה והדיוור בו אינם עומדים בסטנדרטים המקבלים של "מדור" שהבעל חייב לספק לאשתו. אם יוכחו שהמגורים אינם עומדים בכך, הם יתירו לבן לזרק את החפצים שאין בהם שמוש ותועלת אלא מטרה, ויעשה זאת שלא בידיעת האב. ואם מדובר במצב שבו האב עלול להפגע בנפשו בעקבות כך, יש להתיעץ עם חכמי הגפש על דרכי הטפול בו.

לסכום: הבן יפנה אל הרב המקומי או אל בית הדין, ואם יוכחו שהדיוור בכית ההורים אינו כפי המקבל נכרח דיו נורמלי, כי החפצים הנשנים שאסף האב יש בהם שמוש מטרה לבעלת הבית, אזי יתנו רשות לבן לזרק את החפצים.

"כבוד את אביך ואת אמך" (שמות כ, י"ב)

ספר השואל: אבי שתיקה הוא יהודי מבגר, שלאחרונה הפך ל"אגרון". מדי בקר הוא רוכב על עגלת תלת-אופן, נוכר בכל פח אשפה מודמן, מחטט בערמות פסלת, מחפש ומחפש עד שמוצא את הגרוטקה החביבה עליו, ומעלה אותה על עגלתו. ברוך ה' לא חסר מאומה בבית הורי, ואף על פי כן אבא יוצא בכל יום ל"מבצע האגירה" שלו. הוא חוזר עם עגלה מלאה בכלי עבודה שיצאו משמוש, שמיכות וסדינים ישנים ומלכלכים, מגבות, בגדים ישנים, שטיחים, כלי בית... פעמים רבות הוא גורר שללנות רעועים, כסאות, ספות, עגלות, נכרשות ישנות וכו'. עם הזמן הפך הבית להיות מעין אתר פסלת, המכיל "שמאטעס", רהיטים עתיקים וגרוטאות...

יש לציין שאבא לא הפך ל"שוטה", אלא משום מה חל בנפשו "שבוש" מסים. הוא בטוח כי ה"מציאות" שהוא אוסף שוות הון רב... באחד הימים, כשהביא הביתה תנור ישן שמצא, אמא אמרה בפליאה: 'הרי יש לנו תנור חדש!' אבא נמק' את מעשהו ואמר: 'ומה תעשי אם מח' התשבר דלת התנור? ... עכשו יש לנו חלקי חלוף!'

תופעת האגירה מעיקה על אמא ומטרידה אותה מאוד. בחפצים הישנים והמטנפים שאבא מביא אין שום שמוש, הם תופסים מקום רב בבית וגורמים לכלוך, ריח רע, חסר נעימות ואי סדר...

שאלתי היא, האם יש לי רשות להשליך את החפצים שאבא אגר, כדי להיטיב עם אמא, או שמא הדבר אסור, כי ברור לי שאבא יתעם ויכעס כשיגלה זאת? וכמו

מסופר לשיבת

יענקי אפרון אשדוד

שמע בני מוסר אביך

מסופר שבעיירה אחת במזרח אירופה היו רוב התושבים עניים מרודים, אך היה שם גביר אחד שהיה לו "גמ"ח" של הלוואות בריבית (זה היה נקרא גמ"ח, כי הגביר הזה הרפה לעשות חסד אבל בעיקר לעצמו). הלווים לא היו יכולים לעמוד בתנאי הלוואה הקשים ובתשלומים הגבוהים, ולכן הם דיברו עם רב העיירה שינסה לעשות משהו בנידון.

הרב החליט שבדרשה הקרובה הוא ידבר על גנות חמדת המון, ועל חומרת האיסור של הלוואה בריבית, וכן עשה. במשך כל הדרשה הגביר ישב והקשיב בקשב רב לדברי הרב. הרב שמח שהגביר שומע, מפנים ומהנהן בראשו. כאשר סיים הרב את דרשתו, ניגש אליו הגביר ואמר לרב: כבוד הרב, יישר כח על הדרשה המאלפת, אבל אני חושב שהאנשים לא הפנימו את המסר של גנות המון, אני בטוח שגם מחר יבואו אליי לוויים כרגיל ויבקשו ממני שאמחל להם על חלק מהחוב, או שאוריד להם את הריבית שמגיעה לי כיושר...

משום מה הגביר לא הפנים שהדרשה הייתה מיועדת לו, והוא גם 'שכח' שהרב הקדיש חצי מהדרשה לחומרת איסור הלוואה בריבית. וזאת משום שהיה נגוע בדבר ולא היה מסוגל לקחת מוסר לעצמו.

שבת שלום!

הצטרפות למדור זה פנו למייל: 0773224999@gmail.com

שידורים חסידים

קדש את שמך על מקדישי שמך, וקדש את שמך בעולמך, ובישועתך תרום ותגיה קרננו למעלה, והושיענו בקרוב למען שמך. קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך ושבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטחר לבנו לעבודך באמת.

צוה ישועות יעקב. צמאה נפשו לאלקים -א- חי מתי אבוא ואראה פני אלקים.

קול צהלה ורנה. שתינו או תרננה. אגא ה' הושיעה נא. אגא ה' הצליחה נא.

ענבי הגפן בענבי הגפן, דבר נאה ומתקבל. ענו ענה ותפר, דברי דבר ולא יקום, כי עמנו א-י. עשה שלום במרומוי הוא ברחמי ועשה שלום עלינו, ועל כל עמו ישראל, ואמרו אמן.

פתח שיערי שמים לתפלתנו. פתחו שיערי ויבא גוי צדיק שמר אמונים.

עוד אבינו חי. עוד ישמע בערי יהודה ובחצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה. קול מצהלות חתנים מחפתם ונערים ממשחת נגינתם. עורה כבודי עורה חבלי וכנור אעירה שחר. עז ותדר לבושת ותשק ליום אחרון. על ידי נגונים ומוראות כף מתמתקן כל הדינים. עם ישראל חי.

נעלה נעלה, נעלה נעלה, נעלה לבית המקדש ברנה, ברנה, נשתחוה. ברנה, נעלה, ברנה, נשתחוה. נגיל ונשיש בזאת התורה. סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ויכל ישראל.

עברו את ה' בשמחה באו לפני ברנה.

להצטרף לשידורים חסידים: רחל גיבלי היי בת מימחה י"ד אסתר ירון היי בת חנה י"ד. להקדשות: ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999. ליעוץ נשמת: ישראל גיבלי בן יצחק י"ד שאול ירון בן ספח י"ד תצבי"ה. להקדשות: ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999. להצטרף לשידורים חסידים: משפחת שלום רפאל ורות וליונת הנין לילדים: שיר, אורי, מתן, כפר.

רחל תקוה	בית גאמילה	יאר בן רחל	יצחק הרש	בן תמו ז"ל	סימו טפירו	בית סטריה	ז"ל	שמעון בן	זרה	מאיר ג'גור	ז"ל בן אמר	ז"ל חיה מ"ו	מיכאל בן	מיכל ז"ל	לוי בן	שלמה	נחום בן	מרים	דניאל כהן	ז"ל בן מלכי	מ"ו	שלום ביטון	בן סוליקה	חיים אזוזה	בן ז"ל	עליזה בת	לילי למשפחת	זלנר	בלה בלוזה	קויפמן בת	לאה ליה	הרב יוסף בן	חיים קרואני	מסכן שילדה
----------	------------	------------	----------	------------	------------	-----------	-----	----------	-----	------------	------------	-------------	----------	----------	--------	------	---------	------	-----------	-------------	-----	------------	-----------	------------	--------	----------	-------------	------	-----------	-----------	---------	-------------	-------------	------------

לילה טוב וילדים המודים!

אנחנו מכירים את גדולי ישראל קשהם כבר גדולים בתורה, אך האם חשבנו פעם כיצד הם הגיעו לגדולה זו? היום נשמע ספור על החזון איש וכיצד היו הנהגותיו קשהיה עוד ילד קטן.

בבית קטן בעיר קוסובה, התגוררה משפחת קרליץ. האב - רבי שמריהו יוסף, והאם - מרת רשא לאה. צדיקים וקדושים, בנים לשושלת רבנים מפארת - צאצאי המהר"ל מפראג, ולקה ארבעה בנים וחמש בנות.

כל הבנים והבנות הצטינו ביוצאת שמים מיוחדת, במדות טובות ובהתמדה, אך מכלם בלט במיוחד אברהם ישעיהו - הבן השני במשפחה. כבר מילדותו אהב הילד הקטן את התורה בכל נפשו, ובכל יום קשראה את אביו יושב ולומד בנעימות - הביט בו הפעוט, ובקש: "אבא, למד גם אותי את התורה הקדושה!"

קשהיה בן שלוש וידע את כל אותיות הא"ב נגש ואמר לאביו: "הנה, כעת אני יכול ללמד את הש"ס!" הוא פתח את הגמרא הגדולה, הצביע על האותיות ואמר: "הנה ח, הנה ב..." כך רצה ושאף וחכה לרגע בו יוכל להביא את המלים הקדושות.

אברהם ישעיהו הקטן הלך וגדל, וידע כבר חמש ומשנה, וכשראה אביו כמה הוא אוהב ללמד - שכר לו מלמד פרטי - רבי משה טוביה הצדיק, שישב ולמדו עוד ועוד, בשקידה ובהתלהבות.

לילה. כל הילדים כבר עלו על מטותיהם ונרדמו זה מכבר, אבל אברהם ישעיהו - חבל לו כל כך לעזוב את

הלמוד המתוק והוא מבקש מאמו: "אמא, בבקשה, עוד קצת תורה, אסיים את העמוד ומיד אלך לישון". אלא שקשה כל כך להפסיק, ועמוד אחד גורר אחריו עוד עמוד ועוד עמוד, וכשהשעות הורה על חצות - זרזה אותו אמו להכנס מייד למטה, אך שם - בתוך המטה היה אברהם ישעיהו לוקח את הספר עמו, ומגוררה קטנה שהכין בעצמו - וכך המשיך ללמוד בתוך השמיכה, עד שלבסוף נרדם תוך כדי לומר.

גם בשעות הפנאי ובימי חפשה מן ה'חרד', - כאשר כל חבריו היו יוצאים להשתעשע ולשחק בחצר, לא מצא הילד אברהם ישעיהו שום טעם והנאה במשחק, והמיד היה לוקח עמו את הספר, יושב על הגדר בצד, ולומד... ולומד... ולומד... ובזה היה נהנה ושמח יותר מכל משחק או מתנה!

בגיל תשע, כאשר רבי משה טוביה כבר סיים ללמדו כל מה שיכל - המשיך הנוער ללמד עם אביו הגדול - רבי שמריהו יוסף - שהיה רב העיר קוסובה, וביתר הזמן - היה מתבונן ולומד לבדו בבית המדרש הישן בקוסובה. כך עלה ונתעלה להיות למדן ועצום, גאון ובקי בכל התורה!

אז נכון שלא כלנו בדרגה גבוהה שפזו, אבל עלינו לשים לב, האם גם אנחנו יכולים להרבות בלמוד התורה? גם כשאנחנו לומדים בבית הספר או בתלמוד תורה, נשתדל להתאמץ יותר ללמד בצורה רצינית. ומדי פעם, בהפסקה אפשר ללמד משנה או שתיים.

לדגמה, אפשר לקחת חבילת ספריות לבית הספר ולומר לחברים שמי שילמד משנה בעל פה יקבל ספריה. כך נרבה תורה וקדשה בעם ישראל, ונזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד זמין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, וילדים חביבים!

התורה הקדושה מלמדת אותנו שאסור לנו להטות את הדין במצב שאחד מהצדדים רשע. התורה מצוה אותנו לעשות משפט צדק לפי הענין שהגיע לבית הדין.

נניח ששני בני אדם מגיעים לבית הדין למשפט. האחד הוא ירא שמים והשני פורק על. האם מתר לנו לפסק לטובת האדם שהוא ירא שמים גם אם הוא לא צודק? בואו ונראה.

לפני רבה של סטויסק - רבי חיים לוב רוטנברג (מישקובסקי), הגיעו שני יהודים לדין תורה. התובע היה ידוע כפורק על תורה ומצוות, ואלו הנתבע היה אדם שומר תורה. כל אחד מהם הרצה את טענותיו לפני הרב, שמע הרב את טענותיהם וזכה בדין את התובע. שהיה, כאמור, פורק על. הנתבע שיצא חיב בדין סרב למלא את חובו פסק הדין ועוד קעס על הרב שזכה אדם רשע ובליעל.

נסו לשכנעו כי עליו לצית לפסק הדין, אך הלה המשיך לעמד בסרובו. אמר אפוא הרב לתובע: "לך ותבע אותו בבית משפט של גויים בעיר המחוז ליצא, ואני אסע ואעמד בבית המשפט כדי להעיד עבורך". היו אלה ימי סוף הספירה, שלהי חדש איר. שמע התובע את הצעת הרב ואמר: "הן יתכן שהמשפט יחול בחג השבועות". השיב לו הרב: "אני אסע קדם החג לעיר לידא, ואפלו אם יהיה המשפט בשבועות אסכים בעצם החג להופיע בבית המשפט ולהעיד לטובתך". הרב עורר תמהון בין התושבים וטענתם היתה: "האם לאדם כה רשע צריך הרב לעזר ולעמד לימינו

במסירות כה גדולה, ולהשפיל כבודו בעצם ימי החג?" עבודת ה' של רבי חיים לוב, ובימי החגים בפרט היתה ידועה בהתלהבותה העצומה, ואלו כאן מצא נכון לעזוב את עירו וביתו וללכת בעצם החג למטר עדות לפני גויים? לכל הרוגזים נגדו אמר ר' חיים לוב: "הרי זה לאו מפרש שלא להטות דין חוטא מפני רשעו".

התפקיד של כל יהודי זה לא לעשות רק דברים שנראים לעיני כל שהם ענינים של תורה ועבודת ה'. לעתים רצון ה' שנעשה פעולות שנראה שלא יוסיפו לנו כבוד ואף להפך, לכן נזכר עבור מה הגענו לעולם ונשגן, כי הכבוד האמתי מגיע למי שזוכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד זמין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:

(בדחש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה חיים על לבבך: ושננתם לבניך ודברתם בם בשבתך בביתך ובכל יום בדרך ובשכרך ובקומך: וקשרתם לאות על ירך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: והיה אם שמע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי

לילה טוב ילדים צדיקים!

האם ידעתם שעד גיל בר המצוה יש לאדם רק יצר הרע? זה לא אומר שילדים לא יכולים לעשות מצוות, כמוכן שיכולים, אבל עדין לא נכנסה בהם החכמה שמגיעה בגיל בר המצוה בזמן שהיצר הטוב נכנס לאדם. אז איך אפשר בכל זאת להתגבר על היצר הרע? הנה רעיון:

כאשר נערכה חגיגת בר המצוה לנער ישראל, שהתפרסם ברבות הימים כצדיק רבי ישראל מרוזין, שאל אחד הרבנים החשובים שהשתתף בשמחה שאלה לחתן המצוות:

"פיצ הצלחת לעמד עד עכשו נגד יצר הרע, כשעדין לא בא לעזרתך היצר הטוב?"

השיב הנער: "בכל פעם כשבא יצר הרע להדיחני הייתי עונה לו תשובה נצחת."

"ומה התשובה?" שאלו המסבים.

"כף הייתי עונה לו:

כתוב בתורה (דברים א, טו): 'שמע... ושפטם צדק' - אומרים על כף חכמינו זכרונם לברכה - שזוהי אוהרה לבית הדין שלא ישמע הדין את דבריו של אחד מבצלי הדין לפני שיבוא בעל הדין השני.

כמו כן זוהי אוהרה לבעל הדין שלא יאמר דבריו לדין קדם שיבוא חברו של בעל הדין, כלומר, שבית הדין

לא ישמע את דברי אחד מן הנשפטים לפני שיבוא הנשפט השני. בהלכה מפרשת זו, דחיתי את היצר הרע, וכך אמרתי לו "שתק והפסק מיד את שדולידך, שכן לפי ההלכה אסור לך להשמיע את דבריך, וגם לי אסור לשמע טענותיך לפני בוא בעל הדין השני, הלא הוא היצר הטוב: רק כאשר יהיה אף הוא נוכח במשפט תוכל להשמיע דבריך, ואז אשפט מי משניכם הצודק!"

גם עם חברים, אם חבר בא ומספר לכם על חבר אחר שעשה לו עול, אסור להסיק מסקנות לפני ששומעים את החבר הנוסף! וכמוכן שעדיף שלא להתערב כלל במריבה כמו שאמר החכם (משלי כו, יז) 'מחזיק באזני כלב עבר מהעבר על ריב לא לוי' ומפרש רש"י הקדוש שהעובר ומתערב כריב לא לו, הרי הוא כמי שאוחז באזני כלב, דבר הגורם שינשכנו הכלב לחנם.

אז אם אנו עומדים בפני פתוי כלשהו, או שמישהו מנסה לשכנע אותנו לעבר על רצון ה' חלילה, נזכר שאיננו יכולים לשמוע לעצתו, כי צריך לחכות שגם היצר הטוב יבא ויאמר את שלו. ובכח ההתגברות על היצר והעמידה בפני הפתויים נקבל שפע ברכה מן השמים, ותתקבל תפלתנו ברחמים ובכבוד ככאשר זכינו לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לקבל, באמרו: "ההובלה לא עלתה לי ולא כלום, שכן הנחתי את הספרים תחת ספסלי שבקרון הנוסעים וכך הבאתי אותם לכאן!"

"זהו גול גמור!" הודיעו החפץ חיים. הוא מהר לתחנת הרפכת, בקש לשקל את הספרים ושלם את מחיר הובלתם, ורק אז נחה דעתו. לחסד בכסף זה דבר טוב ונכון אך יש להזהר שהדבר לא יתבצע בדרכים שאינם כשורות. נשמר על טהרת הממון שיהיה כשר בתכלית, שלא נכשל בעוון הגזל. נעצה טובה לכהן, לחשב לפני כל צעד שעושים: האם מעשה זה הוא כרצון ה'? וכאשר נתרגל להיות עם חשבון זה נזכה תמיד לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

יש אנשים שמנסים לחסד כסף בכל מיני דרכים שלא תמיד הן ישרות בואו ונראה כיצד התיחס לכך רבנו ה'חפץ חיים':

פעם נסע ה'חפץ חיים' ברכבת לעירה בברוקלין כדי למכר ספריו. בתחנה פגש מכר שעמד לנסע לאותו מקום, והוא בקש ממנו שייטיב עמו וימסר כמה חבילות מספריו להובלה בקרון המשא ברכבת שעמדה לצאת לדרך.

המכר, שרצה לחסד מכספו של ה'חפץ חיים', הטמין את החבילות מתחת לספסל בקרון הנוסעים במקום למסון לפקיד שבקרון המשא.

כשהגיעו לברוקלין הביא המכר את הספרים ל'חפץ חיים'. ה'חפץ חיים' בקש לשלם לו את ההוצאות, אולם הלה סרב

הריאה שמיני

יעליו חסידים בכבוד, וננו על משכבותם: רוממות א-ל בגרונם, וחרב פיפיות בידם: הנה משתו שלשלמה ששים גברים סביב לה, מגברי ישראל: כלם אחוי חרב מלומדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בליאות: (חזור מוסק "הנה משתו" שדוש פעמים)

יברכה יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויחנה: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:

ישב בסתר עליון, בצל ש-די יתלונן: אמר לוי מחסי ומצודתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה, צנה וסתרך אמתו: לא תירא מפחד לילה, מחץ יעוף יומם: מדבר באפלי לילה, מקטב ישוד צהרים: יפא מצדך אלף ורבכה מימינה, אליך לא יגש: רק בעיניך תביט, ושקמת רשעים תראה: כי אמת יי מחסי:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפיהם בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם ציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצוות יי ועשיתם אותם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: (חזור ואומר) יי א-להיכם אמת.

כלם היו בטוחים, כי המושל ישלף את אקדחו וירא בבבא סאלי למות, או לכל הפחות, יורה על מאסרו המידי, ומי יודע מה עלול להגרם מכך לכלל יהודי העיר...

אולם, ראו זה פלא. כאשר סים הבבא סאלי את תוכחתו, הוריד המושל את ראשו בהכנעה, ומלמל: "סליחה... סליחה... כבוד הרב... מתנצל אני..."

והנה, כעבר כמה ימים, נפל בנו של המושל למשכב. חליו החמיר, והוא נטה למות. המושל מהר לשלח שליח אל הבבא סאלי, שיתפלל לרפואתו.

הבבא סאלי עלה אל בית המושל, הניח מתחת לראשו של החולה שעון שקבל מאחיו הקדוש, רבי דוד ואמר: "עד מחר בבקר, יבריא הבן!"

ואכן, כך היה.

למותר לציין, כי המושל הפך למעריצו הגדול של הבבא סאלי. הוא לא העז להתנפל יותר ליהודים, וגם בנו, שהפך ברבות הימים לשר הפנים של מרוקו, עמד בקשרי ידידות עם הבבא סאלי...

נודה לקב"ה שזכה אותנו בצדיקים גדולים שידעו כיצד להפך את אויבי ישראל לאוהבי ישראל ומי יתן שנלמד גם אנחנו מהם וממעשיהם הטובים, וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב וחדש טוב ילדים יקרים וחורצים! היום נלמד כיצד הבבא סאלי הצליח להפך את אחד מהשליטים שהיו שונאי ישראל למעריצו ולשליט שמיטיב עם עם ישראל.

בתקופה בה כהן הבבא סאלי פרב של העיר בודניב, משל בה שליט עריץ ואכזר, שאהב להתעמר ביהודים, הנתונים לשליטתו.

באחד הימים נפוצה בעיר השמועה, כי אחד מגבירי הקהלה, רבי אברהם, עומד לערוך סעודה מכבדת לכבודו של המושל העריץ, בתקווה כי הסעודה המפארת, והכבוד הרב שיחלקו לו נכבדי הקהלה, יטו את לבו לחסד ולרחמים. ואכן, בהגיע היום המיעד, נערכה בביתו של רבי אברהם סעודה מכבדת במיוחד, לכבודו של המושל העריץ.

כל נכבדי הקהלה הזמנו, לפאר בנוכחותם את הארוע. וגם הבבא סאלי, רבה של בודניב, הזמן להשתתף בסעודה. כאשר הגיע הבבא סאלי לביתו של רבי אברהם, כבר היה המושל ישוב על מקומו בראש השלחן. נראה היה, כי הכבוד שחולקים לו היהודים מסב לו ענג רב, וכי הוא רוה נחת ואשר מכל רגע.

אך אז נכנס הבבא סאלי, צעד לעבר מקום מושבו של המושל, ובמקום לברכו לשלום, הטיח את מקלו בארץ בחזקה, והחל להוכיח את המושל על מעשיו הרעים, בקול צלול וברור!

פניהם של הנוכחים חורו כסיד, ורבי אברהם, בעל הבית, כמעט שנתעלף.

על המיטה

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" בולו מודי לילה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, יום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכח, גדלת ימינה, תתיר צרוךה. (אב"ג ית"י) יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך, שגבנו, טהרנו נורא. (קר"ע שט"ו) יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא גבור, דורשי יחודה, קבכת שמרם. (נגיד יכ"ש) יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) ברכם טהרם, רחמי צדקתה, תמיד גמלם. (בט"ר צת"ג) יום המישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסין קדוש, ברב טובה, נהל עדתך. (חק"ב ט"ז) יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) יחיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתך. (גי"פ פו"ק) יום שבת (לקרוא בששי בלילה) שונעתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעלומות. (שק"ו צ"ח) (בלשה) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד.

אתה תקום תרחם ציון, כי עת להננה כי בא מועד:

בידך אפקיד רוחי, פדיתה אותי יי א-אמת:

בשבתות ובימים שלא אומרים בהם תחנון (ראה בלוח בעמוד 2) - לא אומרים ודוי. אנא יי א-להינו וא-להי אבותינו. תבא לפניך תפלתנו. ואל תתעלם מלפנינו מתחנונתנו. שאין אנחנו עוי פנים וקשה ערף לומר לפניך יי א-להינו וא-להי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אבל חטאנו. עוינו. פשענו. אנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דפי וקשון הרע. העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלונו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. כזבנו. כעסנו. לצנו. מרדנו. מרינו דבריה. נאצנו. סרדנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צרנו. צערנו אב ואם. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו ותעתענו. וסרנו ממצותיה וממשפטיה הטובים ולא שנה לנו. ואתה צדיק על כל הקא עינינו. כי אמת עשית. ואנחנו הרשענו.

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג

חַנְכַּת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן

לְמַדְנוּ על התפלה המרוממת שנשא שלמה כשראה שהקב"ה השרה שכניתו על בית המקדש, ועל הכרעה שברך שלמה המלך את עם ישראל בסיום התפלה.

לְאָחֵר ששלמה סים לשאת את דבריו, פנו שלמה וכל עם ישראל לחנף את בית המקדש ולהקריב שם קרבנות בפעם הראשונה.

כַּמּוֹת הקרבנות היתה עצומה - עשרים ושנים אלף בקר ומאה ועשרים אלף צאן. בגלל רבוי הקרבנות לא הספיק המזבח להכיל את כל הקרבנות (בהמשך נרחיב על איזה מזבח מדבר), ולכן, קדש שלמה המלך את "תוף החצר", וגם שם העלו את הקרבנות הרבים.

חַז"ל נחלקו בכוננת הפסוקים ששלמה קדש את "תוף החצר".

כְּדֵי להבין את הדעות השונות נקדים ונזכיר שמשה רבנו עשה מזבח נחשת במשכן. המזבח היה עשוי עצי שטים המצפים נחשת, ואת פנים המזבח מלאו בעפר (כמו שכתוב: "מזבח אדמה תעשה לי"). מדות המזבח שעשה משה רבנו היו חמש על חמש אמות, ויש אומרים שמקום המערכה במזבח שעשה משה רבנו היה אמה על אמה.

שְׁלֹמֹה המלך עשה מזבח אבנים (כמו שכתוב: "ואם

למרות ששחיטה והקרבה הן מלאכות בשבת, והרי הדברים קל וחמר, שהרי שבת חמורה מיום הכפורים - המחלל שבת חייב סקילה והמחלל את יום הכפורים חייב פרת. ואם חנכת המשכן דחתה את השבת, קל וחמר שחנכת המקדש תדחה את צום יום הכפורים.

חַז"ל מספרים לנו שלמרות זאת, ישראל דאגו שמא לא נהגו כהלכה, ואז יצאנה בת קול מהשמים ואמרה: "כלכם מזמנים לחיי העולם הבא".

כְּאִשֶּׁר בא שלמה להקריב את הקרבנות ורדה אש מהשמים על המזבח, ומאז לא פסקה משם במשך שנים רבות, עד שהגיע מנשה המלך (ובסייעתא דשמיא עוד נעסק בקך).

בַּיּוֹם השמיני שאחרי חג הסוכות, הלא הוא שמיני עצרת, נטלו העם רשות משלמה המלך לחזור אל בתיהם, ושלמה המלך שלח את העם בחזרה אל בתיהם. כל העם חכו יום נוסף (כי לא יצאו לדרך ביום טוב), ולמחרת היום חזרו אל בתיהם שמחים וטובי לב והודו לקב"ה על כל הטובה שעשה לדרך עבדו, שקים לו את הבטחתו שבנו הבנה את בית המקדש, ועל כל הטובה שעשה הקב"ה עמם שזכו להיות באותו המעמד.

וַיְהִי רצון שנוזקה לחנף את בית המקדש השלישי שירד משכלל מהשמים בקרוב בחסד וברחמים גמורים אמן.

הִיָּתָה זו הוראת שעה על פי הנביאים. הם למדו זאת מחנכת המשכן - שם היו שמונת ימי המלוואים, ואף שבת היתה בכלל הימים האלו, ולמרות זאת הקריבו שלמים אף בשבת,

לימוד משניות

האם גם אתם מעוניינים ששכבת האוכרה של יקיריכם, ילמרו משניות לעילוי נשמתם?

פנו למערכת והצטרפו לעשרות הלימודים, וזכו את יקיריכם בנות אבייתו!

לומרי המשניות זכאים להקדיש את גיליון 'משכן שילה' לענין יקיריהם ו'ל בשבת האוכרה' לימוד והדורה של כ-100,000 משפחות משכני ישראל מהגיליון 'ולומרי המשניות החדשים יעמדו גם לעילוי נשמתם.'

אי"ה מידי חודש תוערך והגולה בין הולמרים על שובר בסך 200 ש"ח לרבישית ספרי קודש.

תפילה לשלום חילי צה"ר

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל חילי צבא ההגנה לישראל, אנשי כחות הפטחון וכחות ההגנה, העומדים על משמר ארצנו וערי א-להינו, מנבול הלבנו ועד מדבר מצרים, וזמן היום הנודע עד לבוא הערבה ובכל מקום שהם, ביבשה באוויר ובים.

וישוב את כל השבויים ותנעדרים מאחינו בית ישראל.

ימן יי את אויבינו הקמים עלינו ננפים לפניהם.

תקדוש ברוך הוא ישמר ויגדיל את חילינו מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. יברך שונאינו תחתיהם, ויעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.

ויקיים פתח תשובה: "כי יי א-להיכם תהלה מעולם, להקדם לכם עם איביכם לחושיע אתכם" (דברים כ, ז).

ונאמר: "אמן"

קדיאת הדינים

כואו וטלו חלק בקריאת ספרי התהילים מידי שבת להצלחת עם ישראל!

אי"ה מידי חודש תיערך הגרלה בין הלומדים על שובר בסך 200 ש"ח לרכישת ספרי קודש.

לא נבס'יק אתג השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183
לשליחת בדיחות, הערות והארות, ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו | הפצה ירושלים: ה.ש.א הי"ו.

שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו מבקש ממכם:

בעזרת השם יתברך אנו רוצים לארגן הדפסה של חוברות של בדיחות ולחלק אותם לתושבי הדרום, ולצערנו גם לתושבי הצפון.

מי שיכול לתרום ולהשתתף בהוצאות, תזכו למצוות.

דווקא בימים אלה הקשים כל אחד יתרום כמה שהוא יכול לכבוד התושבים האלה שנמצאים דווקא לידינו.

הודפס מעל ל- 5,000 חוברות בזכותכם.

ניתן לתרום ולהשתתף בדרכים הבאות

נדריים פלוס ע"ש 'המרכז לערבות הדדית' קוד קופה 6500 בקטגורייה האחרונה. ע"ש לא נפסיק את השמחה.

בנק דיסקונט מספר חשבון 158302968 מספר סניף 064. ע"ש אלעזר י.

תזכו למצוות, שר השמחה: מאיר פנחסי הי"ו.

קול חתן וקול כלה

יצא לאור חוברת הבדיחות

'משמח

חתן וכלה'

במחיר מצחיק של 10 ₪

להזמנות: 0534-135-183

חכם עיניו בראשו

ויזדרז לקנות לפני שיגמר.

מילתא דבדיחותא

1. בתכלס ט"ו בשבט זה החג היחיד שאוכלים

בו את החוגגים.....

2. ט"ו בשבט: זמן של פריחה צמיחה התחדשות ורעננות.

אנחנו: אוכלים פירות יבשים.....

3. לכל אלו שמציעים לנו להתגרש מהפלסטינים, תודה על ההצעה

אנחנו מעדיפים להתאלמן מהם.....

4. -למה אתה רץ מסביב לעצים?

- אני חג לאילנות.....

ניתן להשיג את העלון במייל: a05832349@gmail.com

או במוסף 'מתוקים' בחוברת טועמיה. שע"י דפוס ספיד

מילתא דבדיחותא

5. אני מאחל לסינוואר שיחיה עד 120 עוד השנה בעז"ה!!.....
6. בחור חוזר מהישיבה בט"ו בשבט, שואלת אותו אמא שלו: "נו, היה משהו מיוחד בישיבה לט"ו בשבט", אז הוא עונה לה: "אמא אצלנו כל השנה ט"ו בשבט לחומרא, כל האוכל יבש....."
7. השנה האננס ב'טיש פירות' היה הרבה יותר גבוה מהמורביות של הושענא רבה.....
8. אתם שם בטורקיה שמייבשים לנו את המשמשים, באיזה זכות אתם מוציאים מהם את הגוואים?.....
9. מחדל עצום: כבר כמה ימים שיורד פה גשם ועדיין לא נתנו שם לסופה הזו.....
10. קצת קרש: חשבתי שיביאו לי מהעבודה איזה מארז פירות לכבוד ט"ו בשבט ולא הביאו כלום... איזה יבשים.....
11. בפסח אין מה לאכול.
בשבועות אין זמן לאכול
בסוכות אין מקום לאכול.
ועד שב-ט"ו בשבט יושבים סביב שולחן ערוך מכל טוב אז... הכל יבש.....
12. מפני מה נקרא שמם או"ם? משום שחסר להם בורג.....
13. במזג האוויר הזה אל תקראו לנם שליחים, תקראו להם לוחמי פיצה.....

חדש! חדש! חדש! חדש!

יצא לאור חוברת הבדיחות והפתגמים - לא נפסיק את השמחה - חלק 5

ובחברת: שעשועי לשון! - איך יודעים שאתה מבני ברק? - משחקי מילים! - תקנון לאנשים שנולדו עייפים! - כללים לחיים! - מילים והיפוכן! - משפטים מתוחכמים! - מקבץ שינויים לחוצים ודחופים כאן בארץ ישראל! - ענין של הגדרה! - ברכות חשובות למי שצריך! - מצאתי עבודה! - ומאות פתגמים!

מחיר החוברת: 10 ₪ בלבד!

ניתן לקנות את החוברת בירושלים:

רחוב דוד 9 שכונת הבוכרים, הכניסה בצד ימין, ליד דואר ישראל, פינת רחוב יחזקאל. עוד פרטים: 0534-135-183

כמו כן ספר הבדיחות מגיע עד הבית שלכם בעלות של 75 ₪ כולל משלוח, וכולל החוברת החדשה!

עוד פרטים: 0534-135-183

14. דובר חמאס מאשים את ישראל כי הכניסה לתוך משאיות הסיוע ההומניטרי לעזה כמה מארזים של וופל לימון.....
15. רק הפירות היבשים בליל ט"ו בשבט הצליחו להחזיר אותי לשפיות אחרי 675 כוסיות ערק שדחפו לי יום קודם.....
16. לפי מספר המחבלים שנצטרך לשחרר לכאורה, על פי הדיווחים, יש מצב שצריך לקנות עוד איזה אלף מחבלים מארצות הברית.....
17. כבוד השופט אהרן ברק, הופתעת לראות איך שופטים בבית המשפט הגבוה לצדק מעוותים את האמת ותומכים בצד שאינו מייצג את הצדק והיורש? - אנחנו לא.....
- השבוע קצר ומצחיק במיוחד! ובעזרת השם אנחנו ננצח בעז"ה - אוהב ומחזק אותכם, שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו.

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

לדעתי איכשהו בעולם יש מאגר ענק של עטים שמחפשים את האנשים שנעלמו להם.

להיות מסודר זה קל, להיות מבולגן ולדעת איפה כל דבר נמצא זו גאונות

- חה עושה בחיים? - עובד ולומד. - אתה יכול להרחיב טיפה? - עובד ולומד.

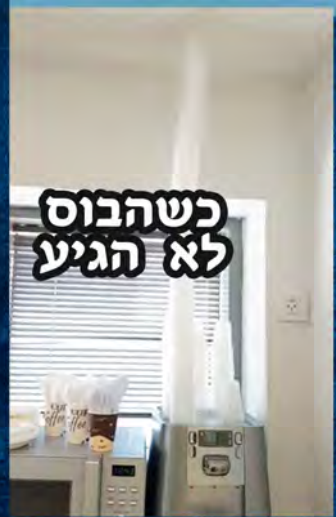
בתכלס אין הבדל גדול ביני לבין הבוס שלי. הוא נוסע באוטו בוס ואני באוטובוס.

אשתי: יכול לקפוץ לקנות חלב? אני: כן. אשתי: אז ככה, חלב, גבינה, שש חלות, ארבעה קילו תפוחי אדמה, שישיית זירו ושני בלוני גז.

אני רוצה לראות מזגן שמקרר יותר טוב מהמזגנים בבית כנסת

מה אתם הייתם עושים?

כשהבוס לא הגיע

שקית הפלא - אף אחד לא יגע לך בסנדביץ יותר

כשאנשים מדברים עלי מאחורי הגב אני מבין שאני לפניהם.

השמר ליאור 444
אם זה לא שי זה לא ליאור
זהרו ממתחזים

יש טעויות שאסור לעשות

היום החלטתי להתחיל לעשות כושר אז במקום שליח עד הבית הלכתי בעצמי עד לפיצה

תמיד כשקונים טלפון חדש שומרים את הקופסה שלו כאילו שזה יהיה שימושי בעתיד

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"יְשַׁמְעוּ יִתְרוֹ כִּהֵן מִדִּין חֲתָן מִשָּׁה" (שמות יח, א). יתירו היה קושי רב לעזוב את מעמדו ולהגיע אל עם ישראל במדבר, על אף שבמשך ארבעים שנה שהה משה רבינו במחיצתו והשפיע עליו מהמידות היקרות והנעלות שלו, יתרו עדיין היה בחקר היהדות, חוקר ודורש, ועד אותה העת לא הגיע למסקנה. וזאת בגלל שהיה יתרו כהן מדין - מלך ובעל מעמד, אם הוא יכיר באמת ויצטרף לעם היהודי עליו להרכין את ראשו ולהיות כאחד הפשוטים, וזה לא קל. ישנם אנשים רבים ששואלים, "מדוע פרופסור פלוני, קצין אלמוני, שר פלוני, לא מתקרבים ליהדות?" אולם אין הם מבינים שקשה מאוד ברגע אחד להרכין את הראש ולהיות כאחד מבעלי התשובה הפשוטים שרק כעת התחיל את דרכו. אנשים אלו נמצאים במעמד כה גבוה שקשה להם מאוד להרכין את הראש ולהודות באמת.

כדי שיתרו יגיע למידת הענווה והרכנת הראש היה עליו לראות תחילה את קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, רק אז הוא הבין שאין דרך אחרת, שבביל לקבל עול מלכות שמים שלימה עליו להרכין את הראש, לקבל על עצמו להתנהג במידת הענווה והשפלות, ולהיות כתלמיד מן המניין בפני משה רבינו, רבן של ישראל.

אך לאחר שהתאמן יתרו לעשות זאת זכה למדרגה גבוהה ביותר, וכפי שדרשו רבותינו (שמות רבה כז, ח) למה נקרא שמו יתרו? שיתר פרשה אחת בתורה. רוב הפרשה מדברת באריכות על יתרו, בעוד שישנם הלכות רבות ודינים חמורים שהתורה מתייחסת אליהם במילים בודדות, וזאת מפני שעשה יתרו צעד חריף וקשה ביותר, הרכין את הראש, עזב את כהונת מדיין וקיבל על עצמו להיות כבעל תשובה.

ודווקא בפרשה זו של קבלת התורה זכה יתרו שתקרא הפרשה על שמו, ללמדנו שכדי לקבל את התורה מוכרח האדם להתנהג בענווה ופשטות ולהרכין את ראשו בפני התורה הקדושה וחכמיה (יעו' בתענית ז ע"א ובמסכת דרך ארץ פ"ז ה"א).

יהי רצון שזוכה לתורה הקדושה באמת, ונראה בקרוב בישועת ישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ומבורך!

הייתי עכשיו בהרצאה על ארכאולוגיה. תקשיבו, היה חופר.

דעו לכם כשאתם מאחרים ברבע שעה כולם כועסים. אבל אחרי איחור של שלוש שעות כולם שמחים לראות שבסוף הגעתם והכול בסדר.

בוא הנה, עלון חזק! חייב להפיץ אותו!

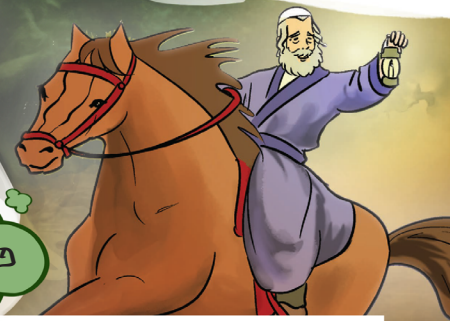

מוצ"ש כשתורי לעשות כלים

יוסלה

ציירה: טובהלה

פרק 7

הי, עזר לנו!

הצילו אמה אני
מפחדת!

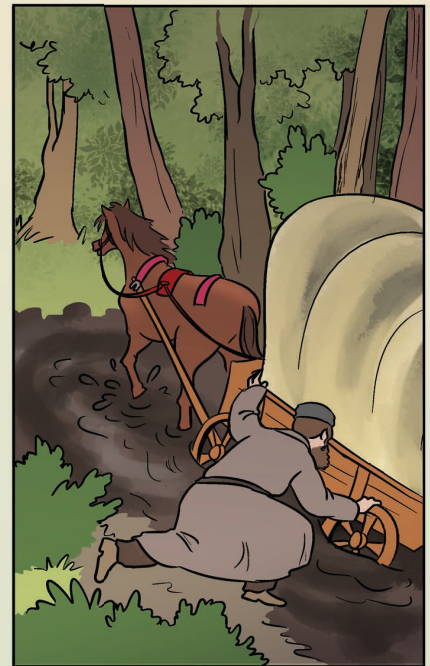
העגלה שוקעת יותר ויותר!
הסוס לא מצליח להמשיך!

אלו לא דמיונות! מישהו
צועק לעזרה מכאן היצור!
אשת מהר את הסוס,
!ארוץ לראות מה קרה

האם אני תולס?
אני שומע צעקות
מרחוק!

מישהו נמצא כאן?

הצילו אצטנו כאן!

© כל הזכויות שמורות